

Agatha Christie®

CİNAYET
ALFABESİ

Alfabe sırasına göre kurbanlarını öldüren seri katil, cesetlerin yanına ABC tren yolları tarifesini bırakmaktadır... Aynı zamanda cinayetleri işleyeceği mekânları Hercule Poirot'ya önceden haber vererek deneyimli dedektifle dalga geçmektedir. Fakat Poirot adı geçen yerlere ulaşmakta her zaman gecikir. Bu psikopatın düşüncelerinden ve cinayet metodundan fazlasıyla etkilenen Poirot, Hastings ve Japp'ın yardımıyla İngiltere'de enine boyuna seyahat ederek bu acımasız katilin izini bulmaya karar verir.

altinkitaplar.com.tr

ISBN 978-975-21-2454-7

9 789752 124547

www.agathachristie.com

KİTABIN ORJİNAL ADI

THE ABC MURDERS

YAYIN HAKLARI

© AGATHA CHRISTIE
AKCALI TELİF HAKLARI AJANSI
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
VE TİCARET AŞ

KAPAK TASARIMI

OSMAN SELÇUK ÖZDOĞAN

BASKI

17. BASIM/AĞUSTOS 2020/İSTANBUL
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
MATBAASI

**BU KİTABIN HER TÜRLÜ YAYIN HAKLARI
FİKİR VE SANAT ESERLERİ YASASI GEREĞİNCE
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ VE TİCARET AŞ'YE AİTTİR.**

ISBN 978 - 975 - 21 - 2454 - 7

ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
Gülbahar Mah. Altan Erbulak Sok.
Maya Han Apt. No: 14 Kat: 3 Şişli / İstanbul
Yayınevi Sertifika No: 44011
Tel.: 0.212.446 38 88 pbx
Faks: 0.212.446 38 90
<http://www.altinkitaplar.com.tr>
info@altinkitaplar.com.tr

*Agatha
Christie*

CİNAYET
ALFABESİ

Türkçesi
Çiğdem Öztekin

En sempatik okurlarımdan biri olan James Watts'a...

İÇİNDEKİLER

Mektup.....	11
Yüzbaşı Hastings'in günlüğünden değil.....	19
Andover	20
Bayan Ascher	27
Mary Drower	33
Cinayet Mahalli	40
Bay Partridge ve Bay Ridell	50
İkinci Mektup	56
Bexhill Cinayeti.....	65
Barnard Ailesi.....	74
Megan Barnard	80
Donald Fraser	86
Bir Toplantı.....	90
Üçüncü Mektup	98
Sör Carmichael Clarke	106
Yüzbaşı Hastings'in günlüğünden değil.....	115
İz Sürme Zamanı	118
Poirot Konuşma Yapıyor	126
İsveç Üzerinden	139
Leydi Clarke	144
Bir Katilin Eşkalı.....	155

Yüzbaşı Hastings'in günlüğünden değil.....	162
11 Ekim - Doncaster	169
Yüzbaşı Hastings'in günlüğünden değil.....	178
Yüzbaşı Hastings'in günlüğünden değil.....	181
Yüzbaşı Hastings'in günlüğünden değil.....	184
Doncaster Cinayeti	187
Yüzbaşı Hastings'in günlüğünden değil.....	194
Scotland Yard'da	203
Yüzbaşı Hastings'in günlüğünden değil.....	207
Hercule Poirot Soruyor.....	209
Tilki Avı.....	217
Alexander Bonaparte Cust.....	224
Poirot Her Şeyi Açıklıyor	232
Son.....	252

ÖNSÖZ

Bu metinde, her zaman yaptığım gibi, yalnızca kendi yaşadığım ya da tanık olduğum olayları ve sahneleri anlatma alışkanlığımı bıraktım. Dolayısıyla bazı bölümler üçüncü bir kişi tarafından yazıldı.

Ancak okurlarımın bu bölümlerde anlatılanlara kefil olduğumu bilmelerini isterim. Eğer çeşitli insanların düşüncelerini ve duygularını tanımlamak gibi bir yazma özgürlüğüne sahipsem, sanırım bunun tek nedeni bunları kabul edilebilir bir duyarlılık ve doğrulukla kaleme alıyor olmamdır. Bu arada anlattığım her şeyin sevgili dostum Hercule Poirot tarafından “gözden geçirilip onaylandığını” belirtmek isterim.

Sonuç olarak demek istediğim, eğer bu son derece tuhaf bir dizi cinayetin neticesinde ortaya çıkan bazı ikincil kişisel ilişkileri çok uzun anlattıysam, bunun nedeni insani ve kişisel unsurları görmezden gelmenin asla mümkün olmayışıdır. Hercule Poirot bir defasında bana dramatik bir şekilde aşkın ve romantizmin, cinayetin bir yan ürünü olabileceğini öğretmişti.

Cinayet Alfabetesi’nin çözümüne gelince tek söyleyebileceğim, kanımca Poirot, daha önce karşılaştığı problemlerden tamamıyla farklı, onlara hiç benzemeyen bu olayların üstesinden gelirken izlediği yolla gerçek bir deha örneği sergiledi.

YÜZBAŞI ARTHUR HASTINGS, O.B.E.

1. BÖLÜM

Mektup

1935 yılı Haziran’ında Güney Amerika’daki çiftliğimden, yaklaşık altı aylığına evime döndüm. Orada zor günler geçiriyorduk. Dünyadaki ekonomik kriz herkesi olduğu gibi bizi de etkilemişti. İngiltere’de yapılması gereken ve ancak kendim çözümleyebileceğime inandığım bazı işler vardı. Karımsa çiftliği idare etmek için Güney Amerika’da kalmıştı.

Londra’ya varır varmaz ilk iş olarak eski dostum Hercule Poirot’yu aradığımı söylememe gerek bile yok.

Poirot’yu Londra’ya yeni yapılan, site tipi apartmanlardaki bir daireye yerleşmiş buldum. Dostumu, o binayı geometrik ve simetrik görünümü nedeniyle seçmiş olmakla itham ettim ve o da bu gerçeği kabul etti.

“Evet dostum, bu bina gerçekten de insana mutluluk veren harika bir simetriye sahip,” dedi. “Sence de öyle değil mi?”

Kare hatların da bir sınırı olması gerektiğini belirttikten sonra, eski bir şakayı anımsayarak, “Bu süper modern apartmandakiler tavukları da küp şeklinde yumurtlamaya ikna edebildiler mi bari?” diye sordum.

Poirot içtenlikle güldü.

“Demek anımsıyorsun? Maalesef! Bilim, tavukları modern zevklere uyum sağlamaya henüz ikna edemedi. Hâlâ değişik büyüklükte ve renklerde yumurtlamayı sürdürüyorlar.”

Sevgi dolu bakışlarla arkadaşımı süzdüm. Çok iyi görünüyor-
du. Son gördüğümünden beri hemen hiç değişmemiş, sanki bir gün
bile yaşlanmamıştı.

“Zinde görünüyorsun, Poirot,” dedim. “Hiç yaşlanmamışsın.
Hatta, gerçi bu olanaksız ama, saçlarındaki aklar bile azalmış, nere-
deyse yok olmuş.”

Poirot tatlı tatlı gülümsedi.

“Neden olanaksız olsun ki? Bu kesinlikle doğru.”

“Yani saçların siyahtan beyaza döneceği yerde, beyazdan siya-
ha mı dönüyor?”

“Evet.”

“İyi ama bu bilimsel olarak imkânsız!”

“Tam olarak değil.”

“Bu çok tuhaf. Doğaya aykırı.”

“Hastings, her zamanki gibi gördüğünü olduğu gibi algılayan,
kuşku duymayan, muhteşem bir kafan var. Yıllar seni hiç değiştir-
miyor. Bir gerçeğe parmak basıyor ve bunu yaptığının farkında bile
olmadan kendince çözümü de buluyorsun.”

Ona şaşkınlık içinde baktım.

Hiçbir şey söylemeden doğruca yatak odasına gitti ve elinde
bana uzattığı bir şişeyle geri döndü.

Bir an hiçbir şey anlamadan şişeyi aldım. Sonra üzerindeki ya-
zıyı okudum.

“Revivit.

Saçları doğal rengine kavuşturur. Revivit boya değildir. Beş farklı tonda, kül sarısı, kestane, kırmızı, kahverengi, siyah.”

“Poirot!” diye haykırdım. “Saçlarını boyamışsın!”

“Sonunda anladın!”

“Demek saçlarının daha siyah görünmesinin nedeni bu.”

“Kesinlikle.”

İlk şoku biraz da olsa atlatmıştım.

“Aman Tanrım!” dedim. “Umarım İngiltere’ye bir sonraki gelişimde seni takma bıyıkla bulmam. Yoksa bıyığın da mı?”

Poirot yüzünü buruşturdu. Bıyıkları onun en hassas noktasıydı. Dostum onlarla gereğinden fazla gurur duyardı. Bu sözlerim onu can evinden vurmuştu.

“Hayır, ne münasebet, *mon ami!*¹ Tanrı’ya o günün çok uzaklarda olması için her gün dua ediyorum. Takma bıyık! *Quel horreur!*”²

Takma olmadığına ikna olmam için bıyığını var gücüyle çekti.

“Bıyığın hâlâ çok gösterişli ve gür,” dedim.

“*N’est ce pas?*”³ Koca Londra’da benimki gibisini görmedim.”

İyi ki de öyle, diye geçirdim içimden. Ama dünyaları verseler bunu Poirot’ya söyleyip duygularını incitmeye kalkışmazdım.

Bunun yerine, ona mesleğine hâlâ devam edip etmediğini sordum.

“Yıllar önce artık emekliye ayrılacağını söylemiştin gerçi ama—”

¹ Dostum.

² Büyük felaket!

³ Öyle değil mi?

“C’est vrai.⁴ Kabak yetiştirecektim. Ama tam o sırada bir cinayet işlendi. Ben de kabaklara cehenneme kadar yolunuz var deyip, onlarla ilgilenmekten vazgeçtim. O zamandan beri de –ne diyeceğini çok iyi biliyorum– veda konseri veren primadonnalara benziyorum. Hani şu tekrar tekrar konser düzenleyenlere.”

Güldüm.

Poirot, “Bu doğru, durumum gerçekten de bu,” dedi. “Her defasında, ‘Bu son,’ diyorum. Ama olmuyor, o sırada başka bir şey çıkıyor. Aslına bakarsan tam anlamıyla emekliye ayrılıp kenara çekilmeyi pek istemediğim de bir gerçek. İnsan beynindeki küçük, gri hücreleri çalıştırmazsa hepsi paslanır.”

“Anlıyorum,” dedim. “Aşırıya kaçmadan, onları kendi isteğine göre çalıştırıyorsun.”

“Kesinlikle. Seçici davranıyorum. Hercule Poirot artık yalnızca cinayetlerin ‘en âlâsını’ araştırıyor.”

“Peki, böyle vaka çok mu?”

“Pas mal.⁵ Hatta kısa süre önce iyice köşeye sıkıştım.”

“Yani başarısız mı oldun?”

“Hayır! Hayır!” Poirot çok şaşırmış görünüyordu. “Ama ben –yani Hercule Poirot– neredeyse faka basıyordum.”

Hafifçe ıslık çaldım.

“Çok uyanık bir katil olmalı.”

Poirot, “Uyanıktan çok pervasız,” dedi. “Evet, kesinlikle öyle. Pervasız! Neyse, bundan bahsetmeyelim. Hastings, sen birçok açıdan bana uğur getiriyorsun biliyor musun?”

“Sahi mi?” dedim. “Hangi açıdan?”

Poirot sorumu yanıtlamadı, konuşmasını sürdürdü.

“Senin İngiltere’ye geleceğini duyar duymaz, kendi kendime, ‘Bir şeyler olacak,’ dedim. Tıpkı eskisi gibi birlikte ava çıkacağız,

4 Doğru.

5 Fena değil.

sadece ikimiz. Ama bu defaki öyle sıradan bir şey olmamalı. Bu... Bu... Elini heyecanla salladı. “Güç rastlanan, *recherche*,⁶ leziz, nefis bir şey olmalı...”

Bu son sözcükleri tarifsiz bir hevesle söylemişti.

“İlahi, Poirot,” dedim gülerek. “Seni duyan da Ritz’de akşam yemeği ısmarladığını sanır.”

“Oysa cinayet ısmarlanamaz, değil mi? Çok doğru.” İç çekti. “Ama ben şansa, kadere inanırım. Senin kaderinde benim yanımda olmak ve bağışlanamaz bir hata yapmamı engellemek var.”

“Bağışlanamaz bir hata derken ne demek istedin?”

“Apaçık ortada olanı gözden kaçırmak.”

Bunun üzerine biraz kafa yorsam da ne demek istediğini tam olarak anlayamadım.

Gülümseyerek, “Peki, bu ‘en âlâ’ cinayet işlendi mi?” diye sordum.

“*Pas encore*.⁷ En azından, yani...”

Ara verdi. Şaşkın şaşkın başını salladı, kaşlarını çatı. Farkında bile olmadan, yanlışlıkla eğilmiş birkaç küçük objeyi düzeltmeye koyuldu.

Usulca, “Bilmiyorum,” diye mırıldandı.

Sesi o kadar tuhaftı ki başımı kaldırıp hayretle ona baktım.

Kaşları hâlâ çatıktı.

Kararlılıkla başını sallayarak birden ayağa kalktı ve pencerenin yanındaki yazı masasına gitti. Masadaki her şey özenle etiketlenip çekmecelere yerleştirilmişti, istediği kâğıdı almak için yalnızca elini uzatmasının yeterli olduğunu sanırım söylememe bile gerek yok.

Ağır ağır yanıma döndü. Elinde bir mektup vardı. Hızlıca göz attıktan sonra bana uzattı.

6 Nadide, seçkin.

7 Henüz değil.

“Söyle, *mon ami*. Bu konuda fikrin nedir?”

Mektubu merakla aldım.

Kalın, beyaz bir kâğıda daktiloyla yazılmıştı.

“*Bay Hercule Poirot,*
Bizim zavallı, kalın kafalı İngiliz polisinin sözüme ona çok zorlandığı cinayetleri çözmekle övünüyorsunuz, değil mi? Eh, görelim bakalım ne kadar zeki olduğunuzu Bay Zeki Poirot. Kim bilir belki bu kez karşınızda gerçekten kırmakta zorlanacağınız bir çetin ceviz vardır.. Ayın 21’inde Andover’a bir bakın.

Selamlar

A B C.”

Zarfa bir göz attım. O da daktiloda yazılmıştı.

Poirot dikkatimi zarfın üstündeki pula çekerek, “Posta damgası WC1, yani Londra,” dedi. “Evet, bu konudaki görüşün?”

Mektubu ona geri verirken omuzlarımı silkdim.

“Delinin biri olmalı.”

“Tüm söyleyeceğin bu mu?”

“Yani, bunu yazan sende deli izlenimi bırakmadı mı?”

“Evet, dostum. Bıraktı.”

Sesi çok ciddiye. Ona merakla baktım.

“Bu mektubu ciddiye alıyorsun, Poirot.”

“Delileri ciddiye almak gerekir, *mon ami*. Çünkü bir deli çok tehlikeli olabilir.”

“Evet, tabii doğru... Bu noktayı düşünmemiştim. Ben yalnızca bu mektubun aptalca bir şaka olabileceğini kastetmiştim. Adamın teki, sekizi⁸ yuvarladıktan sonra aklınca eğlenmek istemiştir.”

8 Ortalama bir insanın sekiz kadeh bira içtikten sonra kendinden geçecek kadar sarhoş olduğu anlamına gelen deyim.

“Olabilir, bu da bir yorum. Peki ya dokuz... Dokuzuncuda ne yapacak?”

“Hiç. Bu yalnızca bir deyim. Ben yalnızca “çakırkeyif” birinden bahsetmiştim. Hayır, hayır, aslında önünü göremeyecek kadar içmiş birinden.”

“Mersi, Hastings. ‘Çakırkeyif’ sözcüğünü *biliyorum*. Dediğin gibi, bunun ötesinde bir şey olmayabilir...”

Sesindeki duraksama gözünden kaçmamıştı.

“Ama sen öyle olduğunu düşünmüyorsun,” dedim.

Poirot kararsızlıkla başını salladı ama yanıt vermedi.

“Peki, sen ne yaptın?” diye sordum.

“Ne yapabilirdim ki? Mektubu Japp’e gösterdim. O da seninle aynı görüşte. Aptal bir şaka, eşek şakası. Kullandığı ifade buydu. Scotland Yard’da hemen her gün böyle mektuplar alıyorlarmış. Sonuçta bundan ben de payımı...”

“Ama sen bu mektubu ciddiye alıyorsun?”

Poirot duraksayarak yanıt verdi.

“Bu mektupta bir şey var, Hastings, hiç hoşuma gitmeyen bir şey...”

Her şeye rağmen ses tonu beni etkilemişti.

“Sen ne düşünüyorsun?”

Başını salladı. Mektubu alıp yeniden yazı masasının çekmece-sine koydu.

“Bu konuyu ciddiye aldığına göre,” dedim, “bir şey yapmayı düşünmüyor musun?”

“Her zamanki gibi eylem adamı Hastings! Ne yapılabilir ki? Eyalet polisi de mektubu gördü ama onlar da ciddiye almadı. Parmak izi yok; mektubu kimin yazmış olabileceğini gösteren herhangi bir ipucu da...”

“Yani yalnızca sezgilerin var.”

“Sezgi değil, Hastings. ‘Sezgi’ yanlış bir sözcük. *Bilgim* ve *deneyimim* bana bu mektupta bir terslik olduğunu söylüyor.”

Uygun sözcükleri bulamadığından olsa gerek el kol işaretleriyle bir şeyler anlatmaya çalıştı. Sonra yeniden başını salladı.

“Belki de pireyi deve yapıyorum. Zaten beklemekten başka yapabileceğim bir şey yok.”

“Aydın yirmi biri cuma. Andover yakınlarında çok büyük bir soygun olursa...”

Poirot, “Bu benim için öyle büyük bir rahatlama sağladı ki... Ferahlardım,” diye mırıldandı.

“*Rahatlama mı?*” Şaşırmıştım. Böyle bir durum için son derece tuhaf bir sözcüktü.

“Soygun dediğimiz şey belki *gerilim* olarak tanımlanabilir ama asla rahatlık olamaz,” diye isyan ettim.

Poirot coşkuyla başını salladı.

“Yanıyorsun, dostum. Ne demek istediğimi anlamıyorsun. Soygun benim açımdan çok büyük bir rahatlama olacak. Rahatlayacağım, huzur duyacağım çünkü olmasından korktuğum başka bir şeyi kafamdan silecek.”

“Neyi?”

“*Cinayeti.*”

2. BÖLÜM

(Yüzbaşı Hastings'in günlüğünden değil)

Bay Alexander Bonaparte Cust sandalyesinden kalkarak, miyop gözleriyle, eski eşyalarla döşeli yatak odasına baktı. Biçimsiz oturduğu için sırtı tutulmuştu. İyice gerinince, aslında epey uzun boylu bir adam olduğunu fark ediliyordu. Düşük omuzları ve miyop yüzünden etrafını görmek için sürekli eğik durması, onu tanımayanlarda daima yanlış izlenim uyandırıyordu.

Kapının arkasında asılı duran eski pardösünün cebinden bir paket ucuz sigarayla bir kutu kibrit aldı. Bir sigara yakarak yeniden oturduğu masanın başına döndü. Tren tarifeleriyle ilgili bir kitapçık alarak bunu inceledi. Sonra daktiloyla yazılmış isim listesine baktı. Dolma kalemle listenin en başındaki adın yanına bir tik işareti koydu.

O gün, 20 Haziran Perşembe'ydi...

3. BÖLÜM

Andover

Poirot'yla konuştuğum sırada, arkadaşımın o imzasız mektuba ilişkin kaygılarından etkilenmiştim. Ancak itiraf etmeliyim ki sonrasında, ayın 21'inde Scotland Yard başmüfettişlerinden dostum Japp'i ziyaret edene dek, bu konu kafamdan tamamen silinmişti. Onu görünce birden o mektubu anımsadım. Japp'le uzun yıllardan beri tanışıyorduk. Başmüfettiş beni büyük bir içtenlikle selamladı.

“İnanmıyorum! Bay Hastings vahşi ormanlardan uygarlığa dönmüş! Eski günlerdeki gibi sizi burada, Mösyö Poirot'nun yanında görmek ne hoş. İyi görünüyorsunuz. Sanırım tepenizdeki saçlar biraz dökülmüş. Hepimizin sonu aynı. Aynı dert bende de var.”

Hafifçe irkildim. Tepemdeki saçları özenle fırçaladığım için Başmüfettiş Japp'in değindiği durumun pek fark edilmediğini düşünüyordum. Her neyse, Japp'in incelik ve nezaket beklenecek biri olmadığını biliyordum. Sinirlendiğimi belli etmeden, güler yüzle hiçbirimizin zamanla gençleşmediğini söyledim.

Japp, “Tabii Mösyö Poirot dışında,” dedi. “Kesinlikle saç kremi reklamlarına çıkabilir. Bıyıkları her zamankinden daha gür. Bu yaşına rağmen hâlâ toplumun ilgi odağı. Günümüzdeki her ünlü olayda

bir şekilde o da var: trendeki gizem, havadaki gizem, yüksek sosyete-
tedeki gizem, orada, burada, şurada, her yerde. Emekli olunca ünü
daha da arttı.”

Poirot gülümseyerek, “Ben de geçen gün Hastings’e sürekli
veda konseri veren primadonnalara benzediğimi söylemiştim,” dedi.

“En sonunda kendi ölümünüzü araştırmaya kalkarsanız inanın
hiç şaşırmayacağım, Mösyö Poirot,” diyen Japp içten bir kahkaha
attı. “İşte bu iyi bir fikir. Bir kitaba koymalı.”

Poirot gözlerinde muzip bir pırıltıyla bana baktı. “Bunu yap-
mak Hastings’e düşer.”

Japp hâlâ gülüyordu. “Ha ha! İyi espri olurdu doğrusu.”

Doğrusu, bu fikri neden böyle gülünç bulduğunu hiç anlayama-
mıştım ama zevksizliğine verip sesimi çıkarmadım. Poirot ise –za-
valcılık– bunu hazmetmeye çalışıyordu. Doğa kanunu gereği yak-
laşan ölümüyle ilgili şakalar onun için pek kabul edilebilir değildi.

Yüz ifademden duygularım anlaşılıyor olmalıydı ki Japp konu-
yu değiştirdi.

“Mösyö Poirot’ya gelen imzasız mektubu biliyor musunuz?”
diye sordu.

Poirot hemen araya girerek, “Geçen gün Hastings’e göster-
dim,” dedi.

“Tabii ya!” diye haykırdım. “Tamamen kafamdan silinip git-
miş. Bir dakika, mektupta belirtilen tarih neydi?”

Japp, “Aydın 21’i,” dedi. “Buraya uğrama nedenim de bu. Dün
ayın 21’ydi ve sırf meraktan gece Andover’ı aradım. Mektubun ap-
tal bir şaka olduğu kesin, kayda değer hiçbir şey olmamış. Yalnızca
kırık bir vitrin camı –çocukların taş atıp kırdıkları saptanmış–, sar-
hoş bir çift –düzeni bozan davranışlarda bulunmuşlar–. Anlaşılan
Belçikalı dostumuz bu kez yanlış bir çıkarımda bulundu.”

Poirot derin bir soluk aldı.

“Çok rahatladığımı itiraf etmeliyim.”

Japp sevgiyle, “Bir hayli kaygılanmıştınız, değil mi?” diye mırıldandı. “İnanın, Scotland Yard’a her gün buna benzer bir sürü mektup geliyor. İşsiz güçsüz, kafadan çatlak tipler oturup böyle mektuplar yazıyor. Aslında kötü bir amaçları yok. Yalnızca biraz heyecan arıyorlar.”

Poirot, “Bu işi bu kadar ciddiye almakla aptallık ettim,” dedi.

Japp, “Öküz altında buzağı aradınız,” dedi.

“Pardon?”

“Yalnızca bir deyim. Neyse ben artık gideyim. Üst sokakta bir yere uğramam gerekiyor, çalıntı mücevher satışı. Giderken size de uğrayıp içinizi rahatlatayım diye düşündüm. Yazık, o değerli, gri hücrelerinizi bu kez boş yere çalıştırdınız.”

Japp bu sözlerin ardından neşeyle gülererek yanımızdan ayrıldı.

Poirot, “Japp hiç değişmemiş, öyle değil mi?” dedi.

“Eskisine göre epey yaşlanmış görünüyor,” dedim. Ardından kinle ekledim. “Akbabaya dönmüş.”

Poirot hafifçe öksürerek boğazını temizledi.

“Biliyor musun Hastings, berberim çok becerikli bir adam. Seni ona götüreyim. Yaptığı şeyi tam tepene takıyor, üzerine de saçını tarıyor. Kesinlikle peruk değil tabii—”

“Poirot!” diye kükredim. “İlk ve son defa söylüyorum, senin o Tanrı’nın cezası berberinin saçma sapan buluşları beni hiç ilgilen-dirmiyor. Ayrıca başımın tepesinde ne var ki?”

“Hiç. Aslında hiçbir şey.”

“Kel kalacak halim yok ya?”

“Tabii ki hayır! Ne münasebet!”

“Yazlar çok sıcak geçtiğinden, doğal olarak insanın saçları biraz dökülüyor. Giderken yanıma iyi bir saç toniği alacağım.”

“*Précisement!*”⁹

“Bu Japp’i niye ilgilendiriyor ki! Her zaman böyle patavatsız ve kırıncı olmuştur. Ayrıca şakadan da anladığı yok. Mizah duygusundan yoksun. Biri otururken altındaki sandalyeyi çekseler gülecek türden biri.”

“İnsanların çoğu buna güler.”

“Kesinlikle anlamsız. Saçmalık bu.”

“Oturan adamın bakış açısından kesinlikle öyle.”

“Neyse,” dedim. Öfkem geçiyordu (Saçlarımın seyreilmesiyle ilgili biraz fazla alingan davrandığımı kabul ediyorum). “O imzasız mektup olayından bir şey çıkmamasına üzüldüm.”

“Demek yanılmışım. Oysa o mektuptan pis bir koku aldığımı düşünmüştüm. Aptallıktan başka bir şey değilmiş. Yazık ki artık yaşılanıyorum ve yok yere homurdanan, ihtiyar, kör bir köpek gibi kuşkucu oluyorum Hastings.”

Gülerek, “İşbirliği yapacaksak, el ele verip ‘en âlâsından’ başka bir cinayet bulmamız gerek,” dedim.

“Geçen gün söylediğin şeyi anımsıyorsun, değil mi?” dedi. “Yemek sipariş eder gibi cinayet siapriş edebilseydin, nasıl bir ter-cih yapardın?”

Bu espriye katkıda bulunmamak elde değildi.

“Hım, bir düşüneyim. Önce mönüye bir bakalım. Soygun, gasp? Yolsuzluk? Sahtecilik? Hayır, bunlar çok vejetaryen. Cinayet olmalı –kanlı bir cinayet– tabii yanında garnitürle.”

“Elbette. *Hors d’oeuvres*¹⁰ olmazsa olmaz.”

“Kurban kim olmalı? Erkek mi, kadın mı? Bence erkek. Önemli biri. Bir kodaman. Amerikan milyoneri. Başbakan. Gazete sahibi... Peki cinayet yeri? Hım, neden şöyle güzel bir kütüphane olmasın? Tam cinayete uygun bir atmosfer. Silaha gelince... Tuhaf kıvrımlı

9 Kesinlikle.

10 Ordövr, meze.

bir hançer ya da kesici olmayan bir nesne, mesela taştan oyulmuş bir tanrı heykeli...”

Poirot iç çekti.

“Yahut zehir de olabilir ama bu kez fazlasıyla teknik detaylara batırız. Ya da gecenin karanlığında yankılanan bir tabanca sesi. Sonra bir ya da iki güzel kız da olmalı...”

“Kızıl saçlı..” diye mırıldandı arkadaşım.

“Hep aynı espri, Poirot. Güzel kızların birinden boş yere kuş-kulanılır, onunla genç adam arasında yanlış anlamadan kaynaklanan bir anlaşmazlık çıkar. Sonra şüphe duyulacak başkaları da olmalı tabii. Yaşlıca bir kadın, esmer, tehlikeli bir tip. Ölen adamın birkaç arkadaşı ya da rakibi. Sessiz bir sekreter, bir kapalı kutu. Yapmacık hareketleri olan neşeli bir adam. İştten kovulmuş bir kâhya, bir iki uşak ya da bahçıvan ve elbette Japp’e benzeyen aptal bir dedektif. İşte bu kadar.”

“Demek sence ‘en âlâsı’ bu?”

“Senin aynı fikirde olmadığını görüyorum.”

Poirot bana hüzünle baktı.

“Şimdiye dek yazılmış dedektif romanlarının çok güzel bir özeti çıkardın.”

“Peki öyleyse,” dedim. “*Sen* nasıl bir cinayet ısmarlardın?”

Poirot gözlerini kapayarak arkasına yaslandı.

“Çok basit bir cinayet. Hiçbir zorluğu olmayan türden. Sakin, domestik bir yaşantı içinde işlenen bir cinayet... Heyecansız, sönük, *intime*.”¹¹

“Bir cinayet nasıl *intime* olabilir ki?”

Poirot mırıldandı.

“Şöyle düşün: Dört kişi briç oynamak için masa başına geçer. Dışarıda kalan beşinci adam şöminenin önünde oturur. Ve gecenin

¹¹ Candan, içten, samimi.

sonunda şöminenin başındaki adamı ölü bulurlar. Dördünden biri dummy¹² olduğu sırada gidip şöminenin başındaki adamı öldürmüştür. Diğer üçüye ellerini doğru oynamaya kendilerini öyle kaptırmışlardır ki ne olup bittiğini fark edememişlerdir. Ah, bu tam sana göre bir cinayet olurdu. Evet, sence katil bu dört kişiden hangisi?”

“Ben bunda heyecanlı bir taraf göremiyorum,” dedim.

Poirot bana sitemle baktı.

“Doğru, çünkü bunda tuhaf kıvrımlı hançerler, şantaj, bir tanrı heykelinin gözünden çalınmış zümrüt, türü belli olmayan, uzak doğudan getirilmiş zehirler yok. Aşırı duygusal bir ruha sahiptin, Hastings. Sen tek değil, seri cinayet tercih edersin.”

“Kabul ediyorum,” dedim. “Romanda heyecanı artıran genellikle ikinci cinayettir. Bilhassa cinayet daha ilk sayfada işlenir ve sen, romanın son sayfasına kadar olaya karışanların cinayet anında nerede olduklarına ilişkin izleri sürersen çok sıkılabilirsin.”

Telefon çalıyordu. Poirot yanıt vermek için ayağa kalktı.

“Alo? Alo, evet, benim Hercule Poirot.”

Bir iki dakika karşıdakinin söylediklerini dinledi. Sonra yüzündeki ifadenin değiştiğini gördüm. Ama sözlerinden bir şey anlamak mümkün değildi, konuşması kısa kısa ve bağlantısızdı.

“*Mais oui...*”¹³

“Evet, tabii...”

“Tabii, tabii geliriz...”

“Kuşkusuz...”

“Dediğiniz gibi olabilir...”

“Evet, yanımda getiririm... *Tout a l'heure.*”¹⁴

Ahizeyi yerine bırakıp yanıma geldi.

“Telefondaki Japp'ti, Hastings.”

12 Briçte yere açılan elin sahibi.

13 Doğru.

14 Birazdan görüşürüz.

“Evet?”

“Scotland Yard’a az önce dönmüş. Andover’den gelen bir mesaj varmış...”

Heyecanla bağırdım. “Andover’den mı?”

Poirot ağır ağır, “Tütün ve gazete satılan küçük bir dükkân sahibi, Ascher adında yaşlı bir kadın ölü bulunmuş,” dedi.

Ne yalan söyleyeyim, bu hoşuma gitmemiştii. Andover sözcüğünü duyduğum anda hissettiğim o heyecan, o coşku, o ilgi sönmüştü. Görülmemiş, fantastik bir olayla karşılaşmayı umuyordum. Küçük bir dükkân sahibi yaşlı bir kadının öldürülmesi ilginç olmadığı gibi sıradan, sefil bir olaydı.

Poirot yine aynı ciddi, kaygılı sesle konuşmaya devam etti.

“Andover polisi bu cinayeti işleyen adamı en kısa sürede, kendi elleriyle koymuş gibi bulacağından eminmiş.”

İkinci büyük hayal kırıklığı...

“Sanırım yaşlı kadının kocasıyla arası iyi değilmiş. Adam çok içki içiyormuş, üstelik ahlaksızın tekiymiş. Kadını birkaç kez ölümlle tehdit etmiş.”

Poirot bir an durdu.

“Ancak yine de eldeki bilgiler ışığında, bana gelen isimsiz mektuba da bir göz atmak istiyorlarmış. Japp’e hemen Andover’a gideceğimizi söyledim.”

Moralim düzeliyordu. Ne kadar sıradan olursa olsun bu yine de bir *cinayetti* ve ben ne zamandır cinayetler ve katillerle karşılaşmıyordum.

Poirot’nun sözlerinin gerisini pek dinlemedim. Bunların önemini sonradan çok iyi kavrayacaktım.

Hercule Poirot, “Bu daha başlangıç,” dedi.

4. BÖLÜM

Bayan Ascher

Andover’da, uzun boylu, sarışın, güleç yüzlü bir adam olan Müfettiş Glen tarafından karşılandı.

Lafı çok uzatmamak adına, olayla ilgili gerçekleri kısaca özetlememde yarar var.

Cinayet, polis memuru Dover tarafından 21 Haziran’ı 22’ye bağlayan gece, saat birde keşfedilmişti. Polis memuru Dover her zamanki gibi devriye gezerken tütüncü dükkânının kapısını yoklamış, kilitli olmadığını görünce içeri girmişti. İlk önce dükkânın boş olduğu düşünmüş ancak cep fenerini köşeye yönelttiğinde, tezgâhın arkasında yaşlı bir kadının iki büküm yere yığıldığını fark etmişti. Olay yerine gelen adli tabip gereken muayeneleri yapmış, ardından Bayan Ascher’in büyük olasılıkla tezgâhın arkasındaki raftan bir paket sigara almak için uzandığı sırada, ağır bir cisimle başının arkasına indirilen şiddetli bir darbe nedeniyle öldüğü sonucuna varmıştı. Ölüm, cesedin bulunmasından yedi sekiz saat önce gerçekleşmiş olmalıydı.

Müfettiş, “Neyse ki zaman aralığını biraz daha daraltma şansımız oldu,” diye açıkladı. “Saat beş buçukta dükkâna girip sigara

alan bir adam bulduk. Bir başkası da altıyı beş geçe dükkâna girmiş ve kimsenin olmadığını düşünmüş. Bu durumda kadının beş buçukla altıyı beş geçe arasında öldürülmüş olması gerekiyor. Kadının kocasını, yani Ascher denen o adamı çevrede gören birini bulamadık, ama henüz erken. Adam saat dokuzda *Three Crowns*'daymış ve hayli sarhoşmuş. Bulur bulmaz cinayet zanlısı olarak tutuklayacağız.”

Poirot, “Adam pek makbul bir tip değil, öyle değil mi müfettiş?” dedi.

“Ahlaksızın teki.”

“Karısıyla yaşamıyor muydu?”

“Hayır. Birkaç yıl önce ayrılmışlar. Ascher, Alman asıllı. Bir zamanlar garsonmuş, sonradan içkiye başlamış ve işsiz kalmış. Karısı bir süre hizmetçi olarak çalışmış. Son olarak Bayan Rose adında yaşlı bir kadının yanında aşçılık yapmış. Bayan Ascher kazandığı paranın büyük kısmını kocasına veriyormuş. Adamsa içip sarhoş oluyor ve kadının çalıştığı yere gelerek olay çıkarıyormuş. Bayan Ascher'ın, Bayan Rose'un yanında çalışmayı kabul etmesinin nedeni de bu. Bayan Rose'un yaşadığı *Grange* köşkü, Andover'ın yaklaşık beş kilometre dışında ve kırsal alanda. Adam oraya çok sık gidememiş tabii. Bayan Rose öldüğünde, Bayan Ascher'a bir miktar para bırakmış. Kadın da o parayla tütün mamulleri ve gazete sattığı bu küçük dükkânı açmış. Küçük bir yer, yalnızca ucuz sigaralar ve birkaç gazete falan satıyormuş. Zar zor geçinen biriymiş. Ascher sık sık uğruyor, kadını taciz ve tehdit ediyormuş. Kadın da kurtulmak için ona biraz para veriyormuş. Bunun dışında, bir de düzenli olarak haftalık on beş şilin veriyormuş.”

Poirot, “Çocukları var mı?” diye sordu.

“Hayır. Yalnızca bir yeğeni var. O da Andover yakınında bir yerde hizmetçi olarak çalışıyor. Akli başında genç bir kız.”

“Demek Ascher karısını sık sık tehdit ediyormuş?”

“Evet. Adam içtiği zaman terör estirip küfrediyor, karısının kafasını kıracağına yeminler ediyormuş. Bayan Ascher’ın gerçekten çok zor bir hayatı varmış.”

“Kaç yaşındaydı?”

“Altmışına yakın. Dürüst ve çalışkan bir kadındı.”

Poirot ciddi bir ifadeyle, “Müfettiş, sizce cinayeti işleyen Ascher denen bu adam mı?” diye sordu.

Müfettiş hafifçe öksürdü.

“Bunu söylemek için henüz çok erken, Mösyö Poirot ama yine de Franz Ascher’in dün geceyi nerede ve nasıl geçirdiğini öğrenmek istiyorum. Eğer nerede olduğuna ve ne yaptığına ilişkin tatmin edici bir açıklama yapabilirse –ve bir de tanığı varsa– kabul. Ama yoksa...”

Susuşu manidardı.

“Dükkândan bir şey çalınmış mı?”

“Hayır, hiçbir şey çalınmamış. Kasadaki para bile yerli yerindeymiş. Hırsızlık olduğunu gösteren bir işaret yok.”

“Ascher denen bu adamın dükkâna gelip karısını taciz ettiğini, istediğini alamayınca da başına ağır bir cisimle vurarak öldürdüğünü mü düşünüyorsunuz?”

“Öyle görünüyor. Büyük olasılıkla açıklama bu. Ancak size gelen o tuhaf mektuba bir kez daha bakmayı istediğimi itiraf etmiyorum. Mektubu yazanın Franz Ascher olup olmadığını merak ediyorum.”

Poirot mektubu uzattı. Müfettiş kaşlarını çatarak okudu.

Sonunda, “Bu pek Ascher’in yazacağı bir mektuba benzemiyor,” diye mırıldandı. “Onun, *bizim* zavallı İngiliz polisi diyeceğini sanmıyorum, tabii aklınca kurnazlık edip bizi yanıltmak istemediyse. Ama onun bunu yapabilecek zekâyâ sahip olduğundan kuşkuluyum. Adam berbat durumda. Elleri öyle titriyor ki böyle bir mektup yazmasına imkân yok. Ayrıca kâğıt çok kaliteli, mürekkep de öyle.

Ancak mektupta ayın 21'inden söz edilmesi tuhaf. Tabii bu bir rastlantı da *olabilir*."

"Evet, bu olası."

"Ama ben bu gibi rastlantılardan hiç hoşlanmam, Mösyö Poirot. Bu kadarı biraz fazla."

Sustu ve bir iki dakika kadar sessiz kaldı. Kaşlarını çatmış düşünüyordu.

"A B C. Kahretsin, kim bu A B C? Kadının yeğeni Mary Drower'la konuşalım, belki bize yardımcı olabilir. Tuhaf bir iş bu. Bu mektup olmasa, katilin Franz Ascher olduğuna bahse girebilirdim."

"Bayan Ascher'in geçmişi hakkında bir şey biliyor musunuz?"

"Hampshire'dan. Genç bir kızken Londra'da hizmetçiliğe başlamış. Franz Ascher'la da orada tanışıp evlenmiş. Savaş sırasında epey sıkıntı çekmişler. Hatta 1922 yılında Bayan Ascher adamı terk etmiş. O sırada yine Londra'da yaşıyorlarmış. Kadın adamdan kurtulabilmek için buraya gelmiş ama Franz Ascher onun izini bulup buraya dek izlemiş ve baskıyla para istemeye devam etmiş."

Tam o sırada bir polis memuru içeri girdi.

"Evet Briggs, ne var?"

"Ascher denen adam, efendim. Onu getirdik de."

"Güzel. Buraya alın. Nerede buldunuz onu?"

"Tali demiryolu hattındaki eski bir vagonda saklanıyordu."

"Demek öyle? Getirin."

Franz Ascher gerçekten de sefil, güvenilmez, berbat bir adamdı. Bir an korkudan siniyor, zırlıyor, yaltaklanıyor, sonra kabadayılığa kalkışıyor, küfrediyor, tehditler yağdırıyordu. Kanlı gözleriyle herkesi ayrı ayrı süzdü.

"Benden ne istiyorsunuz? Ben hiçbir şey yapmadım. Beni buraya getirmeniz skandal! Büyük utanmazlık! Buna nasıl cüret edersiniz, sizi domuzlar!" Sonra birden tavrı değişiyordu. "Hayır, hayır, öyle demek istemedim. Benim gibi zavallı bir ihtiyara zarar

vermek istemezsiniz, beni incitmek istemezsiniz. Zaten herkes zavallı Franz'a kötü davranıyor. Zavallı ihtiyar Franz'a." Ağlamaya başlıyordu.

Müfettiş, "Yeter artık, Ascher," dedi. "Kendine gel. Seni herhangi bir şeyle suçluyor değilim, tabii şimdilik. İstemezsen ifade vermek zorunda da değilsin. Öte yandan karının öldürülmesi seni ilgilendirmiyorsa—"

Ascher müfettişin sözünü kesti. Sesi feryat halini almıştı.

"Onu ben öldürmedim! Onu ben öldürmedim! Hepsi yalan! Sizi lanet olası İngiliz domuzları... Hepiniz bana karşısınız! Ben onu öldürmedim! Asla, asla!"

"Ama sık sık öldürmekle tehdit ettin, Ascher."

"Hayır, hayır. Anlamıyorsunuz. O şakaydı. Alice'le benim aramdaki bir şaka. O beni anlıyordu."

"Tuhaf bir şaka! Dün akşam nerede olduğunu söyler misin?"

"Evet, evet. Size her şeyi anlatacağım. Alice'in yakınına bile gitmedim. Arkadaşlarımla, yakın arkadaşlarımla beraberdim. Önce *Seven Stars*'daydık, sonra da *Red Dog*'a gittik." Telaşla konuşuyordu, sözcükleri birbirine karışıyordu.

"Dick Willows —o yanımdaydı—, İhtiyar Curdie, George, Platt ve diğer çocuklar. Size doğruyu söylüyorum, Alice'in yakınından bile geçmedim. Tanrım, size gerçeği söylüyorum, bana inanın!"

Sesi yeniden feryat halini aldı.

Müfettiş, adamına bir baş işareti yaptı. "Götürün. Şüpheli sıfatıyla gözaltı."

Kinle homurdanıp küfreden, titrek, sevimsiz, pejmürde kılıklı ihtiyar dışarı çıkartıldıktan sonra müfettiş bize döndü.

"Ne düşüneceğimi bilemiyorum. Eğer o mektup olmasaydı, katil bu, derdim."

"Peki ya söz ettiği adamlar?"

“Kendisi gibi serseri takımı. Yalancı şahitlikten asla kaçınmayacak tipler. Ascher’ın akşamın önemli bir kısmını *onlarla* geçirdiğinden eminim. Önemli olan, herhangi birinin Ascher’ı beş buçukla altı arasında dükkânın yakınında görüp görmediği.”

Poirot düşünceli düşünceli başını salladı.

“Dükkândan hiçbir şey alınmadığından emin misiniz?”

Müfettiş omuz silkti.

“Ne sorduğunuza bağlı. Belki bir iki paket sigara alınmış olabilir ama bunun için cinayet işlenmez, öyle değil mi?”

“Peki dükkâna, nasıl diyeyim, bir şey bırakılmamış mı? Size tuhaf gelen bir şey?”

Müfettiş, “Bir tren tarifesı vardı,” dedi.

“Tren tarifesı mı?”

“Evet. Açık şekilde tezgâhın üzerine konmuştu. Sanki biri Andover’dan kalkan trenlere bakmış gibi... Alice Ascher ya da bir müşteri.”

“Kadın tren tarifesı de satıyor muydu?”

Müfettiş hayır anlamında başını salladı.

“Hayır, o yalnızca küçük el broşürleri satıyordu. Bulduğumuz kitap ancak *Smiths*’te ya da büyük dükkânlarda satılan türden bir şeydi.”

Poirot’nun gözlerinde bir pırıltı belirdi. Öne doğru eğildi.

“Demek tren tarifesı? Peki Bradshaw mıydı, yoksa *A B C* mi?”¹⁵

Birden müfettişin de gözleri parladı.

“Aman Tanrım!” dedi. “*A B C* denen tarifelerdendi!”

15 20. yüzyıl başlarında *A B C*, tren tarifesı olmanın ötesinde fiyatlar, mesafeler, gidilen bölgenin özellikleri, konaklama olanakları gibi bilgilerin de verildiği alfabetik düzende, kitap formatında bir şeydi. Onun en önemli rakibi olan Bradshaw ise Britanya’daki tüm trenleri kapsayan broşür formatında bir tarifeydi.

5. BÖLÜM

Mary Drower

Sanırım, A B C tarifesini duyduğum anda bu olayla ilgilenmeye başladım. O zamana dek bu cinayet bende pek heyecan uyandırmamıştı. Sonuç olarak arka sokaktaki küçük dükkânında öldürülen yaşlı bir kadının sıradan, sefil cinayeti gazetelerin üçüncü sayfalarında yayımlanan, önem verilmeyen haberlerdendi. Cinayet tarihinin, isimsiz mektupta bahsedilen günle uyuşmasının tamamen bir rastlantı olduğunu düşünüyordum. Bayan Ascher'ın, sarhoş kocasının bir öfke anına kurban gittiğinden neredeyse emindim. Oysa istasyonları alfabetik sırayla verdiği için 'A B C' diye adlandırılan bir tren tarifi işe karışınca heyecandan titremeye başlamıştım. İkinci bir rastlantı söz konusu olamazdı.

Bu sıradan cinayete artık bir başka bakıyordum.

Bayan Ascher'ı öldürerek geride bir A B C tren tarifi bırakan gizemli yabancı kimdi?

Polis merkezinden ayrıldıktan sonra ilk iş morga gittik ve ölen kadının cesedini inceledik. Yaşlı kadının buruşuk yüzüne, alnından geriye taranmış seyrek, gri saçlarına bakarken tuhaf bir duyguya kapıldım. Öyle huzurlu, şiddetten öyle uzak görünüyordu ki...

Komiser yardımcısı, “Kendisine kimin neyle saldırdığını anlamaya vakti olmamış. Dr. Kerr öyle söyledi. Buna sevindim. Zavallı-cık. Çok iyi bir kadındı,” dedi.

Poirot mırıldandı. “Bir zamanlar çok güzel olmalı.”

Duyduğuma inanamayarak haykırdım. “Sahi mi?”

“Evet. Çene yapısına, kemiklerine ve kafasının biçimine bak.”

İç çekerek, örtüyü kadının yüzüne örttü. Morgdan ayrıldık.

Bir sonraki hamlemiz adli tabiple kısa bir görüşme yapmak oldu.

Dr. Kerr orta yaşlı, deneyimli görünen bir adamdı. Kısa ve kararlı bir konuşma biçimi vardı.

“Silah bulunamadı,” dedi. “Ne olduğunu söylemek mümkün değil. Tepesi ağır bir baston, bir sopa ya da kum torbası olabilir.”

“Böyle bir darbe için fazla güce gerek var mı?”

Doktor kurnaz bakışlarla Poirot’yu süzdü.

“Sanırım, cinayeti elleri titreyen, yetmiş yaşında bir adamın işleyip işleyemeyeceğini öğrenmek istiyorsunuz. Evet, bu pekâlâ mümkün. Eğer kullanılan cismin baş kısmı yeterli ağırlıkta olursa, çelimsiz biri bile istenen sonucu alabilir.”

“Öyleyse katil kadın da olabilir, erkek de.”

Bu fikir doktoru biraz şaşırtmıştı.

“Kadın mı? İtiraf edeyim, bir kadının böyle bir cinayet işleyebileceği hiç aklıma gelmedi. Ama bu mümkün, elbette mümkün. Yine de psikolojik açıdan bakınca, bu cinayetin bir kadın tarafından işlendiğini sanmıyorum.”

Poirot coşkuyla başını sallayarak onu onayladı.

“Kesinlikle. Öyle görünüyor. Ancak her olasılığın üzerinde durmak gerekiyor. Ceset ne durumdaydı, yani nasıl yatıyordu?”

Doktor bize kurbanın bulunduğu andaki pozisyonunu ayrıntılı biçimde açıkladı. Ona göre, katil kafasına öldürücü darbeyi indirdi-

ğinde yaşlı kadının sırtı tezgâha (ve tabii katile) dönüktü. Kadıncağız darbeyi yediği anda tezgâhın arkasına, yere yığılmış. Dolayısıyla dükkâna giren birinin onu görmesi olanaksızdı.

Dr. Kerr'e teşekkür ederek yanından ayrıldık.

Poirot, "Görüyorsun Hastings," dedi. "İşte Ascher'ın suçsuz olduğunu gösteren bir nokta daha. Eğer adam dükkâna gelip karısını tehdit etseydi, herhalde Bayan Ascher tezgâhın gerisinden ona bakar, arkasını dönmezdi. Oysaki katiline sırtını dönmüş. Yani bir müşteri için raftan sigara ya da tütün almaya çalışıyordu."

Hafiften ürperdim.

"Çok korkunç!"

Poirot ciddiyle başını salladı.

"*Pauvre femme*,"¹⁶ diye mırıldandı.

Saatine bir göz attı.

"Sanırım Overton buradan çok uzak değil. Oraya gidip ölen kadının yeğeniyle konuşalım mı?"

"Önce cinayetin işlendiği yere gitmek istemez misin?"

"Bunu daha sonra yapmayı yeğlerim. Bunun için nedenlerim var tabii."

Başka açıklama yapmadı. Birkaç dakika sonra arabayla Overton'a doğru ilerliyorduk.

Müfettişin bize verdiği adresteki ev, köyün Londra yönünde yaklaşık bir buçuk kilometre dışında kalan büyük bir evdi.

Zili çaldık. Kapıyı bize gözleri ağlamaktan kızarmış, siyah saçlı, güzel bir kız açtı.

Poirot nazıkçe, "Ah," dedi. "Siz Bayan Mary Drower olmalısınız."

"Evet, efendim. Ben Mary'yim."

¹⁶ Zavalı kadın.

“Eğer hanımınızın izni olursa sizinle bir iki dakika konuşmak istiyorum. Teyzeniz Bayan Ascher’la ilgili.”

“Hanımefendi dışarıda, efendim. Sizi içeri almamda bir sakınca görmeyeceğinden eminim.”

Küçük bir kahvaltı odasının kapısını açtı. İçeri girdik. Pencerenin önündeki koltuğa oturan Poirot dikkatle genç kızı süzdü.

“Herhalde teyzenizin öldüğünü duydunuz?”

Kız başını sallayarak onayladı. Yine gözleri dolmuştu.

“Bu sabah öğrendim efendim. Polis geldi. Ah, çok korkunç! Zavallı teyzeciğim! O kadar zor, sıkıntılı bir hayatı oldu ki. Ve şimdi de bu...çok kötü.”

“Polis sizden Andover’a dönmenizi istemedi mi?”

“Hayır. Resmi soruşturmada bulunmam gerektiğini söylediler. O da pazartesi günü yapılacaktı. Andover’da kalabileceğim bir yer yok. Bu durumda dükkânın üstündeki odada kalmaya dayanmam. Ayrıca diğer hizmetçi gitti. Hanımefendiyi bırakmayı da istemiyorum.”

Poirot nazikçe, “Teyzenizi sever miydiniz?” diye sordu.

“Çok severdim, efendim. Sevgili teyzeciğim bana karşı her zaman çok iyiydi. Annem öldükten sonra, on bir yaşındayken Londra’ya, onun yanına gittim. On altı yaşında çalışmaya başladım ama izin günlerinde hep onun yanına giderdim. O Almanın yüzünden az dert çekmedi, teyzem. Ondan ‘ihtiyar iblis,’ diye söz ederdi. Teyzeme hiç rahat vermedi. Nereye giderse gitsin onu hep rahatsız etti. Asalak, otlakçı, iğrenç yaratık!”

Kızın sesinde büyük bir öfke vardı.

“Teyzeniz bu eziyetten yasal yollarla kurtulmayı hiç düşünmedi mi?”

“Bakın, sonuçta adam onun kocasıydı ve bu gerçeği değiştiremezsiniz efendim.”

Kız rahat ancak kararlı konuşuyordu.

“Peki, Mary. Eşi teyzenizi sık sık tehdit eder miydi?”

“Ah evet, efendim, hem de nasıl! Çok kötü, korkunç şeyler söylerdi. Boğazını keserim, seni boğarım! Hem tehdit eder hem de küfredirdi, üstelik hem İngilizce hem de Almanca. Teyzemin söylediğine göre onunla evlendiğinde Franz çok yakışıklı bir adammış. İnsanların bu hale gelebildiklerini düşünmek bile dehşet verici, değil mi?”

“Evet, gerçekten öyle. Bu tehditleri sıklıkla duymuş biri olarak sanırım olanları öğrenince fazla şaşırmadınız, öyle değil mi?”

“Aksine çok şaşırdım, efendim. Franz’ın gerçekten böyle bir şey yapabileceği hiç aklıma gelmezdi. O çirkin, kötü sözleri yalnızca laf olsun diye söylediğini düşünüyordum. Ağzı bozuk biri olduğu için kendini böyle ifade ediyordu. Zaten teyzem de kocasından korkmazdı. Hatta teyzem onu azarlamaya başlayınca, kuyruğunu bacaklarının arasına sıkıştırmış bir köpek gibi telaşla kaçtığını çok gördüm. Bence aslında o *teyzemden* korkuyordu.”

“Ama teyzeniz buna rağmen ona para veriyordu.”

“Evet. Çünkü sonuç olarak onun kocasıydı, efendim.”

“Evet. Bunu daha önce de söylemişsiniz.” Poirot bir iki dakika kadar susup düşündü. Sonra birden, “Diyelim ki teyzenizi o öldürmedi,” dedi.

“Öldürmedi mi?”

Kız çok şaşırmıştı.

“Evet, diyelim ki teyzenizi başka biri öldürdü. Kim olabilir? Bir fikriniz var mı?”

Kız Poirot’ya daha da büyük bir şaşkınlıkla bakıyordu.

“Hiçbir fikrim yok, efendim. Ama böyle bir şey pek mümkün görünmüyor. Öyle değil mi?”

“Teyzenizin korktuğu biri yok muydu?”

Mary hayır anlamında başını salladı.

“Teyzem insanlardan korkmazdı, efendim. Sözüünü esirgemezdi, sivri dilliydi. Herkese karşı koyar, her şeye göğüs gererdi.”

“Kendisine kin duyan birinden bahsettiğini duydunuz mu?”

“Hayır duymadım, efendim.”

“İmzasız mektuplar alır mıydı?”

“Nasıl mektuplar dediniz, efendim?”

“Altına imza atılmamış mektuplar ya da imza yerine yalnızca A B C yazılmış mektuplar.” Poirot kızı dikkatle süzüyordu. Kızın hiçbir şey anlamadığı belliydi. Şaşkın şaşkın başını sallıyordu.

“Teyzenizin sizden başka akrabası var mı?”

“Artık yok, efendim. On kardeşten biriymiş ama yalnızca üçü sağ kalıp büyümüş. Tom amcamı savaşta kaybettik. Harry amcam Güney Amerika’ya gitti ve bir daha ondan haber alan olmadı. Anem de öldü. Yani bir tek ben kaldım.”

“Teyzeniz para biriktiriyor muydu? Parası var mıydı?”

“Sanırım bankada biraz parası vardı, efendim. Cenazesini kaldırmaya yetecek kadar, hep böyle söylerdi. Bunun dışında iki yakası bir araya zor geliyordu. O ihtiyar iblis elinde avucunda para bırakmıyordu.”

Poirot düşünceli düşünceli başını salladı. Sonra bir şeyler söyledi ama daha çok kendi kendisine konuşur gibiydi.

“Şu an karanlıktayız. Hangi yöne gitmemiz gerektiğini gösteren tek bir işaret yok. Bir şeyler açığa çıkarsa...” Ayağa kalktı. “Tekrar ihtiyacım olursa, size yazarım.”

“Aslına bakarsanız istifa edeceğim, efendim. Buradan ayrılacağım. Taşrada çalışmaktan hoşlanmıyorum. Burada kalmamın tek nedeni teyzeme yakın olmak istememdi. Ama şimdi...” Gözleri yeniden doldu. “Artık burada kalmam için hiçbir neden yok. Londra’ya döneceğim. Orası genç bir kız için çok daha eğlenceli.”

“Bu durumda bana gittiğiniz yerin adresini bildirirseniz sevinirim. Kartımı alın.”

Kız kaşlarını çatarak şaşkınlıkla karta baktı.

“Yani siz polis değil misiniz, efendim?”

“Özel dedektifim.”

Mary bir an öylece durup sessizlik içinde Poirot’yu süzdü.

Neden sonra, “Tuhaf bir şeyler mi oluyor, efendim?” diye sordu.

“Evet, çocuğum. Gerçekten de çok tuhaf şeyler oluyor. Daha sonra belki bana yardım edebilirsin.”

“Ben...ben...elimden gelen her şeyi yaparım, efendim. Teyzem öldürülmeyi hiç hak etmiyordu, efendim.”

Tuhaf bir ifade şekliydi ama insanın içine işliyordu.

Birkaç saniye sonra yeniden Andover’a yola koyulduk.

6. BÖLÜM

Suç Mahalli

Trajedinin yaşandığı sokak ana caddeye açılıyordu. Bayan Ascher'ın dükkânı sağ tarafta, sokağın ortalarındaydı.

Sokağa saparken, Poirot saatine baktığını gördüm. Cinayet mahalline gelişini neden geciktirdiğini anladım. Saat tam beş buçuktu. Poirot önceki günün atmosferini olabildiğince yeniden yaratmak, mekânı cinayetin işlendiği saatte görmek istemişti.

Amacı buysa bile başarılı olamamıştı çünkü sokak bir gün öncesine hiç mi hiç benzemiyordu. Sokak boyunca, yoksul insanların müstakil evlerinin arasına serpiştirilmiş az sayıda küçük dükkân vardı. Genelde buradan geçen –çoğunlukla yoksullar ve kaldırımlarda oynayan çocuklar dışında– çok fazla insan olmaması gerektiğini düşündüm.

Fakat o an sokak hayli kalabalıktı. Bir evin, daha doğrusu dükkânın önünde dikilmişlerdi, nereye baktıklarını tahmin etmek zor değildi. Karşımızdaki manzara, büyük bir ilgiyle, birinin öldürüldüğü noktaya bakan sıradan insanların oluşturduğu kalabalıktı.

Eve daha doğrusu dükkâna yaklaştıkça durumun gerçekten böyle olduğunu gördük. Küçük, pis, görünümlü, kepenkleri kapalı bir dükkânın önünde duran ve yorgunluktan bitkin düştüğü her ha-

linden belli genç polis, “Yaklaşmayın!” diye bağırarak vurdumduymaz kalabalığı uzaklaştırmaya çalışıyordu. Sonunda diğer bir polis memurunun da yardımıyla bunların bir kısmını dağıtabildi. Kalabalığın içinden bir grup homurdanıp iç çekerek kendi yollarına gitmeyi yeğledi. Ancak onların yerine hemen başkaları geldi ve cinayetin işlendiği dükkânı gözetlemek için pozisyon aldı.

Poirot kalabalıktan biraz uzakta durdu. Bulunduğumuz yerden dükkânın üzerindeki tabelayı rahatça okuyabiliyorduk. Poirot aynı sözcükleri bıkık altından birkaç kez yineledi.

“A. Ascher. *Oui, c’ est peut-être là.*”¹⁷

Sustu.

“Gel Hastings. Dükkâna girelim.”

Buna çoktan hazırdım.

Kalabalığın arasından geçerek genç polise yaklaştık. Poirot ona müfettişin verdiği belgeyi uzattı. Memur saygıyla başını salladı ve içeri girmemiz için dükkânın kilitli kapısını açtı. Meraklıların yoğun bakışları altında içeri girdik.

Kepenkler kapalı olduğu için etraf hayli karanlıktı. Genç polis elektrik düğmesini bularak ışığı yaktı. Tavandaki ampul çok zayıftı, dolayısıyla ortalık hâlâ loştu.

Etrafıma bakındım.

Köhne, küçük bir yerdi. Tezgâhın üzerinde ucuz bir iki dergiyle, önceki günün gazeteleri duruyordu ve hepsinin üzerinde bir günlük toz birikmişti. Tezgâhın arkasındaki tavana dek uzanan raflarda sigara ve tütün paketleri vardı. Bunun dışında içlerinde nane şekeri ve arpa özü şekerlemesi olan birkaç kavanoz görülüyordu. Sıradan, küçük bir dükkândı burası, binlerce benzerinden biri.

Polis memuru, ağır Hampshire aksanıyla olay yerini açıklamaya çalıştı.

¹⁷ Evet, orası olabilir.

“Ceset tezgâhın arkasına yığılıp kalmıştı. Doktor, kurbanın başına darbe indirildiğini fark edemeden öldüğünü söyledi. Zavalıcık şu raflardan birine uzanıyordu herhalde.”

“Elinde bir şey yok muydu?”

“Hayır, efendim. Ama yerde, hemen yanında bir paket *Players* sigarası duruyordu.”

Poirot başıyla onayladı. Büyük bir dikkatle etrafı inceliyor, her şeyi kafasına not ediyordu.

“Peki, tren tarifesi? O neredeydi?”

“Şurada, efendim.” Genç polis tezgâhın üzerinde bir yeri işaret etti. “Andover sayfası açıktı ve yüzüstü tezgâha bırakılmıştı. Herhalde adam Londra’ya giden trenlere bakıyordu. Eğer öyleyse, katil Andover’dan olmasa gerek. Andoverlilerin hepsi tren saatlerini ezbere bilir. Tabii tren tarifesi cinayetle ilgisi olmayan başka birine de ait olabilir, burada unutmuştur.”

“Parmak izleri?” diye sordum.

“Dükkânın tamamı titizlikle araştırılıp incelendi, efendim. Hiç parmak izine rastlanmadı.”

Poirot, “Peki tezgâhta ?” diye sordu.

“Tezgâh parmak izi doluydu. İç içe geçmiş, karmakarışık bir sürü parmak izi.”

“Bunların arasında Ascher’in parmak izi var mıydı?”

“Bunu söylemek için henüz çok erken, efendim.”

Poirot başını salladı. Sonra, ölen kadının dükkânın üzerinde oturup oturmadığını sordu.

“Evet, efendim. Yukarıda yaşıyordu. Arka taraftaki kapıdan doğruca oraya çıkılıyor. Size eşlik edemediğim için lütfen bağışlayın ama burada kalmam gerekiyor.”

Poirot, genç polis memurunun gösterdiği kapıdan çıktı. Ben de onu izledim. Dükkânın arkasında, mutfakla oturma odası karışımı küçücük bir yer vardı. Tertemiz ve derli toplu fakat kasvetli bir yer-

di. Eşyalar hayli yıpranmıştı. Şöminenin rafında birkaç fotoğraf vardı. İlerleyip fotoğraflara baktım. Poirot da yanıma geldi.

Toplam üç fotoğraf vardı. Biri, öğleden sonra görüştüğümüz genç kızın, yani Mary Drower'ındı. Fotoğraf çekileceği için en güzel elbiselerini giydiği anlaşılıyordu. Yüzündeki kendinden emin, yapay gülümseme, özellikle poz verilen ucuz fotoğraflardaki gibi, kızın gerçek ifadesini bozup çirkinleştirmişti. Şipşak çekilmiş bir fotoğraf bile bundan çok daha iyi olabilirdi.

İkinci fotoğraf daha özenli, daha pahalı bir şeydi. Ak saçlı, yaşlıca bir kadının rötuşla gölgelendirilmiş bir portresiydi bu. Kadının elbisesinin yakasında pahalı bir kürk vardı. Sanırım, bu fotoğraf Bayan Ascher'a bu dükkânı açmasını sağlayan ufak mirasın sahibi Bayan Rose'du.

Üçüncü fotoğraf çok eskiydi. İyice sararıp solmuştu. Fotoğrafta eski moda, şık giysiler içinde, kol kola girmiş genç bir kadınla bir adam vardı. Genç adam yakasına çiçek takmıştı ve resimdeki pozda bütünüyle bir kutlama, bir mutluluk havası vardı.

Poirot, "Herhalde bu Ascher çiftinin düğün resmi," dedi. "Bak Hastings, sana Bayan Ascher'ın bir zamanlar güzel bir kadın olduğunu söylemişim, değil mi?"

Haklıydı, sırtındaki tuhaf, modası geçmiş elbiselere, eski stil taranmış saçlarına rağmen düzgün yüz hatları ve ince silütiyle, fotoğraftaki kadının büyüleyici güzelliği apaçık ortadaydı. Yanındaki erkeğe dikkatlice baktım. Asker giysileri içindeki bu yakışıklı gencin, hırpani Ascher olduğuna inanmak neredeyse imkânsızdı.

Sarhoş, kılıksız ihtiyarın pis bakışını ve ölen kadının çektiği yoksulluktan ve zorluklardan bitkin düşmüş kırışık yüzünü düşündünce zamanın acımasızlığı karşısında ürperdim.

Mutfaktaki dar bir merdivenden yukarıdaki iki odaya çıkılıyordu. Bunlardan biri bomboştu, burada kimsenin yaşamadığı anlaşılıyordu. Diğeriyse ölen kadının yatak odası olmalıydı. Polis burayı araştırdıktan sonra olduğu gibi bırakmıştı. Karyolanın üzerinde

birkaç eski, yıpranmış battaniye duruyordu. Çekmecelerden birine, özenle yamanmış bir parti iç çamaşırı konmuştu; bir diğeryineyse yemek tarifleri. Bunun dışında *The Green Oasis* adlı bir kitap, ucuz bir çift yeni çorap, birkaç porselen biblo (Dresden yapımı, çoğu kırılmış bir çoban biblosuyla, mavi-sarı benekleri olan bir köpek), duvardaki çivilere asılı siyah bir yağmurlukla, bir yün kazak vardı. Alice Ascher'ın şu dünyadaki bütün mal varlığı buydu işte.

Özel belgeleri ve mektupları varsa bile bunları da polis almıştı.

Poirot, "*Pauvre femme*," diye mırıldandı. "Haydi gel, Hastings. Burada bize göre bir şey yok."

Tekrar sokağa çıkınca Poirot bir an durakladı. Sonra doğruca yolun karşısına geçti. Bayan Ascher'ın dükkânının tam karşısında bir manav vardı, hani malların büyük kısmını içerde değil dışarıda sergileyen dükkânlardan.

Poirot sessizce bana bazı talimatlar verdi. Sonra dükkâna girdi. Ben de bir iki dakika bekledikten sonra onun peşinden gittim. Poirot o sırada marul alıyordu. Ben de bir kilo çilek istedim.

Poirot kendisiyle ilgilenen şişman kadınla heyecanlı bir şekilde konuşuyordu.

"Cinayet tam sizin karşınızdaki dükkânda işlendi, değil mi? Ne olay ama! Çok büyük sansasyon yaratmış olmalı!"

Şişman kadın cinayet mevzusundan bıkmış gibiydi. Onun için zor ve uzun bir gün olmalıydı.

"Şu ağzı açık, boş boş bakan meraklı kalabalığı buradan uzaklaştırsalar çok iyi olacak. Bakacak ne var anlamıyorum."

Poirot, "Herhalde dün akşam böyle değildi," dedi. "Belki katilin tütüncüye girdiğini bile görmüş olabilirsiniz. Uzun boylu, sarışın, sakallı bir adamdı, değil mi? Duyduğuma göre Rusmuş."

Şişman kadın birden başını kaldırdı ve "O da nereden çıktı?" dedi. "Rus mu dediniz?"

"Hatta polis onu tutuklamış bile."

“Sahi mi?” Kadın heyecanlanmış, dili çözülmüştü. “Bir yabancı demek!”

“*Mais oui*. Belki dün akşam onu siz de fark etmişsinizdir diye düşündüm.”

“Buradan pek bir şey görme şansım olmuyor doğrusu. Ayrıca akşamları en yoğun zamanlar, alışveriş eden çok oluyor. Bunun dışında birçok insan iş çıkışı buradan geçip evine gidiyor. Uzun boylu, sarışın, sakallı bir adam. Hayır, bu tanıma uyan birini gördüğümü sanmıyorum.”

Sıra bana gelmişti.

Poirot’ya, “Affedersiniz,” dedim. “Korkarım size yanlış bilgi vermişler. Bana katilin kısa boylu ve *esmer* olduğu söylendi.”

Sonrasında kadının kocası ve kısık sesli çırağın da katıldığı ilginç bir sohbet başladı. En az dört kısa boylu, esmer adam görmüşlerdi. Çıraksa uzun boylu, sarışın birini fark etmişti. Üzüntüyle, “Ama sakalı yoktu,” diye belirtti.

Sonunda alışverişimizi yapıp yalanlarımızı düzeltmeden oradan ayrıldık.

Arkadaşıma üstü kapalı bir sitemle, “Bütün bu yalanların amacı neydi, Poirot?” diye sordum.

“*Parbleu*,¹⁸ karşıdaki dükkâna giren bir yabancıнын fark edilme olasılığını kestirmeye çalıştım.”

“Bunu açıkça sormaz mıydın, bunca yalana ne gerek vardı?”

“Hayır, *mon ami*. Senin dediğin gibi ‘açıkça sorsam’ yanıt alamazdım. Bir İngiliz olmana rağmen, doğrudan sorulan bir soruya karşı gösterdiğiniz tepkinin farkında bile değilsin. Böyle bir soru daima kuşkuyla karşılanır ve suskunluğa neden olur. Bu insanlardan doğrudan bilgi almaya çalışsaydım, kendilerini istiridye gibi kaparlardı. Ama o tuhaf ve inanılmaz şeyleri söyleyince, tabii senin de katkıyla, manavdakilerin dili çözüldü. Böylece cinayet saatinde

¹⁸ Vallahi, neden olmasın.

sokağın hayli “kalabalık” olduğunu öğrendik. Bu da herkesin tamamen kendi işiyle meşgul olduğu ve kaldırımlardan birçok insan geçtiği anlamına geliyor. Katilimiz zamanı çok iyi seçmiş, Hastings.”

Bir an sustu, ardından azarlar gibi bir sitemle ekledi.

“Sen de hiç mi akıl fikir yok Hastings? ‘Manavdan alışveriş yap, *quelconque*¹⁹ bir şeyler al,’ dedim. Sen de gittin çilek seçtin. Bak suları kesekâğıdından sızmaya ve şık takım elbiseni kirletmeye başladı bile.”

Üzülererek haklı olduğunu gördüm.

Çilekleri telaşla yanımdan geçen küçük bir çocuğa verdim. Çocuk buna hem çok şaşırdı hem de kuşkulandı.

Poirot da marulu uzattı. Böylece küçüğün şaşkınlığı büsbütün perçinlendi.

Bu arada yol boyunca Poirot bana ders vermeyi sürdürdü.

“Ucuz bir manavdan *asla* çilek almamalısın, Hastings. Çilek taze değilse mutlaka sulanır. Muz, elma hatta lahana bile alabilirsin. Ama çilek asla.”

Kendimi affettirmek istercesine, “Aklıma ilk gelen çilek oldu,” dedim.

Poirot sert bir ifadeyle, “Bu senin hayal gücüne hiç yakışmadı,” dedi.

Sonra birden durakladı. Bayan Ascher’ın dükkânının hemen sağındaki ev ve mağaza boştu. Penceresinde ‘Kiralık’ yazıyordu. Diğer tarafındaki, yani solundaki evin pencerelerindeyse kirli muslin perdeler asılıydı.

Poirot doğrudan o eve gitti ve zili olmayan kapıya ardı ardına birkaç kez vurdu.

Gecikmeli de olsa bir süre sonra kapı, sümüklü, pis bir çocuk tarafından açıldı.

Poirot, “İyi akşamlar,” dedi. “Anneniz evde mi?”

¹⁹ Sıradan, herhangi.

Küçük bize hoşnutsuzluk ve derin bir kuşkuyla bakıyordu.
“Ne?” dedi.

Poirot yineledi. “Anneniz evde mi?”

Çocuk bunu ancak yarım dakika sonra anlayabildi. Daha sonra döndü ve merdivenlerden yukarıya doğru avaz avaz bağırdı. “Anne! Seni istiyorlar!” Ve aynı hızla gözden kayboldu.

Keskin yüz hatları olan bir kadın merdiven korkuluklarından bize baktıktan sonra ağır ağır inmeye başladı.

“Boş yere zaman kaybediyorsunuz. Ben..,” diye konuşmaya başlamıştı ki Poirot onun sözünü kesti. Şapkasını çıkararak, nezaketle hafifçe eğildi.

“İyi akşamlar, hanımefendi. *Evening Flicker* gazetesinden geliyorum. Buraya şu beş sterlini sunmaya ve komşunuz merhum Bayan Ascher hakkında bir yazı yazmak için sizi ikna etmeye geldim.”

Kadının öfkeli sözleri dudaklarında dondu. Eteklerini çekiştirip saçlarını düzelterek merdivenden indi.

“İçeri gelin lütfen, sol tarafa... Oturmaz mısınız, efendim?”

Küçük oda tıka basa, sözde I. James dönemine ait, hantal eşyalarla doluydu. Zorlukla içeri girip sert bir kanepeye oturmayı başardık.

Kadın, “Kusuruma bakmayın,” dedi. “Az önce size karşı biraz sert davrandığım için özür dilerim ama başımdaki dertleri bilemezsiniz. Kapıya şunu ya da bunu satmak için durmadan birileri geliyor. Elektrikli süpürge, çorap, lavanta poşetleri ve bunun gibi bir sürü aptalca şey. Hepsi çok konuşkan ve nazik. Üstelik adımı da bir şekilde öğrenmişler. ‘Bayan Fowler şunu alın, Bayan Fowler bunu alın...’”

Böylece Poirot çabalamadan kadının ismini öğrenmiş oldu. Hemen atıldı.

“Bayan Fowler, sizden bir isteğimiz olacak.”

“Bilemiyorum, bilmem ki...” Bayan Fowler’ın gözlerinde beş sterlin ışıldadı. “Tabii ki Bayan Ascher’ı *tamıyordum*. Ama bir şey yazmak...”

Poirot kadının kaygılarını hemen giderdi. Bayan Fowler'ın bunun için emek harcamasına gerek yoktu. Poirot, ondan bilgileri alacak, sonra da makaleyi kendisi yazacaktı.

Cesaret bulan Bayan Fowler anımsadığı olayları, dedikoduları, duyduklarını ve tahminlerini gönüllüce anlatmaya başladı.

“Bayan Alice Ascher çok içe dönüktü, kimseyle fazla konuşmazdı. Pek öyle dost canlısı bir insan değildi. Zavallı çok çekmişti, bir sürü derdi vardı, bunu herkes biliyordu. Franz Ascher denen o adam yıllar önce bir yere kapatılmayı hak ediyordu. Aslında Bayan Ascher kocasından korkmuyordu. Çileden çıktığı zamanlarda tam bir çetin ceviz kesiliyor ve öyle şirretleşiyordu ki... Hemen her gün aynı şeyler! Sonunda olan oldu, su testisi su yolunda kırıldı. Ona kaç defa söyledim, ‘Günün birinde bu adam seni öldürecek,’ diye. ‘Bu sözümü kafanın bir yerine yaz,’ dedim. İşte adam sonunda yapacağını yaptı. Dün akşam evdeydim. Ama hiçbir şey, hiçbir ses duymadım.”

Kadının konuşmasına ara vermesini fırsat bilen Poirot hemen sordu.

“Bayan Ascher birtakım tuhaf mektuplar alıyor muydu? İmzasız ya da imza olarak yalnızca A B C yazan mektuplar?”

Bayan Fowler istemeyerek, “Hayır,” diye karşılık verdi. “Neyi kastettiğinizi biliyorum, hani şu yazanı bilinmeyen, yüksek sesle okumaya kalksanız yüzünüzün kızaracağı türden mektuplar. Franz Ascher öyle pis mektuplar yazmaya başlamış mıydı, bilemiyorum. Böyle bir şey yaptıysa bile Bayan Ascher bana bundan hiç söz etmedi. Ne dediniz? Tren tarifesi mi? Bir A B C? Hayır, hiç öyle bir şey görmedim. Bayan Ascher dükkânına öyle bir şey getirtmiş olsa bunu mutlaka duyardım. İnanın olayı duyunca elim ayağım kesildi. Haberi bana kızım Eddie verdi. Koşa koşa gelip, ‘Anne,’ dedi. ‘Komşu dükkân polis dolu.’ Ödüm koptu. ‘İşte,’ dedim olanları

öğrenince kendi kendime, ‘evde yalnız yaşamamak gerek. Yeğeni onunla kalmalıydı. İçkiyi fazla kaçırmış bir erkek, kudurmuş bir kurt gibidir. Bence Bayan Ascher’in o iğrenç, iblis kocasının vahşi bir canavardan farkı yoktu. Onu uyarmıştım. Hem de kaç defa, işte sonunda dediğim çıktı. ‘Bir gün seni öldürecek,’ dedim ona. Ve işte öldürdü de. İçkiyi fazla kaçırmış bir erkeğin neler yapacağını kimse tahmin edemez. Bu cinayet de bunun kanıtı işte.”

Sustu ve derin bir soluk aldı.

Poirot, “Sanırım bu Ascher denen adamın dükkâna girdiğini gören olmamış,” dedi.

Bayan Fowler küçümser bir tavırla burnunu çekti.

“Kendini gösterecek değil ya.”

Ancak adamın kimseye görünmeden nasıl içeri girmiş olabileceğini açıklamaya tenezzül etmedi. Fakat dükkânın arka kapısı olmadığını ve Bay Ascher’in çevrede bilinen biri olduğunu kabul etti.

“Ascher cinayetten darağacına gitmek istemiyordu. O yüzden saklanmış olmalı.”

Poirot konuşmayı uzattıkça uzattı. Bayan Fowler’ın bildiklerini tekrar tekrar anlattığından emin olduktan sonra konuşmayı sonlandırıp söz verdiği parayı verdi ve evden ayrıldık.

Yeniden sokağa çıktığımızda, “Beş sterlini boşuna verdin, Poirot,” dedim.

“Şimdilik öyle görünüyor.”

“Yani sence kadın anlattığından daha fazlasını mı biliyor?”

“Sevgili dostum, *ne soracağımızı bilememek* gibi tuhaf bir durumla karşı karşıyayız. Karanlıkta körebe oynayan çocuklardan farkımız yok. Ellerimizi ileri doğru uzatmış, el yordamıyla ilerlemeye çalışıyoruz. Bayan Fowler bize bildiğini düşündüğü her şeyi anlattı, bir ölçüde bazı varsayımlarını da açıkladı. Tanıklığı ileride çok yararlı olabilir. İşte bu yüzden beş sterlinlik bir yatırım yaptım.”

Ne demek istediğini, bunu yapma amacını anlayamamıştım ama o sırada Müfettiş Glen’le karşılaştık.

7. BÖLÜM

Bay Partridge ve Bay Riddell

Müfettiş Glen hayli sıkıntılı görünüyordu. Anladığım kadarıyla bütün öğleden sonrayı, tütüncüye girerken görülen kişilerin listesini çıkarmaya çalışarak geçirmişti.

Poirot, “Kimse bir şey görmemiş mi?” diye sordu.

“Yo, hayır, görmüşler. Üç uzun boylu, tekinsiz, serseri tipli adam, dört kısa boylu, siyah bııklı yabancı, iki sakallı, üç şişman adam –hepsi yabancı– ve tanık ifadelerine inanacak olursak hepsinin yüz ifadeleri kuşkulu ve karanlıkmış. Açıkçası, içlerinden birinin tabancalı, maskeli gangsterler gördüğünü iddia etmemesi beni şaşırttı desem yalan söylememiş olurum.”

Poirot anlayışla gülümsedi.

“Ascher denen adamı gördüğünü iddia eden var mı?”

“Hayır, yok. Bu onun lehine bir durum tabii. Az önce polis müdürüne bunun Scotland Yard’a göre bir iş olduğunu söyledim. Bu vakanın yerel bir cinayet olduğuna inanmıyorum.”

Poirot ciddi bir tavırla, “Ben de aynı kanıdayım,” dedi.

Müfettiş, “Biliyorsunuz musunuz, Mösyö Poirot, bu pis bir iş,” diyerek içini çekti. “Çok pis bir iş. Hiç hoşuma gitmiyor.”

Londra'ya dönmeden önce iki kişiyle daha konuştuk.

Bunlardan ilki Bay James Partridge'ti.

Bay Partridge, Alice Ascher'ı hayattayken gören son kişiydi. Kadından, tam beş buçukta sigara satın almıştı.

Bay Partridge ufak tefek bir adamdı. Bankada memur olarak çalışıyordu. Çerçevesiz, kelebek stili okuma gözlükleri kullanıyordu. Ciddi, soğuk ve sakın görünüyordu, ağzından çıkan her sözcüğü dikkatle tartıyor sonra söylüyordu. Tüm davranışları ölçülüydü. Kendisi gibi derli toplu bir evde yaşıyordu.

Dostumun verdiği karta bakarak, “Bay –şey– Poirot,” dedi. “Demek sizi Müfettiş Glen yolladı? Sizin için ne yapabilirim?”

“Anladığım kadarıyla Alice Ascher'ı sağ olarak gören en son kişi sizsiniz.”

Bay Partridge parmak uçlarını birleştirerek, arkadaşşıma kuşku uyandıran bir çeke bakar gibi baktı.

“Bu tartışma götürür bir nokta, Bay Poirot. Benden sonra birçok kişi Bayan Ascher'dan alışveriş yapmış olabilir.”

“Öyle bile olsa bunu polise bildiren olmadı.”

Bay Partridge hafifçe öksürerek boğazını temizledi.

“Kimileri toplumsal sorumluluklarının bilincinde değil, Bay Poirot.”

Gözlüklerinin gerisinden baykuşu andıran zeki gözleriyle bizi süzüyordu.

Poirot, “Kesinlikle doğru,” diye mırıldandı. “Anladığım kadarıyla, polise siz kendiniz gitmişsiniz.”

“Kesinlikle öyle. O korkunç olayı duyunca tanıklığımın yararlı olabileceğini düşündüm ve polise gidip ifade verdim.”

Poirot ciddiyetle, “Çok doğru bir davranış,” dedi. “Acaba polise verdiğiniz ifadede bahsettiğiniz şeyleri bana da tekrarlama lüt-funda bulunabilir miydiniz?”

“Elbette. Eve dönüyordum, saat tam beş buçuktu.”

“Affedersiniz, saatin kaç olduğundan nasıl böyle eminsiniz?”

Bay Partridge, sözü bu şekilde kesildiği için sinirlenmiş gibiydi.

“Tam o sırada kilisenin çanı çaldı. Kendi saatime göz attım ve bir dakika geri olduğunu gördüm. Bu Bayan Ascher’in dükkânına gireceğim sırada oldu.”

“Hep oradan mı alışveriş edersiniz?”

“Genellikle. Yolumun üzerinde. Haftada bir ya da iki defa 50-60 gram, hafif içimli John Cotton tütününü alırım.”

“Bayan Ascher’ı tanıyor muydunuz? Geçmişini, yaşadığı koşulları biliyor muydunuz?”

“Hayır, bilmiyordum. Alışveriş dışında yalnızca birkaç kez –o da hava durumundan– konuşmuşuzdur. Hepsi o kadar.”

“Kadının sarhoş bir kocası olduğundan ve onu sık sık ölümle tehdit ettiğinden haberiniz var mıydı?”

“Hayır, bu konuda hiçbir bilgim yoktu.”

“Dün akşam kadının halinde tavrında bir değişiklik fark ettiniz mi? Örneğin sinirli, heyecanlı ya da canı sıkkın mıydı?”

Bay Partridge düşündü.

“Açıkçası, gördüğüm kadarıyla her zamanki gibiydi.”

Poirot ayağa kalktı.

“Sorularımı yanıtladığınız için çok teşekkür ederim, Bay Partridge. Bu arada acaba evinizde A B C tarifi var mı? Londra için dönüş trenime bakmak istiyordum da.”

Bay Partridge, “Hemen arkanızdaki rafta var,” dedi.

Söylediği rafta bir A B C, bir de Bradshaw tren tarifi, bir hisse senedi borsası yıllık, Kelly’s alışveriş rehberi, eyalet telefon rehberi gibi şeyler duruyordu.

Poirot, A B C’yi alarak bakar gibi yaptı. Ardından Bay Partridge’e yeniden teşekkür etti ve oradan ayrıldı.

Bir sonraki görüşmemiz Albert Riddell'laydı. Adam, Bay Partridge'den tamamen farklı karakterde bir insandı. Bay Riddle demiryollarında çalışıyordu. Konuşmamız, o sırada büyük olasılıkla sinirli olan karısının yerine yerleştirdiği tabak çanakların gürültüsü, köpeklerinin homurtusu ve Bay Riddell'in hiç de dostça olmayan tavırları içinde geçti.

Bay Riddell iriyarı, hantal, geniş yüzlü, küçük ve sinsi gözlü bir adamdı. Kuşku dolu bakışları vardı. Yemeğini bitirmiş, üzerine çayını içiyordu. Fincanın üzerinden bizi öfkeyle süzdü.

"Anlatabileceğim her şeyi anlattım ya!" diye homurdandı. "Ayrıca bunun benimle ne ilgisi var? Her şeyi baş belası polislere anlattım! Şimdi hepsini bir çift kahrolası yabancıya tekrarlayacağım, öyle mi?"

Poirot muzipçe gülümseyerek bana baktı.

Ardından, "Aslında size hak veriyorum ama ne yaparsınız," dedi. "Sonuçta bu bir cinayet. Çok dikkatli davranmak gerekiyor."

Karısı endişeyle, "Ne istiyorlarsa anlat en iyisi Bert," diye mırıldandı.

Öfkeli dev kükredi. "Kapa şu kör olası çeneni!"

Poirot usulca, "Sanırım polise kendi isteğinizle gitmediniz," dedi.

"Neden böyle bir şey yapayım ki? Bu beni zerre ilgilendirmiyor."

Poirot kayıtsız bir tavırla, "Bu da bir bakış açısı," dedi. "Bir cinayet işlendi. Doğal olarak dükkâna girip çıkanları bilmek istiyoruz. Ben kendi adıma –nasıl diyeyim– polise gidip bildiklerinizi anlatmanızın daha doğru olduğunu düşünüyorum."

"Benim işim gücüm var. Eğer vaktim olsaydı herhalde kendi isteğimle polise gitmeyi düşünürdüm."

“Ama öyle olmadı, değil mi? Polise, Bayan Ascher’in dükkânına girdiğinizi gördüğünü söyleyerek adınızı veren biri oldu. Bu yüzden polis sizinle görüşmek istedi. Anlattıklarınız onları tatmin etti mi?”

Bert hışımla, “Neden etmeyecekmiş ki?” diye homurdandı.

Poirot yalnızca omuzlarını silktilti.

“Ne demek istiyorsunuz? Benim aleyhimde bir şey yok ki! İhtiyarı kimin öldürdüğünü herkes biliyor. O kocası olacak herifin işi bu.”

“Kocasısı o akşam orada değilmiş. Ama siz oradaymışsınız.”

“Bu işi benim üzerime yıkmaya çalışıyorsunuz, değil mi? Ama bunu başaramayacaksınız! Nasıl böyle bir şeye bulaştım ben! Niçin böyle bir şey yapayım, hangi nedenle? Kadının o pis sigaralarını çalmaya kalkıştığımı mı sanıyorsunuz? Yoksa gözünü kan bürümüş psikopat bir sapık olduğumu mu?”

Tehditkâr bir havayla yerinden kalktı.

Karısı tiz bir sesle haykırdı.

“Bert! Bert! Böyle şeyler söyleme. Böyle konuşursan onlar da sanacaklar ki—”

Poirot, “Sakin olun mösyö,” dedi. “Ben yalnızca dükkâna gittiğinizde neler olduğunu öğrenmek istiyorum. Bunu anlatmak istememeniz –nasıl söyleyeyim bilmem ki– biraz tuhaf değil mi?”

“İstemediğimi de nereden çıkardınız?” Bay Riddell yerine oturdu. “Umrumda bile değil ki.”

“Dükkâna saat altıda mı girdiniz?”

“Evet. Hatta altıyı bir iki dakika geçiyordu. Bir paket *Gold Flake* sigara alacaktım. Kapıyı iterek açtım...”

“Kapı kapalı mıydı?”

“Evet. Hatta bir an dükkânın kapalı olduğunu düşündüm. Ama kapı kilitli değildi. İçeri girdim. Kimse yoktu. Tezgâha yumruğumla

vurdum ve biraz bekledim. Gelen olmadı. Ben de çıkıp gittim, hepsi bu işte. İster inanın ister inanmayın.”

“Tezgâhın arkasına yığılmış cesedi görmediniz mi?”

“Hayır, siz de göremezdiniz, özellikle tezgâhın arkasına bakmazsanız tabii.”

“Etrafta bir tren tarifesi var mıydı?”

“Evet. Vardı. Tezgâhın üzerine yüzüstü konmuştu. Bu yüzden aklıma ihtiyarın trene yetişmek için birden hızla çıktığı ve kapıyı kilitlemeyi unuttuğu geldi.”

“Tarifeyi alıp baktınız mı? Ya da bir şekilde yerini değiştirdiniz mi?”

“O lanet şeye elimi bile sürmedim. Yalnızca söylediklerimi yaptım.”

“Siz dükkâna yaklaşırken içerden çıkan birini görmediniz, değil mi?”

“Hayır. Öyle birini görmedim. Yalnız neden işi benim üzerime yıkmak—”

Poirot ayağa kalktı.

“Kimsenin üzerinize bir şey yıkmaya çalıştığı yok, en azından şimdilik,” dedi. “*Bonsoir*,²⁰ mösyö.”

Adam ağzı bir karış açık arkasından bakarken kapıdan çıktı. Ben de onu izledim.

Poirot sokakta saatine baktı.

“Acele edersek 7:02 trenine yetişebiliriz, dostum. Haydi, çabuk olalım.”

20 İyi akşamlar.

8. BÖLÜM

İkinci Mektup

“Evet?” diye sordum merakla.

Kendimize ait birinci mevki kompartımanlardan birinde otuyorduk. Tren Andover istasyonundan yeni kalkmıştı.

Poirot, “Cinayet,” dedi. “Orta boylu, kırmızı saçlı, sol gözü biraz şaşkı bir adam tarafından işlendi. Sağ bacağı belirgin şekilde aksıyor, sırtında, tam kürek kemiğinin altında da iri bir et beni var.”

“Poirot!” diye bağırdım.

Bir an için ona inanmıştım. Sonra arkadaşımın gözlerindeki pırıltıyı görünce durumu anladım. “Poirot,” dedim bu kez sitemle.

“*Mon ami*, ne bekliyordun ki? Bana büyük bir sadakatle bakıyor ve benden Sherlock Holmes gibi çözümler bekliyorsun. Neyse, şimdi işin aslına gelelim: *Katilin nasıl bir insan olduğunu, nerede yaşadığını ve onu nasıl ele geçireceğimi bilmiyorum.*”

Hiç değilse bir ipucu bırakmış olsaydı,” diye mırıldandım.

“Evet, ipucu. Seni cezbeden her zaman ipuçları olmuştur. Ne yazık ki adam sigara içip küllerini etrafa serpiştirmemiş, izmarit de bırakmamış. Altında acayip çivileri olan ayakkabılarla ortalıkta do-

laşmamış. Hayır, kesinlikle yardımsever biri değil, bizi düşünmüyor. Ama en azından *tren tarifesı* var, dostum. A B C tam sana göre bir ipucu.”

“Yani adam A B C’yi dükkânda yanlışlıkla mı bıraktı?”

“Kesinlikle hayır. O tarifeyi bilerek oraya bıraktı. Parmak izleri bunu gösteriyor.”

“Ama tarifede parmak izi yokmuş.”

“Benim de kastettiğim bu işte. Dünkü havayı düşün. Sıcak bir haziran akşamıydı. Böyle bir havada *eldiven* takılır mı? Öyle bir şey yapsa hemen dikkat çekerti kuşkusuz. Üzerinde parmak izi olması tarifenin dikkatle silinmiş olduğunu gösteriyor. Masum bir insan üzerinde parmak izi bırakırdı. Bir suçlu bunu yapmaz. Yani katil A B C’yi bilerek dükkânda bıraktı. Her şeye rağmen o tarife yine de bir ipucu. A B C biri tarafından satın alındı ve biri tarafından oraya taşındı. Evet, bu bir ipucu.”

“Yani bu yolu takip ederek bir şeyler öğrenebileceğimizi mi düşünüyorsun?”

“İşin doğrusu, Hastings, pek ümidim yok. Bu meçhul adam her kimse yetenekleriyle övündüğü ortada. Onu kolayca izleyebileceğimiz ipuçları bırakacağını hiç sanmıyorum.”

“Öyleyse bu durumda A B C pek kullanışlı değil.”

“Söylediğin anlamda değil.”

“Peki, hangi anlamda?”

Poirot hemen yanıt vermedi. Sonra ağır ağır, “Yanıtım evet,” dedi. “Bu olayda karşımızda hiç bilmediğimiz biri var. Karanlıklar içinde ve orada kalmaya niyetli görünüyor. Ancak doğa kanunu gereği, *kendisini ele verecek şeyler yapmadan da duramayacak*. Bir açıdan onun hakkında hiçbir şey bilmiyoruz; diğer bir açıdan bakınca çok şey biliyoruz. Karanlığın içine gizlense de onun gözlemin önünde yavaş yavaş şekillendiğini görüyorum: daktiloda doğ-

ru düzgün yazabilen biri, kaliteli kâğıt alabiliyor ve kişiliğini ifade etme ihtiyacı içinde kıvranıyor. Çok büyük olasılıkla çocukluğunda ihmal edilmiş, görmezden gelinmiş olduğunu düşünüyorum. Büyük bir aşağılık duygusuyla büyüdüğünü, sürekli kendisine haksızlık yapıldığı duygusuyla mücadele ettiğini, içindeki o karşı konulmaz dürtüyü hissedebiliyorum. Kendini kanıtlama ve dikkatleri üzerine çekme isteği giderek güçleniyor ama olaylar ve koşullar bu duyguyu ezip parçalıyor, hatta belki daha da aşağılanmasına neden oluyor, böylece onu patlama noktasına getiriyor...”

“Bütün bunlar varsayım,” dedim. “Bize pratikte bir yararı yok.”

“Sen daima sigara külü, çivili botlar gibi ipuçlarıyla sonuca gitmeyi yeğlersin. Ama şu koşullarda bile kendimize bazı pratik sorular sorabiliriz: Neden A B C? Neden Bayan Ascher? Neden Andover?”

Düşünceli düşünceli mırıldandım.

“Kadının geçmişte çok basit ve sade bir yaşamı olmuş. O iki adamla yaptığımız konuşmalar da hayal kırıklığından başka bir şey değildi. Bilmediğimiz bir şey söylemediler.”

“İşin doğrusu ben onlardan pek bir şey beklemiyordum. Ancak yine de iki olası katil adayını görmezden gelemezdik.”

“Yoksa sen...”

“Katil Andover ya da yakınlarında bir yerde yaşıyor olabilir. Eğer öyleyse ‘Neden Andover?’ sorumuza bir yanıt bulmuş oluruz. Cinayetin işlendiği saatte dükkâna giren iki kişi olduğunu biliyoruz. Onlardan biri katil *olabilir*. Şu âna dek onlardan birinin katil olduğunu ya da *olmadığını* gösteren herhangi bir kanıt bulamadık.”

“Bence katil o ızbandut kılıklı, kaba herif—”

Poirot sözümü kesti.

“Bayan Riddell’in suçlu olmadığından eminim, onu hiç düşünmeden aklayabiliriz. Çok huzursuz ve sinirliydi, tehditler yağdırıyordu.”

“İyi ya. Bu da gösteriyor ki—”

“Riddell, A B C mektubunu yazan adamla taban tabana zıt bir karakter. Bizim aramamız gereken özellikler kibir ve özgüven.”

“Yani gücünü etrafa hissettiren biri mi?”

“Olabilir. Ancak bazı insanlar geri planda durup, ürkek davranışlarının ardında aslında çok büyük bir kibir duygusu gizleyebilir.”

“Yani sen bizim ufak tefek Bay Partridge’in—”

“Aradığımız *tipe* çok daha yakın. Hatta çok daha fazlası söylenebilir. Mektubu o yazmış olabilir—ki yazdığını varsayalım—hemen polis merkezine gidiyor, kendini ön plana çıkarıyor ve durumunun keyfini yaşıyor.”

“Öyleyse sen gerçekten de...”

“Hayır, Hastings. Ben katilin Andover dışından geldiğini düşünüyorum ama yine de her olasılığın üzerinde durmalı, her taşın altına bakmalıyız. Sürekli ‘adam, adam’ dememe rağmen katilin kadın da olabileceğini hesaba katmalıyız.”

“Kesinlikle hayır!”

“Evet, bu tipik bir erkek cinayeti, bunda haklısın. Ama imzasız mektuplar çoğunlukla kadınlar tarafından yazılır. Bunu aklımızın bir köşesine koyalım.”

Birkaç dakika sesimi çıkarmadım sonra, “Peki, şimdi ne yapacağız?” diye sordum.

Poirot gülümseyerek, “Çalışkan Hastings’im benim!” dedi.

“Evet de ne yapacağız?”

“Hiçbir şey.”

“Hiçbir şey mi?” Düş kırıklığım sesime yansımıştı.

“Ben sihirci miyim yoksa büyücü mü? Ne yapmamı istiyorsun?”

Bu soruya yanıt bulmakta zorlandım. Yine de bir şeyler yapılması gerektiği kanısındaydım. Zaman kaybetmemeliydik.

“A B C var, sonra mektup kâğıdı ve zarf da,” dedim.

‘Tabii ki o açıdan gereken her şey yapılıyor. Polis var gücüyle bunu araştırıyor. Bu bağlamda keşfedilebilecek bir şey varsa, hiç endişen olmasın bulup çıkaracaklardır.’

Bunun üzerine söylenecek bir şey yoktu...

İlginçtir sonraki günlerde Poirot, benimle bu cinayeti konuşmaya yanaşmadı. Ne zaman konuyu açmaya çalışsam, elini kaldırıp beni susturuyordu.

Korkarım bunun nedenini bulmuştum da. Bayan Ascher cinayetinde yenilgiyi kabul etmişti. A B C kazanmıştı. Kesintisiz bir başarı çizgisine alışık dostum bu durum yüzünden çok üzgün ve duygusaldı. Konunun açılmasına bile katlanamıyordu. Böyle bir adam için belki de bir aşağılanmaydı bu ama ne olursa olsun, sonuçta yükümüzü başarıya çevirmek zorundaydık. Ve bunu ancak konuşarak ve eyleme geçerek yapabilirdik.

Poirot yüzünü yıllar boyu başarıya dönmüş ve her defasında da onu yakalamıştı. Bu durumun onu dikkate değer biçimde, uzun süre etkileyip etkilemeyeceğini merak ediyordum.

Dostumun hassasiyetini anladığım ve saygı duyduğum için konunun üzerine daha fazla gitmedim. Resmi soruşturmanın sonuçlarını gazeteden okudum. Sonuç metni çok kısaydı, A B C mektubundan söz edilmiyordu, duruşmada cinayetin bilinmeyen kişi ya da kişilerce işlenmiş olduğuna karar verilmişti. Bu cinayet basının pek ilgisini çekmemişti. Olayın içinde popüler ya da dikkat çekici kişiler yoktu. Bir yan sokakta, küçük bir dükkânda öldürülen yaşlı bir kadının cinayetine ilişkin haberler, yerini çok kısa bir sürede çok daha heyecan verici konulara bırakmıştı.

İşin doğrusu yavaş yavaş bu olay benim de kafamdan silinmeye başlamıştı. Sanırım bunun asıl nedeni Poirot’yu başarısızlıkla bağdaştırmak istemememdi. Ancak Temmuz ayının 25’inde birden her şey yeniden canlandı.

Hafta sonunu Yorkshire’da geçirdiğim için Poirot’yu birkaç gündür görmüyordum. Londra’ya pazartesi günü, akşamüzeri döndüm. Mektup altı postasıyla geldi. Poirot’nun o tuhaf zarfı açarken aldığı nefesi asla unutamayacağım.

“Geldi,” dedi.

Şaşkınlık içinde ona baktım. Ne demek istediğini anlamamıştım.

“Gelen ne?”

“A B C. İkinci bölüm.”

Bir an onu anlamayan gözlerle süzdüm. Açıkçası olay kafamdan tamamıyla silinmişti.

Poirot mektubu bana uzatarak, “Oku,” dedi.

Mektup tıpkı birincisi gibi iyi kalite kâğıda, daktiloyla yazılmıştı.

“Sevgili Bay Poirot,

Evet, ne diyorsunuz? Sanırım ilk oyunu ben kazandım. Andover işi kusursuzdu, değil mi? İşler çok yolunda gitti. Ancak eğlence daha yeni başlıyor. Dikkatinizi Bexhill’e çekmek isterim. Tarih: Bu ayın 25’i.

Çok eğleniyoruz, değil mi?

Selamlar

A B C.”

“Aman Tanrım!” diye haykırdım. “Yani bu iblis bir cinayet daha işleyecek, öyle mi Poirot?”

“Tabii ki, Hastings. Başka ne bekliyordun? Andover’da yaşananın tek bir olaydan ibaret olduğunu mu düşündün? Sana, ‘Bu yalnızca başlangıç,’ dediğimi anımsamıyor musun?”

“Ama bu korkunç!”

“Evet, korkunç.”

“Karşımızda insan öldürmekten zevk alan bir manyak, psikopat bir katil var.”

“Evet.”

Sessizliği abartılı bir söz ya da davranıştan çok daha etkileyiciydi. Titreyerek mektubu ona geri verdim.

Ertesi sabah kendimizi güvenlik güçleriyle bir toplantıda bulduk. Sussex Emniyet Müdürü, Scotland Yard Cinayet Şube Müdür Yardımcısı, Andover'dan Müfettiş Glen, Sussex'ten Başkomiser Carter, Japp ve Crome adlı genç bir müfettiş ve ünlü akıl hastalıkları uzmanı Dr. Thompson. Hepimiz toplandık. İkinci mektubun üstündeki damgada Hamstead yazıyordu. Poirot bunun önemli olmadığını düşünüyordu, ona göre bunu derinlemesine incelemeye gerek yoktu.

Konu enine boyuna tartışıldı. Doktor Thompson orta yaşlı, hoş bir adamdı. Aldığı eğitime rağmen basit, sade bir dil kullanıyor, mesleğinin teknik jargonuna girmekten kaçınıyordu.

Cinayet Şube Müdür Yardımcısı, “İki mektubun da aynı elden çıktığından hiç kuşku yok,” dedi. “İkisi de aynı kişi tarafından yazılmış.”

“Ve o kişinin, aynı zamanda Andover cinayetinin de sorumlusu olduğunu düşünüyoruz.”

“Evet ve şimdi de ikinci bir cinayet konusunda uyarılıyoruz. Ayın yirmi beşinde. Yani yarından sonraki gün, Bexhill'de işlenecek bir cinayet hakkında. Bununla ilgili ne gibi önlemler alabiliriz?”

Sussex Emniyet Müdürü, başkomiserine baktı.

“Evet, Carter, ne durumdayız?”

Başkomiser Carter ciddi, sıkıntılı bir ifadeyle başını salladı.

“Bu çok zor, efendim. Kurbanın kim olabileceğine ilişkin en ufak bir ipucu bile yok. İşin doğrusu, nasıl önlem alınabileceğini bilmiyoruz.”

Poirot mırıldandı.

“Bir öneride bulunabilir miyim?”

Bütün yüzler ona döndü.

“Bu defa hedeflenen kurbanın soyadının B harfiyle başlamasının olası olduğunu düşünüyorum.”

Başkomiser tedirginlikle, “Bundan bir şey çıkabilir,” dedi.

Doktor Thompson düşünceli düşünceli, “Alfabetik saplantı,” diye mırıldandı.

“Bu yalnızca bir varsayım, başka bir şey değil. Geçen ay Andover’da öldürülen zavallı kadının dükkânının üzerindeki levhada Ascher adının açık ve net bir şekilde yazılı olduğunu gördüğümde aklıma böyle bir olasılık gelmişti. Mektupta cinayet yeri olarak Bexhill’den söz edildiğini görünce yalnızca yerin değil, kurbanın adının da alfabetik sıraya göre seçilme olasılığının olduğunu düşündüm.”

Doktor, “Bu olabilir,” dedi. “Öte yandan, diğer kurbanın adının Ascher olması tamamen bir rastlantı da olabilir. Yeni kurban, adı ne olursa olsun, yine dükkân sahibi yaşlı bir kadın olabilir. Karşımızdakinin bir akıl hastası, bir deli olduğunu unutmayın. Şu âna kadar bize cinayet nedeni ya da amacı ile ilgili herhangi bir ipucu vermiş değil.”

Başkomiser kuşkuyla sordu. “Bir akıl hastası için cinayetin bir nedeni, bir amacı olabilir mi?”

“Tabii ki olur. Akut maninin karakteristik özelliklerinden biri de takıntı halini almış ölüm odaklı bir mantıktır. Böyle bir akıl hastası Tanrı’nın onu, rahipleri, doktorları ya da bütün mamülleri satan kadınları öldürmekle görevlendirdiğine inanabilir. Cinayetlerin arka planında daima *ona göre* mantıklı bir neden vardır. Bu alfabe işine fazla takılmayalım. Andover’dan sonra Bexhill’in gelmesi tamamen bir rastlantı *olabilir*.”

“Ancak biz yine de bazı güvenlik önlemleri alabiliriz, Carter. Soyadı B ile başlayan kimselere, özellikle küçük dükkân işletmecilerine, tek kişinin çalıştığı küçük tütüncülere, gazete bayilerine dikkat edilsin. Bundan daha fazla bir şey yapabileceğimizi sanmıyorum. Tabii, yabancılar da mümkün olduğunca göz hapsinde olsun.”

Başkomiser sızlandı.

“Tam da okullar kapandı ve tatil başladı. İnsanlar bu hafta sonu özellikle oraya akın edecektir.”

“Yine de elimizden geleni yapmalıyız,” dedi Emniyet Müdürü sert bir sesle.

Sıra Müfettiş Glen’e gelmişti.

“Ascher olayıyla bağlantısı olanları göz hapsinde tutarız. O iki tank, Partridge’le Riddell ve tabii Franz Ascher. Andover’dan ayrılmaya kalkıştıkları takdirde izlenirler.”

Birkaç ilave öneri ve gelişigüzel konuşmanın ardından toplantı bitti.

Nehrin kıyısında yürürken, “Poirot,” dedim, “bu cinayete engel olunabilir, değil mi?”

Bezgin yüzünü bana doğru çevirdi.

“Bir deliye karşı bir şehir dolusu akıllı adam. Korkuyorum, Hastings, çok korkuyorum. Karındaşen Jack’in uzun süren başarılarını unutma.”

“Bu korkunç!” dedim.

“Delilik korkunç bir şeydir, Hastings... *Korkuyorum...* Çok korkuyorum.”

9. BÖLÜM

Bexhill Cinayeti

Yirmi beş temmuz sabahı nasıl kalktığımı hâlâ anımsıyorum. Saat yedi buçuğa yakın olmalıydı.

Poirot yatağımın yanında dikilmiş, beni hafifçe omuzlarımdan sarsıyordu. Yüzüne baktığım anda bilincim yerine geldi ve uykum tamamen açıldı. Çabucak doğrulup oturdum.

“Ne oldu?” diye sordum heyecanla.

Yanıt basitti ama söylediği iki sözcüğün ardında öyle bir duygu yükü vardı ki.

“*Olan oldu.*”

“Ne?” diye bağırdım. “Ama daha bugün ayın yirmi beşi!”

“Cinayet dün gece, daha doğrusu sabahın erken saatlerinde işlenmiş.”

Hemen yataktan fırlayıp banyoya koştum. Tıraş olup elimi yüzümü yıkadığım sırada, Poirot bana kısaca telefonda öğrendiklerini aktardı.

“Bexhill sahilinde genç bir kızın cesedi bulunmuş. Kızın kimliği Elizabeth Barnard olarak tanımlanmış. Civardaki kafelerden birinde garsonluk yapıyor, yeni yapılan küçük evlerden birinde ai-

lesiyle yaşıyormuş. Doktor, gece on bir buçukla bir arası öldürüldüğünü belirtmiş.”

Yüzümü aceleyle sabunlarken, “O cinayetin bu olduğundan kesinlikle eminler mi?” diye sordum.

“Cesedin altında Bexhill’e gelen trenleri gösteren bir A B C bulmuşlar.”

Ürperdim.

“Çok korkunç!”

*“Faites attention,”*²¹ Hastings. Odamda ikinci bir trajedi istemem.”

Çenemdeki kanı esefle sildim.

“Peki, planımız ne?” diye sordum.

“Birkaç dakika sonra bir araba bizi almaya gelecek. Geç kalmamak için kahveni buraya getireceğim.”

Yirmi dakika sonra, bir polis arabasının içinde, Londra’dan çıkmak üzere hızla Thames nehrini geçiyorduk.

Yanımızda bir gün önceki toplantıda gördüğümüz Müfettiş Crome da vardı. Bu soruşturma resmi olarak ona verilmişti.

Crome, Japp’ten çok farklı bir polisti. Çok daha genç ve sessizdi, üstünlük taslayan bir havası vardı. İyi eğitimliydi, birçok açıdan kendinden emin bir tipti. Yakın zamanda bir dizi çocuk cinayetini aydınlatığı için övgüye layık görülmüş, sonunda Broadmoor’a kapatılan katilin sabırla izini sürmüştü.

Aslında soruşturmanın ona verilmesi uygundu ama bana kalırsa olay hakkındaki bilgisi kısıtlıydı ve durumu hafife alıyordu. Poirot’ya karşı biraz fazla kibirliydi. Ona genç bir adamın yaşlı birine gösterdiği saygıyla, kendini bilen bir “devlet okulu” öğrencisi gibi yaklaşıyordu.

“Doktor Thompson’la çok yararlı bir görüşme yaptım,” dedi. “Kendisi ‘seri’ ya da ‘zincirleme’ cinayetlerle yakından ilgileniyor.

²¹ Dikkatli ol.

Bunlar genellikle belirli bir tip kişilik bozukluğunun ürünü olarak ortaya çıkan durumlar. Meslekten olmayan biri, olaya tıbbi açıdan bakınca görülebilen hassas noktaların değerini kavrayamayabilir.” Hafifçe öksürerek boğazını temizledi. “Aslına bakılırsa son ilgilenmişim olayda –bilmem duydunuz ya da okudunuz mu, Mabel Homer olayı– bildiğiniz gibi kız Muskell Hill kolejinde okuyordu. Capper denen adam olağandışı bir tipti, tam bir ruh hastası. Cinayetle onu bağdaştırmak neredeyse olanaksızdı, üstelik bu üçüncü cinayeti idi! Herkes gibi akıl sağlığı yerinde görünüyordu. Ancak uygulanan değişik testler, özel tuzaklar durumu ortaya çıkardı. Tabii bunlar çok yeni, modern teknikler, sanırım sizin zamanınızda yoktu. Adamı kendini ele verecek şekilde kışkırtmayı başardığınız takdirde olayı çözmüş oluyorsunuz. İşti bildiğinizi anlıyor ve sinirleri boşalıyor. Kontrolü yitirip her şeyi açığa vuruyor.”

Poirot, “Benim zamanımda da böyle şeyler yapıldı,” dedi.

Müfettiş Crome ona hayretle bakarak mırıldandı: “Öyle mi?”

Ardından uzunca bir süre sessizlik oldu.

New Cross İstasyonu’nun önünden geçtiğimiz sırada Crome, Poirot’ya dönerek, “Olay hakkında öğrenmek istediğiniz bir şey varsa lütfen sorun, Mösyö Poirot,” dedi.

“Sanırım sizde ölen kızla ilgili yeterince bilgi yoktur?”

“Yirmi üç yaşındaymış. *Ginger Cat*²² adlı kafede garson olarak çalışıyormuş–”

“Benim merak ettiğim güzel olup olmadığı.”

Crome soğuk bir tavırla, “Bu konuda bilgim yok,” dedi. Yüz ifadesi adeta, “Bu yabancılar da! Hepsi birbirinin aynı!” der gibiydi.

Poirot’nun gözlerinde alaycı bir pırıltı belirdi.

“Demek bu sizce önemli değil. Oysa *pour une femme* yani bir kadın için en önemli şey budur. Genellikle kaderini belirleyen de budur.”

22 Turuncu kedi, sarman.

Yeniden derin bir sessizlik oldu.

Ancak Sevenoaks'a yaklaştığımız sırada Poirot yeniden konuşmaya başladı.

"Kızı nasıl ve neyle boğdukları hakkında bilginiz var mı?"

Müfettiş Crome kısaca yanıt verdi. "Kendi kemeriyle. Anladığım kadarıyla kalın, örgü bir kemermiş."

Poirot'nun gözleri kocaman açıldı. "Evet, sonunda az da olsa kesin bir bilgi alabildik. Bu bizi bir yere götürür, öyle değil mi?"

Müfettiş Crome soğuk bir ifadeyle, "Kemer henüz görmedim," dedi.

Adamın aşırı sakınganlığı ve hayal gücünden yoksun oluşu sabrımı taşırmaya başlamıştı. Kızmaya başlıyordum.

"Kızı kendi kemeriyle boğmak, katilin niteliğini gösteriyor," dedim. "Buradan adamın canavar ruhlu biri olduğu anlaşılıyor."

Poirot bana anlayamadığım şekilde göz attı. Bu bakış şaka yolu bir kızgınlık ifadesi miydi, bilemedim. Tabii, müfettişle konuşurken çok fazla açıksözlü olmamam konusunda bir uyarı da olabilirdi.

Sustum.

Bexhill'de bizi Başkomiser Carter karşıladı. Yanında zeki bakışlı, şirin yüzlü, cana yakın görünüşlü Kelsey adında bir müfettiş vardı. Kelsey bu soruşturmada Crome'la çalışacaktı.

Başkomiser, "Tabii ki sen olayı bizzat araştırmak isteyeceksin, Crome," dedi. "Ama ben sana yine de kısaca özetleyeyim. Daha sonra sen istediğin şekilde harekete geçebilirsin."

Crome mırıldandı.

"Teşekkür ederim."

"Kızın ailesine haberi verdik. Tabii ki şok geçirdiler, çok sarıldı zavallılar. Onları sorguya almadan önce, kendilerine gelmeleri için biraz zaman vermenin iyi olacağını düşündüm. İşe onlardan başlayabilirsin."

Poirot, "Ailede başka kimse var mı?" diye sordu.

“Kızın bir ablası var. Londra’da daktilo-sekreter olarak çalışıyor. Ona da haber verildi. Bir de genç bir adam var. Kızın dün gece onunla gezmeye gittiğini sanıyorlarmış.”

Crome, “A B C tarifesinin bir yararı oldu mu?” diye sordu.

Başmüfettiş başıyla masayı işaret etti.

“Tarife orada. Üzerinde tek parmak izi bile yok. Bexhill sayfası açıktı. Yeni bir kopya, kullanılmışsa benzemiyor. Yakınlarda bir yerden alınmamış. Olası her büfe ve istasyona sordurdum.”

“Cesedi kim buldu?”

“Sabah erken kalkıp açık havada yürüyüşe çıkan yaşlı albaylardan biri. Albay Jerome. Köpeğiyle sabah altıda dışarı çıkmış. Cooden yönünde sahile doğru yürüyormuş. Köpeği önden koşup sahilde bir şey koklamaya başlamış. Albay köpeğe seslenmiş, onu geri çağırmış. Ama köpek geri dönmemiş. Albay bu işte bir tuhaflık olduğunu düşünmüş. Sahile inmiş ve durumu anlamış tabii. Çok düzgün davranmış. Hiçbir şeye dokunmamış, hemen bizi aramış.”

“Kız dün gece yarısı gibi öldürülmüş, değil mi?”

“On ikiyle bir arası öldürüldüğü kesin gibi. Bizim manyak katil sözünü tutuyor. Ayın yirmi beşini yalnızca birkaç dakika geçmiş olsa bile.”

Crome: başını salladı.

“Evet, katilin bu zihniyette biri olduğu kesin. Başka bir şey yok mu? Kimse işe yarayacak bir şey görmemiş mi?”

“Bildiğimiz kadarıyla hayır ama henüz erken. Dün gece kumsalda bir erkekle dolaşan beyazlı bir kız gören herkes çok geçmeden soluğu bizde alacaktır. Dört yüz, beş yüz beyazlı kızın delikanlılarla kumsalda dolaştığı düşünülürse işimiz var demektir.”

Crome, “Neyse,” dedi. “Ben artık soruşturmaya başlasam iyi olacak. Kafeye ve kızın evine gideceğim. Kelsey de benimle gelebilir.”

Başkomiser, “Ya Mösyö Poirot?” diye sordu kuşkuyla.

Poirot, “Ben de sizinle geleyim,” dedi.

Crome'un az da olsa bundan rahatsız görüldüğünü düşündüm. Daha önce Poirot'yu hiç görmemiş olan Kelsey ise pis pis sırıtıyordu.

Poirot'yu ilk kez gören herkesin onu birinci sınıf bir şaka gibi algılaması büyük şanssızlıktı.

Crome, "Kızın boğulduğu kemer nasıl bir şey?" diye sordu. "Bay Poirot bunun çok önemli bir ipucu olduğunu düşünüyor. Sanırım kendisi öncelikle o kemeri görmek isteyecektir."

Poirot hemen atıldı. "*Du tout!*²³ Beni yanlış anladınız."

Carter, "Kemerden bir şey çıkmaz," dedi. "Kemer deri değil, olsaydı üzerinde parmak izi olabilirdi. İpekten örülmüş kalın bir şey, tam amaca uygun."

Ürperdim.

Crome, "Neyse," dedi. "Gidelim artık."

Yola koyulduk.

İlk olarak *Ginger Cat*'e gittik. Burası deniz kıyısında, tipik, küçük bir yerdi. Turuncu kareli örtüleri, minik masaları ve turuncu minderli aşırı rahatsız hasır sandalyeleriyle, beş farklı çayı (Devonshire, Farmhouse, Fruit, Carlon ve Plain) ve kadınlara uygun küçük porsiyonlardaki omlet, karides ve fırında makarna servisiyle özellikle sabah kahvaltılarında tercih edilen bir yer olduğu anlaşılıyordu.

İçerisi doluydu, sabah kahve servisi tam hız başlamıştı. Kafe sahibi bizi telaşla arka taraftaki dağınık odasına götürdü.

Crome, "Bayan -şey- Merrion siz misiniz?" diye sordu.

Bayan Merrion üzüntülü ancak nazik bir sesle yanıt verdi.

"Evet, benim. Bu çok üzücü bir olay. Çok üzücü. Kim bilir bu durum işlerimizi nasıl *etkileyecek!*"

Bayan Merrion kırk yaşlarında, portakal rengi, incecik saçları olan zayıf bir kadındı. Bu arada şaşılacak kadar sarman bir kediye benziyordu.

Müfettiş Kelsey kadını avutmaya çalıştı.

23 Hiç de öyle değil!

“İşlerinizde patlama yaşanacağından emin olabilirsiniz. Göreceksiniz. Gelenlere çay yetiştiremeyeceksiniz.”

Bayan Merrion, “İğrenç!” dedi. “Kesinlikle iğrenç bir durum. İnsan doğasından umudunuzu kesiyorsunuz.”

Ama yine de gözleri parlıyordu.

“Bayan Merrion, bana ölen kız hakkında neler anlatabilirsiniz?”

Kadın kararlı bir tavırla, “Hiçbir şey,” dedi. “Kesinlikle hiçbir şey.”

“Ne zamandan beri burada çalışıyordu?”

“Bu onun ikinci yazıydı.”

“Ondan memnun muydunuz?”

“İyi bir garsondu. Hızlı ve nazik.”

Poirot söze karıştı.

“Güzel miydi?”

Poirot’yu, “Ah bu yabancılar,” bakışıyla süzme sırası şimdi Bayan Merrion’daydı.

Soğuk bir ifadeyle, “İyi, temiz görünümlü bir kızdı,” dedi.

Crome, “Dün gece saat kaçta işi bıraktı?” diye sordu.

“Sekizde. Burayı sekizde kapatıyoruz. Akşam yemeği servisi-miz yok. Zaten istek de yok. Omlet ve çay isteyenler (Poirot ürperdi) yediye kadar, bazen de daha sonra geliyorlar. Ama en yoğun saatimiz altı buçuk oluyor.”

“Size akşam ne yapmayı düşündüğünden söz etti mi?”

Bayan Merrion üzerine basa basa, “Kesinlikle hayır!” dedi. “Öyle bir samimiyetimiz yoktu.”

“Buraya gelip onu alan ya da telefonla arayan biri oldu mu? Ya da öyle bir şey?”

“Hayır.”

“Her zamanki gibi miydi ? Heyecanlı ya da sıkıntılı bir hali var mıydı?”

Bayan Merrion, Crome’u soğuk bakışlarla süzdü.

“Bu konuda bir şey söyleyemeyeceğim,” dedi kayıtsızca.

“Yanınızda kaç garson çalışıyor?”

“Normalde iki. Temmuzun yirmisiyle ağustos sonu arasında iki garson daha çalışıyor.”

“Elizabeth Barnard onlardan biri değildi, öyle değil mi?”

“Bayan Barnard sürekli garsonlarımdan biriydi.”

“Ya diğeri?”

“Bayan Higley mi? O çok iyi bir kızdır.”

“Bayan Barnard’la arkadaş mıydı?”

“Bir şey söyleyemeyeceğim.”

“Belki kendisiyle konuşmamız daha iyi olur.”

“Şimdi mi?”

“Evet, lütfen.”

Bayan Merrion ayağa kalkarak, “Onu size göndereyim,” dedi. “Yalnız rica ederim Bayan Higley’yi fazla tutmayın. Çünkü şu an en yoğun saatlerimiz.”

Sarman bir kediyi andıran Bayan Merrion odadan çıktı.

Müfettiş Kelsey, “Çok da zarif,” dedi ve kadının işveli konuşmasını taklit etti. “*Gerçekten bir şey söyleyemeyeceğim.*”

Tam o sırada siyah saçlı, kara gözlü, pembe yanaklı, tombul bir kız soluk soluğa içeri girdi.

“Beni Bayan Merrion yolladı.”

“Bayan Higley siz misiniz?”

“Evet.”

“Elizabeth Barnard’ı tanıyor muydunuz?”

“Ah, evet. Tabii ki tanıyordum Betty’yi. Ne kadar *korkunç*, değil mi? Çok korkunç! Bunun gerçek olduğuna inanamıyorum. Sabah kızlara da aynı şeyi söyledim. ‘Biliyor musunuz kızlar, bu bana gerçekdışı geliyor. Betty! Yani burada bizimle çalışan Betty Barnard *öldürülmüş!* İnanamıyorum,’ dedim. Rüyada olup olmadığımı anlamak için kendimi beş altı kez çimdikledim. Betty öldürülmüş... Bu... bu...olacak şey değil! *Gerçek* olamaz!”

Crome, “Ölen kızı iyi tanır mıydınız?” diye sordu.

“O burada benden daha uzun süreden beri çalışıyordu. Ben mart ayında geldim. Betty geçen yıl da buradaymış. Sessiz sakın bir kızdı. Bilmem anlatabiliyor muyum? Öyle şakacı tiplerden değildi. Yani söylemek istediğim şey, suskun donuk biri değildi gerektiğinde neşeliydi, eğlenceliydi. Yani hem sessizdi hem de değildi. Bilmem anlayabiliyor musunuz?”

Müfettiş Crome’un son derece sabırlı olduğunu itiraf etmeliyim. Etine dolgun Bayan Higley’in tanıklığı insanı gerçekten çileden çıkarabilirdi. Her söylediğini en az altı kez tekrarlıyordu. Yine de kesin bir sonuca varılamıyordu.

Ölen kızla pek samimi olmadığı belliydi. Betty Barnard’ın kendini Bayan Higley’den bir nebze daha üstün gördüğü anlaşılıyordu. Çalışma saatlerinde kızlara dostane davranıyordu ama iş dışında diğer garson kızlarla pek görüşmüyordu. Elizabeth Barnard’ın istasyonun yakınındaki Court&Brunskill adlı emlakçıda çalışan bir “erkek arkadaşı” vardı. Hayır, adamın adı Court ya da Brunskill değildi. Genç adam orada sekreterlik yapıyordu. Bayan Higley onun adını bilmiyordu fakat onu sık sık görmüştü. Genç adam çok ama çok yakışıklıydı ve daima şıktı. Bayan Higley’in sözlerinden Elizabeth Barnard’ı kışkandığı anlaşılıyordu.

Sonunda öğrenebildiklerimiz: Elizabeth Barnard, öldürüldüğü gece ne yapmayı planladığını kafedekilerden hiçbirine söylememişti. Ancak Bayan Higley’e göre “erkek arkadaşı”yla buluşacaktı. Yeni, beyaz elbisesini giymişti, “hani şu yakası çok tatlı olan elbisesini.”

Diğer iki garson kızla da konuştuk ama onlardan da bir sonuç çıkmadı. Elizabeth Barnard kimseye o geceki planından bahsetmemişti ve gece boyunca Bexhill’de onu gören de olmamıştı.

10. BÖLÜM

Barnard Ailesi

Elizabeth Barnard'ın annesiyle babası, şehrin sınırlarında, kısa süre içinde vurguncu bir müteahhit tarafından yapılan tek katlı evlerden birinde oturuyorlardı. Evin adı *Llandudno* idi.

Bay Barnard elli beş yaşlarında, tıknaz, sersem görünümlü bir adamdı. Uzaktan eve yaklaştığımızı fark edince bizi kapının eşiğinde beklemeye başlamıştı.

“İçeri buyurun.”

Müfettiş Kelsey öne geçti.

“Sizi Scotland Yard'dan Müfettiş Crome'la tanıştırayım, bayım. Kendisi bize bu olayda yardımcı olmaya geldi.”

“Scotland Yard,” diye mırıldandı Bay Barnard umutla. “Bu iyi. O alçak canı bir an önce demir parmaklıkları boylamalı. Zavallı kızım...” Adamın yüzü derin bir ıstırap ve kederle çarpıldı.

“Bu Bay Hercule Poirot. Kendisi Londra'dan geldi. Bu da—”

Poirot araya girip, “Yüzbaşı Hastings,” dedi.

Bay Barnard, “Çok memnun oldum,” dedi. “İçeri buyurun. Zavallı karım sizi görebilecek durumda mı bilmiyorum. Çok sarsıldı, adeta yıkıldı.”

Biz küçük evin oturma odasına yerleşinceye kadar Bayan Barnard da geldi. Kadıncağızın çok ağlamış olduğu belliydi. Gözleri kıpkırmızıydı. Umulmadık bir şok yaşamış insanlara özgü sarsak bir yürüyüşü vardı.

Bay Barnard, “Canım, kalktın demek. İyisin değil mi?” diye sorarak karısının omzunu okşadı ve onu koltuklardan birine oturttu.

Bay Barnard, “Başkomiser büyük nezaket gösterdi ve kötü haberi verdikten sonra ilk şoku atlatmamız için bize zaman tanıyacağını, sorgu işini daha sonraya bırakacağını söyledi.”

Bayan Barnard ağlamak üzereydi. “Bu korkunç bir şey!” diye haykırdı. “Zalimlik bu! Acımasızlık! Çok büyük acımasızlık! Olabilecek en büyük gaddarlık!”

Sesinin tınısı bana bir yabancı olduğunu düşündürdüysen de kapının üzerindeki ismi anımsayınca bozuk aksanının Galya kökeninin kanıtı olduğunu anladım.

Müfettiş Crome, “Bu durumun sizin için çok acı ve çok zor olduğunu biliyorum, madam,” dedi. “Acınızı tüm kalbimizle paylaşıyoruz ancak bir an önce harekete geçebilmemiz için her şeyi öğrenmemiz gerekiyor.”

Bay Barnard anlayışla başını salladı. “Evet, haklısınız.”

“Öğrendiğimize göre kızınız yirmi üç yaşındaymış. Burada sizinle birlikte yaşıyor ve *Ginger Cat* adlı kafede çalışıyormuş. Bu doğru, değil mi?”

“Evet.”

“Bu yeni bir ev sanırım. Daha önce nerede yaşıyordunuz?”

“Kennington’da demir döküm işleri yapıyordum. İki yıl önce emekliye ayrıldım. Hep deniz kenarında yaşamak istemiştim.”

“İki kızınız var, değil mi?”

“Evet. Büyük kızım Londra’da bir büroda çalışıyor.”

“Dün gece kızınız eve dönmeyince meraklanmadınız mı?”

Bayan Barnard gözyaşları içinde, “Onun dönmediğini bilmiyorduk,” dedi. “Kocam ve ben hep erken yatarız. Saat dokuzda. Betty’in eve dönmediğini ancak polis gelip de...” Sözlerini tamamlayamadı.

“Kızınız –şey– eve hep geç mi dönerdi?”

Bay Barnard, “Günümüz kızlarını biliyorsunuz, müfettiş,” dedi. “Hepsi başına buyruk, bağımsız. Özellikle de yaz gecelerinde işten eve koşmak istemiyorlar. Betty genellikle on birde evde olurdu.”

“İçeri nasıl girerdi? Kapıyı açık mı bırakırdınız?”

“Anahtarı paspasın altına bırakırdık, hep öyle yapardık.”

“Sanırım kızınızın genç bir adamla evlenmek üzere olduğuna ve nişanlandığına ilişkin bir dedikodu çıkmış.”

Bay Barnard, “Bugünlerde bu işleri geleneklere uygun yapmıyorlar,” diye mırıldandı.

Bayan Barnard, “Betty, Donald Fraser’la evlenecekti,” diyerek içini çekti. “Onu severdim. Çok severdim. Zavallı, o da çok üzülecek. Acaba durumu öğrendi mi?”

“Kendisi Court&Brunskill’de çalışıyor, değil mi?”

“Evet, emlak ajansında.”

“Her akşam, işten sonra kızınızla buluşur muydu?”

“Her akşam değil. Birbirlerini haftada bir iki kez görürlerdi.”

“Acaba kızınız dün akşam Donald Fraser’la buluşacak mıydı? Bunu biliyor musunuz?”

“Betty bu konuda bir şey söylemezdi. Zaten Betty ne yaptığı, nereye gittiği konusunda pek bir şey anlatmazdı. Ama çok iyi bir kızdı. Ah, inanamıyorum–”

Bayan Barnard yeniden hıçkırığa hıçkırığa ağlamaya başladı.

Kocası, “Kendini toplamaya çalış, canım. Güçlü olmalısın. Bu işin iç yüzünü öğrenmeliyiz,” dedi.

Bayan Barnard hıçkırdı. “Donald, eminim asla...asla...”

Bay Barnard yineledi. “Kendini toplamaya çalış, canım.”

“Tanrı biliyor, size yardım etmeyi çok isterdim ama gerçekten hiçbir şey bilmiyorum. O alçak katili yakalamanıza yardımcı olacak hiçbir şey bilmiyorum. Betty şen, mutlu bir kızdı. Yakışıklı, terbiyeli, iyi bir gençle beraberdi, neyse benim gençlik yıllarımda biz buna çıkmak diyorduk. Kızımı neden öldürdükleri konusunda hiçbir fikrim yok. Neden biri onu öldürmek istesin ki? Bu çok saçma!”

Crome, “Evet, gerçeğe çok yaklaştınız. Acaba kızınızın odasına bakabilir miyim? Belki bir günlük ya da bazı mektuplar–” derken Bay Barnard ayağa kalktı.

“Tabii, buyurun.”

Yol göstermek için odadan çıktı. Crome onu izledi. Ardından Poirot, Kelsey ve en son da ben.

Holde ayakkabımı bağlamak için bir an durdum. Tam o sırada dışarıda bir taksi durdu ve içinden bir genç kız atladı. Şoföre parasını verdikten sonra hızla ön kapıya koştu. Elinde küçük bir valiz vardı. İçeri girer girmez beni gördü ve donup kaldı.

Halinde öyle göze çarpan bir şey vardı ki ilgimi çekti.

“Siz kimsiniz?” diye sordu.

Bir iki adım ilerledim. Bu soruyu nasıl yanıtlayacağımı bilmiyordum. Adımı vermeli miydim? Yoksa yalnızca polisle geldiğimi mi söylemeliydim? Ama kız buna da fırsat vermedi.

“Neyse,” dedi. “Tahmin ediyorum.”

Başındaki beyaz, yün bereyi çıkarıp yere attı. Hafifçe döndü, ışık doğrudan yüzüne geldiği için onu şimdi daha iyi görebiliyordum.

Onunla ilgili ilk izlenimim, kız kardeşimin çocukken oynadığı Hollanda bebeklerine benzediğiydi. Saçları siyah ve küt kesimliydi, kâkülleri alına düşüyordu. Elmacık kemikleri çıkıktı. Bir bütün olarak vücudu zayıf denecek kadar inceydi, neredeyse kemikleri

sayılıyordu ama insanı rahatsız etmiyordu. Tuhaf bir güzelliği vardı, aslına bakarsanız güzel de değildi –daha ziyade gösterişsiz bir tip- ti- fakat karakterinde insanı çeken, sizi ona bakmaya mecbur eden güçlü bir şey vardı.

“Bayan Barnard olmalısınız,” dedim.

“Evet, Megan Barnard’ım. Siz de polissiniz herhalde?”

“Şey, tam anlamıyla değil, ben-” Cümlemi tamamlamama yine fırsat vermedi.

“Size söyleyebileceğim bir şey olduğunu sanmıyorum. Kız kardeşim, erkeklerle gezmeyen, zeki, mutlu bir kızdı. İyi günler.”

Kısa bir kahkaha attı ve meydan okurcasına bana baktı.

“Hep böyle derler, değil mi?”

“Söylemek istediğiniz buysa, ben gazeteci değilim.”

“Nesiniz o zaman?” Etrafına bakındı. “Annemle babam nerede?”

“Babanız, komiseri kız kardeşinizin odasına götürdü. Anneniz içeride. Kendisi çok üzgün.”

Kız karar vermeye çalışıyor gibiydi.

“Buraya gelin,” dedi.

Bir kapıyı açıp içeri girdi. Ben de peşinden gittim. Kendimi ufak, tertemiz bir mutfakta buldum.

Tam kapıyı kapayacağım sırada beklemediğim şekilde engellendim. Bir an sonra Poirot usulca mutfığa süzülerek kapıyı arkasından kapattı.

Hafifçe reverans yaparak, “Matmazel Barnard?” dedi.

“Mösyö Hercule Poirot,” diye dostumu tanıttım.

Megan Barnard, Poirot’yu hızlıca ve merakla süzdü.

“Sizden söz edildiğini duydum. Son zamanlarda moda olan o ünlü dedektifsiniz, değil mi?”

Poirot, “Tanımınız pek hoş değil,” dedi. “Ama yine de doğru.”

Kız mutfak masasının kenarına ilişerek çantasından bir paket çıkardı. Bir sigara yaktı ve bir iki nefes çekti.

“Mösyö Hercule Poirot gibi ünlü birinin bizim sıradan cinayetimizle niçin ilgilendiğini anlayamıyorum,” dedi.

Poirot, “Matmazel, sizin göremediğiniz ve benim göremediklerim, sizin anlayamadıklarınız, benim anlayamadıklarım kaleme alınsa cilt cilt kitap olur. Ama bunun şu an hiçbir önemi yok. Önemli olan kolaylıkla bulunamayacak bir ipucu.”

“Ne gibi?”

“Ölüm ne yazık ki bazı önyargılara yol açar, matmazel. Ölünün lehinde önyargılara. Biraz önce dostum Hastings’e ne dediğinizi duydum. ‘Kız kardeşim, erkeklerle gezmeyen, zeki, mutlu bir kızdı.’ Bunu gazetelerle dalga geçmek için söylediniz. Ama doğru. Bir genç kız öldüğü zaman mutlaka bu tür şeyler söylenir. Mutluydu. Zekiydi. Uysaldı. Hiçbir derdi yoktu. Hoşa gitmeyecek kimseyle dostluk kurmazdı. Ölümlere karşı büyük bir hoşgörü gösterilir. şu an ne isterdim biliyor musunuz? Betty Barnard’ı tanıyan ve *onun öldüğünü bilmeyen biriyle konuşmayı*. Belki o zaman işimize yarayacak şeyi, yani gerçeği öğrenirdim.”

Megan birkaç dakika sessizce sigarasını içti. Bu arada Poirot’yu süzüyordu. Sonunda konuşmaya başladı. Söylediklerini duyunca yerimden sıçradım.

“Betty, tam anlamıyla bir budalaydı.”

11. BÖLÜM

Megan Barnard

Megan Barnard'ın sözleri bir yana, onları söylerken takındığı tarafsız tavır, sesindeki ciddi ton da irkilmeme neden oldu.

Poirot ise yalnızca ciddiyetle başını eğdi.

“*A la bonne heure*,²⁴ matmazel. Çok zekisiniz.”

Megan Barnard yine aynı tarafsız tavrıyla, “Betty’i çok sevdim,” dedi. “Ama sevgim beni onun ne denli aptal, küçük bir budala olduğunu göremeyecek kadar körleştirmemişti. Fırsat bulduğumda bunu kendisine de söyledim. Ablalar öyledir.”

“Peki, kız kardeşiniz öğütlerinizi dikkate alır mıydı?”

Megan alaycı bir tavrıyla, “Herhalde almazdı,” diye mırıldandı.

“Daha açık konuşur musunuz?”

Genç kız bir iki dakika duraksadı.

Poirot hafifçe gülümseyerek ekledi.

“Size yardımcı olayım. Hastings’e söylediklerinizi duydum. Kız kardeşinizin erkeklerle gezmeyen, zeki, mutlu bir kız olduğundan söz ettiniz. Ancak durum –*un peu*–²⁵ bunun *tersiydi*, değil mi?”

24 İşte böyle!

25 Biraz, bir nebze.

Megan ağır ağır, “Betty kötü bir kız değildi,” dedi. “Bunu anlamanızı istiyorum. O her zaman dürüsttü, içinden geldiği gibi davranırdı. Hafta sonu kızı olacak tipte biri değildi. Fakat erkeklerle dolaşmaktan, dansa gitmekten hoşlanırdı. Basit komplimanlara, yalızlı sözlerle, iltifatlarla filan bayılırdı.”

“Güzeldi, değil mi?”

Bu soruya nihayet bir yanıt alabildik.

Megan masadan kalktı ve valizinin yanına gitti. İçinden çıkardığı şeyi Poirot’ya uzattı: deri bir çerçeve içinde, sarı saçlı bir kızın gülümseyen fotoğrafı. Kızın saçlarına yeni perma yapılmış olmalıydı ki kıvrımlar alnına doğru bukle bukle dökülüyordu. Gülümseyişi işveli ve yapaydı. İlk bakışta güzel diyebileceğiniz bir yüz olmasa da belirgin ve ucuz bir çekiciliği vardı.

Poirot resmi Megan’a geri verirken, “Kardeşinizle hiç benze-miyorsunuz, matmazel,” dedi.

“Ah, ben ailenin çirkiniyim. Bunu iyi bilirim.” Bu konuyu önemsemediği anlaşılıyordu.

“Kız kardeşinizin hangi açıdan aptalca davrandığını düşünüyorsunuz? Örneğin Donald Fraser’la olan ilişkisi mi?”

“Kesinlikle doğru, evet. Donald son derece sessiz sakın bir insan ama o da –şey, doğal olarak– bazı şeylere içerliyordu tabii ve sonra...”

Poirot gözlerini kıza dikmişti.

“Ve sonra ne, matmazel?”

Yanılıyor olabilirim ama Megan yanıt vermeden önce ikinci duraksama daha yaşadı gibi geldi.

“Donald’ın ilişkilerine son verip Betty’den tamamıyla vazgeçmesinden korkuyordum. Bu çok korkunç olurdu. Donald dürüst ve çalışkan bir genç, Betty için çok iyi bir eş olacaktı.”

Poirot hâlâ dikkatle genç kadını süzüyordu. Bu bakış karşısında Megan’ın yüzü kızarmadı, aksine o da Poirot’ya aynı bakışlarla

karşılık verdi. Ancak bu bakışlarda bir şey daha vardı: bana ilk anda meydan okuduğu anki küstah tavrı.

Poirot neden sonra, “Demek öyle,” diye mırıldandı. “Gerçeklerden daha fazla bahsetmeyelim.”

Megan omuzlarını silkerek kapıya doğru ilerledi.

“Size yardımcı olmak için elimden geleni yaptım.”

Poirot’nun sesi onu durdurdu.

“Bir dakika, matmazel. Size söylemem gereken bir şey var. Geri dönün.”

Kız istemeye istemeye söyleneni yerine getirdi.

Poirot’nun ona A B C’nin mektuplarını, Andover cinayetini ve cesetlerin yanında bulunan tren tarifelerini anlatması beni gerçekten çok şaşırttı.

Genç kız anlatılanlarla yakından ilgilendi. Aralanmış dudakları, parlayan gözleriyle Poirot’yu dinliyordu.

“Bütün bunlar doğru mu, Mösyö Poirot?”

“Evet, doğru, matmazel.”

“Yani kız kardeşimin sapkın bir deli tarafından öldürüldüğünü mü söylüyorsunuz?”

“Kesinlikle.”

Megan derin bir soluk aldı.

“Ah! Betty! Betty! Betty! Ne korkunç!”

“Görüyorsunuz, birine zararı olabilir mi diye düşünmeksizin istediğiniz şeyi bana özgürce anlatabilirsiniz. Emin olun, vereceğiniz bilginin tanıdığınız kimseye bir zararı dokunmayacak.”

“Evet, bunu şimdi anlıyorum.”

“Öyleyse konuşmamıza devam edebiliriz. Donald Fraser denen bu genç adam, bende kıskanç, çabuk öfkelenen, şiddet eğilimli biri izlenimi uyandırdı. Gerçekten öyle mi?”

Megan Barnard usulca, “Artık size güveniyorum, Mösyö Poirot,” dedi. “Size gerçeği, sadece gerçeği anlatacağım. Donald söylediğim gibi sessiz sakın bir genç ama içe dönük biri, hani şu her şeyi içine atanlardan, bilmem anlatabiliyor muyum? Duygularını sözcüklerle ifade edemiyor fakat bu duygular onu içten içe sarsıp üzüyor. Çok kıskanç bir tabiatı var. Betty’yi her zaman kıskandı. Ona taparcasına âşıkta. Tabii Betty de onu seviyordu. Ama kardeşim birini sevdi diye gözü başkasını görmeyecek bir kız değildi. Öyle yaratılmamıştı o. Kendisiyle ilgilenecek, gününü gün edecek hiçbir yakışıklı erkeği kaçırmazdı. Tabii *Ginger Cat* gibi bir kafede çalıştığı için her gün bir sürü erkekle karşılaşılıyordu, özellikle de yaz tatillerinde. Betty bir hayli de gevezeydi. Erkekler ona takılıp şakalaştıklarında o da hemen aynı şekilde karşılık verirdi. Bazen iş çıkışı onlarla buluşup sinemaya filan giderdi. Asla ciddi bir ilişkiye girmezdi, yalnızca eğlenmeyi seviyordu. ‘Günün birinde Donald’la evlenip çocukla çocuğa karışacağım, şimdi fırsatım varken biraz eğleneyim,” derdi.

Megan sustu.

Poirot, “Anlıyorum,” dedi. “Devam edin.”

“İşte Don’un anlayamadığı buydu. ‘Madem beni seviyor, niçin başkalarıyla gezmek istiyor,’ diye düşünüyordu. Bu yüzden bir iki kez çok ciddi kavga ettiler.”

“Yani Don artık sessiz kalmıyordu, öyle mi?”

“Bütün sessiz insanlar böyledir. Bir kez tepeleri attı mı öfkeleri son derece şiddetli olabilir. Donald öyle hiddetlenmişti ki Betty’nin ödü patladı.”

“Ne zaman oldu bu?”

“İlk büyük kavgaları sanırım bir yıl önceydi. Bir ay önce çok daha kötü bir kavgaya tutuştular. O hafta sonu eve gelmiştim. Onları bir şekilde uzlaştırıp yeniden bir araya getirmeyi başardım. Sonra

da Betty'in aklını başına getirmeye çalıştım, ona aptallık ettiğini söyledim. Bana tek söyleyebildiği, 'Bunda bir kötülük yok ki! Ben kötü bir şey yapmadım,' oldu. Bu doğru olsa da bu gidişle Don'u kaybedecekti. Çünkü bir yıl önceki kavgadan sonra Betty küçük yalanlar da söylemeye başlamıştı. Don bazı şeyleri bilmezse üzülmez sanıyordu. Zaten son kavganın nedeni de buydu. Don'a, bir kız arkadaşını görmeye gideceğini söylemiş ama Don onun bir adamla Eastbourne'a gittiğini öğrenmişti. Üstelik adam evliydi –doğal olarak bu yüzden ketum davranmıştı– ve bu, durumu daha da kötüleştirdi tabii. Bunun üzerine çok kötü kapıştılar. Korkunç bir sahneydi. Betty, 'Daha seninle evli değiliz, istediğim kişiyle istediğim yere gidebilirim!' diye avazı çıktığıınca bağırıyor, buna karşılık Don da bembeyaz bir yüzle sinirden zangır zangır titreyerek, 'Bir gün...bir gün...'”

“Evet?”

“‘Bir gün senin yüzünden katil olacağım,’ diyordu.” Megan'ın sesi iyice alçalmıştı.

Sustu ve Poirot'ya baktı.

Dostum büyük bir ciddiyetle başını birkaç kez salladı.

“Ve siz de doğal olarak...”

“Onun böyle bir şey yaptığını düşünmedim, tek bir an bile! Ama bunun gündeme getirileceğinden korktum. Kavgayı ve Don'un söylediklerini benim dışımda bilenler de var.”

Poirot yine ciddiyetle başını salladı.

“Kesinlikle. Ancak şundan emin olun, matmazel –eğer aradığımız katil kendini beğenmiş ve kibirli olmasaydı, Don'un başına gelecek olan maalesef buydu. Donald Fraser bu yöndeki kuşkulardan katilin manyakça övünmesi sayesinde kurtulacak.”

Poirot bir iki dakika kadar sessizce düşündükten sonra sordu.

“Kız kardeşiniz son günlerde o evli adamla ya da başka biriyle buluştu mu, biliyor musunuz?”

Megan hayır anlamında başını salladı.

“Bilmiyorum. Burada değildim.”

“Peki, bu konudaki düşünceniz?”

“O adamla bir daha buluştuğunu sanmıyorum. Zaten adam kavga çıktığını duyduysa çekinip bir daha Betty’ye yaklaşmamıştır. Ama Betty’nin Don’a küçük yalanlar söylemeyi sürdürmüş olması beni şaşırtmaz. Çünkü kız kardeşim sinemaya gitmeyi, dans etmeyi çok seviyordu ve Don’un onun bu isteklerini her zaman karşılama olanağı yoktu.”

“Peki, kız kardeşinizin sırlarını paylaştığını biri var mıdır? Örneğin, kafedeki kız?”

“Hiç sanmıyorum. Betty, Higley denen kızdan hiç hoşlanmıyordu. Onu basit buluyordu. Diğerleriye yeniydi. Ayrıca Betty öyle herkese açılan bir tip değildi.”

Kızın tam tepesindeki zil şiddetle çalmaya başlamıştı.

Megan pencereye gidip dışarı sarktı.

Sonra telaşla başını içeri çekti.

“Gelen Don,” dedi.

Poirot hemen, “Onu buraya getirin,” dedi. “Sevgili müfettişimiz idareyi ele almadan onunla biraz konuşmak isterim.”

Megan yıldırım hızıyla mutfaktan dışarı fırladı. Birkaç saniye sonra Donald Fraser’ı elinden tutmuş getiriyordu.

12. BÖLÜM

Donald Fraser

Genç adamı görür görmez ona karşı içimde bir acıma duygusu uyandı. Beyaz, bitkin yüzü, şaşkın gözleri ne büyük bir şok yaşadığını gösteriyordu.

Donald Fraser boylu poslu, düzgün yapılı, iyi görünen bir gençti. Yakışıklı değildi ama hoş, çilli bir yüzü, çıkık elmacık kemikleri ve alev gibi kırmızı saçları vardı.

“Ne oluyor, Megan?” dedi. “Beni neden buraya getirdin? Tanrı aşkına, söyle. Az önce duydum... Betty...” Sesi boğuklaştı ve yok oldu.

Poirot bir sandalye uzattı, genç adam sandalyeye adeta çöktü.

Dostum cebinden küçük bir matara çıkardı. Mutfak rafında asılı duran bardaklardan birine mataranın içindekinden bir miktar doldurdu.

“Bundan biraz için, Bay Fraser. Size iyi gelecek.”

Genç adam söyleneni yaptı. Konyak yüzüne renk getirdi. Oturduğu yerde biraz dikleşerek genç kıza döndü. Davranışları sakın ve kontrollüydü.

“Duyduklarım doğru, değil mi? Betty...öldü...öldürüldü mü?”

“Evet Don.”

Genç adam dalgın dalgın mırıldandı.

“Sen Londra’dan yeni mi geldin?”

“Evet. Babam telefon etti.”

“9.30 treniyle mi geldin?”

Gerçeklerden kaçmak isteyen zihni önemsiz detaylara sığınarak kendini güvene alıyordu.

“Evet.”

Bir ya da iki dakikalık bir sessizlik oldu. Ardından Fraser sordu.

“Polis...onlar bir şey yapıyorlar mı?”

“Yukarıdalar. Sanırım Betty’nin eşyalarına bakıyorlar.”

“Onu...kim...kim...biliyorlar mı?” Durdu.

Duygusal ve çekingen insanların hepsi gibi, acı gerçekleri sözcüklere dökmekten hoşlanmıyordu.

Poirot bir iki adım ilerledi. Önemsiz bir şey sorarcasına gibi kayıtsız bir havada, “Bayan Barnard dün gece nereye gideceğini size söyledi mi?” dedi.

Fraser soruyu yanıtladı. Dalgın, kendinden geçmiş bir hali vardı.

“Evet. Bir kız arkadaşıyla St. Leonard’a gideceğini söylemişti.”

“Ona inandınız mı?”

“Ben...” Donald Fraser’ın dalgınlığı kayboldu. “Siz ne demek istiyorsunuz?”

Yüzü allak bullak, tehditkâr bir hal almıştı. Betty’in onun öfkesinden neden korktuğunu o an anladım.

Poirot hemen, “Betty Barnard, sapkın bir akıl hastası tarafından öldürüldü,” diye açıkladı. “Ancak sizin mutlak doğruları söylemeniz katili yakalamamız için yardımcı olabilir.”

Genç adam bir an Megan’a baktı.

Kız, “Evet Don,” dedi. “Zaman kendini ya da başkalarının duygularını düşünme zamanı değil. Açık olmalı, gerçeği söylemelisin.”

Donald Fraser kuşkuyla Poirot'ya baktı.

"Siz kimsiniz? Polis olmadığınız anlaşılıyor."

"Ben polisten daha iyiyim." Poirot bunu kibirden söylememişti. Onun için basit bir gerçektir bu.

Megan, "Don, anlat ona her şeyi," dedi.

Donald Fraser birden yumuşadı.

"Şey, ben emin değildim," dedi. "Onun söylediklerine inandım. Aklıma başka bir şey yapabileceği gelmedi... ama sonra –belki de davranışlarındaki tuhaflıktan– ben... ben... şey... kuşkulandıma başladım."

Poirot, Donald Fraser'ın karşısına oturmuş, gözlerini ona dikmişti. Sanki genç adamı hipnotize etmeye çalışıyordu.

"Önce böyle kuşkucu davrandığım için kendimden utandım. Ama... ama... sonra içime bir kurt düşmüştü bir kere. *Kuşkulandıyordum*. Sahile inip onu gözetlemeyi düşündüm. Gittim de. Ama sonra bunu yapamayacağımı anladım. Betty beni görüp kızabilirdi. Kendisini gözetlediğimi hemen anlardı."

"Peki, ne yaptınız?"

"St. Leonard'a gittim. Saat sekizde oradaydım. Sonra gelen otobüsleri izlemeye başladım ama Betty'den iz yoktu..."

"Peki ya sonra?"

"Ben... ben... sanırım kendimi kaybettim. Kafam yerinde değildi. Onun bir erkekle olduğundan emindim. Adamın onu arabasıyla Hastings'e götürmüş olabileceğini düşündüm. Hemen oraya gittim. Otellere, lokantalara baktım. Sinemaların önünde bekledim. İşkaleye baktım. Tamamen aptallıktı yaptığım! Orada olsa bile onu bulamazdım. Ayrıca Hastings dışında gidebilecekleri o kadar çok yer vardı ki..." Durdu.

Ses tonu sakın olmasına rağmen sesinde o gece sevgilisini ararken duyduğu ıstırap ve öfkenin tınısını hissettim.

“Sonunda vazgeçip buraya döndüm.”

“Saat kaçta?”

“Bilmiyorum. Yürüdüm. Eve gece yarısı ya da daha sonra varmış olmalıyım.”

“Sonra?”

Tam o sırada mutfak kapısı açıldı.

Müfettiş Kelsey, “Ah, demek buradasınız,” dedi.

Crome, onun yanından geçerek içeri girdi. Önce Poirot’ya sonra da iki gence baktı.

Poirot, “Bayan Megan Barnard ve Bay Donald Fraser,” diyerek onları müfettişle tanıştırdı. “Bu da Londra’dan gelen müfettiş.”

Ardından Müfettiş Crome’a dönerek, “Siz yukarıda araştırmalarınıza devam ederken ben de burada Bayan Megan ve Bay Fraser’la konuştum. Bu konuyu aydınlatacak bir ipucu bulmaya çalıştım.”

“Ah, öyle mi?” diyen Crome’un aklı Poirot’da değil bu iki gençteydi.

Poirot hole çıktı. Önünden geçerken Müfettiş Kelsey ona nazikçe, “Bir şey öğrenebildiniz mi?” diye sordu.

Meslektaşının sesiyle dikkati dağılan Poirot yanıt vermeden mutfağa girdi.

Holde Poirot’nun yanına gittim.

“Dikkatini çeken bir şey oldu mu?” diye sordum.

“Yalnızca katilin insanı hayrete düşüren cömertliği, Hastings,” dedi.

Onun ne demek istediğini anlayamadığımı söyleyecek cesaretim yoktu.

13. BÖLÜM

Bir Toplantı

Toplantılar!

A B C olayıyla ilgili anılarımın çoğu toplantılardan oluşuyor.

Scotland Yard'daki toplantılar, Poirot'nun dairesindeki toplantılar, resmi toplantılar, gayri resmi toplantılar.

Bu toplantıyı, imzasız mektuplara ilişkin gerçeklerin basına yansıtılıp yansıtılmamasına karar vermek için yapıyorduk.

Bexhill cinayeti, Andover cinayetinden daha fazla dikkat çekmişti.

Popüler olmasını sağlayan çok daha fazla unsur vardı. Her şeyden önce kurban genç ve güzel bir kızdı. Bunun dışında cinayet gözde bir sahil kasabasında işlenmişti.

Cinayet ayrıntılarını küçük değişikliklerle temcit pilavı gibi ısıtıp ısıtıp yeni baştan insanların önüne koyuyorlardı. A B C tren tarifi de bundan payını alıyordu elbette. En güçlü varsayım tarifenin katil tarafından yakınlarda bir yerden satın alındığıydı. Dolayısıyla kimliğinin saptanması için bu çok önemli bir ipucuydu. Ayrıca bu tarife, katilin oraya sözüm ona trenle geldiğini ve cinayet sonrasında Londra'ya gitmeyi düşündüğünü gösteriyordu.

A B C, tarifesi Andover cinayetinde önemli bir ipucu olarak nitelendirilmemiş olsa da iki cinayet arasındaki tek ortak nokta olması ve aralarında bağlantı sağlaması açısından toplumun gözünde artık çok mühimdi.

Scotland Yard Müdür Yardımcısı, “Bundan sonrasındaki davranış biçimimize ilişkin ilkeleri kararlaştırmalıyız,” dedi. “Önemli olan, hangi yolu izlersek en iyi sonuca ulaşabileceğimiz. Topluma gerçekleri açıklayarak, onlardan bizimle işbirliği yapmalarını mı isteyelim? Sonuçta bu işbirliği, birkaç milyon kişinin bir deliyi araması anlamına gelecek.”

Dr. Thompson buna karşı çıktı.

“Adama bakarak kimse onun deli olup olmadığını anlayamayacaktır. Halk daha çok A B C tarifelerinin satışıyla filan ilgilenir fakat ben karda yürüyüp izimizi belli etmemekten yanayım. Böylece adamımız neyin peşinde olduğumuzu bilmeyecek ancak *her şeyi bildiğimizi de çok iyi bilecektir*. Onun isteği zaten bu mektupları yazarak dikkatleri kendi üzerine çekmek. Bu konuda sen ne düşünüyorsun, Crome?”

“Ben konuya şöyle bakıyorum, efendim. Bu gerçekleri kamuoyuna açıklarsanız A B C’nin *oyununu oynamış* olursunuz. Adamın istediği bu zaten. Adının gazetelere çıkması, kamuoyunu meşgul etmek, meşhur olmak. Öyle değil mi, doktor? Fiyaka yapmak istiyor.”

Dr. Thompson başını sallayarak onayladı.

Müdür yardımcısı düşünceliydi.

“Demek onun önünü kesmekten yanasınız. İsteddiği gibi gazetelere manşet olup, ün yapmasna fırsat vermemenin doğru olduğunu düşünüyorsunuz. Ya siz Mösyö Poirot, siz ne düşünüyorsunuz?”

Poirot kısa bir süre yanıt vermeyip düşündü. Sonrasında sözcüklerini dikkatle seçerek konuşmaya başladı.

“Bu konuda bir şey söylemem çok zor, Sör Lionel. Sonuçta ben bu olayda tarafım. A B C o mektupları bana yazdı, bana meydan

okudu. Eğer ‘Bu konuyu gizli tutun, kamuoyuna duyurmayın,’ dersem, bunu kendi gururum incinmesin, ünüme leke gelmesin diye söylediğim düşünölmez mi? O nedenle bir şey söylemek çok zor. Konuşmanın, her şeyi açıklamanın avantajları olduğu tartışılmaz. Diğer yandan, ben de Müfettiş Crome gibi düşünüyorum: *Adamın isteği onu kamuoyuna tanıtmamız.*”

“Hımm,” diyen müdür yardımcısı düşünceli düşünceli çenesini kaşıdı. Dr. Thompson’a baktı. “Diyelim ki bu manyağın isteğini yapmadık ve adının gazetelerde geçmesine engel olduk, bu durumda ne yapacaktır?”

Doktor hemen kendinden emin bir tavırla yanıt verdi.

“Bir cinayet daha işler.”

“Sizi zora koşar.”

“Peki ya istediği şekilde manşetlere çıkmasını sağlarsak tepkisi ne olur?”

“Yanıtım aynı. Bu durumda onun egosunu *beslemiş* olursunuz, diğer durumda önünü kesersiniz. Her iki durumda da aynı tepkiyi verir.”

“Siz ne dersiniz, Mösyö Poirot?”

“Ben de Dr. Thompson’la aynı fikirdeyim.”

“Yukarı tükürsen bıyık aşağı tükürsen sakal, öyle değil mi? Sizce bu manyak daha kaç cinayet işleme niyetinde?”

Dr. Thompson Poirot’ya baktı.

“A’dan Z’ye kadar yolu var,” dedi neşeyle. “Tabii bu iş oraya kadar gitmez, o başka. O zamana kadar onu çoktan tutuklamış olursunuz. Acaba X harfine gelince ne yapardı, bilmek isterdim, çok ilginç olabilirdi.” Tamamen eğlencesine dillendirilmiş olan bu teoriden dolayı suçluluk hissetmiş olsa gerek ki telaşla hemen ekledi. “Ama dediğim gibi, siz onu çok daha önce yakalamış olacaksınız. G ya da H, diyelim...”

Müdür yardımcısı yumruğunu masaya indirdi.

“Tanrım! Yani bu adamın en az beş cinayet daha işleyeceğini mi söylüyorsunuz?”

“O kadar ileri gidemeyecek, efendim,” dedi Müfettiş Crome kendinden emin bir tavırla. “Bana güvenin.”

Poirot, “Siz onu alfabenin hangi harfinde yakalamayı öngörüyorsunuz, müfettiş?” diye sordu. Sesinde tuhaf bir tını vardı.

Her zamanki serinkanlılığını ve kibirli tavrını korusa da Crome’un dostuma antipatiyle baktığını düşündüm.

“Onu bir dahaki sefere yakalama olasılığım çok güçlü, Mösyö Poirot. Ama F’ye erişmeden ele geçireceğimden emin olabilirsiniz.”

Müdür yardımcısına döndü.

“Sanırım olayın psikolojik yönünü tam anlamıyla kavrayabiliyorum. Yanılıyorsam, Doktor Thompson lütfen beni düzeltsin. Ben-ce başarılı olduğu her cinayetin ardından A B C’nin kendine güveni yüzde yüz artıyor. Her defasında daha da çok, ‘Ben akıllıyım, beni yakalayamıyorlar,’ duygusuna kapılıyor. Dolayısıyla kendine gereğinden fazla güvenmeye başlıyor ki bu da onu dikkatsiz davranmaya itecektir. Kendi zekâsını yüceltirken, bu arada başkalarının akılsızlığını da abartacaktır. Hatta çok yakında, aşırı özgüven yüzünden önlem alma zahmetine bile katlanmayabilir. Doğru değil mi doktor?”

Thompson başıyla onayladı.

“Genellikle öyle olur. Durum tıbbi terimler kullanmadan daha iyi açıklanamazdı. Bu konularda siz de bilgi sahibisiniz. Mösyö Poirot, siz ne dersiniz?”

Dr. Thompson’ın Poirot’ya fikrini sorması, sanırım Crome’un hiç hoşuna gitmemişti. O bu konuda tek uzmanın kendisi olduğunu düşünüyordu.

Poirot, “Aynen Müfettiş Crome’un dediği gibi,” diyerek ona katıldığını belirtti.

Doktor, “Paranoya,” diye mırıldandı.

Poirot, Crome’a döndü. “Bexhill olayıyla ilgili yeni bir şeyler, ipucu filan var mı?” diye sordu.

Crome hayır anlamında omuz silkti.

“Kesin bir şey yok. Eastbourne, *Splendide*’de çalışan bir garson ölen kızın resmini tanıdı. Betty’nin ayın yirmi dördü gecesi orta yaşlı, gözlüklü bir adamla orada yemek yediğini söyledi. Bunun dışında, Londra Bexhill yolunun ortalarındaki *Scarlet Runner* adlı bir yol üstü restoranında da onu tanıyanlar oldu. Kızın o akşam saat dokuzda, donanmada subay olduğu anlaşılan biriyle oraya geldiğini söylediler. Tabii, iki iddianın birden doğru olması mümkün değilse de içlerinden biri doğru olabilir. Tabii başka iddialarda bulunanlar da oldu ama bunlar dikkate alınmaya değecek türden değildi. Yani A B C’ye ilişkin bir iz bulamadık.”

Müdür yardımcısı, “Siz elinizden geleni yapmışsınız,” dedi. “Ne dersiniz Mösyö Poirot? Aklınıza başka bir şey geliyor mu?”

Poirot ağır ağır, “Bence üzerinde durulması gereken çok önemli bir nokta var,” dedi. “Cinayetin nedeni. Bunu öğrenmemiz gerekiyor.”

“Bu çok açık değil mi? Alfabe saplantısı. Siz de böyle nitelemiştiniz, değil mi doktor?”

Poirot, “Orası öyle,” dedi. “Katilde bir alfabe saplantısı var. Ama neden alfabe saplantısı? Özellikle ruh hastalarının işledikleri cinayetlerin altında çok güçlü bir neden yatar.”

“Haydi ama, Mösyö Poirot,” dedi Crome gülerek. “1929 Stoneman cinayetlerini anımsayın. Adamın kendini birazcık kızdıran herkesi yok etmeye çalıştığı ortaya çıkmıştı.”

Poirot ona döndü.

“Kesinlikle öyle. Ancak yeterince sağduyulu biriyseniz ufak tefek kızgınlıklar karşısında bağışlayıcı olmanız gerekir. Eğer bir

sinek alnınıza tekrar tekrar konar ve sizi sesiyle, dokunuşuyla delirtirse ne yaparsınız? O sineği öldürmeye çalışırsınız ve bundan dolayı en ufak bir kaygı duymazsınız. Önemli olan *sizsinizdir*, sinek değil. Bu davranış size göre doğru ve yerindedir. Sineği öldürmenizin bir diğer nedeni aşırı hijyen takıntınız da olabilir. Sinek toplum için potansiyel bir tehlike kaynağıdır ve yok edilmelidir. İşte akli dengesi yerinde olmayan katillerin kafaları böyle çalışır. Olayımıza dönecek olursak, bunu bir de şöyle düşünün: *Kurbanlar alfabetik sırayla seçiliyorsa, katil için kişisel bir öfke kaynağı olduğu için yok edilmemişlerdir.*”

Dr. Thompson, “Çok doğru bir noktaya parmak bastınız,” dedi. “Kocası ölüme mahkûm edilen bir kadınla ilgili bir olay anımsıyorum. Kadın jüri üyelerini teker teker öldürmeye başlamıştı. Cinayetler arasındaki bağlantılar ortaya çıkana dek epey süre geçmişti. Önceleri bunların gelişigüzel, plansız cinayetler olduğu düşünülüyordu. Ancak Mösyö Poirot’nun da belirttiği gibi “rasgele” cinayet işleyen katil yoktur. Bir katil ya yoluna çıkanları (son derece önemsiz bir nedenle de olsa) öldürür ya da kendince *suçlu buldukları*nı. Rahipleri, polisleri ya da sokak kadınlarını, fahişeleri peşpeşe ortadan kaldırır çünkü bunların ortadan kaldırılmaları gerektiğine içtenlikle inanıyordur. Fakat karşı karşıya olduğumuz bu olayda sınıırım böyle bir sınıflandırma yapmak olanaksız. Alice Ascher ve Betty Barnard aynı sınıftan insanlar olarak nitelendirilemezler. Tabii seks saplantısı da söz konusu olabilir. Her iki kurban da kadın. Tabii üçüncü cinayetten sonra bunu daha iyi analiz—”

Müdür Yardımcısı Sör Lionel, “Tanrı aşkına Dr. Thompson, bundan sonraki cinayetten rahatça söz etmeyin. Yeni bir cinayet işlenmesini engellemek için elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz,” dedi sinirli bir şekilde.

Doktor sükûnetini koruduysa da hışımla burun kıvırdı.

Sanki “Ne yaparsanız yapın,” demek istiyordu. “Gerçeklerle yüzleşmek istemiyorsanız–”

Müdür yardımcısı bu kez de Poirot’ya döndü.

“Söylediklerinizle nereye varmak istediğinizi anlıyorum ama tam olarak emin değilim.”

Poirot, “Kendi kendime katilin kafasından neler geçiyor olabilir diye soruyorum,” dedi. “Bunu anlamaya çalışıyorum. Mektuplarına bakılırsa sırf eğlence olsun –*pour le sport*²⁶– diye yapıyor. Bu gerçekten doğru olabilir mi? Doğru olsa bile, kurbanlarını seçerken *alfabe* dışında hangi kriterleri esas alıyor? Sırf eğlenmek için öldürseydi, bunu böylesine açık bir biçimde ilan etmez, aksine uzak kalmaya, cezalandırılmayacağından emin olmaya çalışırdı. Ama katilimiz hepimizin hemfikir olduğu gibi, kişiliğini kanıtlama, toplumun gözünde kendine –ne kadar kötü olursa olsun– bir yer edinme peşinde. Acaba bu adam nasıl bastırılmış bir kişiliğe sahip ki kurban olarak bu iki kişiyi seçti? Kurbanlarla onun arasında ne gibi bir bağlantı kurulabilir? Ve bu iki kurbanın ortak yanları ne? Son bir hipotez: Acaba katilin bu cinayetleri işlemesindeki neden, doğrudan *bana*, Hercule Poirot’ya duyduğu nefret olabilir mi? Bana meydan okumasının nedeni, kariyerim boyunca bir şekilde (ne olduğunu bilmiyorum) onu yenilgiye uğratmış olmam olabilir mi? Yoksa hıncı kişisel değil de doğrudan *yabancılara* mı yönelik? Eğer öyleyse yine aynı noktaya geliyoruz, onu buna iten dürtü ne? Bir yabancından ne gibi bir zarar gördü ki onlardan bu kadar nefret ediyor?”

Doktor Thompson, “Bunların hepsi üzerine düşünülmesi gereken sorular,” dedi.

Müfettiş Crome boğazını temizledi.

“Ah, öyle mi? Şu an için bunlara yanıt vermek sanırım biraz zor.”

26 Spor olsun diye.

“Yine de,” dedi Poirot doğrudan müfettişe bakarak, “çözüm bu soruların içinde gizli. Eğer gerçek nedeni –bizim için belki son derece uçuk ama onun için kesinlikle mantıklı olan o nedeni– öğrenirsek o zaman katilin *neden* bu cinayetleri işlediğini de anlar, belki bir sonraki kurbanın kim olacağını da tahmin edebiliriz.”

Crome başını hayır anlamında salladı.

“Bence bu manyak katil kurbanlarını rasgele seçiyor. Benim görüşüm bu.”

Poirot, “Yüce gönüllü bir katil,” diye mırıldandı.

“Ne dediniz?”

“Katilin yüce gönüllü olduğunu söyledim. Franz Ascher karısını, Donald Fraser da nişanlısını öldürmekten tutuklanabilirdi. Tabii A B C o mektupları yazmasaydı. Acaba katil, yapmadıkları bir şeyden dolayı başklarının suçlanmalarına katlanamayacak kadar yumuşak kalpli biri mi?”

Dr. Thompson, “Geçmişte böyle tuhaf şeyler olduğunu biliyorum,” dedi. “Kurbanlarından biri hemen ölmeyip acı çektiği için ölüm döşegindeki yaklaşık yarım düzine adamı öldüren bir adam tanıdım. Ancak ben yine de katilimizin böyle hareket ettiğini sanmıyorum. Bana kalırsa adam o mektupları, öldürme onurunun ve zaferinin kendisinde olması için yolluyor. Bence en akla uygun açıklama bu.”

Müdür yardımcısı, “Henüz bu konuyu kamuoyuna açıklayıp açıklamama konusunda bir sonuca–” diye söze başladıysa da Crome onun sözünü kesti.

“Bir öneride bulunabilir miyim, efendim? Neden bir sonraki mektubu beklemiyoruz? O mektubu basına açıklarsınız ve bu durum mektupta adı geçen yerde biraz panik yaratsa da, adı C ile başlayan herkes tetikte olur. Bu A B C’yi hırslandırır, ne pahasına olursa olsun başarıya ulaşmaya karar verir. Biz de o zaman onu yakalarız.”

Geleceğin neler getireceğini ne kadar da az biliyorduk.

14. BÖLÜM

Üçüncü Mektup

Üçüncü mektubun geldiği ânı çok iyi anımsıyorum.

A B C yeniden harekete geçeceği zaman herhangi bir gecikme olmaması için tüm önlemlerin alındığını söyleyebilirim. Scotland Yard'dan genç bir polis memuru, Poirot'nun evinde hazır bekliyordu. Görevi, Poirot'nun evde bulunmadığı bir sırada mektup gelirse açmak ve hiç zaman kaybetmeden merkezle bağlantı kurmaktı.

Günler geçiyor ve hepimizin sinirleri giderek iyice geriliyordu. Umut bağladığı ipuçlarının teker teker sonuçsuz kalmasıyla birlikte Müfettiş Crome'un zaten soğuk ve mağrur olan tavrı daha da soğuklaşıyordu. Betty Barnard'ın yanında görüldüğü iddia edilen adamlarla ilgili ifadelerden bir sonuç çıkmamıştı. Bexhill ve Cooden çevresinde tespit edilen birçok araba ya izlenememiş ya da olayla bağlantısı bulunamamıştı. A B C tarifi satışlarıyla ilgili araştırmalarsa masum insanların rahatsız edilmesine neden olmuştu.

Bize gelince, ne zaman kapıda postacının sesini duysak yüreklerimiz heyecan ve kaygıyla çarpmaya başlıyordu. En azından benim için durum buydu, Poirot'nun da aynı duygular içinde olduğuna inanıyordum.

Bu olay yüzünden mutsuz ve derin bir hüznün içinde olduğunu biliyordum. Acil bir durumda hazır olabilmek için Londra'dan uzaklaşmayı reddediyordu. Bu sıcak günlerde bıyıkları bile solmuştu, tabii sahibinin ihmali nedeniyle.

A B C'nin üçüncü mektubu bir cuma günü geldi. Akşam postası saat onda ulaşıyordu. Postacının artık tanıdığımız ayak sesini ve ardından çalan zili duyunca yerimden fırlayıp hemen posta kutusuna gittim. Dört ya da beş mektup geldiğini anımsıyorum. Baktığım son zarftaki adres daktiloyle yazılmıştı.

"Poirot!" diye haykırdım. Heyecandan sesim kesildi.

"Geldi mi? Çabuk aç, Hastings. Haydi, çabuk ol. Geçen her dakika önemli olabilir. Derhal plan yapmalıyız."

Zarfı yırtarak açtım (Poirot bu kez beni, belki de ilk ve son olarak, düzensizlikle suçlamadı). Kâğıdı çıkardım.

Poirot, "Oku," dedi.

Yüksek sesle okudum.

"Zavallı Bay Poirot,

Bu küçük cinayet vakalarında düşündüğünüz kadar iyi değilsiniz, öyle değil mi? Belki de muhteşem günleriniz geçmişte kaldı! Bakalım bu kez daha iyisini yapmayı başarabilecek misiniz? Bu defaki kolay. Ayın 30'unda Churston'da. Lütfen elinizden gelenin en iyisini yapmaya çalışın. Biliyor musunuz, sürekli başarmak çok sıkıcı olabiliyor.

İyi avlar. Sevgilerimle,

A B C."

"Churston!" Fırlayıp bizim A B C tarifesini kaptım. "Bakalım neredeymiş?"

“Hastings!” Poirot’nun sesi çok sertti. Bir an durdum. “Mektup ne zaman yazılmış? Üzerinde tarih var mı?”

Elimdeki kâğıda bir göz attım. “Yirmi yedisinde yazılmış.”

“Yanlışı duymadım, değil mi Hastings? Cinayet tarihi olarak ayın otuzu mu verilmiş?”

“Evet. Bir bakalım—”

“*Bon Dieu!*²⁷ Hastings farkında değil misin? *Ayın otuzu bugün.*”

Eliyle duvardaki takvimi işaret etti. Emin olmak için o günkü gazetenin tarihine baktım.

“Ama... neden...nasıl...” Kekeleydim.

Poirot yerdeki yırtık zarfı kaparcasına aldı. Zarfa ilk baktığım anda adreste bir tuhaflik olduğunu fark etmiş ama içinde yazanı görme telaşıyla gereken önemi vermemiştim.

Poirot o sırada *Whitehaven* konaklarında oturuyordu. Katilse adresi şöyle yazmıştı: “*M. Hercule Poirot. Whitehorse Konakları.*” Zarfın köşesine birkaç satır karalanmıştı. “*Whitehorse Konakları’nda bu isimde biri oturmuyor. Whitehorse Binası, ECI’de de yok. Whitehaven Konakları’nı deneyin.*”

Poirot mırıldandı.

“*Bon Dieu!* Neden şans hep bu deliden yana? *Vite!*²⁸ Çabuk, çabuk! Scotland Yard’ı aramalıyız!”

Bir iki dakika sonra Crome’la telefonda konuşuyorduk. Bizim soğukkanlı müfettişin yanıtı ilk kez, “Ya, öyle mi?” olmadı. Bunun yerine dudaklarının arasından bir küfür çıktı. Söyleyeceklerimizi dinledi, sonra acilen Churston’la bağlantıya geçmesi için telefonu kapattık.

Poirot iç çekerek mırıldandı. “*C’est trop tard.*”²⁹

27 Tanrım!

28 Çabuk.

29 Çok geç.

Pek umudum olmamasına rağmen, “O kadar emin olma,” diye onu avutmaya çalıştım.

Saate bir göz attı.

“Onu yirmi geçiyor. Günün bitmesine bir saat kırk dakika var. A B C’nin bu saate dek beklediğini mi sanıyorsun?”

Az önce raftan aldığım tarifeyi açtım. “Churston, Devon,” diye okudum. “Paddington’dan uzaklığı: 204 ³/₄ mil. Nüfus: 656 kişi. Çok küçük bir yer olmalı. Büyük olasılıkla bizimkini orada fark etmişlerdir.”

Poirot, “Öyle olsa bile,” diye mırıldandı, “bir kişi daha hayatını kaybedecek ya da kaybetti bile. Oraya giden tren kaçta? Trenle arabadan daha çabuk varacağımızı düşünüyorum.”

“Gece yarısı treni var. Yataklı vagon Newton Abbot’a kadar gidiyor ve oraya 6:08’de varıyor, sonra da Churston 7:15.”

“Paddington’dan mı kalkıyor?”

“Evet, Paddington’dan.”

“Ona binelim, Hastings.”

“Tren hareket edene kadar haber almak için neredeyse zamanın olmayacak, Poirot.”

“Kötü haberi ha bu gece almışız, ha yarın sabah. Ne fark eder?”

“Haklısın.”

Ben valize gerekli eşyaları yerleştirirken, Poirot da yeniden Scotland Yard’ı aradı.

Bir iki dakika sonra da yatak odasına gelerek, “*Mais qu’est ce que vous faites là?*”³⁰ diye sordu.

“Senin valizini de yerleştiriyorum. Böylelikle zaman kazanacağımızı düşündüm.”

30 Ne yapıyorsunuz siz öyle?

“*Vous éprouvez trop d’emotion, Hasting.*”³¹ Bu da aklını ve ellerini etkiliyor. Ceket öyle mi katlanır? Şuraya bak, pijamalarım ne yaptın öyle? O şampuan şişesi kırılırsa, başına gelecekleri düşünemiyor musun?”

“Tanrı aşkına Poirot! Bu bir ölüm kalım meselesi! Elbiselere ne olacağı kimin umurunda?”

“Sende orantı diye bir şey yok, Hastings. Tren zamanından önce kalkmayacak, erken gitmemizin ne yararı var? Kıyafetlerimizi mahvetmenin katili yakalamaya faydası yok.”

Valizini elimden alıp özenle yerleştirmeye başladı.

Bu arada Paddington’a giderken mektupla zarfı yanımıza almamız gerektiğini, orada Scotland Yard’dan birinin bizi bekleyeceğini söyledi.

Paddington istasyonuna vardığımızda ilk karşılaştığımız Müfettiş Crome oldu.

Poirot’nun merak dolu bakışlarını fark edince, “Henüz bir haber yok,” dedi. “Ulaşabildiğimiz herkes nöbette. Adı C’yle başlayan herkes uyarılacak. Belki bir yararı olur. Mektup nerede?”

Poirot mektubu uzattı.

Crome mektubu okurken usulca yine küfretti.

“Lanet olsun böyle şansa! Yıldızlar bile adamdan yana!”

“Bunun özellikle yapılmış olduğunu düşünmüyorsunuz, değil mi?” dedim. “Yani adres özellikle yanlış yazılmış olamaz mı?”

Crome hayır anlamında başını salladı.

“Hayır. Katilin kuralları var. Çılınca kurallar ama bunlara uyuyor. Önceden uyarıyor. Buna özellikle dikkat ediyor. Bu onun için önemli çünkü küstahlığının hareket noktası bu. Düşünüyorum da, adamın bunu yazarken White Horse viski içtiğine bahse girerim.”

31 Kendinizi duyularınıza gereğinden fazla kaptırıyorsunuz.

“Ah, *c'est ingénieux, ça!*”³² Poirot istemeyerek de olsa hayranlığını belirtti. “Evet, olabilir. Adam mektubu şişenin karşısında yazmıştır. Hepimiz öyle ya da böyle aynı şeyi yapmışızdır, yaza-çağımız şey yerine fark etmeden karşımızda gördüğümüzü yazmışızdır. Adam *White* sözcüğünü gördü ve *haven* yerine *horse* diye devam etti...”

Müfettişin de bizimle aynı trene bineceğini öğrendik.

Crome, “Hiç sanmıyorum ama bir şey olmamışsa bile Churston’a gitmem gerekiyor,” dedi. “Katil orada, ya da bugün oradaydı. Adamlarımdan biri telefonun başında son dakikaya kadar bekleyecek, bir haber gelirse bana bildirecek.”

Tren tam istasyondan ayrılırken bir adamın peronda koştuğunu gördük. Adam, müfettişin kaldığı kompartımanın penceresine ulaştı ve bağırarak ona bir şeyler söyledi.

Tren, istasyondan ayrıldıktan sonra Poirot’yla birlikte koridor-dan geçerek Crome’un kompartımanın kapısını tıklattık.

Poirot, “Haber geldi, değil mi?” dedi.

Crome sakince, “Durum kötü,” dedi. “Sör Carmichael Clarke kafasına ağır bir cisimle vurulmuş halde ölü bulunmuş.”

Sör Carmichael Clarke pek tanınmasa da saygın ve ünlü biriydi. Bir zamanlar ünlü bir kulak burun boğaz hastalıkları uzmanıydı. Kendi isteğiyle emekli olup mesleğini bıraktıktan sonra, kendini en önemli tutkularından biriyle ilgilenmeye vermişti: antika Çin biblo-ları ve porselenleri. Birkaç yıl sonra yaşlı amcası ölüp kendisine hatırı sayılır bir servet bırakınca, Sör Michael Clarke daha nadide parçalar toplamaya başlamıştı. Çin sanatının en iyi koleksiyonlarından birine sahipti. Evliydi ama çocuğu yoktu. Kendisi için özel olarak Devon sahilinde yaptırdığı bir evde yaşıyordu. Londra’ya nadiren, ancak önemli bir antika müzayedesinde olduğunda geliyordu.

32 Ah, çok zekice bir fikir!

Genç ve güzel Betty Barnard'ın ölümünü izleyen bu ölümün yıllarca gazete sütunlarını meşgul edeceğini anlamak zor değildi. Sör Carmichael Clarke'ın ölümü, gazetelerin arayıp da bulamadıkları türden bir haberdirdi. Ağustos ayında olduğumuz için zaten konu bulmakta zorlanıyorlardı, dolayısıyla bu durumu daha da kötüleştirecekti.

Poirot, “*Eh bien,*” dedi. “Belki özel çabaların başaramadığını basın başarır. Şimdi tüm ülke A B C’yi aramaya başlayacak.”

“Ne yazık ki,” dedim. “O manyağın isteği de bu.”

“Doğru. Ama yine de bu onun felaketi olabilir. Başarının coşkusuyla dikkati elden bırakabilir ki umudum da bu yönde: başarı sarhoşu olması.”

O an aklıma bir şey geldi.

“Bütün bunlar çok tuhaf Poirot! Sen ve ben ilk kez bu tür bir cinayetle ilgileniyoruz. Şimdiye dek incelediğimiz cinayetlerin hepsinde katiller –nasıl diyeyim– ‘kişiye özel’di.”

“Çok haklısın, dostum. Şimdiye dek işe hep kurbanın yakın çevresinden, yani ‘içeriden’ başlamamız gerekmişti. *Kurbanın* geçmiş önemliydi. Üzerinde durduğumuz önemli noktalar belliydi: Bu adamın ölümünün kime yararı oldu? Kurbanın etrafındaki kişilerin bu ölümden sonra eline herhangi bir fırsat geçti mi?’ Karşılaştığımız suçlar daima *intime*³³ idi. Ama şimdi ilk kez kurbanıyla kişisel bir ilişkisi olmayan, soğukkanlı bir katille karşı karşıyayız. *Dışarıdan* bir katille.”

Ürperdim.

“Bu korkunç bir...”

“Evet. Bu işte terslik, bir tuhafılık olduğunu ilk mektubu okuduğum an hissetmiştim...” Sabırsızlığını gösteren bir mimik yaptı.

33 Yakın çevreye ait, kişisel.

“Sinirlerimizin bozulmasına izin vermemeliyiz. *Bunun da diğer sıradan cinayetlerden hiçbir farkı yok.*”

“Bu... bu...”

“Bir yabancıнын ya da yabancıların yaşamına son vermek, sevdiğin, sana yakın birini öldürmekten daha mı kötü?”

“Evet çünkü bu *delilik...*”

“Hayır, Hastings. *Daha kötü* değil. Yalnız *çok daha zor.*”

Hercule Poirot düşünceli düşünceli mırıldandı.

“Delilik olduğu için işin içyüzünü ortaya çıkarmak daha kolay olmalı. Zeki, kurnaz ve akıl sağlığı yerinde birinin işlediği cinayet çok daha karmaşık olabilirdi. Burada takıntılı biri söz konusu... Şu alfabe meselesi örneğin ama onda da çelişkiler var. Bunu çözebilsem her şey çok basit olabilirdi...”

İçini çekerek başını salladı.

“Bu cinayetlere engel olmalıyız. Gerçeği görmeliyim... Haydi Hastings, uyuyalım. Yarın çok işimiz var.”

15. BÖLÜM

Sör Carmichael Clarke

Churston, İngiltere'nin güney sahilinde, bir yanında Brixham, diğer yanındaysa Paigton ve Torquay'nin bulunduğu, Torbay koyunun ortalarında düşen şirin, küçük bir kasabaydı. On yıl öncesine kadar burada yalnızca golf sahaları ve bunların da ötesinde, denize uzanan, geniş, yemyeşil arazide insanların yaşadığı bir ya da iki çiftlik evi vardı. Ancak son yıllarda Churston ve Paigton arasında büyük bir inşaat faaliyeti başlamış, sahil küçük evler ve kulübeler, yepyeni yollarla dolmuştu.

Sör Carmichael Clarke burada tam deniz manzaralı, yaklaşık dokuz dönüm arazi satın almış ve ev yaptırmıştı. Modern tasarımlı, dikdörtgen biçimli beyaz ev gözü rahatsız etmeyen, hoş bir yapıydı. Sahibinin, koleksiyonunu yerleştirdiği iki galeri dışında pek büyük sayılmazdı.

Churston'a saat sekizde ulaşabildik. Bir polis memuru bizi istasyonda karşılayarak kısaca durumu özetledi.

Anlaşılan Sör Carmichael Clarke'ın, her akşam yemekten sonra yürüyüşe çıkmak gibi bir alışkanlığı vardı. Polis –gece saat on bir civarı– eve telefon ettiğinde adamın henüz yürüyüşten dönmediği ortaya çıkmıştı. Clarke daima aynı güzergâhta yürüdüğü için

cesedini bulmak uzun sürmemişti. Ölüm, kafanın arkasına indirilen ağır bir cisimle aniden gerçekleşmişti. *Cesedin yanına da yüzüstü konmuş bir A B C tren tarifesı bırakılmıştı.*

Combeside'a (villanın adı buydu) ulaştığımızda saat sekizdi. Kapıyı yaşlı bir uşak açtı. Titreyen ellerinden ve yüzündeki perişan ifadeden olayın onu ne kadar etkilediği anlaşılıyordu.

Yanımızdaki polis memuru, "Günaydın, Deveril," dedi.

"Günaydın, Bay Wells."

"Bu beyefendiler Londra'dan geldiler."

"Lütfen şöyle buyurun, efendim." Kahvaltı sofrasının hazır beklediği, uzun bir yemek odasına girdik. "Bay Franklin'i çağırayım."

Bir iki dakika sonra yüzü güneşten bronzlaşmış, sarı saçlı bir adam geldi. Bu merhumun tek kardeşi Franklin Clarke'tı. Sakin, soğukkanlı ve ölçülü tavırlarından olağanüstü durumlardaki toplantılara alışık olduğu anlaşılıyordu.

"Günaydın beyler."

Müfettiş Wells bizi tanıştırdı.

"Scotland Yard'dan Müfettiş Crome, Bay Hercule Poirot ve Yüzbaşı Hayter."

Soğuk bir sesle, "Hastings," diye düzelttim.

Franklin Clarke sırayla hepimizin elini sıktı ve bunu yaparken hepimizi tepeden tırnağa süzdü.

"Kahvaltıya buyurun. Konuyu masada enine boyuna konuşuruz."

Karşı çıkan olmadı. Çok geçmeden jambonlu leziz yumurtalarımızı yiyor, kahve içiyorduk.

"Evet şimdi," dedi Franklin Clarke biraz bir şeyler yedikten sonra, "Müfettiş Wells bana dün gece olanları özetledi. Bu bana şimdiye dek duyduğum en vahşi şeylerden biri gibi geldi. Yani gerçekten de ağabeyimin bir akıl hastası tarafından öldürüldüğüne, bunun

bu şekilde işlenen üçüncü cinayet olduğuna ve *katilin her defasında cesedin yanına A B C tren tarifi bıraktığına* mı inanmalıyım?”

“Evet, gerçek bu Bay Clarke.”

“İyi ama *neden*? Böyle acımasız bir cinayetten kimin ne çıkarı olabilir ki? En hasta aklın bile düşünemeyeceği bir şey bu.”

Poirot bu sözleri onaylarcasına başını salladı.

“İşin can alıcı noktasına parmak bastınız, Bay Franklin.”

Müfettiş Crome, “Şu aşamada cinayet nedeninin üzerinde durmak gereksiz,” dedi. “Psikiyatri uzmanlarının konusu bu. Ancak akıl hastası caniler konusundaki deneyimlerime dayanarak söyleyebilirim ki, cinayet nedeni aşağı yukarı her zaman aynıdır. Kişilik iddiası, güç kanıtlama ve toplum tarafından tanınma, yani bir hiçken bilinen birine dönüşmek isterler.”

“Bu doğru mu, Mösyö Poirot?”

Clarke’ın duyduklarına inanamaz bir hali vardı. Poirot’nun düşüncesini sorması Crome’un hoşuna gitmedi tabii. Müfettiş kaşlarını çatı.

Dostum, “Kesinlikle doğru,” diye yanıt verdi.

Franklin Clarke düşünceli düşünceli, “Yine de böyle birinin polisten çok uzun süre kaçamaması gerekir,” dedi.

“*Vous croyez?*”³⁴ Bu tipler çok sinsî ve kurnazdırlar! Ayrıca dış görünüşlerinde de bir fark, durumu anlamanızı sağlayacak herhangi işaret yoktur. Bunlar genellikle görmezden gelinen, umursanmayan hatta alay edilen sıradan insanlardır.”

Crome araya girerek, “Olayı aydınlatabilmemiz için bana bir iki hususta bilgi verebilir misiniz, Bay Clarke?” diye sordu.

“Elbette.”

“Sanırım ağabeyiniz dün sabah her zamanki gibi iyi ve sağlıklıydı. Beklemediği bir mektup almadı. Onu endişelendiren bir şey olmadı. Bunlar doğru mu?”

34 Öyle mi düşünüyorsunuz?

“Evet. Her zamankinden farksızdı.”

“Sinirli ya da endişeli değildi.”

“Bağışlayın ama ben böyle bir şey söylemedim. Sinirli ve endişeli olmak ağabeyim için normaldi.”

“Nasıl yani?”

“Sanırım, Leydi Clarke’ın sağlık sorununu bilmiyorsunuz. Aramızda kalsın, yengem tedavisi mümkün olmayan bir kanser hastası. Fazla uzun yaşayacağını sanmıyorum. Karısının hastalığı ağabeyimi çok üzüyordu, aklı hep ondaydı. Bir süre önce Doğu’dan döndüm ve ağabeyimdeki değişimi görünce şok geçirdim.”

Poirot araya girerek sordu.

“Ağabeyinizi tabancayla vurulmuş halde bir uçurumun dibinde bulsalar ilk düşünceniz ne olurdu?”

Clarke, “Doğruyu söylemek gerekirse,” dedi, “intihar ettiğini düşünürdüm.”

Poirot, “*Encore!*”³⁵ dedi.

“Efendim?”

“Bir şey fark ettim de. Neyse, önemli değil.”

Crome sert bir sesle, “Sonuç olarak bu bir intihar olayı değil,” dedi. “Evet, Bay Clarke, anladığım kadarıyla ağabeyinizin her akşam yürüyüşe çıkma alışkanlığı varmış.”

“Evet. Öyle.”

“Her akşam mı?”

“Tabii şakır şakır yağmur yağarken değil.”

“Evdeki herkes onun bu alışkanlığını biliyordu, değil mi?”

“Elbette.”

“Ya dışarıdakiler?”

“Dışarıdakiler derken neyi kastettiğinizi pek anlayamadım. Örneğin bahçıvan bu alışkanlığı biliyor olabilir ama bilmeyebilir de. Hiçbir fikrim yok.”

³⁵ İşte yine!

“Ya köydekiler?”

“Açıķçası burası köy bile sayılmaz. Churston Ferrers’da bir postane ve küçük küçük evler var. Ama tek bir dükkân bile yok.”

“Herhalde buralarda dolaşan bir yabancı hemen fark edilirdi.”

“Aksine. Ağustosta bu çevrede yabancı çok olur. Brixham, Torquay ya da Paigton’dan her gün bir sürü insan arabalarıyla, otobüslerle ya da yürüyerek gününbirliğine buraya gelir. Aşağıdaki, Broadsands koyu (eliyle işaret etti) çok ünlü bir plajdır, aynı şekilde Elbury koyu da popüler bir yer, insanlar oraya piknik yapmaya geliyorlar. Keşke gelmeseler! Churston’ın haziran ve temmuz başında ne kadar güzel ve huzurlu olduğunu anlatamam.”

“Yani bir yabancınn dikkat çekmeyeceğini düşünüyorsunuz?”

“Akli başındaysa biriye evet ama delinin tekiyse...”

Crome kararlılıkla, “Bu adamın dışarıdan bakınca deli olduğunu anlaşılacğını sanmıyorum,” dedi. “Nereye varmak istediğimi sanırım anlıyorsunuz, Bay Clarke? Bu adamın önceden arazide keşfe çıkmış ve ağabeyinizin akşamları yürüyüşe çıkmak gibi bir alışkanlığı olduğunu öğrenmiş olması gerekiyor. Bu arada, dün buraya yabancı biri geldi mi, Sör Carmichael Clarke’la görüşmek istedi mi?”

“Bilmiyorum ama Deveril’e sorabiliriz.”

Zili çaldı. Az sonra kapıda beliren uşğa Crome’un sorusunu yöneltti.

Deveril, “Hayır efendim,” dedi. “Kimse beyefendiyi görmeye gelmedi. Evin etrafında dolaşan birini de görmedim. Hizmetçiler de bir şey fark etmemişler. Onlara sordum.”

Uşak bir an bekledi. Sonra sordu.

“Hepsi bu kadar mı, efendim?”

“Evet, Deveril. Gidebilirsin.”

Uşak döndü. Tam kapının eşiğinde, genç bir kadının içeri girmesi için yana çekildi.

Kadının içeri girmesiyle birlikte Franklin Clarke ayağa kalktı.

“Sizi Bayan Thora Grey ile tanıştırayım. Ağabeyimin sekreteri.”

İlk dikkatimi çeken, kızın İskandinavlara özgü sarışınlığı oldu. Neredeyse renksiz denecek kadar uçuk sarı saçları, açık gri gözleri ve ancak Norveçlilerde ya da İsveçlilerde rastlanacak türden duru, şeffaf bir cildi vardı. Yirmi yedi yaşlarında olmalıydı. Güzel olduğu kadar işinde de becerikli görünüyordu.

Thora Grey masaya otururken, “Size yardımım dokunabilir mi?” diye sordu.

Clarke bir fincan çay doldurarak ona uzattı. Genç kadın fincanı aldı ama bir şey yemeyeceğini söyledi.

Crome, “Sör Carmichael’ın mektuplarıyla siz ilgilenirdiniz, değil mi?” diye sordu.

“Tabii. Hepsiyle.”

“Kendisine A B C imzalı bir mektup gelmedi, değil mi?”

“A B C imzalı?” Thora Grey başını salladı. “Hayır. Böyle bir mektup gelmediğinden eminim.”

“Peki, Sör Carmichael son zamanlarda akşam yürüyüşlerinde buralarda dolaşan birini gördüğünden bahsetmiş miydi?”

“Hayır. Hiç böyle bir şeyden söz etmedi.”

“Siz de bir yabancı görmediniz.”

“Çevrede dolaşan bir yabancı görmedim. Ama tabii yılın bu mevsiminde çevrede –sizin ifadenizle– *dolaşan* çok oluyor. Etrafta gezinip amaçsızca golf sahalarına ya da denize bakanları sıkça görüyorsunuz. Aynı şekilde hemen herkes, yılın bu zamanında en azından birkaç yabancıya rastlıyor. Bunu olağan karşılamak gerek.”

Poirot düşünceli düşünceli başını salladı.

Müfettiş Crome, Sör Carmichael’ın geceleri yürüyüş yaptığı yolu görmek istediğini belirtti. Franklin Clarke, bizi camlı kapıdan doğruca bahçeye çıkardı. Bayan Grey de bize katıldı.

O ve ben diğerlerinin biraz gerisinde yürüyorduk.

“Bu olay hepimiz için büyük bir şok yaratmış olmalı,” dedim.

“Hâlâ inanamıyorum. Dün yatmak için odama çıkmıştım ki polis telefon etti. Aşağıdan sesler gelince kalktım ve neler olduğunu sordum. O sırada Deveril ve Bay Clarké, ellerinde fenerlerle dışarı çıkıyorlardı.”

“Sör Carmichael yürüyüşten genellikle saat kaçta dönerdi?”

“Ona çeyrek kala gibi. İçeriye genellikle yan kapıdan girer, bazen doğrudan yatak odasına çıkar, bazen de koleksiyonunu yerleştirdiği galeriye giderdi. Dolayısıyla, polis dün gece telefon etmemiş olsaydı yokluğu büyük olasılıkla bu sabah, uşak onu uyandırmaya gidene dek fark edilmeyecekti.”

“Bu karısı için de berbat bir şok olmalı,” dedim.

“Leydi Clarke sürekli morfin etkisi altında. Çevresinde olup bitenleri fark edebildiğini sanmıyorum.”

Bahçe kapısından çıkıp golf sahasına girmiştik. Golf sahasının bir köşesinden geçtik ve kıvrıla kıvrıla uzanan dik bir yola çıktık.

Franklin Clarke, “Buradan Elbury koyuna inilir,” diye açıkladı. “İki yıl önce ana yoldan doğruca Broadsands plajına ve Elbury’ye giden yeni bir yol yaptılar. Yani bu yol artık kullanılmamaya başladı, böyle ıssız kaldı.”

Yol boyunca ilerledik. En ucunda, böğürtlen ve eğrelti otlarının arasından dar bir patikayla denize iniliyordu. Her yer denize dek uzanan koyu yeşil ağaçlarla kaplıydı. Manzara muhteşemdi. Beyaz, koyu yeşil ve gökyakut mavisi.

“Muhteşem bir güzellik!” diye bağırdım.

Clarke heyecanla bana döndü.

“Gerçekten öyle, değil mi? Burası dururken insanlar neden yurtdışına giderler ki! Zamanında neredeyse bütün dünyayı dolaştım. Tanrı şahidimdir, buradan daha güzel bir yer görmedim.”

Sonra bu coşkudan utanmış gibi, konuşmasına daha ciddi, sakin bir tonda devam etti. “Ağabeyimin yürüyüş rotası buydu. Bura ya kadar gelir, sonra yeniden patikayı izleyerek yukarı çıkar fakat bu kez sola dönerek, çiftliğin önünden ve tarlalardan geçerek eve dönerdi.”

Yeniden yola devam ettik ve cesedin bulunduğu tarlanın ucundaki çitin yakınındaki bir noktada durduk.

Crome başını salladı.

“Çok basit. Durum ortada. Adam burada, karanlıkta bekliyordu. Ağabeyiniz kafasına darbe ininceye dek hiçbir şey fark etmedi.”

Yanımdaki genç kadın ürperdi.

Franklin Clarke, “Sakin olmaya çalış, Thora,” dedi. “Korkunç bir şey bu ama gerçeklerden kaçmanın faydası yok.”

Thora Grey. Bu isim ona yakışıyordu.

Yeniden eve döndük. Ceset, fotoğraflandıktan sonra oraya getirilmişti.

Biz geniş merdivenlerden yukarı çıkarken doktor, elinde siyah çantasıyla odaların birinden çıktı.

Clarke, “Bize söyleyecek bir şeyiniz var mı, doktor?” diye sordu.

Doktor başını hayır anlamında salladı.

“Hayır. Çok basit bir olay bu. Teknik açıklamayı resmi soruşturmaya bırakacağım. Neyse, Sör Carmichael fazla acı çekmemiş. Ölüm ani olmuş.”

Doktor yanıımızdan ayrıldı.

“Gidip Leydi Clarke’ı göreyim.”

Tam o sırada koridorun dibindeki odadan bir hemşire çıktı ve doktor da onun yanına gitti.

Doktorun çıktığı odaya girdik.

Ben diğerlerinden önce dışarı çıktım. Thora Grey hâlâ merdivenin başında duruyordu.

Yüzünde tuhaf, korku dolu bir ifade vardı.

“Bayan Grey,” dedim. Durakladım. “Bir şey mi oldu?”

Bana baktı. “D’yi üşünüyordum,” dedi.

“D’yi mi?” Şaşkınlık içinde yüzüne baktım.

“Evet. Bir sonraki cinayeti. Bir şey yapılmalı, bu durdurulmalı.”

Clarke da benim arkamdan odadan çıktı.

“Durdurulması gereken ne, Thora?”

“Bu korkunç cinayetler.”

“Evet.” Hışımın bana döndü ve, “Bir ara Mösyö Poirot’yla konuşmak istiyorum diye sordu. Crome yeterince iyi mi?” Doğrusu ondan hiç beklenmeyen sözlerdi bunlar.

“Onun çok zeki bir polis olduğunu söylüyorlar,” dedim ama sesim olması gerektiği gibi coşkulu değildi.

Clarke, “Çok saldırgan, rahatsız edici tavırları var,” dedi. “San-ki her şeyi biliyormuş gibi. Ne *biliyor* ki? Anladığım kadarıyla hiçbir şey.” Bir an sustu, sonra ekledi. “Ben Mösyö Poirot’ya güvenirim. Bir planım var. Ama bunu daha sonra konuşuruz.”

Koridorda ilerleyerek doktorun girdiği odanın kapısını tıklattı.

Bir an duraksadım. Genç kadın önüne bakıyordu.

“Ne düşünüyorsunuz, Bayan Grey?”

Gözlerini bana çevirdi.

“Onun şimdi *nerede olduğunu düşünüyordum*, yani katilin. Cinayetin üzerinden on iki saat bile geçmedi... Onun şu an nerede olduğunu ve ne yaptığını görecektir *gerçek* bir medyum bulunamaz mı?”

“Polis onu arıyor,” dedim.

Bu sıradan sözlerim büyüü bozdu. Thora Grey kendini topladı.

“Evet,” dedi. “Tabii...”

Dönerek merdivenlerden indi.

Ben biraz daha orada durdum. Kafamda genç kadının sözleri dans ediyordu.

“A B C... *Şimdi nerede?*”

16. BÖLÜM

(Yüzbaşı Hastings' in günlüğünden değil)

Alexander Bonaparte Cust diğer seyircilerle birlikte Torquay Palladium sinemasından çıktı. Son derece duygusal bir film olan *Not a Sparrow*'u seyretmişti.

Akşam güneşinin aydınlatığı sokağa çıkınca kamaşan gözlerini kırıştırdı ve kendisine özgü, sahibini kaybetmiş köpek tavrıyla etrafına baktı.

Kendi kendine, “Bu da bir fikir..,” diye mırıldandı.

Gazeteci çocuklar bağırarak koşuyordu.

“Son haber... İkinci baskı... Churston'daki manyak katil!”

Çocuklar, üzerinde “CHURSTON CİNAYETİ, SON DAKİKA.” yazan pankartlar taşıyordu.

Bay Cust cebini karıştırdı ve bulduğu bozuklukla bir gazete satın aldı. Ama hemen açmadı.

Princess Gardens'a girince limana bakan kuytu bir köşeye gitti. Bir banka oturup gazetesini açtı.

Gazeteye kocaman bir manşet atılmıştı.

**SÖR CARMICHAEL CLARKE ÖLDÜRÜLDÜ
CHURSTON'DA YAŞANAN KORKUNÇ TRAJEDİ!
KATİL AKIL HASTASI**

Hemen altında yazanlarsa şöyleydi:

“Bir ay önce tüm ülke, Bexhill’de genç bir kızın, Betty Barnard’ın ölümüyle sarsılmıştı. Cinayet mahalline bir A B C tren tarifesı bırakılmıştı. Sör Carmichael Clarke’ın cesedinin yanında da aynı tarifeden bulunmuş olup, polis iki cinayeti de aynı kişinin işlediğini düşünmektedir. Acaba sahil kentlerimizde akıl hastası bir cani dolaşıyor olabilir mi?”

Bay Cust’ın yanında oturan parlak mavi gömlekli, gri flanel pantolonlu bir genç, “Berbat bir olay değil mi?” dedi.

Bay Cust irkildi.

“Ah...çok...çok...”

Genç adam, Cust’ın titreyen elleriyle gazeteyi tutmakta bile zorlandığını fark etti.

“Delilerin ne yapacağı bilinmez,” dedi genç adam başını sallayarak. “Üstelik birinin deli olduğunu öyle bakarak anlayamazsınız. Sizin benim gibi normal görünürler...”

Bay Cust mırıldandı.

“Herhalde öyledir.”

“Gerçek bu. Bazen savaştır onları delirten. Bir daha da düzelemezler.”

“Sanırım... sanırım haklısınız.”

Genç adam, “Ben savaşa karşıyım,” dedi.

Diğer adam hışımına ona döndü.

“Ben de vebaya, uyku hastalığına, açlığa ve kansere karşıyım. Ama yine de önlenemiyorlar işte.”

Genç adam kendinden emin bir tavırla, “Savaş önlenabilir,” dedi.

Bay Cust gülmeye başladı. Bir süre güldü.

Genç adam tedirgin olmuştu.

“Bu adam kaçık,” diye düşündü.

Sonra yüksek sesle, “Affedersiniz,” dedi, “savaşa katılmış olmalısınız.”

Bay Cust onayladı. “Beni... beni de hasta etti. Başım... başım... bir daha iyileşmedi. Ağrıyor, korkunç ağrıyor.”

Genç adam çaresizlik içinde, “Ah! Buna çok üzüldüm,” dedi.

“Bu başağrısı yüzünden bazen ne yaptığımı bilmiyorum...”

“Sahi mi? Şey, artık gitmem gerek.” Genç adam hızla uzaklaştı. İnsanların hastalıklarından söz etmeye başladıklarında ne olduğunu çok iyi biliyordu.

Bay Cust elindeki gazeteyi okumaya devam etti.

Okudu, sonra tekrar okudu...

İnsanlar önünden gelip geçiyordu.

Birçoğu cinayetten bahsediyordu.

“Korkunç... Ne dersin, acaba Çinlilerle bir ilgisi olabilir mi? Kız bir Çin kafesinde garson değil miydi?”

“...aslına bakarsan golf sahasında...”

“...ben sahilde diye duydum...”

“...ama tatlım, çayımızı *dün* Elbury’de içtik...”

“...polis onu yakalayacağından emin...”

“...her an tutuklanabileceğini söylüyorlar...”

“...herhalde adam şimdi Torquay’de... hani şu diğer kadının...”

Bay Cust gazeteyi özenle katlayarak bankın üzerine bıraktı. Sonra ayağa kalktı ve ağır ağır şehre doğru yürümeye başladı.

Yanından genç kızlar geçiyordu. Beyaz, pembe, mavi, ince yazlık elbiseler, pantolonlar, şortlar giymiş kızlar... Kıkırdaşıyor, gülüyor, gözleriyle yanlarından geçen erkekleri süzüyorlardı.

Ama bir saniye için bile olsa hiçbiri Bay Cust’a bakmadı.

Bay Cust küçük bir masaya geçip oturdu. Çay ve Devonshire kaymağı sipariş etti.

17. BÖLÜM

İz Sürme Zamanı

Sör Michael Clarke cinayetiyle birlikte A B C gizemi iyice ön plana çıkmıştı.

Gazetelerde bunun dışında neredeyse başka haber yoktu. Sık sık çok önemli ipuçlarının keşfedildiğinden, katilin çok yakında tutuklanacağından söz ediliyordu. Cinayetle bir şekilde ilgisi olan kişilerin ve yerlerin resimleri de eksik olmuyordu. Konuşabildikleri herkesle röportaj yapıp yayımlıyorlardı. Hatta konu parlamentoda bile gündeme gelmişti.

Andover cinayeti de şimdi diğer ikisine katılmıştı.

Scotland Yard'ın görüşü bu olaydan ne kadar çok söz edilirse, katili yakalama olasılığının o kadar artacağı yönündeydi. Britanya halkı neredeyse amatör dedektiflerden oluşan bir orduya dönüşmüştü.

Daily Flicker'ın parlak manşeti onu diğerlerine göre öne çıkarmıştı.

KATİL SİZİN ŞEHRİNİZDE OLABİLİR!

Poirot da bu işlerin içindeydi tabii. Ona gönderilen üç mektup da yayımlanmıştı. Kimisi cinayetlere engel olamadığı için ona küfrediyor, kimileriye katili bulmak üzere olduğunu söyleyip onu savunuyordu.

Röportaj yapmak isteyen gazeteciler peşini bırakmıyordu.

Mösyö Poirot bugün ne söyledi?

Bu başlığı genellikle yarım sütunu bulan saçmalık silsilesi izliyordu.

Mösyö Poirot durumu çok vahim buluyor.

Mösyö Poirot başarının eşliğinde.

Mösyö Poirot'nun yakın arkadaşı Yüzbaşı Hastings özel temsilcimi-ze...

“Poirot, inan bana asla böyle bir şey söylemedim!” diye haykırıyordum.

Dostum sevecenlikle, “Biliyorum Hastings, biliyorum,” diyordu. “Konuşulanlar ve yazılanlar arasında şaşılacak kadar derin bir uçurum var. Cümleleri söylenenin tam tersi anlamına gelecek şekilde kurmanın her zaman bir yolu vardır.”

“Benim böyle bir şey yaptığımı sanmanı—”

“Kendini üzme, Hastings. Bunlar hiç önemli değil. Hatta belki bu embesilliklerin yararı bile olabilir.”

“Nasıl?”

Poirot düşünceli düşünceli homurdandı. “Bizim deli sözde benim bugün *Daily* bilmemneye –adı her neyse işte– söylediklerimi okursa, rakibi olarak bana tüm saygısını yitirecektir.”

Anlattıklarım yüzünden pratikte hiçbir şeyin yapılmadığına dair bir izlenim uyandırmış olabilirim, fakat bu doğru değil. Aksine,

Scotland Yard ve yerel polis, farklı bölgelerdeki polislerin de desteğini alarak durmaksızın çalışıyor, en ufak bir ipucunun bile peşinden gidiyordu.

Oteller, pansiyonlar, konuk evleri, evlerine pansiyoner alanlar, cinayet mahallinin çevresinde, geniş çaptaki bir alanda herkes soruşturuluyordu.

“Gözleri kayan, çok tuhaf bir adam gördüklerini” ya da “etrafta dolaşan ve yüz ifadesinden tekin biri olmadığı anlaşılan bir adamın dikkat çektiğini” söyleyen yüzlerce hayalperest insan titizlikle dinleniyor, en ufak ayrıntısına kadar inceleniyordu. Hiçbir bilgi, çok muğlak olsa bile, atlanmıyordu. Tren, otobüs, tramvay ve demiryollarındaki hamallar, kondüktörler, kitapçılar, istasyon ve terminal görevlileri bitip tükenmeyen soru ve teyit yağmuru altındaydı.

Ayrıca birçok insan da cinayet akşamı ne yaptıkları konusunda polisi tatmin edene dek defalarca gözaltına alınmış ve sorgulanmıştı.

Ne yazık ki sonuç tam anlamıyla sıfırdı. Gerçi kafalarda bazı fikirler oluşmuş, olası bir varsayım üzerinde durulmuş ancak ilerleme sağlayacak herhangi bir kanıta ulaşılamamıştı.

Crome’la meslektaşlarının bıkip usanmadan arı gibi çalışmalarına karşın Poirot, benim çok tuhaf bulduğum bir miskinlik içindeydi. Bu yüzden onunla zaman zaman tartışıyorduk.

“İyi de ne yapmamı istiyorsun ki, dostum? Rutin araştırmaları polis benden çok daha iyi yapar. Niye bilmem, daima tazı gibi ortalıkta koşmamı istiyorsun!”

“Oysa sen bunun yerine evde oturuyorsun, tıpkı...tıpkı...”

“Sağduyulu bir adam gibi. Benim gücüm *beynim*, Hastings, ayaklarım değil. Ayrıca sen uyuşuk uyuşuk oturduğumu sanıyorsun ama düşünüyorum.”

“Düşünüyor musun?” diye bağırdım. “Düşünmenin zamanı mı?”

“Evet, bin defa evet. Tam zamanı!”

“Düşünmekle eline ne geçecek ki? Üç olayla ilgili verileri zaten ezbere biliyorsun.”

“Benim düşündüğüm olaylar değil, katilin zihnietiyeti.”

“Bir delinin zihnietiyeti mi?”

“Kesinlikle. Bu yüzden de onu bir dakikada analiz etmek mümkün değil. *Katilin nasıl bir insan olduğunu anladığım zaman onun kim olduğunu ortaya çıkarabileceğim.* Her an onunla ilgili bir şeyler öğreniyorum. Andover cinayetinden sonra katil hakkında ne biliyorduk? Neredeyse hiç. Ya Bexhill cinayetinden sonra? Birkaç şey. Churston cinayetinden sonra? Daha fazlasını. Artık görmeye başladım ama senin görmek istediğin gibi *bir vücut ya da bir yüz* değil. Görmeye başladığım şey ana hatlarıyla bir *beyin*. Belirli bir yöne doğru ilerleyip çalışan bir beyin. Bir sonraki cinayetten sonra—”

“Poirot!”

Arkadaşım bana serinkanlı ve sakin bir biçimde baktı.

“Evet, Hastings. Bir cinayet daha işleneceğinden eminim. Ama tabii birçok şey şansa bağlı. Şimdiye dek bizim *inconnu*³⁶ şanslıydı. Ama bu kez şansı tersine dönebilir. Her ne olursa olsun, dördüncü cinayetten sonra hakkında daha fazla bilgi sahibi olacağız. Bir cinayet çok şeyi açığa çıkarır, Hastings. İstediğin kadar değişik biçimler uygulamaya çalış. Ne kadar farklı yöntemler denesen de, zevklerini, alışkanlıklarını, beyninin çalışma biçimini, düşüncelerini ve ruhunu ortaya koyar. Bu olayda çelişkili bulgular var. Sanki işbaşında iki ayrı beyin mevcut fakat çok yakında ana çizgiler de belirecek ve çerçeve oluşacak. İşte o zaman *bileceğim.*”

“Katili mi?”

“Hayır, Hastings. Katilin adını ve adresini bilmekten bahsetmiyorum. Yalnızca onun *nasil bir insan* olduğunu anlayacağım.”

“Ya sonra?”

36 Bilinmeyen, meçhul.

“*Et alors, je vais à la peche.*”³⁷ Tıpkı usta bir balıkçı gibi davranacağım.”

Yüzüne şaşkın şaşkın baktığımı görünce ekledi.

“Düşünsene Hastings, usta bir balıkçı hangi balığa hangi yemi kullanması gerektiğini çok iyi bilir. Ben de katile doğru yemi sunacağım.”

“Ya sonra?”

“Sonra? Sonra? Senin de durmadan, ‘Ya, öyle mi?’ diyen kibirli Crome’dan farkın yok. *Eh bien*, katil yemi yutacak, oltaya takılacak ve ben de onu suyun dışına çekeceğim.”

“Ama bu arada insanlar ölüyor.”

“Üç kişi öldü. Oysa trafik kazalarında bir haftada yüz yirmiden fazla insan ölüyor, değil mi?”

“O başka.”

“Ölenler açısından hiçbir şey fark etmiyor. Evet, diğerleri, akrabalar, arkadaşlar için durum farklı. Ama bu olayda en azından beni sevindiren bir şey var.”

“Öyle bir şey varsa, söyle ben de sevineyim.”

“Alaycı olman *inutile*.”³⁸ En azından masum insanlar söz konusu cinayetler yüzünden suçlanmıyor, beni sevindiren bu.”

“Bu daha kötü değil mi?”

“Hayır, hayır, binlerce kez hayır! Bence zan altında yaşamaktan daha kötü bir şey olamaz. Yakınlarının durmadan seni gözetlediğini ve sevgilerinin yavaş yavaş korkuya dönüştüğünü fark etmek, sevdiklerinin senden kuşkulandıklarını hissetmek. Bundan daha kötüsü, daha iğrenci olamaz. Zehirli bir bataklıkta yaşamak gibi bir şey bu! En azından A B C diğer insanların yaşamlarının bu şekilde zehirlenmesine izin vermiyor...”

37 Ve sonra da balık tutmaya gideceğim.

38 Faydasız, gereksiz.

Sinirle, “Bu gidişle yakında o manyak için özürler de bulmaya başlayacaksın,” dedim.

“Neden olmasın? Haklı olduğuna inanıyor olabilir. Belki de sonunda onun bakış açısına da anlayışla yaklaşılmaya başlayacağız.”

“Poirot, gerçekten bu kadarı da fazla artık!”

“Yazık, seni şoka uğrattım. Önce miskinliğimle, sonra da fikirlerimle.”

Yanıt vermeden yalnızca başımı salladım. Kısa bir sessizlik oldu.

Sonrasında Poirot, “Her neyse,” dedi, “hoşuna gidecek bir planım var. Pasif değil aktif olmayı gerektiren bir plan bu. Düşünmeye gerek olmayan, yalnızca çok fazla konuşma gerektiren bir şey.”

Ses tonu hiç hoşuma gitmemişti.

Çekinerek sordum.

“Neymiş bu plan?”

“Kurbanların arkadaşlarından, akrabalarından ve hizmetçilerinden tüm bildiklerini öğrenmek.”

“Yani onların bir şeyler sakladıklarından mı kuşkulaniyorsun?”

“İsteyerek ve bilinçli olarak değil. Bildiğin şeyleri anlatırken ister istemez bazı şeyleri ayıklarsın. *Seleksiyon!* Senden bana dün ne yaptığını anlatmanı istesem hemen anlatmaya başlarsın. ‘Dokuzda kalktım. Dokuz buçukta kahvaltı ettim, jambonlu yumurta yedim. Kahve içtim. Sonra kulübe gittim vesaire.’ O sırada aklına ‘Tırnağımı kırdım ve onu kesmek zorunda kaldım, uşağın tıraş suyunu getirmesi için zili çaldım, sofraya örtüsüne biraz kahve döktüm, şapkamı fırçaladım,’ demek gelmez. İnsan *her şeyi* anlatamaz. Dolayısıyla bir seçim yapar, *ayıklar*. Cinayet soruşturması sırasında da insanlar önemli olduğunu *düşündükleri* şeyleri seçer. Ama çoğunlukla yanlış düşünürler.”

“Peki, her şeyi söylemelerini nasıl sağlayacağız?”

“Az önce söylediğim gibi konuşarak, gevezelik ederek. Bir olayı, bir kişiyi, belirli bir günü tekrar tekrar konuşup tartışarak. Bu durumda illa ki çok önemli detaylar ortaya çıkacaktır.”

“Ne gibi detaylar?”

“Elbette bunu bilmiyorum, bilsem ortaya çıkarma çabası içinde olmazdım. Aradan yeterince zaman geçti, sıradan, alışlagelmiş şeyler yeniden eski haline döndü. Üç cinayet vakasında da olayla ilgili tek bir ortak yargı ya da olgunun bulunmaması matematik yasalarına aykırı. Sıradan bir olay, basit bir söz. Bize doğru yolu gösteren bir şey olmalı! Saman yığının da iğne aramak gibi bir şey bu. Ama o saman yığının da o iğne var. Bundan eminim.”

Bu bana oldukça muğlak ve karmaşık göründü.

Poirot, “Anlamıyor musun?” diye sordu. “Sanırım zekân bir hizmetçi kız kadar bile kıvrak değil.”

Bana bir mektup uzattı. Mektubu aldım. Sağa eğimli, iri bir el yazısıyla titizlikle yazılmıştı.

Sayın Beyefendi,

Umarım size bu mektubu yazmaya cüret ettiğim için beni bağışlarsınız. Zavallı teyzeciğiminkine benzeyen o iki korkunç cinayetten sonra bunu uzun uzun düşündüm. Sonuçta hepimiz aynı gemideyiz, öyle görünüyor. O genç hanımefendinin resmini gazetelerde gördüm, yani Bexhill’de öldürülen küçük hanımın ablasının resmini. Yüzsüzlük edip ona mektup yazarak, kendisine iş bulmak için Londra’ya gideceğimi belirttim ve onun ya da annesinin yanına gelip gelemeyeceğimi sordum. Böylece kafa kafaya verip bir şeyler düşünebilirdik, sonuçta iki kafa her zaman bir kafadan iyidir. Fazla bir ücret de istemiyordum. Tek amacım o iğrenç katilin kim olduğunu öğrenmekti, bü-

tün bildiklerimizi anlattığımız takdirde ortaya bazı şeyler çıkabilirdi.

Küçük hanım bana çok nazik bir mektupla yanıt verdi. Bir büroda çalışıyor ve pansiyonda kalıyormuş. Bana size yazmamı önerdi. Kendisi de uzunca bir süredir benim düşündüklerimi düşünüyormuş. Başımızdaki dert aynı olduğuna göre birbirimize destek olmamız gerektiğine inandığını yazıyordu. Size bu mektubu Londra'ya geleceğimi bildirmek için yazdım. Adresim aşağıda.

Rahatsız etmediğimi umarım. Saygılarımla.

Mary Drower.

Poirot, “Mary Drower,” dedi. “Alice Ascher’ın yeğeni. Çok zeki bir kız.”

Sonra başka bir mektup daha aldı.

“Bunu da oku.”

İkinci mektup Franklin Clarke’tan geliyordu. Adam Londra’ya geleceğini, uygunsa bir sonraki gün Poirot’yla konuşmak istediğini belirtiyordu.

Poirot gülümsedi.

“Umutsuzluğa kapılma, *mon ami*. Aksiyon başlamak üzere.”

18. BÖLÜM

Poirot Konuşma Yapıyor

Franklin Clarke ertesi gün öğleden sonra, saat üçte geldi ve uzatmadan hemen konuya girdi. “Mösyö Poirot, ben hiç tatmin olmadım.”

“Öyle mi, Bay Clarke?”

“Crome’un işini bilen, çok çalışkan bir polis olduğundan hiç kuşkum yok ama açıkçası adam sinirime dokunuyor. Takındığı, ‘her şeyi en iyi ben bilirim’ havalarına katlanamıyorum. Churston’dayken arkadaşınıza aklımda bir şeyler olduğunu, sizinle görüşmek istediğimi ima ettim fakat ağabeyimin ölümünden sonra yerine getirmek zorunda olduğum formaliteler, cenaze töreni filan derken fırsat bulamadım. Bence uzun uzun beklememize hiç gerek yok, Mösyö Poirot—”

“Hastings de aynı şeyi söylüyordu!”

“Hemen harekete geçmeliyiz. Bir sonraki cinayet için hazır olmalıyız.”

“Demek bir cinayet daha işleneceğinden eminsiniz?”

“Siz değil misiniz?”

“Kesinlikle eminim.”

“İyi o zaman. Organize olmalıyız.”

“Bana tam olarak ne düşündüğünüzü anlatın.”

“Önerim, Mösyö Poirot, bir tür özel birlik kurmak. Sizin emrinizde çalışacak, cinayete kurban gidenlerin arkadaşlarından ve akrabalarından oluşan bir birlik.”

“*Une bonne idée.*”³⁹

“Beğendiğinize sevindim. Kafa kafaya verirse bir şeye ulaşabileceğimize inanıyorum. Bir sonraki uyarı geldiğinde, aramızdan birileri o noktada olursa –bunun olası olduğunu iddia etmiyorum– ama kim bilir belki de daha önceki bir cinayet yerinin çevresinde gördüğümüz birini görüp tanıyabiliriz.”

“Fikrinizi anlıyor ve onaylıyorum. Ancak şunu unutmamalısınız, Bay Clarke, diğer kurbanların akrabaları ve arkadaşları sizin dünyanıza ait insanlar değil. Belirli bir ücret karşılığında çalışan kişiler ve kısa bir süre için izin alacak olsalar bile–”

Franklin Clarke, Poirot’nun sözünü kesti.

“Konu da bu zaten! Bu işin faturasını ödeyebilecek tek kişi benim ve buna hazırım. Aslında ben de öyle pek varlıklı bir insan değilim ama ağabeyim çok büyük bir servet bıraktığı için bundan bana da düşecek bir pay olacak. Önerim şu: Özel bir birlik kuralım. Bu birliğin üyelerine çalıştıkları işte aldıkları kadar ücret ödeyelim, tabii yapacakları masraflar da karşılanacak.”

“Bu birliğin kimlerden oluşmasını düşünüyorsunuz?”

“Bunu da inceledim. Hatta Bayan Megan Barnard’a yazdım da. Aslında bu fikrin önemli bir bölümü de onun. Grubun başında ben olacağım, Bayan Megan Barnard, onun ölen kardeşiyle nişanlı olan Donald Fraser ve Andover’da öldürülen kadının yeğeni var. Bayan Megan onun adresini biliyor. Kadının kocasının işimize yarayacağı-

39 Güzel fikir.

nı sanmıyorum. Ayyaşın teki olduğunu duydum. Barnard ailesinin –yani Betty Barnard’ın anne ve babasının– aktif bir mücadele için biraz yaşlı olduklarını düşünüyorum.”

“Başka kimse yok mu?”

“Şey, Bayan Grey var.” Franklin Clarke, bu ismi söylerken hafifçe kızardı.

“Ah! Bayan Grey mi?”

Şu dünyada hiç kimse ince bir ironiyi Poirot kadar ustaca vur-gulayamazdı. Franklin Clarke bir anda sanki otuz beş yaş birden küçülmüştü. Ürkek bir lise öğrencisine benziyordu.

“Evet. Bakın, Bayan Grey iki yıldan beri ağabeyimin yanında çalışıyordu. Churston’u ve o çevrede oturanları tanıyor. Ben bir bu-cuk yıldır burada değildim.”

Poirot ona acıdı ve konuyu değiştirdi.

“Uzak doğudaydınız, değil mi? Çin mi?”

“Evet. Ağabeyim için bir şeyler satın almak bahanesiyle oralar-da hayli dolaştım.”

“Çok ilginç olmalı. *Eh bien*, Bay Clarke, fikrinizi kesinlikle onaylıyorum. Daha dün Hastings’e bu işe bir şekilde karışan kimse-lerin *birlik olması* gerektiğini söylüyordum. Anıları yeniden gözden geçirip toplamak, farklı bilgileri karşılaştırmak, ortak noktaları tespit etmek ve konuyu tekrar tekrar konuşmak ve yine konuşmak gerekiyor. Çok basit, çok masum bir şey her şeyi aydınlatabilir.”

Birkaç gün sonra, ‘Özel Birlik’ Poirot’nun dairesinde toplandı.

Hepsi masanın etrafına dizilmiş, uysal, itaatkâr ifadelerle Poirot’ya bakıyordu. Poirot bir yönetim kurulu toplantısına başkan-lık eder gibi masanın başındaki yerini almıştı. Bense onları teker teker inceliyor, ilk izlenimlerimi gözden geçiriyordum.

Üç kızın üçü de farklı çekicilikteydi. Sarışın Thora Grey’in ola-ğandışı güzelliği, yüzündeki tuhaf, kızılдерili donukluğuyla, esmer

Megan Barnard'ın çarpıcılığı, siyah, sade bir tayyör giymiş Mary Drower'in zeki yüzü ilk bakışta ilgi uyandırıyor. İki adamdan iri-yarı gövdesi, bronz teni ve konuşkan tavırlarıyla Franklin Clarke, sakın ve suskun Donald Fraser'la ilginç bir tezat oluşturuyordu.

Fırsatı kaçırmak istemeyen Poirot hemen kısa bir konuşma yaptı.

“*Mesdames, Messieurs*, burada niçin toplandığımızı hepiniz biliyorsunuz. Polis katilin izini sürmek için elinden geleni yapıyor. Tabii ben de, ama farklı şekilde. Yine de konuyla kişisel yani doğrudan ilişkisi olan –yani kurbanları yakından tanıyan kişiler– bazen dışarıdan yapılacak kapsamlı bir araştırmanın ulaşamayacağı sonuçlara rahatlıkla ulaşabilirler. Üç cinayet işlendi. Yaşlı bir kadın, genç bir kız ve orta yaşlı bir adam öldürüldü. Bu üç kişinin tek bir ortak noktası var. *Onları aynı kişinin öldürmüş olması*. Bu da şu anlama geliyor: *Aynı kişi, bu üç yere de gitti ve aslında birçok kişi tarafından görüldü*. Katilin akıl hastası, ileri seviyede bir manyak olduğu kesin. Ancak bu durumun görünümünden, davranışlarından anlaşılmadığı da aşikâr. Bu adam –ki erkek olduğunu düşünüyoruz fakat kadın da olabilir– delilere özgü şeytani bir kurnazlığa sahip. Şu âna kadar izini gizlemeyi başardı, hiçbir ipucu bırakmadı. Gerçi polisin elinde belli belirsiz bazı bulgular var ama hiçbirini harekete geçmeleri için yeterli değil. Yine de bu belirsiz bulgular yanında kesin bulguların, ipuçlarının da olması gerektiği kanısındayım. Özellikle bir noktanın üzerinde duracak olursak, bu katil herhalde Bexhill'e gece yarısı gelip tesadüfen sahilde adı B ile başlayan bir genç kız bulmadı...”

“Bunu incelememiz şart mı?”

Bunu soran Donald Fraser idi.

Bu sözcükler büyük bir acının etkisiyle, farkında bile olmadan ağzından dökülüvermişti.

“Her şeyi derinlemesine incelememiz gerekiyor mösyö,” dedi Poirot ona dönerek. “Burada olmanızın nedeni detayları düşünme-

yi reddederek duygularınızdan kaçmak değil, gereğinde yüreğiniz parçalansa da yılmadan konunun üzerine gitmek. Dediğim gibi A B C'nin Betty Barnard'ı kurban olarak seçmesi rastlantı olamaz. Bir seçim yapmış olmalı, bu tasarlanmış, kasıtlı bir cinayetti. Başka bir deyişle, koşulları önceden araştırmış, keşfe çıkmıştı. Her üç cinayet için de bilmesi gereken şeyler vardı. Andover'da cinayet işlemek için hangi saat uygundu? Bexhill'deki koşullar ve Sör Carmichael Clarke'ın alışkanlıkları. Ben katilin kimliğini belirlemeye yardımcı olacak herhangi bir ipucu –en ufak bir iz– bile *olmadığını* kabul etmiyorum. Aranızdan birinin –ya da büyük olasılıkla her birinizin – *bildiğini bilmediği bir şeyler bildiğini* varsayıyorum. Er ya da geç, bu işbirliğinin sonucunda bir şeylerin ortaya çıkacağına ve bunun, şu anda düşünemeyeceğiniz kadar önemli olduğuna tanıklık edeceğinize inanıyorum. Yapboz gibi bir şey. Şu an *hepiniz* görünürde bir anlam taşımayan bir parçaya sahip olabilirsiniz fakat bunlar uygun bir şekilde bir araya getirilip yerlerine yerleştirildiklerinde resim ortaya çıkacaktır.”

Megan Barnard, “Laf!” dedi.

Poirot merakla ona baktı.

“Efendim?”

“Söyledikleriniz yalnızca boş laf. Bunların hiçbir anlamı yok.”

Yine her zamanki gibi kişiliğiyle bütünleşmiş umutsuz bir gerilimle konuşuyordu.

“Sözler, fikirlerin kılıfıdır, matmazel.”

Mary Drower, “Bence Mösyö Poirot'nun sözleri anlamlı,” diye mırıldandı. “Gerçekten öyle, Bayan Megan. Bir konu üzerinde konuşursanız izleyeceğiniz yolu daha rahat görürsünüz. Bazen ne olduğunun bilincine bile varamadan zihniniz sizin için gereken hazırlıkları yapar. Konuşmak öyle ya da böyle birçok şeyi çözüme kavuşturur.”

Franklin Clarke onaylarak başını salladı.

“Söz gümüşse sukut altındır derler ama şimdi bize gerekli olan bunun tam tersi.”

“Siz ne diyorsunuz, Bay Fraser?”

“Sözlerinizin pratikte uygulanabilirliği olduğunu pek düşünmüyorum, Mösyö Poirot.”

Clarke, “Ya sen ne düşünüyorsun, Thora?” diye sordu.

“Ben prensipte konuları tartışmanın daima sağlıklı ve yararlı olduğuna inanırım.”

Poirot bir öneride bulundu.

“Sizlerden sırayla cinayetden önceki saatlerde neler yaptığınızı, o saatlere ilişkin anımsadıklarınızı anlatmanızı rica ediyorum. Siz başlar mısınız, Bay Clarke?”

“Bir düşüneyim. Abimin öldürüldüğü günün sabahı yelkenliyle dolaştım. Sekiz uskumru tuttum. Koyumuz çok güzeldir. Öğle yemeğini evde yedim. Hatırladığım kadarıyla İrlanda yahnisi vardı. Sonra bahçedeki hamakta uyudum. Çay içtim. Mektup yazdım ama postacıyı kaçırmıştım. Onları postaya vermek için arabamla Paigton’a gittim. Akşam yemeğinde yine evdeydim. Daha sonra da –bunu söylemekten utanmıyorum– E. Nesbit’in çocukken çok sevdiğim bir kitabını yeniden okudum. Sonra telefon çaldı–”

“Bu kadarı yeterli. Şimdi düşünün Bay Clarke, o sabah denize giderken yolda biriyle karşılaştınız mı?”

“Bir sürü insanla karşılaştım.”

“Onlara ilişkin anımsadığınız bir şey var mı?”

“Kahretsin, hiçbir şey anımsamıyorum.”

“Emin misiniz?”

“Şey –bir saniye– dikkat çekecek kadar şişman bir kadın anımsıyorum. Çizgili, ipek bir elbise giymişti. Neden böyle bir şey seçtiğini merak etmiştim, yanında da iki çocuk vardı. Sonra kumsalda

iki genç adam gördüm. Yanlarında da bir terrier köpek. Denizde taş kaydırıyorlardı. Ah, evet, sarı saçlı bir kız denize girerken ciyak ciyak bağırdı. Ne ilginç değil mi anıların yavaş yavaş canlanması, banyo edilen bir fotoğrafın belirişi gibi...”

“Hafızanız iyi. Şimdi daha sonraya gelelim. Bahçe, postaneye gidişiniz...”

“Bahçıvan bahçeyi suluyordu. Postaneye giderken de az kalsın bisikletli sersem bir kadına çarpıyordum. O sırada bir arkadaşına sesleniyor, yamuk yumuk gidiyordu. Korkarım hepsi bu.”

Poirot, Thora Grey’e döndü.

“Bayan Grey?”

Sarışın kadın o berrak ve hoş sesiyle konuşmaya başladı.

“Sabah Sör Carmichael ile yazışmaları ayarladık, mektuplarını dikte etti, daha sonra kâhyayla görüştüm. Mektupları yazdım, öğleden sonra da sanırım biraz dikiş nakış yaptım. Bütün bunları anımsamak zor. Tamamıyla sıradan bir gündü. O gece erken yattım.”

Poirot’nun genç kadına başka soru sormaması beni şaşırttı.

Bunun yerine Megan’a dönüp, “Bayan Barnard, kız kardeşinizi son gördüğünüz günü anımsayabilir misiniz?” dedi.

“Betty’i en son ölümünden yaklaşık iki hafta önce gördüm. Hafta sonunu geçirmek için eve dönmüştüm. Hava güzeldi. Hastings’e yüzme havuzuna gittik.”

“O sırada genellikle ne konuştunuz?”

“Ona kendisi hakkında düşündüklerimi söyledim.”

“Başka? O nelerden bahsetti?”

Genç kız anımsayabilmek için kaşlarını çattı.

“Bana finansal açıdan çok sıkıştığını söyledi. Bir iki yazlık elbiseyle şapka almıştı. Biraz da Don’dan söz etti. Bundan başka, Milly Higley’den hiç hoşlanmadığını anlattı. Hani şu kafede çalışan

garson kız. Sonra kafenin sahibi, Merrion adlı kadından bahsetti, güldük... Başka bir şey anımsamıyorum.”

“Kardeşiniz size buluşacağı bir erkekten –bağışlayın Bay Fraser– bahsetti mi?”

Megan soğuk bir sesle, “Bana söyleyemezdi,” dedi.

Poirot kare çeneli, kırmızı saçlı, genç adama döndü.

“Bay Fraser, sizden geçmişe gitmenizi istiyorum. O talihsiz akşam kafeye gittiğinizi söylediniz. Başlangıçta niyetiniz orada durmak ve Betty Barnard’ın işten çıkmasını beklemektir. Kafenin yakınında beklerken dikkatinizi çeken biri oldu mu?”

“Sahil yolunda dolaşan bir sürü insan vardı. Hiç kimseyi hatırlamıyorum.”

“Bağışlayın ama denemiyorsunuz. Anımsamaya çalışıyor musunuz? Bir insanın kafası ne kadar dolu olursa olsun gözleri olan biteni kaydeder. Algılamasa bile kayıt kusursuzdur...”

Genç adam papağan gibi yineledi.

“Hiç kimseyi hatırlamıyorum.”

Poirot iç çekerek Mary Drower’a döndü.

“Herhalde teyzeniz size mektup yazardı?”

“Evet, efendim.”

“Son mektup ne zaman gelmişti?”

Mary bir an düşündü.

“Cinayetten iki gün önce, efendim.”

“Peki ne yazmıştı?”

“İhtiyar iblisin yine etrafında dolandığını, kulağını büküp onu kovduğunu –bu ifadeyi bağışlayın, efendim– beni çarşamba günü beklediğini falan. Çarşambaları benim izin günümdür, efendim. Teyzem o gün birlikte sinemaya gideceğimizi yazmıştı. O çarşamba benim doğum günümdü de.”

Bir şey –belki küçük bir kutlamanın düşüncesi– Mary’nin gözlerinin birden yaşla dolmasına neden oldu. Hıçkırarak ağlamamak için yutkundu ve özür diledi.

“Bağışlayın efendim. Ağlamak istemezdim ancak o günü nasıl iple çektiğimizi düşününce... Birden çok üzıldüm, kendimi tutamadım, efendim.”

Franklin Clarke, “Ne hissettiğinizi çok iyi anlıyorum,” dedi. “İnsana dokunan genellikle hep küçük şeylerdir, özellikle de bir sürpriz, bir hediye, son derece sıradan ve hoşlandığı bir şey. Bir defasında bir kadına araba çarptığını hatırlıyorum. Kazadan önce kendine yeni bir çift ayakkabı satın almıştı. Kadın orada yolda yatıyordu. Patlayan ayakkabı kutusunda da topuklu ayakkabılar görünüyordu. Bu beni çok etkiledi, öyle dokunaklıydılar ki.”

Megan birden coşkulu bir içtenlikle, “Bu doğru, çok doğru,” dedi. “Aynı şey Betty öldükten sonra bana da oldu. Annem ona birkaç çift çorap satın almıştı, tam da olayın olduğu gün. Zavallı aneciğim yıkılmıştı. Onu elinde çoraplarla ağlarken gördüm. Sürekli ‘Ben bunları Betty için aldım. Ben bunları Betty için aldım ama o göremedi,’ deyip ağlıyordu.”

Genç kızın sesi titriyordu. Hafifçe eğilerek Franklin Clarke’a baktı. Aralarında aniden bir duygudaşlık, keder kardeşliği oluşmuştu.

Clarke, “Biliyorum,” dedi. “Ne demek istediğinizi çok iyi anlıyorum. Bunlar anımsamak bile istemediğiniz ama kafanızdan asla silemediğiniz anılar.”

Donald Fraser huzursuzca kıpırdandı.

Thora Grey konuyu değiştirdi.

“Bir plan yapmayacak mıyız? Sonrası için?”

“Elbette,” diyen Franklin Clarke her zamanki serinkanlı, kendinden emin tavrına dönmüştü.

“Zamanı geldiğinde –yani dördüncü mektup geldiğinde– güçlerimizi birleştirmemiz gerektiğini düşünüyorum. O zamana dek hepimiz şansımızı ayrı ayrı deneyebiliriz. Bilmem Mösyö Poirot’nun araştırmaya katkıda bulunabileceğini düşündüğü bir şeyler var mı?”

Poirot, “Bazı önerilerde bulunabilirim,” dedi.

“Güzel. Ben onları yazayım...” Franklin Clarke bir not defteri çıkardı. “Buyurun, Mösyö Poirot. A:”

Poirot, “Garson Milly Higley’in yararlı olabilecek bir şeyler bilme olasılığı olduğunu düşünüyorum,” dedi.

Franklin Clarke yazdı. “A: Milly Higley.”

“Bence ona iki şekilde yaklaşılabılır. Öncelikle, Bayan Barnard siz doğrudan saldırabilirsiniz.”

Megan alaycı bir tavırla mırıldandı.

“Sanırım, bana bunu uygun buluyorsunuz?”

“Gidip kızla kavgı edin. Ona kardeşinizi asla sevmediğini bildiğinizi, kız kardeşinizin size *onun* hakkında her şeyi anlattığını söyleyin. Yanılmıyorsam, bu suçlamaya suçlamayla karşılık verecektir. Milly Higley’in dili çözülecek ve size kız kardeşiniz hakkındaki düşüncelerini söyleyecektir. Belki bundan işe yarar bir şeyler çıkar.”

“Ya ikinci yöntem?”

“Bay Fraser, sizden kıza ilgi duyuyormuş gibi davranmanızı isteyebilir miyim?”

“Bu gerekli mi?”

“Hayır değil. Ama araştırma için yararlı olabilir.”

Franklin Clarke araya girdi.

“Ben şansımı deneyeyim mi? Şey, benim bu konuda epey deneyimim var. O genç hanımı konuşturmaya çalışayım.”

Thora Grey oldukça sert bir tavırla, “Sizin kendi bölgenizle ilgilenmeniz gerekmiyor mu?” dedi.

Franklin Clarke'ın yüzü düştü.

"Evet, öyle..."

Poirot, "*Tout de même*,⁴⁰ bu aralar sizin orada bir şey yapabileceğinizi sanmıyorum. Matmazel Grey bu iş için çok daha uygun—"

Thora Grey, Poirot'nun sözünü kesti.

"Ama ben Devon'dan tamamen ayrıldım, Mösyö Poirot."

"Nasıl! Anlayamadım?"

Franklin Clarke atıldı.

"Bayan Grey, nezaket gösterip bana yardım etmek için kalmıştı. Aslında Londra'da çalışmayı yeğliyor."

Poirot keskin bakışlarla bir adama baktı, bir de kadına.

"Leydi Clarke nasıl?" diye sordu.

Thora Grey'in yanaklarındaki uçuk pembeliğe hayranlıkla bakmaya öyle dalmıştı ki neredeyse Clarke'ın yanıtını atlıyordum.

"Çok kötü. Bu arada aklıma gelmişken Mösyö Poirot, acaba Devon'a kadar gidip onu ziyaret edebilir miydiniz? Ben oradan ayrılmadan sizi görmek istediğini belirtmişti. Tabii birkaç gün süreyle kimseyle görüşemediği oluyor ama bu riski göze alırsanız tüm masrafları karşılamaya hazırım."

"Elbette, Bay Clarke. Öbür gün diyelim mi?"

"Olur. Hemşireye haber vereyim, yengemin ilaç dozunu ona göre hazırlasın."

Poirot, Mary Drower'a döndü.

"Size gelince, kızım. Belki siz Andover'da bir şeyler yapabilirsiniz. Çocukları deneyin."

"Çocukları mı?"

"Evet. Çocuklar yabancılarla pek konuşmaz. Ancak teyzenizin yaşadığı sokaktaki çocuklar sizi tanıyor. Orada oynayan bir sürü çocuk vardı. Teyzenizin dükkânına girip çıkanları fark etmiş olabilirler."

40 Yine de.

Clarke, “Peki ya Bayan Grey ve ben?” diye sordu. “Eğer Bexhill’e gitmeyeceksem...”

Thora Grey araya girerek sordu.

“Bay Poirot, üçüncü mektup zarfının üstünde nerenin damgası vardı?”

“Putney, matmazel.”

Thora Grey dalgın dalgın mırıldandı.

“SW 15, Putney. Doğru, değil mi?”

“Gazetelerin bunu doğru basmış olmaları mucize.”

“Yani Londra’da bir yerden gönderilmiş. Buradan A B C’nin Londralı olduğunu çıkarabiliriz.”

“Görünürde öyle.”

Clarke, Poirot’ya döndü.

“Biz de ona komplo kursak. Örneğin gazeteye şöyle bir ilan versem: ‘A B C. Acil. H.P. ensende. Sessizliğimin karşılığı yüz sterlin. X Y Z.’ Tabii bu kadar açık ve kaba bir ifadeyle değil ama temeldeki fikri anladığınızı sanıyorum. Belki bu şekilde onu tuzağa çekebiliriz.”

“Evet, bu olabilir.”

“Belki bu adamı kışkırtır ve beni de öldürmeye karar verir.”

Thora Grey atıldı. “Bence bu çok tehlikeli ve aptalca bir düşünce.” Sesi hayli sertti.

“Siz ne dersiniz, Mösyö Poirot?” Clarke sordu.

“Denemekte bir sakınca yok. Şahsen ben A B C’nin, bu ilana yanıt vermeyecek kadar kurnaz olduğu kanısındayım.” Hafifçe gülmüsedti. “Bay Clarke, lütfen bunu bir hakaret olarak algılamayın, ama içinizde hâlâ yaşayan bir çocuk var.”

Franklin Clarke utanmış gibiydi. Mahcup mahcup Poirot’ya baktı.

Sonra da not defterine bir göz atarak, “Neyse, en azından başladık,” dedi.

A - Bayan Barnard ve Milly Higley.

B - Bay Fraser ve Milly Higley.

C - Andover’daki çocuklar.

D - İlan.

“Bunların pek yararı olacağını sanmıyorum ama hiç olmazsa beklerken bir şeyler yapmış olacağız.”

Ayağa kalktı ve toplantı birkaç dakika içinde dağıldı.

19. BÖLÜM

İsveç Üzerinden

Poirot yeniden koltuğuna oturdu ve bir şarkı mırıldanmaya başladı.

“Ne yazık ki kız çok zeki.”

“Kim?” diye sordum.

“Megan Barnard. Matmazel Megan. Ben konuşurken hemen, ‘Laf,’ diye atıldı. Söylediklerimin aslında hiçbir anlamı olmadığını hemen anladı. Oysa diğerleri bal gibi inandı.”

“Söylediklerin akla yatkındı.”

“Tabii öyleydi. Ama Megan durumu anladı.”

“Yani ciddi değil miydin?”

“Söylediklerimin hepsi topu topu bir cümleye sığdırılabilirdi. Onun yerine *aynı fikri* döndürüp durdum. Megan’dan başka durumu anlayan olmadı.”

“İyi de neden?”

“*Eh bien!* Bazen işi kızıştırmak gerekir. Herkesi yapılacak bir sürü iş olduğuna inandırmam gerekiyordu. Bu da –nasıl diyeyim– insanların dilini çözdü, konuşmaya başladılar.”

“Yani önerdiğin şeylerden bir sonuç çıkamaz mı?”

“Neden olmasın? Trajedinin ortasında komediyi başlattık. Öyle değil mi?”

“Ne demek istiyorsun?”

“İnsanlık dramı, Hastings. Düşün. Sıradan bir trajedinin bir araya getirdiği üç farklı grup insanla karşı karşıyayız. Yakında –*tout à fait à part*⁴¹– yeni bir trajedi sahnelenecek. İngiltere’deki ilk vakamı anımsıyor musun? Üzerinden çok uzun zaman geçti. Birbirini seven iki genç insanı bir araya getirmiştim, hem de çok basit bir yöntemle. İçlerinden birini cinayet zanlısı olarak tutuklatarak. Başka hiçbir şey bunu başaramazdı. Ölüme karşı yaşamak, Hastings... Ölümün insanları birbirlerine yaklaştırdığına kaç kez tanık oldum. Kısacası cinayet çok iyi bir çöpçatan.”

“Poirot, ne diyorsun sen!” Şaşkındım. “Burada toplananların hiçbirinin böyle bir şey düşünmediğinden eminim...”

“Ah, dostum! Peki ya sen?”

“Ben mi?”

“*Mais oui*. Onları geçirip döndüğünde keyifle bir şarkı mırıldanmıyor muydun?”

“Doğru ama bunu öylesine yapmış olamaz mıyım?”

“Tabii olabilirsin ama mırıldandığın melodi bana düşüncelerini anlattı.”

“Sahi mi?”

“Evet. Şarkı mırıldanmak çok tehlikelidir. Bilinçaltını ortaya döker. Mırıldandığın melodi eski bir parçaydı, sanırım savaş yıllarından. *Comme ça!*”⁴² Poirot yüksek perdeden berbat, tiz bir sesle parçayı mırıldanmaya başladı:

41 Her şeye rağmen.

42 Şöyle.

*“Bazen bir esmeri seviyorum,
Bazen de (Cennet’e İsveç üzerinden gelmiş) bir
sarışını.”*

“Bundan daha açıklayıcı ne olabilir? *Mais je crois que la blonde l’emporte sur la brunette!*”⁴³

Kıpkırmızı kesildim.

“Aman Poirot, sen de!”

“Çok doğal. *C’est tout naturel!* Franklin Clarke’ın birden Matmazel Megan’a sempati duymaya başladığını fark etmedin mi? Nasıl da öne eğilip kıza baktı? Matmazel Thora Grey’in buna ne kadar kızdığını da fark etmiş olmalısın. Bay Donald Fraser’a gelince, o—”
Sözünü kestim. “Poirot, fazla romantiksin.”

“Bu benim olabileceğim son şey. Asıl sen fazlasıyla romantiksin, Hastings.”

Tam onunla bu konuda ateşli bir tartışmaya girmek üzereydim ki kapı açıldı ve içeri Thora Grey girdi. Çok şaşırdım.

Genç kadın sakın sakın, “Geri döndüğüm için özür dilerim,” dedi. “Ama size söylemem gereken bir şey var, Mösyö Poirot.”

“Elbette matmazel. Buyurun. Oturmaz mısınız?”

Thora Grey bir koltuğa yerleşti. Bir süre bir şey söylemeden oturdu. Konuşmaya başlamak için uygun sözcükleri arar gibiydi.

“Bakın, Mösyö Poirot, durum şöyle. Biraz önce Bay Clarke, *Combeside*’dan kendi isteğimle ayrıldığımı söyleyerek büyük nezaket gösterdi. Kendisi çok nazık ve vefalı bir insan. Ancak gerçek bu değil. Ben orada kalıp çalışmaya hazırdım. Koleksiyonlarla ilgili bir sürü iş var. Ne var ki oradan ayrılmamı Leydi Clarke istedi. Onu anlayışla karşılayabilirim. Sağlığı yerinde değil. Verilen ilaçlar yüzünden kafası karışıyor, birtakım kuruntulara kapılıyor ve her şey-

43 Ama sanırım sarışın esmere üstün geliyor.

den kuşkulaniyor. Leydi Clarke her nedense benden nefret ediyor. Bu yüzden evden gitmem için ısrar etti.”

Doğrusu genç kadının cesareti takdir edilmeyecek gibi değildi. Onun yerinde başka biri olsa bu olayı bir iki sözle geçiştirirdi. Ama o hayran olunacak bir açıksözlülükle olayı olduğu gibi anlatmıştı. Ona büyük hayranlık ve sempati duydum.

“Bunu bize anlatmanız takdir edilesi!” dedim.

Hafifçe gülümseyerek, “Doğruyu söylemek her zaman iyidir,” diye cevap verdi. “Bay Clarke’ın nezaketinin arkasına saklanmak istemedim. O şövalye ruhlu bir erkek.”

Sesi sıcak ve coşkuluydu. Franklin Clarke’ı çok takdir ettiği anlaşılıyordu.

Poirot, “Çok dürüst davrandınız, matmazel,” dedi.

Thora Grey esefle, “Bu benim için büyük bir darbe oldu,” dedi. “Leydi Clarke’ın benden o kadar nefret ettiğini bilmiyordum. Aslına bakarsanız beni sevdiğini sanıyordum.” Yüzünü buruşturdu. “İnsan yaşadıkça çok şey görüyor, hayatı öğreniyor.”

Ayağa kalktı.

“Söyleyeceklerim bu kadar. Bunun için gelmiştim. Görüşmek üzere.”

Onu merdivenlere kadar geçirdim. Sonra Poirot’nun yanına döndüm.

“Cesur bir kız,” dedim.

“Ve öngörülü de.”

“Öngörülü derken ne demek istiyorsun?”

“İleriyi görebildiğini kastediyorum.”

Kuşkuyla Poirot’ya baktım.

“Çok güzel bir kız,” dedim.

“Çok da şık giyiniyor. Krep maroken ve gümüş tilki yaka. Hepsi *dernier cri*.”⁴⁴

44 Son moda.

“Sen terzi olmalıymışsın, Poirot. Ben başkalarının ne giydiğini fark etmem bile.”

“O halde çıplaklar kampına katıl.”

Tam öfkeyle yanıt vereceğim sırada birden konuyu değiştirdi.

“Biliyor musun Hastings, bugün öğleden sonra yapılan konuşmalar sırasında çok önemli bir şey söylendi sanki. Aklıma takıldı, ne yapsam bundan kurtulamıyorum. Çok tuhaf, ne olduğunu tam olarak çıkaramıyorum. Yalnızca anlık bir izlenim. İçimden, ‘*Bu bana daha önce gördüğüm, duyduğum ya da fark ettiğim bir şeyi anımsatıyor,*’ dedim kendi kendime.”

“Churston’la ilgili bir şey mi?”

“Hayır, hayır Churston değil... Daha önce... Neyse, nasıl olsa aklıma gelir...”

Bana baktı ve sonra gülerek yeniden o şarkıyı mırıldanmaya başladı.

“Melek gibi değil mi? Cennete İsveç üzerinden gelmiş bir melek o...”

“Poirot,” dedim. “Cehenneme kadar yolun var.”

20. BÖLÜM

Leydi Clarke

Combeside villasına ikinci kez gittiğimizde evin üzerine sanki yerleşik bir hüznün, derin bir kasvet çökmüştü. Tabii bunun nedeni kısmen, her an yağmur yağacak gibi görünen, nemli, yarı karanlık sonbahar havası, kısmen de evin yarı yarıya kapalı durumda olmasıydı. Aşağı kattaki odaların kepenkleri sımsıkı örtülmüştü, kabul edildiğimiz küçük odaysa havasızdı ve rutubet kokuyordu.

Bizi işini iyi bildiği anlaşılan bir hemşire karşıladı. Kadın kolalı manşetlerini yukarı iterek yanımıza geldi.

“Mösyö Poirot?” dedi canlı bir şekilde. “Ben Hemşire Caps-tick. Bay Clarke geleceğinizi bildirmişti.”

Poirot, Leydi Clarke’ın sağlık durumunu sordu.

“Durumu göz önüne alındığında çok kötü sayılmaz.”

“Durumu göz önüne alındığında,” ifadesi bana, Leydi Clarke’ın ölümün eşiğinde yaşadığını düşündürdü.

“Tabii tamamen iyileşeceğini umut etmek olanaksız ama bu yeni tedavi onu biraz rahatlatmış. Dr. Logan, hanımefendinin durumundan memnun.”

“Bir daha asla iyileşemeyeceği doğru mu?”

Poirot'nun durumu açıkça söylemesi, Hemşire Capstick'i ufak bir şoka uğrattı.

"Asla böyle bir şey *söylemeyiz*."

"Sanırım kocasının ölümü, Leydi Clarke için büyük bir şok oldu."

"Leydi Clarke'ın sağlığı ve akli melekeleri yerinde olsaydı bu ölüm onun için çok daha büyük bir şok olabilirdi, bilmem ne demek istediğimi anlatabiliyor muyum? Bayan Clarke'ın durumunda her şey biraz *bulanık*."

"Bunu sorduğum için bağışlayın, acaba karı koca birbirine çok mu bağlıydı?"

"Evet, çok mutlu bir çiftti onlar. Karısının durumu onu çok üzüyor ve endişelendiriyordu, zavallı adam. Biliyor musunuz, böyle durumlar doktorlar için daha zordur. Çünkü kendilerini boş umutlarla kandıramazlar. Korkarım bu durum başlarda aklından hiç çıkmıyordu."

"Başlarda mı? Yani Sör Carmichael sonradan bu duruma aldır-mamaya mı başladı?"

"İnsanoğlu her şeye alışır, değil mi? Ayrıca Sör Carmichael'ın koleksiyonu vardı. 'Hobiler' erkekler için büyük tesellidir. Beyefendi zaman zaman müzayedelere giderdi. Sonra da Bayan Grey'le birlikte, koleksiyonu yeni bir sisteme göre yeniden düzenledi."

"Ah, evet Bayan Grey. O buradan ayrıldı, değil mi?"

"Evet. Buna çok üzüldüm. Ancak hanımefendiler, hasta olduklarında, böyle kuruntulara kapılabiliyorlar. Onlarla bunu tartışmanın bir yararı yok. Tek çare boyun eğmek. Bayan Grey bu açıdan çok sağduyulu davrandı."

"Leydi Clarke, ondan hep mi nefret ederdi?"

"Hayır, yani buna *nefret denemezdi*. Neyse dedikodu yaparak sizi daha fazla tutmayayım. Hastam merak etmeye başlamıştır bile."

Bizi merdivenlerden birinci kattaki odaya çıkardı. Bir zamanlar şık bir yatak odası olduğu anlaşılan oda şimdi insanın içini açan, keyifli bir oturma odasına dönüştürülmüştü.

Leydi Clarke pencerenin önündeki büyük berjer koltukta oturuyordu. Acınacak kadar zayıftı. Yüzünde çok fazla acı çekenlere özgü o yorgun ifade vardı. Rengi kül rengiydi. Bir hayal âleminde yaşıyormuş da uzaklara dalıp gitmiş gibi bir hali vardı. Gözbebeklerinin neredeyse topluiğne başı kadar kaldığını fark ettim.

Hemşire Capstick yüksek, neşeli bir sesle, “İşte görmek istediğiniz Mösyö Poirot geldi,” dedi.

Leydi Clarke dalgın dalgın mırıldandı. “Ah, evet, Mösyö Poirot...”

Elini uzattı.

“Arkadaşım Yüzbaşı Hastings, Leydi Clarke.”

“Nasılsınız? Geldiğiniz için her ikinize de teşekkür ederim. Çok nazıksınız.”

Belli belirsiz el işareti yaptı, oturduk. Derin bir sessizlik oldu. Leydi Clarke bir düşe dalıp gitmiş gibiydi.

Sonunda zor da olsa kendini toparladı.

“Car hakkında konuşacaktık, değil mi? Car’ın ölümü hakkında? Ah, evet.”

İç çekti ama hâlâ düş alemindeymiş gibi dalgın dalgın başını salladı.

“Böyle bir şey olacağını asla düşünmemiştik. İlk gidenin ben olacağımdan emindim...” Susup bir iki dakika düşündü. “Car yaşına göre çok sağlam ve güçlüydü. Hiç hastalanmazdı. Altmışına yakındı ama ellisinde gibi görünürdü. Evet, çok güçlüydü...”

Yine derin bir düşe daldı. Bazı ilaçların etkilerini ve onları kullananların zaman kavramını yitirip sonsuz bir zamanda yaşıyormuş gibi hissettiklerini çok iyi bilen Poirot hiçbir şey demedi.

Leydi Clarke birden, “Evet, gelmeniz çok iyi oldu,” dedi. “Franklin’e söyledim... Size iletceğine söz verdi. Onun bir aptallık yapmadığını umuyorum... Tüm dünyayı dolaşmış olmasına rağmen öyle kolay kandırılır ki... Çocuk gibidir o. Erkekler böyledir... Hiç büyümezler... Hep çocuk kalırlar... Özellikle de Franklin...”

Poirot, “Evet, biraz tezcanlı bir insan,” dedi.

“Evet, evet. Çok da naziktir, şövalye ruhludur. Erkekler bu açıdan çok aptal oluyorlar. Carmichael bile...” Sesi alçaldı.

Hiddetle başını salladı.

“Her şey öyle bulanık ki... Ölüm öyle bir dert ki Mösyö Poirot, özellikle de üstesinden gelmeye çalışıyorsanız. Başka hiçbir şeyi düşünemiyor, hiçbir şeyin bilincine varamıyorsunuz –ağrınız varmış yokmuş– hiçbir şeyin anlamı kalmıyor.”

“Biliyorum Leydi Clarke. Bu da yaşamın trajedilerinden biri.”

“Beni aptallaştırdı. Size ne söylemek istediğimi bile anımsamıyorum.”

“Kocanızın ölümüyle ilgili bir şey olabilir mi?”

“Car’ın ölümü mü? Evet, belki. Cılgın, zavallı yaratık. Katili kastediyorum. Günümüzde her şey o kadar gürültülü ve hızlı ki... İnsanlar buna dayanamıyor. Delilere daima acıışımdır, kafaları çok farklı çalışıyor olmalı. Kim bilir ne tuhaf şeyler hissediyorlar. Ve sonra kapatılmak... bu korkunç olmalı. Ama başka ne yapılabilir ki? İnsanları öldürüyorlarsa...” Başını salladı, acı çekiyordu. “Onu hâlâ yakalayamadınız mı?”

“Hayır, henüz değil.”

“Katil o gün buralarda dolaşmış olmalı...”

“Bu mevsimde etrafta çok yabancı oluyor, Leydi Clarke. Tatil zamanı.”

“Evet, bunu unutmuşum. Ama onlar sahile iniyor, evin yakınına gelmiyor.”

“Zaten o gün eve yabancı biri gelmemiş, Leydi Clarke.”

Kadın ani bir canlılıkla, “Bunu kim söyledi?” diye sordu.

Poirot şaşırmıştı.

“Uşaklar, Bayan Grey—”

Leydi Clarke sözcükleri vurgulayarak, “O kız bir yalancı!” dedi.

Oturduğum yerde irkildim. Poirot bana bir göz attı.

Leydi Clarke sözlerine devam etti. Şimdi daha canlı konuşuyordu.

“Ondan hiçbir zaman hoşlanmadım. Onu hiç sevmedim. Car ise onu dünyalara değişmiyordu. Durmadan kadının öksüz ve yetim olduğunu, hayatta yapayalnız kaldığını söylüyordu. Öksüz ve yetim olmanın nesi kötü ki? Bazen lütuf bile sayılabilir. İnsanın hiçbir işe yaramayan, ipsiz sapsız bir babası ve ayyaş bir annesi de olabilir. İşte o zaman yakınabilir. Kocam, Thora’nın çok cesur olduğunu ve iyi çalıştığını söylerdi. Sanırım gerçekten çalışkandı. Ama bu cesaret konusunun nereden çıktığını bilemiyorum.”

Hemşire Capstick atıldı. “Lütfen heyecanlanmayın, sizi yormamalıyız...”

“Onu hemen buradan gönderdim. Franklin, onun burada kalmasının benim için rahatlık sağlayacağını söyleyecek kadar küstahlaşabildi. Rahatlık! Ben de buradan ne kadar çabuk giderse, o kadar rahatlayacağımı söyledim! Aptal Franklin! Onun kafasının karışmasını istemedim. O henüz çocuk! Akıllı başında değil! ‘İstersen üç aylığını peşin ödeyeyim ama Thora buradan gidecek! Onun bir gün daha bu evde kalmasını istemiyorum!’ dedim. Hasta olmanın iyi tarafı da bu işte, erkekler sizinle tartışmıyorlar. Franklin de dediğimi yaptı. Thora evden ayrıldı. Herhalde yine tatlı ve cesur kadın havalarında, kahraman gibi gitmiştir.”

“Lütfen heyecanlanmayın. Bu sizin için iyi değil.”

Leydi Clarke eliyle Hemşire Capstick'e uzak durmasını işaret etti.

"Sen de herkes gibi aptallık edip Thora'ya bayılıyordun," dedi.

"Böyle söylemeyin, Leydi Clarke. Bayan Grey'in iyi bir kız olduğunu düşünüyordum. Romantik bakışlarıyla, adeta bir romandan fırlamış gibi—"

Leydi Clarke usulca, "Hepiniz sabrımı taşıyorsunuz," diye mırıldandı.

"Ama Bayan Grey gitti, efendim. Dönmemek üzere gitti."

Leydi Clarke başını sabırsızlıkla salladı ama yanıt vermedi.

Poirot, "Neden Bayan Grey'in yalancı olduğunu söylediniz?" diye sordu.

"Çünkü öyle. Size eve hiç yabancı gelmediğini söyledi, değil mi?"

"Evet."

"İyi ya. Ben onu bu pencereden, kendi gözlerimle gördüm. Ön kapıdaki basamaklarda tuhaf bir adamla konuşuyordu."

"Ne zaman?"

"Car'ın öldüğü günün sabahı. Yaklaşık saat on birde."

"Nasıl bir adamdı?"

"Sıradan bir adam. Bir özelliği yoktu."

"Bir beyefendi miydi? Yoksa bir satıcı mı?"

"Satıcı değildi. Kılıksızın tekiydi. Anımsamıyorum."

Kadının yüzü birden acıyla buruldu.

"Lütfen... artık gidin...yorgunum... hemşire..."

Derhal kalkıp oradan ayrıldık.

"İlginç bir öykü," dedim Poirot'ya Londra'ya dönerken. "Yani Bayan Grey'le o yabancı hakkındaki..."

"Sana demedim mi, Hastings? *Her zaman ortaya çıkacak bir şeyler vardır.*"

“Peki, kız neden kimseyi görmediğini söyledi?”

“Bunun için sana yedi farklı neden sayabilirim, bunlardan biri çok basit.”

“Bu bir küçümseme mi?” diye sordum.

“Olabilir ama belki de zekânı kullanman için bir davet. Neyse bunun için kafa yormamıza hiç gerek yok. Yanıtı bulmanın en kolay yolu Bayan Grey’e sormak.”

“Ya bize yine yalan söylerse?”

“İşte bu çok ilginç ve manidar olur.”

“Thora Grey gibi bir kızın bir deliyle işbirliği yaptığını düşünmek bile korkunç.”

“Kesinlikle. Ben de buna ihtimal vermiyorum zaten.”

Birkaç dakika düşündüm.

Sonunda iç çekerek, “Güzellik kadının başına bela,” dedim.

“*Du tout*.⁴⁵ Bu düşünceyi kafandan sil.”

“Ama bu doğru,” diye ısrar ettim. “Güzel olduğu için herkes onun aleyhinde.”

“*Bêtise*.⁴⁶ *Combeside*’da kim kızın aleyhindeydi? Sör Carmichael mi? Franklin Clarke mı? Yoksa Hemşire Capstick mi?”

“Leydi Clarke’ın ona karşı olduğu ortada.”

“*Mon ami*, sen genç ve güzel kızlara karşı daima iyi duygular beslersin. Bense yaşlı ve hasta kadınlara... Kim bilir, belki de aralarında keskin görüşlü olan tek kişi Leydi Clarke’tı. Kocas, Franklin Clarke, Hemşire Capstick yarasa gibi kördü, tabii Yüzbaşı Hastings de.”

“Senin bu kıza garezin var, Poirot.”

Birden gözlerinin neşeyle parladığını görünce şaşırdım.

“Kim bilir belki de romantik inadının üstüne gitmekten hoşlanıyorum, Hastings. Sen gerçek bir şövalyesin, başı dertte olan ka-

45 Hiç de değil.

46 Saçma, anlamsız.

dınların her zaman yardımına koşmaya hazır. Yalnızca güzel kadınların, *bien entendu*.”⁴⁷

Dayanamayıp gülerken, “Amma komiksin, Poirot!” dedim.

“Ah neyse, kimse her an hüzünlü olamaz. Bu trajediyle birlikte ortaya çıkan kişisel konular beni giderek daha çok ilgilendiriyor. Aslına bakarsan, karşımızda bir anlamda üç aile dramı var. Birincisi Andover. Bayan Ascher’ın trajik yaşamı, mücadelesi, Alman kocasını desteklemesi, yeğenine bağlılığı. Yalnızca bu bile bir roman için yeterli. Bexhill’e gelince, mutlu, uyumlu, hoşgörülü bir anne baba, birbirine taban tabana zıt, çok farklı iki kız kardeş, güzel, yumuşak başlı, aptal Betty ve etkileyici, dikkatli, iradeli Megan ve onun hakikate ulaşmaya can atan keskin zekâsı ve tutkusu. Ve olayın diğer kahramanı, kendine hâkim, güçlü, tutkulu, kıskanç bir İskoç ve ölen kıza duyduğu büyük aşk. Bu da başka bir roman. Son olarak Churston’daki ev halkı. Ölmekte olan bir kadın, kendini koleksiyonuna adanmış kocası ve kendisine içtenlikle yardımcı olan güzel bir kıza karşı giderek artan şefkati ve sempatisi. Sonra genç erkek kardeş, dinç, coşkulu, çekici, ilginç, uzun seyahatlerin getirdiği romantik bir cazibe. Düşünsene Hasting, normal şartlarda *bu üç hikâyenin hiçbir şekilde birbirleriyle bir etkileşimi olamazdı*. Her biri diğerlerinden tamamen bağımsız olarak, hiç etkilenmeden kendi sürecini yaşardı. Yaşamdaki permutasyonlar ve kombinasyonlar, Hastings, kendimi bunlara hayran olmaktan alamıyorum.”

Ona yanıt vermek yerine, “Paddington istasyonuna geldik,” dedim.

Birinin balonunu patlatmanın vakti gelmişti, bunu hissediyordum.

Whitehaven Konakları’na vardığımızda, uşak bir beyefendinin Poirot ile görüşmek istediğini söyledi.

47 Elbette.

Müfettiş Japp'ın ya da Franklin Clarke'ın gelmiş olduğunu düşündüğümden olsa gerek bekleyenin Donald Fraser olduğunu görünce bayağı şaşırdım.

Genç adamın çekingен bir hali vardı. Bu durum konuşma yeteneğini iyice engelliyordu.

Poirot geliş nedenini açıklaması için ona herhangi bir baskı uygulamadı. Bunun yerine sandviç yiyip birer kadeh şarap içmeyi önerdi.

Siparişleri gelene kadar da havadan sudan konuştu, ayrıntılara girmeden nereden geldiğimizden, büyük bir sevecenlikle hasta kайдından bahsetti.

Sandviçlerimizi yiyip şaraplarımızı bitirene dek konuşmalar kişiselleşmedi.

Sonrasında Poirot asıl konuya girdi.

“Bexhill'den mi geliyorsunuz, Bay Fraser?”

“Evet.”

“Milly Higley konusunda bir şey yapabildiniz mi?”

“Milly Higley? Milly Higley?” Fraser şaşkınlık içinde ismi tekrarladı. “Ah, şu kız. Hayır, henüz o konuda bir şey yapmadım. Ben...” Duraklayarak sinirli sinirli ellerini ovuşturdu, parmaklarını kenetleyip açtı. Daha sonra, “Size neden geldiğimi bilmiyorum!” dedi.

Poirot, “Ben biliyorum,” diye yanıt verdi.

“Bilemezsiniz. Nereden bileceksiniz?”

“Buraya geldiniz çünkü anlatmanız gereken bir şey var. Haklısınız, ben bunun için doğru insanım. Anlatın, Bay Fraser.”

Poirot'nun kendinden emin havası etkili oldu. Fraser ona tuhaf, minnet dolu bir itaatle baktı.

“Öyle mi düşünüyorsunuz?”

“Bundan eminim.”

“Mösyö Poirot, düşler hakkında bilginiz var mı?”

Doğrusu, bu ondan bekleyebileceğim son sözdü. Ne var ki Poirot’nun hiç şaşırması gibi bir hali yoktu.

“Evet. Düş mü gördünüz?”

“Evet. Belki düş görmemin –yani o olayla ilgili düş görmemin– doğal olduğunu söyleyeceksiniz. Ama bu sıradan bir düş değil.”

“Öyle mi?”

“Öyle.”

“Üç gecedir hep aynı düşü görüyorum. Sanırım deliriyorum...”

“Anlatın bana...”

Donald Fraser’ın yüzü allak bullak olmuş, gözleri irileşmişti. Aslına bakarsanız, o an bir deliye *benziyordu*.

“Hep aynı şey... Kumsaldayım. Betty’yi arıyorum. Kayıp, anlıyorsunuz değil mi? Onu bulmalıyım. Ona kemerini vermek istiyorum. Kemer elimde. Ve sonra–”

“Evet, sonra?”

“Düş değişiyor. Artık onu aramıyorum. Betty önümde, sahilde oturuyor. Benim geldiğimi görmüyor. Ah, anlatamayacağım...”

“Devam edin.”

Poirot’nun sesi otoriter ve sertti.

“Ona arkasından yaklaşıyorum... Beni duymuyor... Kemerini boyuna geçiriyorum... Ve çekiyorum...”

Sesindeki acı korkunçtu. Koltuğumun kenarını kavradım. Öyle gerçekti ki...

“Betty boğuluyor... Ölüyor... Onu ben boğuyorum... Sonra başı arkaya düşüyor ve yüzünü görüyorum... O *Megan*, Betty değil!”

Arkasına yaslandı, titriyordu. Yüzü bembeyaz olmuştu.

Poirot bir kadeh şarap daha doldurup ona uzattı.

“Bunun anlamı nedir, Mösyö Poirot? Neden hep aynı düşü görüyorum? Her gece her gece...”

Poirot, “Şarabınızı için,” dedi.

Genç adam söyleneni yaptı. Ardından çok daha sakın bir sesle, “Bunun anlamı nedir?” diye sordu. “Onu ben öldürmedim, ben öldürmedim değil mi?”

Poirot’nun buna ne yanıt verdiğini bilmiyorum. Çünkü o sırada postacının sesini duydum ve odadan çıktım.

Kutuda bulduğum mektup, Donald Fraser’ın öyküsüne duyduğum ilgiyi tamamen söndürdü.

Koşarak oturma odasına döndüm.

“Poirot!” diye haykırdım. “Geldi! Dördüncü mektup!”

Poirot yerinden fırlayıp zarfı elimden kaptı. Kâğıt makasını alarak zarfı açtı.

Mektubu masanın üzerine yaydı. Üçümüz birlikte okuduk.

“Hâlâ mı bir şey bulamadınız? Vah! Vah! Siz ve polis ne yapıyorsunuz? Neyse, neyse, eğlenceli, değil mi? Bir sonraki çiçekten bal almak için nereye gideceğiz?”

Zavallı Mösyö Poirot. Size çok acıyorum.

Birincide başaramadıysanız, tekrar denemelisiniz.

Daha gidecek uzun bir yolumuz var.

Tipperary mi?⁴⁸ Hayır, daha ona çok var. T harfi.

Bundan sonraki küçük olay Doncaster’da, 11 Eylül’de.

Görüşmek üzere.

A B C.”

48 İrlanda Cumhuriyeti’nde bir kasaba. Birinci Dünya Savaşı’nda herkes tarafından bilinen bir şarkıya konu olmuştur: *It’s a long way to Tipperary*: Tipperary yolu çok uzun.

21. BÖLÜM

Bir Katilin Eşkali

Bu, Poirot'nun insan unsurunun resimden kaybolmaya başlaması olarak betimlediği andı sanırım. Zihnimiz böyle somut bir korkunun ötesini kaldıramamış gibi normal insani ilişkilere bir anlamda ara vermiştik.

Hepimiz –her birimiz– D cinayetinin yerini açıklayacak dördüncü mektup gelene kadar bir şey yapmanın olanaksızlığını hissetmiştik. Bu bekleyiş atmosferi, gerginliği bir nebze de olsa azaltmıştı.

Ama şimdi, beyaz, kalın kâğıt üzerine daktilo edilmiş mektupla birlikte av yeniden başlıyordu.

Müfettiş Crome, Scotland Yard'dan çıkıp geldi. Biz onunla konuşurken Franklin Clarke'la Megan Barnard da geldi.

Genç kız Bexhill'den geldiğini söyledi.

“Bay Clarke’a bir şey sormak istiyordum.”

Yaptıklarını ve gerekçelerini açıklayıp kendisini hoş gösterme çabası içinde gibiydi. Bunu fark ettim ama önemsemedim.

O anda zihnim tamamen mektupla doluydu.

Sanırım Crome, cinayet mağdurlarını karşısında görmekten pek hoşlanmamıştı. Son derece soğuk ve resmi bir tavır takındı.

“Bu mektubu yanımda götürmem gerekiyor, Mösyö Poirot. Eğer bir kopyasını almak isterseniz...”

“Hayır, hayır. Buna hiç gerek yok.”

Clarke, “Planınız ne, müfettiş?” diye sordu.

“Oldukça kapsamlı, Bay Clarke.”

“Bu kez onu yakalamalıyız,” dedi Bay Clarke. “Bakın müfettiş, bu konuyla özel olarak ilgilenmek için biz de kendi aramızda bir grup kurduk. Olayın taraflarından oluşan bir birlik.”

Müfettiş Crome malum tavrıyla, “Öyle mi?” dedi.

“Sanırım amatörleri pek önemsemiyorsunuz, Müfettiş Crome!”

“Sonuçta kaynaklarınız da hareket noktanız da aynı, öyle değil mi Bay Clarke?”

“Ama taşın altına elimizi koymak için kişisel nedenlerimiz var. Hepimiz bu olayların mağdurlarıyız. Bu da önemli bir şey.”

“Öyle mi?”

“Sizin işinizin de pek kolay olacağını sanmıyorum. Hatta bana kalırsa A B C sizi yine yendi.”

Crome’un, diğer yöntemler işe yaramadığında, üzerine gidip kızdırmak suretiyle konuşturulabileceğini daha önce de fark etmiştim.

“Kamuoyunun bu kez yaptığımız düzenlemeler karşısında söyleyeceği pek bir şey olacağını sanmıyorum,” dedi. “O aptal bizi şimdiden uyararak hazırlanmamız için bol bol zaman tanıdı. Ayın on biri, gelecek hafta çarşamba günü. Bir basın kampanyasıyla halkı uyarmak için yeterli bir zaman. Doncaster’dakiler baştan aşağı uyarılacak. Adı D ile başlayan herkes tetikte olacak ki bu iyi bir şey. Ayrıca oradaki polis gücü geniş kapsamda desteklenecek, önemli noktalar tutulacak. İngiltere’deki hemen bütün emniyet müdürlerinin onayları alındı. Tüm Doncaster –siviliyle polisiyle– o manyağın peşinde olacak. Şans biraz olsun bizden yana olursa, onu yakalayacağımızdan eminim.”

Clarke, “Spora düşkün olmadığınız anlaşılıyor, Müfettiş Crome,” diye mırıldandı.

Müfettiş ona baktı. Şaşırmıştı.

“Ne demek istiyorsunuz, Bay Clarke?”

“Müfettiş, önümüzdeki hafta çarşamba günü *St. Leger at yarışlarının Doncaster’da yapılacağı*nın farkında değil misiniz?”

Crome’un ağzı bir karış açık kaldı. Belki de yaşamında ilk kez, “Öyle mi?” bile diyemedi.

“Doğru,” dedi. “Evet, bu durumu güçleştiriyor...”

“A B C belki deli olabilir ama aptal değil.”

Bir iki dakika kadar hepimiz susup durumu değerlendirdik. Yarış alanındaki kalabalık –fanatik, spor düşkünü İngiliz halkı– bitip tükenmez zorluklar, sorunlar.

Poirot mırıldandı.

“*C’est ingénieux. Tout de même c’est bien imaginé, ça.*”⁴⁹ Bunu kabul etmeliyiz.”

Clarke, “Bana kalırsa,” dedi, “cinayet yarış alanında işlenecek. Hatta belki *St. Leger* koşusunda.”

Sportif anlamda kendisiyle gurur duyduğu anlaşılıyordu...

Müfettiş Crome mektubu alarak ayağa kalktı.

“Evet, *St. Leger* durumu değiştirdi,” dedi. “Bu şanssızlık.”

Dışarı çıktı. Holde bazı mırıltılar duyuldu.

Bir dakika sonra Thora Grey içeri girdi.

Endişeyle, “Müfettiş bana bir mektup daha geldiğini söyledi,” dedi. “Cinayet bu kez nerede?”

Dışarıda yağmur yağıyordu. Thora’nın yine bütün şıklığı üzerindeydi. Üzerinde siyah bir tayyör ve kürk vardı. Altın sarısı kafası Siyahlar içinde daha da dikkat çekici bir hal almıştı.

49 Çok zekice. Yine varsaydığımızın ötesinde.

Sözleri doğrudan Franklin Clarke'a yönelikti. Genç adama yaklaşıp, elini onun kolunun üstüne koydu ve merakla yanıtını bekledi.

"Doncester'da. St. Leger köşüsünün yapıldığı gün."

Oturup bu yeni durumu tartışmaya başladık. Hepimizin orada bulunmayı amaçladığını söylemeye bile gerek yok. Ancak bu yarış yaptığımız tüm planları kuşkusuz güçleştiriyordu.

Cesaretim kırılmıştı. Tüm benliğimi bir umutsuzluk dalgası kapladı. Konuya ne kadar ilgi ve istekle yaklaşırsa yaklaşırsınlar, altı kişilik bu küçük grup böyle bir manyak karşısında ne yapabilirdi ki? Hepsi tetikte ve uyarılmış sayısız polis memuru orada olacak, tüm olası noktaları gözaltında tutacaklardı. Bunca insan varken bu altı çift göz ne yapabilirdi ki?

Poirot sanki aklımdan geçenleri okumuş gibi, sesini yükselterek söz aldı. Tıpkı bir başöğretmen ya da rahip havasında konuşuyordu.

"*Mes enfants*,"⁵⁰ dedi. "Gücümüzü kaybetmeyelim. Bu olaya mantıkla yaklaşmalı, düşüncelerimizi belirli bir yöntemde toparlamalıyız. Gerçeklerden uzaklaşmadan konuyu enine boyuna irdelemeliyiz. Hepimiz kendi kendimize şu soruyu sormalıyız: 'Katil hakkında ne biliyorum?' Böylece aramamız gereken adamın kabataslak bir portresini çizmiş olacağız."

Thora Grey çaresizce, "Ne yazık ki onun hakkında hiçbir şey bilmiyoruz..," diyerek iç çekti.

"Hayır, hayır, matmazel, bu doğru değil. Her birimiz onun hakkında bir şeyler biliyoruz. Ancak neyi bildiğimizi bilebilirsek... Eminim bu bilgi burada, elimizin altında ama bunu ortaya çıkarmak gerek."

Clarke olumsuz anlamda başını salladı.

50 Çocuklarım.

“Hiçbir şey bilmiyoruz! Yaşlı mı, genç mi? Esmer mi, sarışın mı? Onu ne gördük ne de onunla konuştuk. Bildiğimiz her şeyin üzerinden zaten tekrar tekrar geçtik!”

“Hepsinin değil! Örneğin Bayan Thora Grey, Sör Carmichael’ın öldürüldüğü gün yabancı birini görmediğini ve öyle biriyle konuşmadığını söyledi.”

Thora Grey başıyla onayladı.

“Bu doğru.”

“Gerçekten öyle mi, matmazel? *Leydi Clarke bize, sizin ön kapıdaki basamaklarda bir yabancıyla konuştuğunuzu kendi gözleriyle gördüğünü söyledi.*”

“Leydi Clarke *beni* bir yabancıyla mı görmüş?”

Genç kadın gerçekten çok şaşırılmış görünüyordu. Bu bakışlardaki saf, duru ifade herhalde yalan olamazdı.

“Leydi Clarke yanılıyor olmalı. Ben asla... Ah!”

Thora Grey birden haykırdı ve ardından yanakları kızardı.

“Şimdi anımsadım! Çok aptalım! Bunu tamamen unutmuştum. Ama önemli bir şey değildi. Kapı kapı dolaşıp çorap satan adamlardan biriydi. Bilirsiniz işte, savaş gazileri. Fazlasıyla ısrarcıydı. Onu başımdan savmam gerekiyordu. Kapıya geldiğinde holden geçiyordum. Kapıyı çalmak yerine doğrudan bana seslendi. Zararsız birine benziyordu. Sakin ve terbiyeli bir hali vardı. Sanırım onu unutmuş olmamın nedeni bu.”

Poirot sağa sola sallanıyordu. Kendi kendine öyle hiddetle söyleniyordu ki, bir süre kimse konuşmadı. Hepimiz ona bakakalmıştık.

Dostum, “Çoraplar..,” diye mırıldanıyordu. “Çoraplar... Çoraplar... Çoraplar... *Ça vient...*⁵¹ Çoraplar... Çoraplar... *Motif bu*, evet... üç ay önce...ve geçen gün...ve şimdi... *Bon Dieu!*⁵² Buldum işte!”

51 İşte geliyor.

52 Tanrım!

Doğrularak gözlerini bana dikti.

“Anımsıyor musun, Hastings? Andover. Dükkân. Yukarı çıkmıştık. Yatak odası. Sandalye. Sandalyenin üstünde bir çift yeni çorap vardı. İki gün önce kafama takılan fakat çıkaramadığım şeyin ne olduğunu anladım. Bu sizin söylediğiniz bir şeydi, matmazel...” Megan Barnard’a döndü. “Cinayetin işlendiği gün *annenizin kız kardeşinize yeni çoraplar aldığını*, bunları verme fırsatı bile bulamadığı için hüngür hüngür ağladığını söylemiştiniz...”

Hepimize teker teker baktı.

“Görüyorsunuz, değil mi? *Aynı motif*. Tam olarak üç kez yineledi. Çoraplar! Bu kadar rastlantı olamaz. Matmazelin söylediklerinin bir şekilde daha önce duyduğum başka bir şeyle bağlantısı olduğunu hissetmişim. Şimdi artık ne olduğunu biliyorum. Bayan Ascher’in komşusu Bayan Fowler’ın sözleri. ‘Size bir şeyler *satmak* için uğraşan satıcılar, özellikle çorap,’ demişti. Matmazel, anneniz o çorapları bir dükkândan değil, kapıya gelen bir satıcıdan almıştı, değil mi?”

“Evet, evet, öyle... Şimdi anımsadım. Kapı kapı dolaşıp bir şeyler satmaya çalışan bu sakat adamlara çok acıdığını söylemişti.”

Franklin Clarke, “İyi de bunda ne gibi bir bağlantı var?” diye haykırdı. “Bir adamın çorap satmaya gelmiş olması neyi kanıtlar?”

“Size söylüyorum dostlarım, bu bir rastlantı *olamaz!* Üç cinayet ve her defasında kapı kapı dolaşıp çorap satarak etrafı keşfe çalışan bir adam!”

Thora’ya döndü.

“*A vous la parole!*⁵³ Bana lütfen o adamı tarif edin.”

Thora Grey boş gözlerle ona baktı.

“Bunu yapamam... Ne diyeceğimi bilemiyorum... Dikkat etmedim... Gözlüğü vardı sanırım... Pardösüsü eski püsküydü...”

53 Söz sizin.

“Başka?”

“Hafif kamburdu... Bilmiyorum. Pek bakmadım. Öyle dikkat çekecek biri değildi...”

Poirot ciddi bir tavırla, “Haklısınız, matmazel,” dedi. “Cinayetlerin sırrı bu cümlede gizli: *‘Öyle dikkat çekecek biri değildi.’* Evet, hiç kuşku yok... Katili tanımladınız!”

22. BÖLÜM

(Yüzbaşı Hastings' in Günlüğünden Değil)

Bay Alexander Bonaparte Cust hareketsiz oturuyordu. Soğumuş kahvaltısı, el sürülmemiş halde önündeki tabakta duruyordu. Çaydanlığa bir gazete dayanmıştı, Bay Cust ilgiyle bu gazeteyi okuyordu.

Sonra birden ayağa kalktı, odada bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı. Ardından pencerenin önündeki koltuğa çöktü. Başını ellerinin arasına aldı ve inledi.

Kapının açıldığını duymamıştı. Ev sahibesi Bayan Marbury kapının eşiğinde duruyordu.

“Şey, Bay Cust, acaba bir isteğiniz... Neyiniz var? Kendinizi iyi hissetmiyor musunuz?”

Bay Cust başını ellerinin arasından kaldırdı.

“Hiç... hiçbir şey istemiyorum, Bayan Marbury. Bu sabah kendimi pek iyi hissetmiyorum da.”

Bayan Marbury kahvaltı tepsisine baktı.

“Anlıyorum. Kahvaltınıza dokunmamışsınız bile. Yine başınız mı ağrıyor?”

“Hayır. Yani aslında... evet. Ben... ben... bu sabah keyifsizim.”

“Öyle mi? Çok üzıldüm, geçmiş olsun. Herhalde bugün dışarı çıkmayacaksınız?”

Bay Cust ayağa fırladı.

“Hayır, hayır. Gitmem gerekiyor. İş bu! Önemli. Çok önemli.”

Elleri titriyordu. Onun bu gergin, telaşlı halini gören Bayan Marbury, adamı yatıştırmaya çalıştı. “Madem gitmeniz gerekiyor gidersiniz tabii. Bu kez uzağa mı?”

“Hayır. Ben—” Bay Cust bir an duraksadı. “Bugün...bugün Cheltenham’a gideceğim.”

Bu sözleri söylerken hali öyle tuhaftı ki Bayan Marbury ona hayretle baktı.

Sonra da laf olsun diye, “Cheltenham güzel bir yer,” dedi. “Bir defasında Bristol’dan oraya gitmiştim. Dükkânları çok güzel.”

“Evet, herhalde öyledir.”

Bayan Marbury güçlkle eğilerek yerdeki buruşuk gazeteyi aldı. Vücut yapısı eğilmeye uygun değildi.

Manşetlere bir göz attı.

“Son zamanlarda gazetelerde cinayetten başka bir şey yok,” diye mırıldandı ve gazeteyi masaya bıraktı. “Tüylerim diken diken oluyor. Okumuyorum. Yeni bir Karindeşen Jack olayı.”

Bay Cust’ın dudakları kıpırdasa da ses çıkarmadı.

Bayan Marbury, “Bundan sonraki cinayet Doncaster’da işlenecekmiş,” dedi. “Hem de yarın! İnsanın tüyleri ürperiyor, değil mi? Doncaster’da otursaydım ve adım D’yle başlasaydı, ilk trene atlayıp kaçırdım. Kendimi riske atmazdım. Ne dediniz, Bay Cust?”

“Hiç, Bayan Marbury. Hiç.”

“Orada yarışlar var. Katil orada istediği fırsatın eline geçeceğini düşünüyor kuşkusuz. Söylediklerine göre yüzlerce polis sevk etmişler. Bay Cust, çok kötü görünüyorsunuz. Bir ilaç alsanız ya da bir yudum bir şey içseniz? Aslında bugün yolculuğa çıkmanız hiç doğru değil ama...”

Bay Cust kendini toplamaya çalıştı.

“Bunu yapmam gerekiyor, Bayan Marbury. Ben her zaman sözümü tutarım, dakikası dakikasına. İnsanların size güvenmesi çok önemli. Verilen söz önemli! Ben bir şeyi üstlendim mi mutlaka yaparım. İş hayatında bir şeyler yapabilmenin kuralı bu!”

“Ama ya hastaysanız?”

“Ben hasta değilim, Bayan Marbury. Yalnızca biraz endişeliyim. Bazı kişisel sorunlar yüzünden geceyi de iyi geçirmedim. Uyu-yamadım. Bir şeyim yok, iyiyim.”

Tavırları öyle kararlıydı ki, Bayan Marbury kahvaltı tepsisini alıp istemeye istemeye de olsa odadan çıktı.

Bay Cust yatağın altından bir valiz çıkarıp yerleştirmeye başladı. Pijama, sünger, yedek gömlek, deri terlikler. Sonra dolabı açtı ve yaklaşık bir düzine, yassı, yirmi beş santime on yedi santim boyutlarında mukavva kutuyu alıp valizine koydu.

Son olarak masanın üzerinde duran tren tarifesine göz attıktan sonra elinde valiziyle odadan çıktı.

Aşağıdaki holde valizini yere bırakarak, şapkasıyla pardösüsünü giydi. Bunu yaparken derin derin iç çekti. Öyle derin iç çekmişti ki tam o sırada yan taraftaki odadan çıkan genç kız ona endişeyle baktı.

“Bir şey mi oldu, Bay Cust?”

“Hayır, hayır, Bayan Lily.”

“Derin derin iç çektiniz de...”

Bay Cust birden, “Önsezileriniz güçlü müdür?” diye sordu. “Bir şey olacağı içinize doğar mı hiç?”

“Doğrusu bilemiyorum... Tabii, insanın her şeyin ters gideceğini ya da şansın yüzüne güleceğini hissettiği günler oluyor.”

Bay Cust, “Kesinlikle,” dedi.

Yeniden iç çekti.

“Hoşçakalın Bayan Lily. Burada kaldığım sürece bana hep iyi davrandınız.”

Lily güldü. “Sonsuza dek gidiyormuşsunuz gibi konuşmayın, Bay Cust.”

“Hayır. Hayır. Tabii ki öyle değil.”

Kız yeniden güldü. “Cumaya görüşürüz. Bu kez nereye gidiyorsunuz? Yine deniz kıyısına mı?”

“Hayır, hayır, şey, Cheltenham’a.”

“Orası da güzeldir. Ama Torquay kadar değil elbette. Orası gerçekten çok güzel olmalı. Önümüzdeki yıl yıllık iznimde oraya gitmek istiyorum. Sahi, siz o cinayetin işlendiği yerin çok yakınındaydınız. A B C cinayetinin. Cinayet siz oradayken işlendi, değil mi?”

“Şey...evet. Ama Courston benim gittiğim yerin yedi sekiz mil ötesinde.”

“Öyle de olsa çok heyecan verici bir durum bu! Sokakta yürürken katilin yanından geçmiş bile olabilirsiniz. Hatta elinizi uzatsanız belki ona dokunacak kadar yakınındaydınız!”

“Evet, belki,” dedi Bay Cust gülümseyerek.

Bu öyle zoraki ve buruk bir gülümsemeydi ki Lily Marbury’nin dikkatini çekti.

“Bay Cust, hasta mısınız? İyi görünmüyorsunuz.”

“İyiyim. Çok iyiyim. Hoşça kalın Bayan Lily Marbury.”

Titreyen elleriyle şapkasını taktı. Sonra valizini aldı ve hızla ön kapıdan dışarı fırladı.

Lily Marbury hoşgörülle, “Tuhaf bir ihtiyar,” diye düşündü. “Bence biraz kaçık!”

Müfettiş Crome, yardımcısına, “Bana bütün çorap imalatçılarının listesini çıkar ve genelge yolla,” dedi. “Bütün acentalarının ve satış temsilcilerinin listesini istiyorum. Kapı kapı dolaşıp satış yapan ve onların adına sipariş alanların da.”

“Bu A B C olayıyla mı ilgili, efendim?”

“Evet. Hercule Poirot’nun fikri bu.” Müfettişin sesinde belli belirsiz bir alay vardı. “Bir sonuç çıkacağını sanmıyorum ama küçük bir olasılık da olsa gözardı etmememiz gerekiyor.”

“Peki, efendim. Hercule Poirot bir zamanlar çok başarılıymış ama artık bunamış olduğunu düşünüyorum.”

Müfettiş Crome, “Şarlatanın biri,” dedi. “İşi gücü poz! Tabii ona kanalar oluyor. Ama *beni* kandıramaz. Doncaster’daki düzenlemelere gelince...”

Tom Hartigan sevgilisi Lily Marbury’ye, “Bu sabah sizin bunağı gördüm,” dedi.

“Kimi? Bay Cust’ı mı?”

“Evet, onu. Euston istasyonunda. Yine her zamanki gibi aval aval etrafta dolanıyordu. Bana kalırsa adam yarı deli. Onunla ilgile-necek birine ihtiyacı var. Önce gazetesini düşürdü, sonra da biletini. Bileti yerden alıp ona verdim. Zavalıcık, düşürdüğünün farkında bile değildi. Telaşla bana teşekkür etti. Beni tanıdığını bile sanmıyorum.”

Lily, “Sonuçta seni yalnızca birkaç kez, holden geçerken gördü,” dedi. “Tanımamış olabilir.”

Pistte dans ediyorlardı.

Tom mırıldandı.

“Çok güzel dans ediyorsun.”

“Aman canım!” diyen Lily genç adama biraz daha sokuldu.

Biraz daha dans ettiler.

Sonra Lily birden, “Euston mı dedin Paddington mı?” diye sordu. “Bay Cust’ı hangi istasyonda gördün?”

“Euston.”

“Bundan emin misin?”

“Tabii eminim. Yine ne geldi aklına?”

“Tuhaf. Cheltenham’a Paddington’tan gidildiğini sanıyordum”

“Zaten öyle. İhtiyar Cust, Cheltenham’a gitmiyordu ki. Doncaster’a gidiyordu.”

“Cheltenham’a.”

“Doncaster’a. Bundan eminim. Sonuçta yerden onun biletini ben aldım, değil mi?”

“Ama Bay Cust *bana* Cheltenham’a gideceğini söyledi. Ben de eminim.”

“Yanlış anlamış olmalısın. Doncaster’a gidiyordu. Bazı insanlar çok şanslı. Leger koşusunda *Firefly* isimli ata oynadım. Orada olup yarışı izlemek isterdim.”

“Bay Cust’ın at yarışlarına gittiğini düşünmüyorum, o öyle biri değil. Ah Tom, umarım zavallı adam orada cinayete kurban gitmez. Dördüncü cinayet Doncaster’da işlenecekmiş.”

“Cust’a bir şey olmaz. Adı D’yle başlamıyor.”

“Ama katil geçen defa onu öldürebilirdi. Son cinayet işlendiği sırada, Torquay’de, Churston’daydı.”

“Öyle mi? Ne rastlantı ama değil mi?”

Tom güldü.

“Herhalde ondan önce de Bexhill’e gitmemişti, değil mi?”

Lily kaşlarını çatarak düşündü.

“O sırada da burada değildi... Evet, onun Londra’da olmadığını çok iyi anımsıyorum... Çünkü mayosunu burada unutmuştu. Annem mayoyu onun için yamamıştı. ‘İşe bak,’ demişti. ‘Bay Cust dün mayosunu almadan çıkıp gitti.’ Ben de, ‘Aman boş ver o eski mayoyu,’ demiştim.

“Biliyor musun, Bexhill’de korkunç bir cinayet işlenmiş. Sahilde bir kızı boğmuşlar.”

“Mayoya ihtiyaç duyduğuna göre, Cust o sırada deniz kıyısındaki bir yere gitmiş olsa gerek.”

“Hey, Lily,” Tom’un yüzünde neşeli bir gülümseme belirdi, “Ne dersin, bizim sersem tavuk o katil olmasın?”

Lily bir kahkaha attı.

“Zavallı Bay Cust mı? O bir sineği bile incitemez!”

Mutluluk içinde dans etmeyi sürdürdüler. Birlikte olmanın verdiği keyif dışında hiçbir şeyin bilincinde değillerdi.

Ancak bilinaltılarında bir şeyler kımıldanmaya başlamıştı.

23. BÖLÜM

Doncaster -11 Eylül

Doncaster!

O, on bir eylülün ömrümün sonuna dek aklımdan çıkmayacağını sanıyorum.

Doğruyu söylemek gerekirse, ne zaman St. Leger'dan bahsedildiğini duysam aklıma at yarışı değil cinayet geliyor.

O anki duygularımı anımsıyorum da, ilk hissettiğim kahredici bir yetersizlik duygusuydu.

Hepimiz oradaydık –tam o noktada– Poirot, ben, Clarke, Fraser, Megan Barnard, Thora Grey ve Mary Drower. Son çare olarak, *hangimiz ne yapabiliriz düşüncesi* içindeydik.

Oldukça boş bir umuttu bizimki. Binlerce insan arasında iki ya da üç ay önce tesadüfen rastlamış olabileceğimiz, aslında dikkatimizi çekmemiş bir yüzü ya da figürü yeniden görüp tanıyacağımızı umuyorduk.

Aslında durum bundan çok daha tuhaftı. İçimizde katili tanıma olasılığı olan tek kişi vardı: Thora Grey.

Bu gergin bekleyiş yüzünden genç kadının sinirleri iyice gerilmiş ve o serinkanlı, sağduyulu hali kaybolmuştu. Ellerini birbirine kenetlemiş oturuyordu. Neredeyse ağlayacaktı. Sürekli çaresizlik içinde, tutarsız bir şeyler söyleyerek Poirot'ya yalvarıyordu.

“Ona doğru dürüst bakmadım ki... Neden bakmadım? Ne kadar aptalım! Hepiniz bana güveniyorsunuz ama sizi hayal kırıklığına uğratacağım. Çünkü onu tekrar görsem bile tanımayabilirim. Yüz hafızam çok zayıftır.”

Poirot onun hakkında söylediklerine ve haşın eleştirilerine rağmen artık genç kadına sevecenlikle yaklaşıyordu. Thora'ya karşı davranışları son derece nazik ve yumuşaktı. Poirot'nun da güzellik karşısında kayıtsız kalamadığını, hatta belki benim kadar kahrolduğunu görmek beni şaşırtıyordu...

Şefkatle kızın omzunu okşadı.

“Telaşa hiç gerek yok, *petite*,⁵⁴ telaşlanmayın. O adamı gördüğünüz takdirde tanıyacağınızdan eminim.”

“Bunu nereden biliyorsunuz?”

“Birçok nedenden dolayı. Birincisi siyahtan sonra mutlaka kırmızı gelir.”

“Ne demek istiyorsun, Poirot?” diye haykırdım.

“Rulet diliyle konuşuyorum. Rulette uzun süre arka arkaya siyah gelebilir. Ama en sonunda *sıra kırmızıya da gelir*. Matematik yasaları bunu gerektirir.”

“Yani şans döner mi demek istiyorsun?”

“Kesinlikle, Hastings. İşte kumarbazlar da en çok bu noktada yanılgıya düşer (Katil de bir tür kumarbazdır, sonuçta onun riske ettiği parası değil, yaşamıdır). Kazanınca hep böyle *devam edeceğini* sanırlar. Cepleri hâlâ doluyken masadan kalkmayı beceremezler. Cinayet konusunda da böyledir. *Başarılı olan katil, başarısız olma*

54 Küçüğüm.

olasılığının da bulunduğunu aklının köşesinden bile geçiremez. Başarının sırtının kendisinde olduğunu düşünür. Ama inan bana dostum hiçbir cinayet, ne kadar titiz planlanmış olursa olsun, şans yardımı olmaksızın başarıya ulaşamaz.”

Franklin Clarke, “Bu, şansa biraz fazla paye vermek olmuyor mu?” diye homurdandı.

Poirot heyecanlı bir şekilde elini sallayarak bunu reddetti.

“Hayır, hayır, siz ne dersiniz deyin, bir şeyi en ufak ayrıntısına kadar düşünmüş ve planlamış olsanız bile şans sizden yana olmalı. Şöyle düşünün. Tam katil işini bitirip dışarı çıkacakken Bayan Ascher’in dükkânına biri girebilirdi. Bu adam tezgâhın arkasına bakıp ölen kadını görebilir ve o anda kendinde yeterli gücü görüyorsa, katili bizzat yakalayabilirdi ya da adamı öyle bir tarif ederdi ki polis de onu eliyle koymuş gibi bulup tutuklardı.”

Franklin Clarke, Poirot’ya hak vererek, “Evet, böyle de olabildi,” dedi. “Buradan da katilin öyle ya da böyle şansını denediği sonucu çıkıyor.”

“Kesinlikle. Her katil bir anlamda kumarbazdır. Tıpkı kumarbazlar gibi nerede duracağını bilmez. Her cinayette kendi yeteneklerine güveni artar. Oran duygusu yerle bir olur. ‘Çok akıllı ve şanslıyım,’ demek yerine ‘Ben çok akıllıyım,’ der. Kendi zekâsına hayranlığı arttıkça artar, *mes amis*.⁵⁵ Ama o sırada top döner, döner, bir numaraya düşer ve krupiye bağırır: *Kırmızı!*”

Megan kaşlarını çatı ve “Bu kez öyle olacağını mı düşünüyorsunuz?” dedi.

“Er geç olacak, *olmalı*. Şu âna kadar şans *katilden* yanaydı. Ama er ya da geç bu şans dönecek ve bizden yana olacak. Hatta *döndüğünü* düşünüyorum. Çoraplarla ilgili ipucu bir başlangıç. Bundan

55 Dostlar, dostlarım.

sonra her şey onun *aleyhinde* olacak. Ve tabii, o da hata yapmaya başlayacak...”

Franklin Clarke, “İnsanı yüreklendiriyorsunuz,” dedi.

“Hepimizin biraz rahatlamaya ihtiyacı var. Sabah uyandığım-dan beri kendimi felce uğramış gibi hissediyorum.”

Donald Fraser, “Bu konuda işe yarayacak bir şeyler yapabilme olasılığı bana çok uzak görünüyor,” diye mırıldandı.

Megan hışımla bağırdı. “Karamsarlığı bırak, Don!”

Mary Drower, “Bence böyle şeyler hiç belli olmaz,” dedi. Ko-nuşurken hafiften kızarmıştı. “O ahlaksız canı burada. Biz de bura-dayız. Bazen biriyle en umulmadık şekilde karşılaşsınız.”

Burnumdan soluyordum. “Bir şeyler daha yapabilseydik...”

“Polisin yapılabilecek her şeyi yaptığını unutmamalısın, Has-tings. Bu iş için özel polis memurları görevlendirildi. Müfettiş Crome, her ne kadar itici tavırları olsa da, işini iyi bilen bir adam. Buranın Emniyet Müdürü Albay Anderson tam bir eylem insanı. Gerek şehri gerekse yarış alanını gözetleyecek ve sürekli devriye gezecek ekipler kurdular, gereken tüm önlemleri aldılar. Her yerde sivil polisler olacak. Ayrıca basın kampanyasını da unutma. Halk tamamıyla uyarıldı.”

Donald Fraser başını salladı.

“Katilin bugün cinayet işlemeye kalkışmayacağını düşünüyö-rum. Bunu yapması için deli olması lazım.”

Clarke alaycı bir ifadeyle güldü. “Ne yazık ki adam zaten deli. Siz ne düşünüyorsunuz, Mösyö Poirot? Katil cinayetten vazgeçecek mi? Yoksa her şeye rağmen deneyecek mi?”

“Bence adam öyle takıntılı ki verdiği sözü yerine getirmek *zo-runda* hissedecek. Bunu yapmaması halinde başarısızlığı kabul et-miş olur ki kaçık egoizmi buna izin vermez. Dr. Thompson da bu

görüŖte. Umudumuz onu cinayet işlemeye kalkıŖtıđı sırada suçüstü yakalamak.”

Donald Fraser yine olumsuz anlamda başını salladı.

“Çok kurnazca davranacaktır.”

Poirot saatine bir göz attı. Bunun ne anlama geldiğini hemen anladık. Yaptığımız plana göre, o sabah mümkün olduğuunca sokaklarda devriye gezecek, öğleden sonra da yarış alanında belirlediğimiz noktalarda nöbet tutacaktık.

“Biz” dediğime bakmayın. A B C ile göz göze gelmiŖ olma olasılığım olmadığı için benim devriye gezmemin ya da nöbet tutmamın bir anlamı yoktu. Ancak dolaŖılacak bölgeleri mümkün olduğuunca geniş tutmak gerektiğinden hanımlardan birine eşlik edebileceğimi belirttim.

Poirot hemen kabul etti. Bu fikri olağanüstü bulduğunu söylerken korkarım gözlerinde yine o muzip pırıltı vardı.

Kadınlar Ŗapkalarını almaya gittiler. Donald Fraser pencerenin önünde durmuŖ, dışarıya bakıyordu. Derin düşüncelere dalmıŖtı.

Franklin Clarke, genç adama dikkatle baktıktan ve konuŖulanlara kulak misafiri olmaktan çok uzak olduğuuna karar verdikten sonra Poirot’ya yanaŖtı.

Kısık bir sesle ve çekinerek, “Churston’a gidip yengemi gördüğünüzü biliyorum,” dedi. “Size özel bir Ŗey söyledi mi? Ya da bazı iddialarda yani imalarda bulundu mu?”

Durakladı, sıkıntılı görünüyordu.

Poirot, bende güçlü bir kuŖku uyandıran saf bir ifadeyle kaŖlarını kaldırdı ve “*Comment?*”⁵⁶ Ne gibi iddialar ya da imalardan söz ediyorsunuz?” diye sordu.

Franklin Clarke kızardı.

56 Nasıl?

“Belki kişisel şeylerden söz etmenin yeri olmadığını düşüneceksiniz ama...”

“Hayır, hayır! *Du tout!*”

“Size her şeyi olduğu gibi anlatmam gerektiğini hissediyorum.”

“Doğru bir karar.”

Sanırım bu kez de Franklin Clarke, Poirot’nun yüzündeki nazik ifadeden kendisiyle içten içe alay ettiği düşünmüştü. Ağır ağır devam etti.

“Yengem dünyanın en iyi kadınlarından biridir. Onu her zaman çok sevdim. Tabii bir süredir çok hasta. Kendisine verilen ilaçlar yüzünden insanlar hakkında bazı *kuruntulara* kapılıyor, aklına bir şeyler takıyor!”

“Ah!”

Poirot’nun gözlerindeki alaycı pırıltı iyice belirgin bir hal almıştı ama kendini diplomatik görevine kaptırmış olan Franklin Clarke bunu fark etmedi.

“Thora, yani Bayan Grey’le ilgili...”

Poirot sözüm ona şaşırmış gibi bir ifadeyle, “Demek Bayan Grey’den söz ediyorsunuz?” dedi.

“Evet. Leydi Clarke bazı yanlış düşüncelere saplanıp kalmış. Bakın, Thora yani Bayan Grey hoş, yani çok güzel bir kadın...”

“Evet, belki...”

“Bildığınız gibi kadınlar –en iyileri bile– birbirlerini pek çekemezler. Tabii Thora’nın ağabeyime çok büyük yardımı dokunuyordu, onun için vazgeçilmezdi. Bana hep Bayan Grey’in o zamana dek birlikte çalıştığı sekreterlerin en iyisi olduğu söylerdi, ondan hoşlanıyordu da. Ama dostça. Demek istediğim, Thora öyle bir kız değildir...”

Poirot, ona yardımcı olmaya çalışırcasına, “Öyle mi?” diye mırıldandı.

“Ancak yengem kafasına bir kere takmış işte. Onu kıskanıyordu. Aslında bunu uzun zaman hiç belli etmedi ama Car’ın ölümünden sonra, Thora’nın evde kalması söz konusu olunca Charlotte birden yaygarayı kopardı. Tabii bütün bunların nedeni hastalığı ve ıstırabını dindirmek için ona verilen morfin. Hemşire Capstick böyle diyor. Kafasına böyle şeyler taktığı için yengemi suçlamamamız gerektiğinde ısrar ediyor.”

Sözlerine yine ara verdi.

“Evet?”

“Şunu anlamanızı istiyorum, Mösyö Poirot. Yengemin kuşku-ları yersiz. Hasta bir kadının kuruntuları bunlar. Bakın...”

Cebini karıştırdı.

“İşte, ben Malezya’dayken ağabeyimden gelen bir mektup. Okursanız, nasıl bir durumla karşı karşıya olduğumuzu daha iyi anlayacaksınız...”

Poirot mektubu aldı. Franklin Clarke yanına gitti ve parmağıyla bir bölümü göstererek yüksek sesle okumaya başladı.

“...burada her şey eskisi gibi. Charlotte pek ağrı çekmiyor. Bu konuda daha fazla bir şey söyleyebilmek isterdim. Thora Grey’i anımsıyorsun, değil mi? İyi bir kız o ve benim için büyük bir huzur kaynağı. O olmasaydı bu kötü günlerimde ne yapardım hiç bilemiyorum. Şefkati ve ilgisi hiç eksilmiyor. Çok ince zevkleri var ve o da benim gibi Çin sanatına meraklı. Onu bulduğum için gerçekten çok şanslıyım. Kızım olsaydı bana bu kadar yakın, anlayışlı ve sevgi dolu olamazdı. O da çok zor günler geçirmiş, yaşamı harika geçmemiş ama burada gerçek sevgiyi hissetmesini sağlayabildiğim için mutluyum.”

Franklin Clarke, “Gördüğünüz gibi,” dedi. “İşte ağabeyimin Thora’yla ilgili duyguları. O, Bayan Grey’i kızı gibi görüyordu. Beni üzen o ölür ölmez karısının Thora’yı evden kovması. Bence bu büyük haksızlık. Kadınlar çok acımasız olabiliyorlar, Mösyö Poirot. Onlar gerçekten şeytan gibi!”

“Unutmayınız ki yengeniz hasta ve çok acı çekiyor.”

“Biliyorum. Ben de kendime durmadan bunu söylüyorum. Onu suçlamamak, yargılamamak gerek! Yine de size bu mektubu göstermemin doğru olacağını düşündüm. Leydi Clarke’ın sözlerine bakarak Thora hakkında yanlış izlenimler edinmenizi istemiyorum.”

Poirot mektubu ona geri verdi.

Gülümseyerek, “Emin olun,” dedi, “söylenenlere bakarak yanlış izlenimler edinmek gibi bir alışkanlığım yok. Ben kendi kararlarımı kendim veririm.”

Clarke mektubu yeniden cebine koydu.

“Yine de bunu size gösterdiğim için mutluyum. Hah, işte kızlar da geldi. Haydi artık gidelim.” Tam oradan ayrılacağımız sırada Poirot beni çağırdı.

“Bu ekibe eşlik etmeye kararlı mısın, Hastings?”

“Evet. Burada hareketsiz oturmak beni mutlu etmiyor.”

“Unutma ki insan kafasını da vücudunu gibi çalıştırabilir.”

“Bu konuda sen benden çok daha iyisin,” dedim.

“Bunda kesinlikle haklısın, Hastings. Hanımefendilerden birini seçip ona eşlik edeceksin sanıyorum. Haksız mıyım?”

“Evet, fikir buydu.”

“Peki, hangi hanımefendiyi onurlandırmayı düşünüyorsun?”

“Şey, bunu daha düşünmedim.”

“Megan Barnard’a ne dersin?”

“O biraz fazla başına buyruk bir tip,” diye mırıldandım.

“Bayan Grey?”

“Evet. O daha iyi.”

“Hastings, dürüst davranmadığın apaçık ortada. Bütün günü en başından beri sarışın meleğinle geçirmeye karar vermişsin zaten.”

“Poirot lütfen ama!”

“Planını bozacağım için üzgünüm ama senin başka birine eşlik etmeni istiyorum.”

“İyi tamam. Zaten en başından beri o kaba saba kıza karşı zaafın var.”

“Eşlik etmeni istediğim kişi Mary Drower. Senden özellikle onun yanından hiç ayrılmamanı istiyorum.”

“Ama neden Poirot?”

“Çünkü sevgili dostum, adı D’yle başlıyor. Hiçbir şeyi şansa bırakamayız.”

Haklıydı. Bu bana önce uzak ihtimal gibi göründüyse de A B C’nin Poirot’ya karşı fanatik bir nefreti olduğu düşünülürse, Mary Drower’ın ortadan kaldırılması çok isabetli bir hamle olabilirdi.

Güvenini boşa çıkarmayacağıma söz verdim.

“Merak etme, Poirot. Mary Drower’ı hiç yalnız bırakmayacağım.”

Ben dışarı çıkarken o pencerenin önündeki koltukta oturuyordu. Önünde oyuncak bir rulet vardı. Tam kapıdan çıkarken ruleti çevirip arkamdan seslendi.

“Kırmızı, Hastings. Bu iyiye işaret. Şansımız döndü!”

24. BÖLÜM

(Yüzbaşı Hastings'in Günlüğünden Değil)

Bay Leadbetter sabırsızlıkla homurdandı. Yanında oturan adam kalkmış, sendeleyip tökezleyerek önünden geçmeye çalışıyordu. Üstüne üstlük bir de şapkasını öndeki koltuğa düşürdü ve eğilip aldı.

Bütün bunlar Bay Leadbetter'in bütün hafta görmeyi düşlediği, yıldız oyuncularla dolu, duygu yüklü, nefes kesici *Not a Sparrow* filminde, heyecanın zirveye ulaştığı noktada oluyordu.

Katherine Royal'ın oynadığı altın saçlı kahraman (Bay Leadbetter'a göre dünyanın en iyi aktrisi) o anda karşısındakine boğuk bir sesle öfkesini haykırıyordu.

"Asla! Açlıktan ölürüm daha iyi! Ama ölmeyeceğim. Şu sözleri asla unutma: *Bir serçe asla düşmez!*"

Bay Leadbetter başını öfkeyle sağdan sola çevirdi. İnsanlar! Neden filmin *sonuna* kadar bekleyemiyorlardı ki... Tam en can alıcı noktada filminden çıkmak da neyin nesiydi?

Neyse, şimdi daha iyiydi. Perdeyi görmesine engel olan adam çıkmıştı artık. Bay Leadbetter perdeyi ve Katherine Royal'ın, New York'taki Van Schreiner apartmanının penceresindeki duruşunu çok net görebiliyordu.

İşte şimdi de trene biniyordu...çocuk kollarında... Amerika'daki trenler ne tuhaftı. İngiliz trenlerine hiç benzemiyorlardı.

Ve işte Steve, yine dağdaki kulübesinde...

Film, duygusal ve yarı dini sonuna erişti.

Bay Leadbetter, ışıklar yanarken mutlu mutlu iç çekti.

Gözlerini hafifçe kırpıştırarak usulca ayağa kalktı.

Sinemadan hemen çıkmaz, günlük hayatın yavan gerçeklerine dönmeden önce bir iki dakika beklerdi. Etrafına bakındı. O gün sinema kalabalık değildi. Çok normaldi bu. Herkes yarışlara gitmişti.

Bay Leadbetter at yarışı ya da kâğıt oynamayı, içki ve sigara içmeyi onaylamıyordu. Bu da ona sinemaya gitmek için daha fazla zaman, imkân ve güç kazandırıyordu.

Herkes hızla çıkış kapısına gidiyordu. Bay Leadbetter da onların peşinden ilerlemeye koyuldu. Film sırasında önündeki koltukta oturan adam uyuyordu. Koltuğuna yığılmış kalmıştı. Bay Leadbetter, *Not a Sparrow* gibi bir filmi izlerken uyuyabilen bu adama içinden büyük öfke duydu.

Tam o sırada kızgın bir adam, uyuklayan seyirciyi ayaklarını uzatıp yolu kapadığı için uyardı.

“Affedersiniz, geçebilir miyim?”

Bay Leadbetter çıkış kapısına vardı. Arkasına baktı.

Salonda bir kargaşa mevcut gibiydi. Sinema müdürü... Küçük bir grup. Kim bilir belki de önünde oturan o seyirci sarhoştur, sızmıştı. Sandığı gibi uyumuyordu.

Bay Leadbetter bir an duraksadı. Sonra dışarı çıktı. Ve bunu yaptığı için günün en heyecanlı olayını, Leger yarışını kazanmaktan bile büyük olayı kaçırdı.

Sinema müdürü, “Size inanıyorum, efendim, haklısınız,” diyor-du. “Hasta o...nasıl...ne oldu?”

Agatha Christie

Diğer adam çığlık atarak elini geri çekmişti. Parmakları yapış yapış ve kıpkırmızıydı.

“Kan...”

Sinema müdürü küçük bir çığlık attı.

Koltuğun altından sarı bir şeyin köşesinin göründüğünü fark etmişti.

“Aman Tanrım!” dedi. “Bu... A B C!”

25. BÖLÜM

(Yüzbaşı Hastings' in günlüğünden değil)

Bay Cust, Regal sinemasından çıktı ve havaya baktı.

Güzel bir akşamdı... Gerçekten güzel bir akşam...

Aklına Browning' in mısraları geldi.

“Tanrı cennetinde. Dünyada her şey yolunda.”

Bu sözleri çok severdi.

Ama bazen...hatta sık sık...bunun doğru olmadığını düşünürdü...

Kendi kendine gülümseyerek, kaldığı Black Swan pansiyonuna geldi.

Merdivenlerden küçük odasına çıktı. İkinci katta, taş döşeli bir avluya ve bir gara bakan, havasız, kasvetli bir odaydı burası.

Bay Cust odasına girerken gülümsemesi birden kayboldu. Pardösüsünün kolunda, manşetin hemen yanında bir leke vardı. Bu lekeye hafifçe dokundu. Islak ve kırmızıydı. Kan...

Elini cebine soktu ve bir şey çıkardı. İnce, uzun bir bıçak. Keskin tarafı kan içindeydi...

Bay Cust bir koltuğa çöktü. Uzun süre yerinden kımıldamadı.

Avcıların peşine düştüğü yaralı bir hayvan gibi gözlerini odada dolaştırdı.

Kuruyan dudaklarını yaladı.

“Hata bende değil,” diye mırıldandı.

Sanki biriyle tartışıyordu, hatta daha çok öğretmenine yalvaran bir öğrenci gibiydi...

Dudaklarını yeniden yaladı...

Parmağıyla hafifçe kolundaki lekeye dokundu.

Gözleri köşedeki lavaboya kaydı.

Bir dakika sonra eski tip ibrikten lavaboya su doldurdu. Pardösüsünü çıkardı, kolunu dikkatle yıkadı ve iyice sıktı...

Iyk! Su kıpkırmızıydı...

Biri kapıyı tıklatıyordu.

Bay Cust bir an donup kaldı.

Kapı açıldı. Tombul bir kadın elinde ibrikle içeri girdi.

“Affedersiniz, efendim. Sıcak suyunuzu getirdim.”

Bay Cust kendisini zorlayarak konuştu.

“Teşekkür ederim... Soğuk suyla yıkandım...”

Neden söylemişti ki bunu. Kadının gözleri hemen lavaboya kaydı.

Bay Cust telaşla ekledi. “Elimi kesmiştim de.”

Bir sessizlik oldu. Evet, çok uzun bir sessizlikti bu. Yoksa değil miydi?

Neden sonra kadın, “Peki, efendim,” diyerek dışarı çıktı.

Ve kapıyı da arkasından kapattı.

Bay Cust adeta taşlaşmıştı.

Dinledi.

Gelmişlerdi işte, sonunda...

Dışardan sesler mi geliyordu? Birileri mi bağırıyordu? Merdivenden birileri mi çıkıyordu?

Bay Cust kendi kalbinin çarpıntısından başka hiçbir şey duymuyordu.

Sonra taşlaşmış hali birdenbire yok oldu, harekete geçti.

Yeniden pardösüsünü giydi. Ayaklarının ucuna basarak kapıya gitti ve kapıyı usulca araladı. Hiç ses yoktu. Yalnızca bardan tanıdık mırıltılar geliyordu. Bay Cust dışarı süzülerek yavaşça merdivenden indi.

Hala kimseye rastlamamıştı. Şanslıydı. Merdivenin altında durdu. Ne tarafa gidecekti?

Kararını verip koridorda ilerledi ve avluya açılan kapıdan çıktı. Avluda birkaç şoför arabalarla ilgileniyor, bir yandan da yarışta kazanan ve kaybedenleri tartışıyorlardı.

Bay Cust avludan hızla geçerek sokağa çıktı.

İlk köşeden sağa döndü. Sonra sola, sonra yeniden sağa...

İstasyona gitmeyi göze alabilecek miydi?

Evet, orası kalabalık olmalıydı. O güne özel ek tren seferleri konmuştu. Şans ondan yana olursa her şeyi düzeltecekti.

Şans ondan yana olursa...

26. BÖLÜM

(Yüzbaşı Hastings' in Günlüğünden Değil)

Müfettiş Crome heyecanlı heyecanlı konuşan Bay Leadbetter'in söylediklerini dinliyordu.

"İnanın bana Müfettiş, düşündükçe kalbim duracaktı gibi oluyor. Film boyunca katil yanımda oturmuş olmalı."

Bay Leadbetter'in kalbinin ne durumda olduğu Müfettiş Crome'u hiç ilgilendirmiyordu.

"Şunu tam olarak anlamak istiyorum," dedi. "Bu adam filmin—"

Bay Leadbetter, "*Not a Sparrow*, Katherine Royal," diye mırıldandı.

Crome sabırsızlıkla, "...filmin bitişine yakın önünüzden geçti ve o sırada tökezledi," dedi.

"Tökezlemiş gibi yaptı, bunu şimdi anlıyorum. Sonra şapkasını almak için öndeki koltuğa doğru eğildi. Zavallıyı o sırada bıçaklamış olmalı."

"Hiçbir şey duymadınız mı? Bir çığlık? Ya da bir inilti?"

Bay Leadbetter hiçbir şey duymamıştı çünkü Katherine Royal'ın yüksek, boğuk sesi her şeyi bastırmıştı. Hayal gücü geniş biri olduğundan yine de bir inilti duymuş gibi davrandı.

Müfettiş Crome bu iniltiyi kabullendikten sonra adama devam etmesini söyledi.

“Sonra dışarı çıktı...”

“Adamı tarif edebilir misiniz?”

“Çok iri bir adamdı. En aşağı bir seksen vardı. Bir devdi adeta.”

“Esmer miydi, sarışın mı?”

“Şey...yani...bundan emin değilim. Herhalde keldi. Gizemli, karanlık bir tip.”

“Aksıyor muydu?”

“Evet, evet. Siz söyleyince anımsadım, sanırım topallıyordu. Çok esmerdi, melez olabilir...”

“Film arasında ışıklar yandığında yerinde miydi?”

“Hayır. Sanırım daha sonra geldi.”

Crome başını sallayarak onayladı. Sonra Bay Leadbetter’a ifadesini imzalattı ve adamı başından savdı.

Kötümser bir ifadeyle, “Bundan daha kötü bir tanık olamaz,” diye homurdandı. “Ne söylediyse yol gösterdiğimiz için söyledi. Ağzından neredeyse cımbızla laf aldık. Katilin nasıl bir tip olduğu hakkında en ufak bir fikri bile olmadığından eminim. Sinema müdürünü tekrar çağıralım.”

Müdür sert ve gergin adımlarla içeri girdi ve gözlerini Doncaster Emniyet Müdürü Anderson’a dikerek hazırolda durdu.

“Şimdi de senin öykünü dinleyelim, Jameson.”

Jameson selam verip konuşmaya başladı.

“Peki, efendim. Film bittikten sonra bana içerde bir erkek seyircinin hastalanmış olduğu bildirildi. Adam arka bölümdeydi, koltuğuna yığılıp kalmıştı. Çevresinde başka seyircilerden oluşan küçük bir grup toplanmıştı. Adam bana iyi görünmedi. Sonra oradakilerden biri elini hasta adamın boynuna götürdü ve bağırarak geri çekti. Eli kan içinde kalmıştı. Adam ölmüştü, bıçaklanmıştı. Sonra

koltuğun altında sarı bir A B C tren tarifesini dikkatimi çekti. Cesede hiç dokunmadan hemen polise telefon ettim ve bu vahim olayı bildirdim.”

“Çok doğru davranmışsın, Jameson.”

“Teşekkür ederim, efendim.”

“Filmden beş dakika önce aynı bölümden çıkan bir adam fark ettin mi?”

“Birkaç kişi çıktı, efendim.”

“Onları tarif edebilir misin?”

“Korkarım hayır, efendim. Biri Geoffrey Parnell idi. Sonra genç bir adam vardı. Bir de Sam Baker ve karısı. Başka dikkatimi çeken olmadı.”

“Yazık.. Neyse, hepsi bu kadar Jameson.”

“Peki, efendim.”

Sinema müdürü selam vererek dışarı çıktı.

Albay Anderson, “Adli tabip raporu geldi,” dedi. “Şimdi bir de cesedi bulan adamla konuşsak iyi olacak.”

Tam o anda bir polis memuru içeri girip selam verdi.

“Bay Hercule Poirot geldi, efendim. Yanında da bir beyefendi var.”

Müfettiş Crome kaşlarını çattı.

“Ya, öyle mi?” dedi. “Neyse, onları da içeri alalım bari...”

27. BÖLÜM

Doncaster Cinayeti

Poirot'nun peşinden içeri girerken, Crome'un son sözcüklerini duydum.

Emniyet Müdürü de, o da kaygılı ve üzgün görünüyorlardı.

Bay Anderson bizi başıyla selamladı.

"Geldiğinize sevindim, Mösyö Poirot," dedi nazikçe. Sanırım Crome'un kaba konuşmasını duyduğumuzu fark etmişti. "Yine ağır bir darbe yedik."

"Bir A B C cinayeti daha mı?"

"Evet. Üstelik çok cüretkar bir iş. Adam eğilmiş ve oturan adamı sırtından bıçaklamış."

"Bu defa bıçaklamış mı?"

"Evet. Farklı teknikler kullanıyor, değil mi? Kafaya darbe, boğma, şimdi de bıçaklama. Çok yönlü bir iblis! Görmek isterseniz adli tabibin raporu burada."

Poirot'ya kâğıdı uzattı.

"A B C tarifi de yerde, ölen adamın ayağının dibindeymiş," diye ekledi.

Poirot, "Ölen adamın kim olduğunu öğrenebildiniz mi?" diye sordu.

“Evet. Katil bu kez hata yaptı, tabii bu bizim için bir tatmin vesilesi sayılırsa. Ölen adamın adı Earlsfield. George Earlsfield. Mesleği berberlik.”

Poirot mırıldandı. “İlginç!”

Albay, “Bir harf atlamış olmalı,” dedi.

Poirot kuşkuyla başını salladı. “Sanmıyorum.”

Crome araya girerek sordu.

“Bir sonraki tanıkla konuşalım mı? Adam evine gitmek istiyor.”

“Evet, evet. Devam edelim...”

Orta yaşlı, Alice Harikalar Diyarı’ndaki kurbağa uşağa çok benzeyen tombul bir adamı içeri aldılar. Zavallı adamın heyecandan sesi iyice tizleşmişti.

“Yaşamım boyunca böyle korkunç bir şey yaşamadım. Üstelik kalbim de zayıf, efendim çok zayıf, bu şok yüzünden ölebilirdim.”

Müfettiş, “Adınız?” diye sordu.

“Downes. Roger Emmanuel Downes.”

“Mesleğiniz?”

“Highfield Erkek Lisesi’nde öğretmenim.”

“Evet, şimdi bize olanları anlatın, Bay Downes.”

“Kısaca anlatayım, efendim. Film bitince yerimden kalktım. Yanımdaki koltuk boştu ama onun hemen yanındaki doluydu ve orada biri uyuyordu. Ayaklarını öne doğru çok fazla uzatmış olduğundan önünden geçemedim. Bana yol vermesini rica ettim. Kıpırdamadığını görünce aynı ricayı tekrarlardım –şey– tabii daha yüksek bir tonda. Yine tepki vermedi. Sonra onu uyandırmak için omzundan tuttum. Öne doğru yığıldı. İşte o zaman adamın bayılmış olduğunu ya da çok hasta olduğunu düşündüm. Yüksek sesle bağırdım: ‘Bu adam hastalanmış! Bilinci yerinde değil. Yetkiliyi çağırın!’ Müdür hemen geldi. Elimi adamın omzundan çektiğimde ıslak ve kırmızı olduğunu gördüm... Emin olun beyler, yaşadığım şok korkunçtu. Her şey olabilirdi o anda. Birkaç yıl önce kalp krizi geçirmiştım–”

Emniyet Müdürü Anderson tuhaf bir ifadeyle Bay Downes'e bakıyordu.

“Şanslı bir insan olduğunuzu düşünüyor musunuz, Bay Downes?”

“Öyleyim efendim. Ciddi bir kalp çarpıntısı bile olmadı.”

“Ben onu kastetmemiştim, sanırım beni anlayamadınız. Öldürülen adamdan iki koltuk ileride oturduğunuzu söylediniz, değil mi?”

“Aslında ölen adamın hemen yanında oturuyordum. Ama sonra önümdeki koltuğun boş olmasını istediğim için yer değiştirdim.”

“Ölen adamla yaklaşık aynı boyda ve kilodasınız, değil mi? Boynunuzda da tıpkı onunki gibi bir yün bir şal var.”

“Hâlâ ne demek istediğinizi...”

Emniyet Müdürü Anderson onun sözünü kesti.

“Size neden şanslı olduğunuzu anlatmaya çalışıyorum. Katil bir şekilde sizin peşinizden sinemaya girdiyse karanlıkta yerinizi şaşırdı. *Ve yanlış adamı öldürdü.* Aslında kurban olarak sizi seçtiğine bahse girebilirim, Bay Downes.”

Bay Downes'un kalbi daha önceki sınavları atlatmış olsa bile buna dayanamadı. Bir sandalyeye çöküp yutkundu. Soluk alamıyordu, yüzü mosmor kesilmişti.

“Su..,” diye inledi. “Su...”

Hemen bir bardak su getirildi. Adamcağız suyu içerken rengi yavaş yavaş yerine geldi.

“Beni mi?” dedi. “Neden ben?”

Crome, “Öyle görünüyor,” dedi. “Bunun tek açıklaması bu.”

“Yani bu adam... Bu...bu insan kılığındaki iblis... Bu kana susamış deli *beni* izledi ve öldürmek için fırsat mı kolladı?”

“Öyle olduğunu söyleyebilirim.”

“İyi de neden *ben*?” diye haykırdı büyük bir öfkeyle.

Müfettiş Crome'un şeytana uyup, “Neden olmasın?” dememek için kendini zor tuttuğu anlaşılıyordu. Bunun yerine, “Korkarım bir delinin yaptığı şeylerde neden aramanın hiçbir anlamı yok,” dedi.

“Tanrım aklımı koru..,” diye fısıldayan Bay Downes ayağı kalktı. Birden yaşlanıp çökmüştü sanki.

“Burada daha fazla kalmama gerek yoksa izninizle evime gitmek istiyorum,” dedi. “Kendimi hiç iyi hissetmiyorum da.”

“Elbette gidebilirsiniz, Bay Downes. Bir polis memurunu da size eşlik etmesi için görevlendireceğim, yalnızca iyi olduğunuzdan emin olmak için.”

“Ah hayır, hayır, teşekkürler. Buna hiç gerek yok.”

“Yine de gelsin,” dedi Anderson sert bir tonla.

Gözleri yana kaydı, bakışlarıyla müfettişe belli belirsiz bir soru sordu. Müfettiş de aynı şekilde belli belirsiz başını sallayarak karşılık verdi.

Bay Downes sallana sallana dışarı çıktı.

Albay Anderson, “Her ne kadar jetonu düşmemiş olsa da etrafında birilerinin olmasında fayda var, değil mi?”

“Evet, efendim. Müfettiş Rice gerekli ayarlamaları yaptı. Ev gözetlenecek.”

Poirot, “Yani siz A B C’nin hata yaptığını anladığı takdirde Bay Downes’u öldürmeye kalkacağını mı düşünüyorsunuz?” diye sordu.

Anderson, “Evet,” dedi. “Bu olasılık var. A B C denen bu adam metodik çalışan bir katil. İşler programladığı şekilde yürümezse sinirlenebilir.”

Poirot düşünceli düşünceli başını salladı.

Emniyet Müdürü Anderson homurdandı.

“Şu canı herifi bir tarif edebilselerdi... Yine her zamanki gibi karanlıktayız.”

Poirot, “Elbet o gün de gelecek,” dedi.

“Öyle mi düşünüyorsunuz? Evet, bu mümkün. Allah kahretsin, kimsenin mi kafasında gözü yok?”

Poirot mırıldandı. “Sabırlı olun.”

“Çok emin görünüyorsunuz, Mösyö Poirot. Bu iyimserliğinizin belirli bir nedeni var mı?”

“Evet, Albay Anderson. Katil şimdiye kadar hiç hata yapmamıştı. Çok yakında yapacak, bu kaçınılmaz.”

Albay Anderson, “Eğer tek neden buysa...,” diye homurdanmaya başlarken kapı açıldı ve cümlesini tamamlayamadı.

İçeri giren polis, “Black Swan pansiyonundan Bay Ball, yanında genç bir bayanla geldi, efendim,” dedi. “Size yararlı olacağını düşündüğü bir şey biliyormuş.”

“Getir onları. Getir. Yararlı olacak her şeyi duymak istiyoruz.”

Black Swan’ın sahibi Bay Ball iri yarı, ağırkanlı, kafası pek hızlı çalışmayan bir adamdı. Yoğun bira kokuyordu. Yanında genç, tombul bir kız vardı. Kızın faltaşı gibi açılmış gözlerinden çok heyecanlı olduğu anlaşıyordu.

Bay Ball kalın, tok bir sesle ağır ağır, “Sizi rahatsız edip değerli zamanınızı almak istemezdim,” dedi. “Ama bu kızın, yani Mary’nin, size bilmeniz gerektiğini düşündüğüm bir şey anlatması gerekiyor.”

Mary isteksizce kıkırdadı.

Anderson, “Evet, neymiş söylemek istediğiniz?” diye sordu. “Bu arada adınız neydi?”

“Mary, efendim, Mary Stroud.”

“Peki Mary. Haydi anlat.”

Mary yuvarlak gözleriyle patronuna baktı. Adam, ona yardımcı olmaya çalıştı.

“Mary’nin görevi pansiyonda kalanların odalarına sıcak su götürmektir,” dedi. “Şu anda pansiyonumuzda kalan yaklaşık yarım düzine beyefendi var. Bazıları yarış için, bazıları da ticari amaçlarla buradalar.”

Anderson sabırsızlıkla, “Evet, evet,” dedi.

Bay Ball, “Haydi Mary,” dedi, “sonrasını sen anlat.”

Mary yutkundu, derin bir soluk aldı ve anlatmaya başladı.

“Adamın kapısına vurdum, içeriden ses gelmedi. Odada kimse olmadığını sandım, yoksa içerideki beyefendi ‘Girin’ demeden asla girmezdim. Kapıyı açtım, adam içerdeydi. Lavaboda ellerini yıkıyordu.”

Sustu ve derin derin soluk aldı.

Anderson, “Devam et kızım,” dedi.

Mary yeniden patronunu süzdü ve onun devam et dercesine başını salladığını gördükten sonra anlatmaya devam etti.

“Adama, ‘Sıcak suyunuzu getirdim, efendim, aslında kapıyı çaldım ama ses vermediniz,’ dedim. ‘Ben soğuk suyla yıkandım,’ dedi. O zaman –doğal olarak– lavaboya baktım. Tanrım! *Her taraf kıpkırmızıydı!*”

Anderson hemen, “Kırmızı mı?” diye sordu.

Bay Ball araya girdi.

“Mary bana, adamın pardösüsünü çıkarıp elinde tuttuğunu söyledi. Kol ıslakmış. Öyle değil mi kızım?”

“E... evet!”

Kız yeniden derin bir soluk aldı.

“Adamın yüzü de bir tuhaftı efendim. Sanki ölüp de dirilmiş gibi. O an kafam allak bullak oldu.”

Anderson sert bir sesle sordu. “Bu ne zaman oldu?”

“Beşi çeyrek geçe gibi. Tam olarak bilmiyorum.”

“Aradan üç saat geçmiş. Neden hemen gelmediniz?”

Bay Ball, “Olayı sonradan öğrendim,” dedi. “Yani yeni bir cinayet işlendiğini öğrendikten sonra. Cinayeti duyunca kız bir çılgılık attı ve lavaboda gördüğünün kan olabileceğini söyledi. Ona ne demek istediğini sordum, anlattı. Bir terslik olduğunu anladım. Hemen yukarıya, kızın söz ettiği adamın odasına koştum. Oda boştu. Sordum, soruşturdum. Sonunda avluda çalışanlardan biri, adamın usulca avludan geçerek dışarı çıktığını gördüğünü söyledi. Adamın tanımını doğruydu, aradığımız adamdı. Bunun üzerine Mary’ye hemen

polise gitmesi gerektiğini söyledim. Mary bu fikirden hoşlanmadı, önce gelmek istemedi ama birlikte gideceğimizi söyledim. Sonra da buraya geldik.”

Müfettiş Crome önüne bir deste kâğıt çekti.

“Adamı tarif edin. Haydi çabuk. Kaybedecek zamanımız yok.”

Kız, “Orta boyluydu,” dedi. “Kamburu çıkmıştı. Gözlüklüydü.”

“Giysileri?”

“Koyu renk elbise ve pardösü. Fötr şapka. Eski püskü şeylerdi.”

Kızın bu tanıma ekleyeceği başka bir şey yoktu.

Müfettiş Crome da ısrar etmedi.

Çok geçmeden telefonlar çalışmaya başladı, dört bir yana haber verildi. Ancak Crome ve Emniyet Müdürü yine pek iyimser değildi.

Crome bu arada avludan usulca geçerken görülen adamın elinde valiz ya da çanta olmadığını öğrenmişti.

“Bu bizim açımızdan bir şans olabilir,” dedi.

Hemen iki memur Black Swan pansiyonuna gönderildi. Gururlu ve kibirli Bay Ball ve ağlamaklı Mary de onlarla birlikte gitti.

Memurlardan biri on dakika sonra döndü.

“Otelin konuk defterini getirdim, efendim. İşte adamın imzası.”

Hepimiz masanın başına üşüştük. Adamın yazısı küçük ve eğri büğrüydü, zor okunuyordu.

Emniyet müdürü, “A.B. Case mi yoksa Cash mi?” diye sordu.

Crome anlamlı anlamlı, “A B C” dedi.

Anderson sordu.

“Peki ya eşyaları?”

“Getirdik, efendim. Büyükçe bir valiz. İçerisinde küçük, yassı mu-kavva kutularla dolu.”

“Kutular mı? İçlerinde ne var?”

“Çorap, efendim. Naylon çorap.”

Crome, Poirot’ya döndü.

“Tebrikler,” dedi. “Önseziniz doğruymuş.”

28. BÖLÜM

(Yüzbaşı Hastings'ın Günlüğünden Değil)

Müfettiş Crome, Scotland Yard'daki bürosundaydı.

Masasındaki telefon çaldı. Ahizeyi aldı.

“Benim, Jacobs, efendim. Genç bir adam geldi. Anlattığı öyküyü dinleseniz iyi olur.”

Müfettiş Crome içini çekti. Her gün ortalama yirmi kişi A B C hakkında önemli bir bilgi vermeye geliyordu. Bunlardan kimisi zararsız delilerdi, kimisi de A B C'yi gerçekten gördüğüne ve verecekleri bilginin önemli olduğuna inanan iyi niyetli insanlar. Polis memuru Jacobs'un görevi ise insan sarrafı gibi davranarak gelenleri elekten geçirmek ve üstte kalanları amirlerine götürmekti.

Crome mırıldandı.

“Peki, Jacobs. Gönder.”

Bir iki dakika sonra müfettişin kapısı tıklatıldı ve hemen ardından, polis memuru Jacobs yanında uzun boylu, oldukça yakışıklı bir gençle içeri girdi.

“Bu bey, Tom Hartigan, efendim. Anlatacaklarının A B C olayıyla ilgisi olabilir.”

Crome ayağa kalkarak, nazikçe genç adamın elini sıktı.

“Günaydın, Bay Hartigan. Lütfen oturun. Bir sigara alır mısınız?”

Tom Hartigan çekinerek oturdu. Karşısında duran, kafasında “kodaman” diye canlandığı adama korkuyla baktı. Müfettişin görünümü onda hiç hayal kırıklığı yaratmamıştı. Normal, sıradan bir insana benziyordu.

“Evet, şimdi sizi dinliyorum. A B C olayıyla ilgili anlatacak bir şeyiniz olduğunu söylemişsiniz. Dinliyorum.”

Tom çekinerek konuşmaya başladı.

“Tabii bu anlatacaklarımın cinayetlerle hiçbir ilgisi olmayabilir. Yalnızca bir fikir. Boşuna zamanınızı alıyor da olabilirim.”

Müfettiş Crome bir kez daha belli belirsiz iç çekti. Güvendiği insanların kaybettirdiği zamanın sınırı yoktu.

“Siz işin o tarafını bize bırakın. Evet, haydi anlatın.”

“Efendim, durum şu. Bir kız arkadaşım var. Annesi pansiyon işletiyor. Camden Town’da. İkinci katta, arka tarafa bakan odalardan birinde bir yıldan uzun zamandır Cust adında biri kalıyor.”

“Cust... Hımm...”

“Evet, efendim. Orta yaşlı, silik, nasıl derler, etliye sütlüye karışmaz tipte bir adam. Yumuşak ve nazik bir hali var. Ona bakınca, ‘Bu adam bir sineği bile incitemez,’ diye düşünürsünüz. Aslında ben de onunla ilgili ters bir şey olabileceğini düşünmezdim ama geçen gün çok tuhaf bir şey oldu.”

Genç adamın kafasının karışmış olduğu anlaşılıyordu. Bay Cust’la Euston istasyonundaki karşılaşmalarını ve adamın biletini düşürdüğünü bir iki kez yineledi.

“Bakın efendim, siz belki bunu farklı değerlendirebilirsiniz ama bence çok ilginç bir durumdu. Lily –yani kız arkadaşım– adamın Cheltenham’a gideceğini söylediğinden emindi. Üstelik adam annesine de aynı şeyi söylemiş, daha o sabah konuşmuşlar. Tabii

ilk duyduğumda bunu pek önemsemedim. Sonra Lily, ‘Umarım Doncaster’da A B C denen o adamla başı derde girmez, katil de orada olacaktı,’ dedi. Sonra da ekledi. ‘Ne tesadüf ama Bay Cust üçüncü cinayet sırasında da Churston’daydı.’ Gülerek ikinci cinayet sırasında Bexhill’de olup olmadığını sordum. Bilmiyordu ama Bay Cust’ın o sırada da şehir dışında olduğunu, deniz kıyısında bir yere gittiğini söylediğini anımsıyordu. Sonra ona şakasına ‘İster misin A B C bizim Bay Cust olsun,’ dedim. Lily, ‘Zavallı Bay Cust bir sineği bile incitemez, onu bunca zamandır tanıyoruz,’ dedi. Sonra bu konuyu kapattık. Aslında, nasıl diyeyim, sümenaltı ettik. Ama bu benim aklıma takıldı tabii. Cust denen adamı merak ediyor ve ne kadar zararsız görünse de aslında kafadan çatlak olabileceğini düşünüyordum.”

Tom derin bir soluk aldı ve devam etti.

Müfettiş Crome artık şimdi onu dikkatle dinliyordu.

“Doncaster olayından sonra tüm gazetelerde A B Case ya da Cash adlı birinin nerede olduğunu bilen gören varsa bilgi vermesi istendiğini okudum. Tanım bizim Bay Cust’a uyuyordu. İlk izin günümde doğruca Lily’ye gittim ve Bay Cust’ın isminin baş harflerini sordum. Lily anımsayamadı ama annesi biliyordu. A B’ymiş. Ondan sonra oturduk ve ilk cinayet sırasında Cust’ın Andover’da olup olmayacağını hesaplamaya çalıştık. Bildiğiniz gibi efendim, üç ay öncesindeki olayları anımsamak pek kolay değil. Epeyce uğraştık ama sonunda kesin bir karara varabildik. Bayan Marbury’nin erkek kardeşi, 21 Haziran’da Kanada’dan onu görmeye gelmiş. Beklenmedik bir ziyaretmiş, Bayan Marbury ona yatacak yer vermek istemiş ama pansiyon doluymuş. Sonra Lily, Bay Cust seyahatte olduğu için Bert Smith’e geçici olarak onun odasını verebileceklerini söylemiş. Ancak Bayan Marbury bunu kabul etmemiş çünkü kiracılarına karşı daima dürüst olmayı yeğleyen bir insandır. Neyse, Bert Smith’in

gemisi Southhampton'a o gün yanaştığı için tarihi tam olarak saptayabildik."

Müfettiş Crome bunları dikkatle dinlemiş ve zaman zaman önündeki kâğıda not almıştı.

"Hepsi bu kadar mı?"

"Hepsi bu kadar, efendim," dedi hafiften kızarak. "Umarım pireyi deve yaptığımı düşünmüyorsunuzdur."

"Kesinlikle hayır. Buraya gelmekle çok iyi yaptınız. Tabii bu zayıf bir olasılık. Tarihlerin çakışması tamamen bir rastlantı olabilir, aynı şekilde isim benzerliği de. Ancak sizin Bay Cust'la mutlaka görüşmem gerekiyor. Kendisi şimdi pansiyonda mı?"

"Evet, efendim."

"Ne zaman döndü?"

"Doncaster cinayetinin işlendiği günün akşamı, efendim."

"O günden beri ne yapıyor?"

"Odasından pek çıkmıyor. Bayan Marbury'nin dediğine göre çok tuhaf görünüyor. Bir sürü gazete alıyormuş. Sabah çıkıp sabah gazetelerini, hava karardıktan sonra da akşam gazetelerini alıyormuş. Bayan Marbury, onun kendi kendine konuştuğunu da söylüyor. Adar'ın giderek tuhaflaştığını düşünüyor."

Crome, Bayan Marbury'nin adresini istedi.

Tom adresi verdi.

"Teşekkür ederim, Bay Hartigan. Bugün gün içinde oraya gideceğimi sanıyorum. Bu arada Bay Cust'la karşılaşmanız durumunda dikkatli davranmanızı söylememe gerek yok sanırım."

Ayağa kalkarak, delikanlının elini sıktı.

"Buraya gelmekle çok iyi ettiniz, Bay Hartigan, bundan emin olabilirsiniz. İyi günler."

Tom Hartigan gittikten sonra, Müfettiş Crome polis memuru Jacobs'u yanına çağırdı.

“Buyurun efendim. Sanırım görüşme yararlı oldu, değil mi?”

“Umut verici bir ifade,” dedi Müfettiş Crome başını sallayarak. “Tabii gerçekler delikanlının anlattığı gibiyse. Şimdiye dek çorap imalatçılarından bir sonuç alamadık. Artık bir şeylerin ucundan tutmamızın zamanı geldi. Bana Churston dosyasını ver.”

Birkaç dakika boyunca istediğini bulmak için dosyayı karıştırdı.

“Ah işte burada. Torquay polisinin aldığı ifadelerin içinde. Hill adında genç bir adam. *Not a Sparrow* adlı filmi seyrettikten sonra Torquay Palladium’dan çıkarken çok tuhaf davranan bir adam gördüğüne ilişkin ifade vermiş. Adam kendi kendine konuşuyormuş. Hill onun ‘Bu da bir fikir, dediğini duymuş. Doncaster’daki filmin adı da *Not a Sparrow* değil miydi?”

“Evet, efendim.”

“Bunun içinde bir iş olabilir. O anla ilgili bir şey olmasa da adamın kafasında bir sonraki cinayetin metodu belirmiş olabilir. *Bu da bir fikir!* Hill’in adını ve adresini almışız. Adamın tanımı muğlak ama Mary Stroud ve Tim Hartigan’ın ifadeleriyle uyuyor.”

Düşünceli düşünceli başını salladı ve “Sular giderek ısınıyor,” dedi. Tabii, bu kendisi için geçerli değildi çünkü Crome her zaman soğuk serinkanlıydı.

“Bir emriniz var mıydı, efendim?”

“Şu Camden Town’daki adresin önüne birkaç kişi yerleştirin ama bizim kuşu ürkütmelerini kesinlikle istemiyorum. Önce müdür yardımcısıyla bir konuşayım. Herhalde Cust’ı buraya getirmek ve ifade vermek isteyip istemediğini sormak daha iyi olur. Adamın iyice kaygılanmaya başladığı anlaşılıyor.”

Tom Hartigan, kendisini rıhtımda beklemekte olan Lily Marbury’nin yanına gitmişti.

“Her şey yolunda mı, Tom?”

Genç adam başıyla onayladı.

“Evet. Müfettiş Crome’la konuştum, bu olayları soruşturan başmüfettişle.”

“Nasıl biri?”

“Biraz fazla sakın ve nazik. Benim düşündüğüm tipte bir dedektif değil.”

“Lord Tenchard’ın yeni ekibi,” dedi Lily saygıyla. “Bazıları çok parlak tiplermiş. Neyse, ne söyledi?”

Tom, Müfettiş Crome’la yaptığı konuşmayı kısaca anlattı.

Lily, “Demek bu işleri gerçekten onun yapmış olabileceğini düşünüyorlar...” diye mırıldandı.

“Olabilir diyorlar. Her neyse, pansiyona gelip Cust’a bir iki soru soracaklar.”

“Zavallı Bay Cust.”

“Bak Lily, ‘Zavallı Bay Cust,’ demen doğru olmayabilir. A B C oysa, dört korkunç cinayet işlemiş anlamına gelir.”

Lily içini çekerek hayır anlamında başını salladı.

“Korkunç bu...”

“Haydi gidip bir şeyler yiyelim, tatlım. Düşünsene, eğer haklıysak adım çok yakında gazetelere çıkacak.”

“Ah Tom, sahi mi?”

“Evet. Tabii, seninki ve anneninki de. Hatta senin resmini basacaklarından eminim.”

“Ah, Tom!”

Lily heyecanla Tom’un kolunu sıktı.

“Corner House’da güzel bir yemek yiyelim mi?”

Lily genç adamın kolunu heyecanla sıkmaya devam ediyordu.

“Haydi ama karar ver.”

“Olur ama bana bir dakika izin ver. İstasyondan telefon etmem gerekiyor.”

“Kime?”

“Bir kız arkadaşına. Onunla buluşacaktık da...”

Genç kız karşı kaldırıma geçti. Üç dakika sonra yeniden Tom’un yanına geldiğinde yanakları al aldı.

“Haydi, Tom.”

Genç adamın koluna girdi.

“Şimdi bana uzun uzun Scotland Yard’ı anlat. Diğer dedektifi görmedin mi?”

“Hangi dedektifi?”

“Belçikalıyı. Hani A B C’nin mektup yazdığı adamı.”

“Hayır. Belçikalı orada değildi.”

“Haydi, her şeyi anlat. Sen içeri girince ne oldu? Önce kiminle konuştun? Ne dedin?”

Bay Cust telefonun ahizesini yavaşça yerine bıraktı.

Dönerek odalardan birinin kapısında duran Bayan Marbury’e baktı. Kadının merak içinde olduğu anlaşıyordu.

“Sizi pek telefonla aramazlardı, Bay Cust.”

“Şey, evet, orası öyle Bayan Marbury. Aramazlardı.”

“Umarım kötü bir haber değildir.”

“Hayır, hayır...”

Bu kadın da ne kadar ısrarcıydı. Bay Cust’ın gözü elindeki gazetenin başlıklarından birine ilişti.

Doğumlar, evlilikler, ölümler.

Telaşla, “Kız kardeşimin bir oğlu olmuş,” dedi.

Oysa hiç kız kardeşi olmamıştı.

“Ah, Tanrım! Ne hoş! Çok güzel! Gözünüz aydın Bay Cust.” İçinden, *bunca yıldır kız kardeşi olduğundan bahsetmemişti*, diye geçirdi. *Erkekler böyle işte!* “Telefondaki hanımefendi sizinle konuşmak istediğini söyleyince bir an çok şaşırdım. Sesini kızım

Lily'ninkine benzettim. Tıpkı onunki gibiydi fakat bu hanım daha havalı konuşuyordu, hani herkese tepeden bakar gibi, bilmem anlatabiliyor muyum? Kibirli bir ses. Neyse, tebrikler Bay Cust. Bu, kardeşinizin ilk çocuğu mu? Yoksa başka yeğenleriniz de var mı?"

Bay Cust mırıldandı.

"Bu ilk ve tek yeğenim, sanırım öyle de kalacak. Şey, sanırım hemen gitmem gerekiyor. Hemen oraya gelmemi istediler de. Sanırım... Sanırım acele edersem ilk trene yetişebilirim."

Adam merdivenlerden yukarı koşarken Bayan Marbury arkasından seslendi.

"Orada çok kalacak mısınız, Bay Cust?"

"Ah hayır, iki üç gün. Hepsi o kadar."

Bay Cust odasına girdi. Bayan Marbury ise mutfığa gitti. Yeni doğan minik yavruyla ilgili hayallere dalmıştı. Sonra birden vicdanı sızlamaya başladı.

Daha bir gece önce Tom ve Lily'yle birlikte onun geçmişini soruşturmuşlar, Bay Cust'ın o korkunç katil olabileceğini tartışmışlardı. Hem de yalnızca adının başharfleri A B C olduğu ve bir iki saçma rastlantı yüzünden...

Bayan Marbury kendi kendine, "Herhalde cidden öyle düşünmüyorlardı," dedi. "Şimdi bu yaptıklarından dolayı çok utanacaklar."

Bay Cust'ın son derece tuhaf bir biçimde kız kardeşinin bebeği olduğunu söylemesi, Bayan Marbury'nin tüm kuşkularını alıp götürmüştü.

Lily'nin ipek iç çamaşırlarını ütölemek için ısıttığı ütüyü yanına yaklaştırıp ısınıp kontrol ederken, *umarım kızcağız çok zorlanmamıştır*, diye düşündü. Kafası tamamen rahat bir doğum ve doğum sonrası düşüncelerle doluydu.

Bay Cust elinde valiziyle sessizce merdivenlerden indi. Gözü bir an telefona takıldı.

Az önce yaptığı konuşma hâlâ kafasında yankılanıyordu.

“Bay Cust, siz misiniz? Scotland Yard’dan bir müfettiş her an sizi görmeye gelebilir.”

Buna ne yanıt vermişti? Anımsamıyordu.

“Teşekkür ederim, teşekkür ederim, yavrum...”

Ya da buna benzer bir şey.

Lily neden ona telefon etmişti? Acaba olan biteni tahmin ediyor olabilir miydi? Yoksa müfettişin ziyareti sırasında orada olacağından emin olmak mı istemişti? İyi de müfettişin geleceğini nereden biliyordu?

Sesi...sesini annesi tanımasın diye değiştirmişti...

Bu durumda *obiliyordu...*

Ama biliyorsa bile, hiç kuşkusuz...

Biliyor olabilirdi. Kadınlar tuhaf yaratıklardı. Onlardan beklenmeyecek kadar acımasız ya da sevecen olabiliyorlardı. Lily’nin bir defasında bir fareyi kapandan kurtardığını görmüştü.

İyi bir kız...

Güzel, iyi bir kız...

Holdeki vestiyerin önünde durdu.

“Acaba?”

Mutfaktan duyduğu hafif bir sesle kararını verdi.

Hayır, buna zaman yoktu.

Bayan Marbury her an dışarı çıkabilirdi.

Ön kapıyı açtı, yavaşça dışarı süzüldü ve kapıyı arkasından kapadı...

Nereye gidecekti?

29. BÖLÜM

Scotland Yard’ da

Yine toplantı.

Scotland Yard Müdür Yardımcısı, Müfettiş Crome, Poirot ve ben.

Müdür yardımcısı, “Perakende çorap satışlarını incelememizi önermeniz gerçekten çok iyi oldu,” dedi.

Poirot ellerini iki yana açtı.

“Bu açıktı. Adamın normal bir satış temsilcisi olması pek mümkün değildi. Sipariş almak yerine kapı kapı dolaşıp satıyordu mallarını.”

“Bu durumda her şey ortaya çıktı, değil mi?”

Müfettiş başıyla onayladı.

“Evet, efendim, öyle olduğunu düşünüyorum.” Crome elindeki dosyayı karıştırdı. “Tarih tarih üzerinden geçmemi ister miydiniz?”

“Evet, lütfen.”

“Churston, Paignton ve Torquay’de araştırma yaptık. Çorap satmak için gittiği yerlerin geniş çaplı bir listesini çıkardık. İşini çok iyi yaptığını belirtmeliyim. Torre istasyonu yakınındaki küçük bir otelde, Pitt’te kalmış. Cinayet gecesi otele saat on buçukta dönmüş.

Churston'dan 09:57 trenine binip, 10:20'de Torre'ye varmış olmalı. İstasyonda onu tanıyan ya da eşkalini verebilecek birine rastlamadık ama o cuma Dartmouth yat yarışları vardı ve Kingswear'dan dönen trenler çok doluydu.

Bexhill için de durum aynı. Globe Otel'de kendi adını vererek kalmış. Yaklaşık bir düzine adrese çorap satmaya gitmiş, bunların arasında Bayan Barnard ve kızının çalıştığı kafe de var. Otelden akşama doğru ayrılmış. Londra'ya ertesi sabah 11:30 gibi varmış. Andover'a gelince, yine aynı süreç. Feathers Otel'de kalmış. Bayan Ascher'in hemen bitişiğindeki evde yaşayan Bayan Fowler'a çorap satmaya çalışmış, ayrıca aynı sokakta beş altı eve daha uğramış. Bayan Ascher'in yeğeni için aldığı çoraplar (kızın adı Mary Drower) Cust'ın sattıklarının aynısıydı."

Müdür yardımcısı, "Buraya kadar tamam," dedi.

"Tom Hartigan adlı bir gencin verdiği bilgidен hareketle," diye devam etti Crome, "Cust'ın kaldığı pansiyona gittim fakat ben oraya varmadan yarım saat önce pansiyondan ayrılmış. Pansiyon sahibi kadın, adama bir telefon geldiğini söyledi. Görünüşe bakılırsa, ilk kez biri onu telefonla aramış."

Müdür yardımcısı, "Acaba adamın bir suç ortağı mı var?" dedi.

Poirot, "Sanmam," diye mırıldandı. "Telefon olayı tuhaf ama tabii—"

Hepimiz ona bakıyorduk. Birden susması daha çok dikkatimizi çekmişti ama Poirot sözlerine devam etmedi, yalnızca başını salladı.

Müfettiş Crome anlatmaya devam etti.

"Cust'ın kaldığı odayı iyice araştırdım. Araştırmam en ufak kuşkuya yer bırakmayacak şekilde sonuçlandı. Aradığımız adamın o olduğu kesin. Odada Mösyö Poirot'ya gelen mektup kâğıtlarından bir bloknot, çok sayıda çorap vardı. Çorapların konduğu dolabın arka tarafında da bir paket buldum, görünüşte çorap gibi istiflenmişti ama içinde *sekiz adet yeni A B C tren tarifi* vardı."

Müdür yardımcısı, “Bunlar şüphe götürmez kanıtlar,” dedi.

Müfettiş, “Bir şey daha buldum,” diye ekledi. Sesi birden zafere kazanmış bir kumandan tınısı almıştı. “Bunu bu sabah bulduk. Dolayısıyla henüz raporlamaya fırsatım olmadı. Odada bıçaktan iz yoktu...”

Poirot, “Adamın cinayet silahını odasına getirmesi aptallık olurdu,” dedi.

Müfettiş, “Sonuçta akıl sağlığı yerinde biri olmadığını dikkate almalıyız,” dedi. “Her neyse, bıçağı yanında götürmüş ya da odasına gizlemenin tehlikeli olacağını (Mösyö Poirot’nun da belirttiği gibi) düşündüğü için başka bir yere saklamış olabilirdi. Bu durumda evde nasıl bir yer seçerdi? Bundan yola çıkarak holdeki vestiyere baktım. Kimse bir vestiyeri yerinden oynatmaz ya da yerini değiştirmez. Bu düşünceyle vestiyeri öne doğru çektim, gerçekten de oradaydı...”

“Bıçak mı?”

“Evet, bıçak. Son cinayetin onunla işlendiğine hiç kuşku yok. Üzerinde kurumuş kan izleri duruyordu.”

Müdür yardımcısı takdirle başını salladı.

“Çok iyi iş çıkarmışsın, Crome. Artık tek bir şey kaldı.”

“Ne gibi?”

“Adamı yakalamak.”

“Merak etmeyin, efendim. Yakalayacağız.”

Müfettişin sesinden kendisine çok güvendiği anlaşılıyordu.

“Siz ne dersiniz, Mösyö Poirot?”

Arkadaşım dalıp gittiği düşüncelerden uyandı.

“Efendim?”

“Adamı ele geçirmemizin artık an meselesi olduğunu konuşuyorduk. Siz de aynı fikirde misiniz?”

“Ah evet, tabii. Hiç kuşkusuz.”

Sesi o kadar dalgın, o kadar uzaktı ki diğerleri ona merakla baktılar.

“Sizi düşündüren bir şey mi var, Mösyö Poirot?”

“Evet, kesinlikle beni endişelendiren bir şey var. *Neden? Cınayet nedeni...*”

Müdür yardımcısı sabırsızlıkla, “Ama, sevgili meslektaşım,” dedi. “Adam deli.”

Crome her nedense Poirot’nun tarafını tuttu.

“Ben Mösyö Poirot’nun ne demek istediğini anlıyorum. Haklı da. Deli bile olsa adamın bunları yapması için belli bir saplantısı olması gerekiyor. Neyse, kendisini yakaladığımız zaman olayın kökeninde derin bir aşağılık kompleksi çıkacağını sanıyorum. Tabii herkesi düşmanı gibi görüyor da olabilir. Öyleyse, büyük olasılıkla odağına Mösyö Poirot’yu koymuştur. Mösyö Poirot’nun onu yakalamak isteyen bir dedektif olduğu, ona düşmanlık beslediği, ona zarar vereceği gibi sanrılar içinde olabilir.”

“Hımm,” dedi müdür yardımcısı. “Bu da son günlerin jargonu. Bizim zamanımızda biri deliyse deliydi ve bunu yumuşatmak için hafifletici, bilimsel nedenler aramazdık. Akıllı başında her akıl hastalıkları uzmanının A B C’yi bir an bile tereddüt etmeden akıl hastanesine göndereceğinden eminim. Ama modern uzmanlar onun kırk beş günlük yoğun bir tedavinin ardından topluma kazandırılabilceği iddiasında bulunabilirler.”

Poirot hafifçe gülümsedi ama yanıt vermedi.

Daha sonra toplantı dağıldı.

Biz çıkarken müdür yardımcısı, “Evet, senin de söylediğin gibi Crome, artık onu yakalamamız an meselesi,” dedi.

“Bu kadar düzgün ve akıllı başında görünmeseydi onu çok daha önce ele geçirmiş olabilirdik. Kendi halinde, zararsız görünen tiplere dokunmama konusundaki hassasiyetimizi biliyorsunuz.”

Müdür yardımcısı düşünceli düşünceli, “Acaba adam şu anda nerede?” diye mırıldandı.

30. BÖLÜM

(Yüzbaşı Hastings' in Günlüğünden Değil)

Bay Cust manav dükkânının yanında duruyordu.

Yolun karşısına bakıyordu.

Evet, buydu.

“Bayan *Ascher*. Gazete ve Tütün Mamulleri.”

Boş vitrinde bir tabela vardı.

Kiralık.

Boş...

Cansız...

“İzninizle, beyefendi.”

Manavın karısı dükkânın önündeki sandıktan birkaç limon almaya çalışıyordu.

Bay Cust özür dileyerek yana çekildi.

Sonra dönüp ayaklarını sürüye sürüye uzaklaştı. Ana caddeye döndü...

Zordaydı... Çok zordaydı... Parası da kalmamıştı...

Bütün gün yemek yemediği için bir tuhaftı, bayılacak gibi hissediyordu...

Bir gazete bayiiinin önündeki postere baktı.

“A B C Vakası. Katil hâlâ firarda. Mösyö Hercule Poirot’yla yapılan konuşma.”

Bay Cust kendi kendine, “Mösyö Hercule Poirot,” diye mırıldandı. “Acaba o biliyor olabilir mi?”

Yeniden yoluna devam etti.

Orada durup uzun uzun o postere bakması doğru değildi...

Düşünüyordu.

“Daha fazla dayanamayacağım...”

Bir adım... Sonra bir adım daha... Yürümek ne tuhaf şeydi...

Bir ayak öne, sonra da diğeri...gülünç!

Çok gülünç...

Zaten insanlar da gülünç hayvanlar değiller miydi?

Özellikle de o... Alexander Bonaparte Cust, herkesten daha fazla gülünçtü.

Her zaman öyleydi...

İnsanlar onunla hep alay ederdi...

Onları suçlayamıyordu...

Nereye gidiyordu? Bunu bilmiyordu. Sona gelmişti artık. Ayakları dışında hiçbir yere bakmıyordu.

Bir ayak öne, diğeri onun önüne...

Başını kaldırdı. Önünde ışıklar vardı... Ve harfler...

Polis Merkezi.

Bay Cust, “Çok ilginç!” dedi. Kıkırdadı.

Sonra içeri girdi. Aynı anda sendeleyerek yere yığıldı.

31. BÖLÜM

Hercule Poirot Soruyor

Güzel bir kasım günüydü.

Dr. Thompson ve Başmüfettiş Japp, Poirot'ya Alexander Bonaparte Cust sorgusuna ilişkin bilgi vermeye gelmişlerdi.

Poirot soğuk alnış olduğundan orada bulunamamıştı. Neyse ki benim gitmem için de ısrar etmemişti.

Japp, “Mahkemeye sevk edildi,” dedi. “Bu iş de tamam.”

“Bu doğal bir şey mi?” diye sordum. “Yani şu aşamada susma hakkını değil de savunma hakkını kullanması? Ben tutukluların bu haklarını mahkemeye sakladıklarını düşünürdüm.”

Japp başını salladı.

“Normal süreç öyle ama sanırım avukatı Lucas biraz acele etti, o işini bilir. Ayrıca zaten tek savunma gerekçesi delilik olabilir.”

Poirot omzunu silkti.

“Delilik beraat için yeterli neden sayılmaz. Kraliçelerinin inayetiyle tımarhaneye kapatılmak idama yeğlenecek bir şey olmasa gerek.”

Japp, “Sanırım Lucas bu konuda şansları olabileceğini düşünüyor,” dedi. “Bexhill cinayetiyle ilgili birinci dereceden bir tanık,

olayın gidişatını değiştirebilir sanıyor. Elimizin ne kadar güçlü olduğunun farkında değil. Her neyse, Lucas ünlü olma peşinde. Henüz genç bir avukat, kamuoyunun dikkatini çekmek istiyor.”

Poirot, Thompson’a döndü.

“Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz, doktor?”

“Cust hakkında mı? Açıkçası ne söyleyeceğimi bilmiyorum. Akli başında, sağduyulu adam rolünü iyi oynuyor. Tabii saralı olduğu da bir gerçek.”

“Ne kadar ilginç bir son,” dedim.

“Polis merkezinin önünde yığılıp kalması mı? Evet, duruma dramatik bir şekilde son vermek için ilginç bir yoldu. A B C her zaman etkileyici olmayı bildi.”

“Bir insanın cinayet işleyip de bunu unutması mümkün müdür?” diye sordum. Adam olayı inkâr ederken çok samimi görünüyordu. Sanki söyledikleri gerçek gibiydi.”

Dr. Thompson hafifçe gülümsedi.

“Siz o ‘Tanrı şahidimdir’ gibi pozlara kanmayın. Bence Cust, o cinayetleri işlediğini çok iyi biliyor.”

Crome, “Suçlular, suçlu olduklarını bildikleri zaman çoğunlukla böyle masum ve coşkulu konuşurlar,” diye ekledi.

“Sorunuza gelince, bir sara hastasının uyurgezer durumda herhangi bir eylemde bulunup sonra bunu hatırlamaması mümkündür. Ancak genel kanı böyle bir eylemin, ‘aynı kişinin uyanıkken, yani bilinci yerindeyken yapmak istediği şeyin tam tersi olamayacağı’ yönündedir.”

Konuyu tartışmayı sürdürdü. “*Grand mal*” ve “*Petite mal*” epilepsi nöbetlerinden bahsetti. Doğrusunu isterseniz, eğitilmiş birine konuyla ilgili bir soru yöneltildiğinde nokta koymayı becerememesi beni daima şaşırtmıştır.

“Yine de ben Cust’ın bu cinayetleri işlerken bilinçsiz olduğuna ilişkin bir varsayıma karşıyım. Yazdığı mektuplar olmasa böyle bir varsayımı tartışabilirdik. Fakat mektuplar bu teoriyi baş aşağı ediyor. Onlar cinayetlerin önceden ve dikkatle tasarlanmış olduğunun kanıtı.”

Poirot, “Mektuplara hâlâ bir açıklama getirilemedi,” dedi.

“Bu konu sizi ilgilendiriyor mu?”

“Elbette, sonuçta o mektuplar bana yazılmıştı. Cust bu konuda tek kelime bile etmiyor. O mektupları neden yazdığını öğrenmediğim sürece bu olaya çözülmüş gözüyle bakamayacağım.”

“Evet, sizin bakış açınızı çok iyi anlıyorum. Bu adamla bir şekilde, bir yerde yolunuzun kesişmiş olmadığından eminsiniz değil mi?”

“Hayır, hiçbir zaman.”

“Bir tahminim var. Adınız!”

“Adım mı?”

“Evet. Cust çok ağır bir yük altındaydı, büyük olasılıkla da anesi yüzünden (Ödipal kompleksi olduğuna hiç şaşırمام). Adam çok iddialı ve büyük iki ismin ağırlığı altında eziliyor. Burada saklı olan anlamı sezebiliyorsunuz değil mi? Alexander, dünyayı fethetmek üzere yola çıkan, yenilmez kumandan Büyük İskender’in adı. Ve Napolyon, Fransızların Büyük İmparatoru. Cust bir düşman aradı, kendi adına uygun bir düşman. Ve sizi buldu. Çünkü ön adınız Hercule. Gücüyle efsane olmuş bir kahraman!”

“Bunun üzerinde düşünmeye değer, doktor. Fazlasıyla ilginç...”

“Benimki yalnızca bir varsayım... Neyse, artık gitmem gerekiyor.”

Doktor gitti, Japp kaldı.

Poirot ona sordu. “Cust’ın tanıdığı sizi endişelendiriyor mu? Yani adamın Bexhill cinayeti sırasında olay yerinin yakınında olmaması?”

Başmüfettiş, “Biraz endişeleniyorum ama açıkçası buna pek inanmıyorum. Yine de tanıklığını çürütmek kolay olmayabilir. Strange denen bu adam dürüst ve akli başında birine benziyor,” dedi.

“Bana onu biraz tarif eder misiniz?”

“Kırk yaşlarında, güçlü kuvvetli, özgüvenli, dediğim dedik bir adam, maden mühendisi. Tanık olarak ifadesinin alınması konusunda ısrar eden de kendisi. Sözde ortadaki yanlışlı düzeltmeyi kafasına takmış. İşler çığrından çıkmadan gerekeni yapacağını umut ediyor.”

“Adam şimdiye dek gördüğüm en pozitif insan,” dedim.

Poirot, “Yanıldığını asla kabul etmeyecek tipte biri,” diye ekledi.

“Anlattığı öyküde ısrarcı ve onu soru yağmuruna tutarak sıkıştırmak pek mümkün değil. 24 Temmuz akşamı, Eastbourne’da Whitecross Otel’de Cust’la birlikte olduğuna her şeyin üstüne yemin ediyor. Yalnızmış, konuşacak birini arıyormuş. Anladığım kadarıyla Cust iyi bir dinleyici, karşısındakinin sözünü kesmiyor. Ahbap olmuşlar. Yemek sonrasında da domino oynamışlar. Sanırım Strange domino konusunda hayli iddialı, ilginç ama Cust da kolay lokma değilmiş. Domino, ne tuhaf oyun! İnsanlar onun için deli oluyorlar, saatlerce oynayabiliyorlar. Anlaşılan Strange ve Cust için de durum böyleymiş. Cust yatmak istemiş ama Strange kabul etmemiş ve hiç olmazsa gece yarısına dek oynamakta ısrar etmiş. Gerçekten de öyle yapmışlar ve oyuna gece yarısını on geçte son vermişler. Bu durumda Cust ayın 24’ünü 25’ine bağlayan gece, gerçekten on ikiyi on geceye kadar Whitecross’ta idiyse, Bexhill’de, gece yarısıyla saat bir arası Betty Barnard’ı boğmuş olması imkânsız. Stranger da bunun üzerine yemin ediyor.”

Poirot düşünceli bir tavırla mırıldandı.

“Aşılması güç bir soruna benziyor.”

Japp, “Crome da kara kara düşünüyor,” dedi.

“Şu adam, Strange bundan kesinlikle emin mi?”

“Evet. Üstelik dikkafalının biri. Nerede yanıldığını bulmak hiç kolay değil. Diyelim ki Strange bir hata yaptı ve domino oynadığı adam Cust değildi. İyi de o zaman neden adının Cust olduğunu söylesin ki? Ayrıca otelin konuk defterinde Cust’ın imzası var, el yazısı da onun. Strange’in onun suç ortağı olduğunu da söyleyemeyiz çünkü delilerin suç ortakları olmaz. Acaba Betty Barnard daha geç bir saatte öldürülmüş olabilir mi? Ancak adli tabip de ısrarcı, bunu konuda çok kesin konuşuyor. Üstelik Cust’ın Eastbourne’daki otelden çıkıp kimseye görünmeden yirmi kilometre ötedeki bir yere gidip dönebilmesi çok zaman alırdı.”

“Bu da bir başka sorun, evet.”

“Aslına bakarsanız, bu o kadar da önemli değil. Sonuçta Cust’ı Doncaster cinayetinden dolayı tutukladık. Kanlı pardösü, bıçak... Bunun kuşku götürür yanı yok. Hiçbir jüri Cust’ı bu cinayetten aklayamaz. Ama Strange konusu hâlâ can sıkıcı bir nokta. Bu adam Doncaster cinayetini işledi. Churston ve Andover cinayetini de. Bu durumda Bexhill cinayetini de onun işlemiş olması *gerekir*. Nasıl böyle bir şey olabilir anlamıyorum.”

Başmüfettiş başını sallayarak ayağa kalktı.

“Eh, bu sizin için bir fırsat Mösyö Poirot. Crome işin içinden çıkamıyor. O sık sık sözünü ettiğiniz muhteşem, gri hücrelerinizi biraz çalıştırın. Cust’ın o cinayeti nasıl işlediğini bize gösterin.”

Japp de ayrıldı.

O da gittikten sonra, “Evet, ne diyorsun Poirot?” dedim. “Küçük, gri hücreler bu işin üstesinden gelebilecek mi?”

Poirot soruma soruyla karşılık verdi.

“Hastings, sen bu olayın sona erdiğini mi düşünüyorsun?”

“Şey evet, açık konuşmak gerekirse evet. Katil yakalandı. Kanıtlar sağlam. Artık yapılması gereken yalnızca formaliteleri yerine getirmek.”

Poirot hayır anlamında başını salladı.

“Olay sonuçlandı. Olay! Olay bu *adam*, Hastings! Bu adam hakkındaki her şeyi öğrenmediğimiz sürece, her şey hâlâ derin ve karanlık. Onu hapse atmak başarı sayılmaz.”

“Cust hakkında epey bilgiye sahibiz.”

“Aksine, hiçbir şey bilmiyoruz. Onun nerede doğduğunu biliyoruz. Savaşa katıldığını, kafasından hafif bir yara aldığını, epilepsisi nedeniyle ordudan terhis edildiğini biliyoruz. Yaklaşık iki yıldır Bayan Marbury’nin pansiyonunda yaşıyormuş. Sakin, sessiz, etliye sütliye karışmayan, başkaları tarafından pek fark edilmeyen biriymiş. Zekice cinayet planları yaptığını ve sistematik cinayetin en akılcı uygulamalarından birini gerçekleştirdiğini de biliyoruz, tıpkı akla sığmayacak aptal hatalar yaptığını da bildiğimiz gibi. Hiç acımadan, gözünü bile kırpmadan cinayet işleyebildiğinin de farkındayız. İşlediği cinayetleri başkalarının üzerine yıkmak istemediğini de anlamıştık. Eğer yakalanmadan, rahatça cinayet işlemeyi seçseydi, suçun başka birine yıkılmasını kabullenmekten daha kolay bir şey olabilir mi? Anlamıyor musun, Hastings? Bu adam çelişkilerle dolu. Aptal ve kurnaz, zalim ve yüce gönüllü. *Doğasında bu iki zıtlığı birleştiren dominant bir nokta olması gerek.*”

“Tabii ona psikolojik bir vaka olarak yaklaşırsan—” diyecek oldum ama sözümü kesti.

“Bu olay en başından beri öyle değil miydi zaten? En başından beri, el yordamıyla da olsa katili tanımaya çalışıyordum. Ve şimdi anlıyorum ki, aslında *onu hiç tanıyamamışım*. Şaşkınlım Hastings.”

“Güç arzusu—” diyecek oldum.

“Evet, bu bir çok şeyi açıklayabilir ama benim için yetersiz. Bu beni tatmin etmez. Bilmek istediğim şeyler var. Adam bu cinayetleri *neden* işledi ? Kurban olarak *neden* o kişileri seçti?”

“Alfabetik olarak...”

“Bexhill’de Betty Barnard’dan başka adı B’yle başlayan kimse yok muydu? Betty Barnard... Bununla ilgili aklıma bir şey gelmişti. Bu doğru olabilir. Doğru olmalı ama eğer öyleyse—”

Bir süre sessiz kaldı. Onu daldığı düşüncelerden uyandırmak istemedim.

Sonra da, yanılmıyorsam, uyuyakalmışım. Poirot’nun omzuma dokunmasıyla kendime geldim.

Dostum sevecen bir tavırla, “*Mon cher Hastings*,” dedi. “Benim dâhi arkadaşım.”

Onun bu iltifatı karşısında şaşırdım.

“Bu doğru. Sen her zaman bana yardım eder, şans getirir, ilham verirsin.”

“Bu kez sana nasıl ilham verdim?” diye sordum.

“Kendi kendime bazı sorular sorarken senin sözlerini anımsadım, en açık ve net haliyle söylediğin bir şeyi. Sana bir defasında, apaçık ortada olanı ifade etmekte olağanüstü bir zekâyâ sahip olduğunu söylememiş miydim? Benimse atladığım, göremediğim işte bu apaçık ortada olanlar.”

“Ne söylemiştim?”

“O sözler her şeyi kristal şeffaflığına kavuşturuyor. Böylece tüm sorularımın yanıtlarını bulabiliyorum. Bayan Ascher’in neden öldürüldüğünü biliyorum (zaten bunu uzun zaman önce anlamıştım). Sör Carmichael Clarke’ın niye öldürüldüğünü de biliyorum. Aynı şekilde Doncaster cinayetinin nedenini de. Ve en nihayetinde en önemli soruyu, neden Hercule Poirot sorusunu yanıtlayabiliyorum.”

“Lütfen açıkla mısın?” dedim.

“Şu anda değil. Önce biraz daha bilgi toplamam gerekiyor. Bu bilgileri bana bizim ‘Özel Birlik’ verebilir. *Aklımdaki bazı soruların yanıtlarını öğrendikten sonra gidip A B C’yi göreceğim.* Böylece iki düşman, yani A B C ve Hercule Poirot karşı karşıya gelecek.”

“Ya sonra?” diye sordum.

Poirot, “Sonra, konuşacağız, dedi. “*Je vous assure,*⁵⁷ Hastings, bir şey gizlemek isteyen insan için konuşmaktan daha tehlikelisi olmaz. Bir zamanlar bilge bir Fransız bana konuşmanın insanların düşünmesini engellemek için icat edildiğini söylemişti. Aynı şekilde bir insanın gizlemeye çalıştığı şeyi öğrenmenin de en iyi yöntemidir bu. Hiçbir insan, konuşmanın sağladığı kendini ortaya çıkarma ve kişiliğini ifade etme olanağını yadsıyamaz. Bir şekilde kendini ele verir.”

“Cust’ın sana ne söylemesini bekliyorsun?”

Hercule Poirot gülümsedi.

“Yalan. Cust bana yalan söyleyecek. Ve ben de gerçeği öğreneceğim.”

57 Sizi temin ederim.

32. BÖLÜM

Tilki Avı

Ondan sonraki birkaç gün boyunca Poirot çok meşguldü. Gizemli bir şekilde ortadan yok oluyor, çok az konuşuyor, kendi kendine kaşlarını çatıp düşünüyor ve sürekli —ona göre geçmişte göstermiş olduğum parlak zekâma rağmen— son derece doğal olan merakımı gidermeyi reddediyordu.

Gizemli yok oluşlarında ona eşlik etmeye davet edilmiyordum. Aslında buna içerlemiyor değildim.

Ancak haftanın sonlarına doğru Bexhill'e gitmek istediğini açıkladı ve benden kendisine eşlik etmemi istedi. Bu daveti hemen kabul ettiğimi söylememe sanırım gerek bile yok.

Sonradan Poirot'nun davetinin bana özel olmadığını anladım. “Özel Birlik” ekibi de çağrılmıştı.

Poirot onları da benim gibi yanıltmıştı. Hepsi benim gibi me-raktaydı. Buna karşın, o günün sonuna doğru Poirot'nun bizi orada toplama amacına ilişkin fikrim oluşmaya başladı.

Poirot önce Bay ve Bayan Barnard'ı ziyaret etti. Kadından Bay Cust'ın tam olarak hangi saatte oraya uğradığını ve ne söylediğini öğrendi. Daha sonra da Cust'ın kaldığını söylediği otele uğradı.

Onun dakikası dakikasına otelden ne zaman ve nasıl ayrıldığını öğrendi.

Poirot daha sonra kumsala, Betty Barnard'ın cesedinin bulunduğu yere indi. Burada birkaç dakika boyunca daireler çizerek dolaşıp durdu. Dikkatle zemini inceliyordu. Doğrusu buna bir anlam veremedim. Çünkü günde iki kez deniz suları oraya kadar yükselip her şeyi örtüyordu.

Ancak uzun süren dostluğumuz bana, ne kadar anlamsız görünürse görünsün, Poirot'nun davranışlarının aslında önemli bir fikirden hareketle gerçekleştiğini öğretmişti.

Sonra sahilden, bir arabanın park edilebileceği en yakın noktaya dek yürüdü. Oradan da yeniden Eastbourne otobüslerinin son duraklarına gitti.

Sonunda hepimizi *Ginger Cat*'e götürdü. Orada tombul garson kız Milly Higley'in servis ettiği bayat, tatsız çaydan içtik.

Poirot arka arkaya kızın bacaklarına iltifatlar yağdırdı durdu.

"İngilizlerin bacakları genellikle çok incedir ama sizinkiler matmazel, kusursuz! Belli bir şekli var, bilekler belirgin."

Milly Higley, onun bu sözleri karşısında kıkır kıkır gülererek, "Ah, ben Fransız erkeklerini bilirim..." dedi ve ona devam etmemesini söyledi.

Poirot, Fransız değil Belçikalı olduğunu söyleyip onu düzeltmedi. Kıza beni şaşırtan, hatta utandıran bir şekilde bakmaya devam etti.

Sonunda, "*Voila!*" dedi. "Bexhill'deki işim bitti. Buradan Eastbourne'a gideceğim. Orada ufak bir araştırma yapacağım, hepsi o kadar. Benimle gelmenize gerek yok. Bu arada hep birlikte otele gidip kokteyl içelim. Çay çok kötüydü."

Otelde içkilerimizi yudumlarken Franklin Clarke merakla, "Sənırım sizin neyin peşinde olduğunuzu tahmin edebiliyorum," dedi.

“O tanığın iddiasını çürütmeye çalışıyorsunuz. Ancak neden bu kadar mutlu olduğunuzu anlayamadım. Yeni bir şey öğrenmediniz ki.”

“Evet, bu doğru.”

“O halde?”

“Sabır. Her şey yoluna girecek. Biraz zaman gerek.”

“Yine de hoşnut olduğunuz görülüyor.”

“Şimdiye dek aklımdaki fikri çürütecek en ufak şeyle bile karşılaşmadım, nedeni bu olsa gerek.”

Yüzünde ciddi bir ifade belirdi.

“Dostum Hastings bana gençliğinde ‘gerçek’ adlı bir oyun oynadıklarından söz etmişti. Herkese sırasıyla üç sorunun sorulduğu bir oyunmuş bu. İkisine doğru yanıt vermek zorunluymuş. İsteyen üçüncü soruyu yanıtlamayı reddedebilirmiş. Tabii sorular son derece özel ve gizli konularla ilgiliymiş. Ama oyuna başlarken herkes gerçeği yalnızca gerçeği söyleyeceğine yemin ediyormuş.” Durdu.

Megan, “Evet?” dedi.

“*Eh bien!* Ben de o oyunu oynamak istiyorum. Ancak üç soru şart değil. Bir soru da yeterli olur. Hepinize birer soru soracağım.”

Clarke sabırsızlıkla, “Elbette,” dedi. “Her sorunuzu yanıtlarız.”

“Hepiniz doğruyu yalnızca doğruyu söyleyeceğinize yemin eder misiniz?”

O kadar ciddi bir hali vardı ki hepsi şaşkınlıktan ciddileşti ve Poirot’nun istediği gibi yemin etti.

“Başlayalım.”

Thora Grey, “Ben hazırım,” dedi.

“Ah, ‘Önce hanımlar’ demek her zaman iyidir ama bu kez nezaketsizlik de olsa başka birinden başlayalım.”

Franklin Clarke’a döndü.

“*Mon cher* Mösyö Clarke, hanımların bu yıl Ascot yarışlarında giydikleri şapkalar hakkında ne düşünüyorsunuz?”

Franklin Clarke ona şaşkınlık içinde baktı.

“Şaka mı bu?”

“Kesinlikle hayır!”

“Ciddi sorunuz bu mu?”

“Evet, bu.”

Clarke sırtıtmaya başladı.

“Açıkçası bu yıl Ascot yarışlarına gitmedim, Mösyö Poirot. Ama onları arabalarıyla geçerken gördüm. Bu yılki Ascot şapkaları geçen yıllara kıyasla tam anlamıyla *gülünçtü*. Şaka gibiydi.”

“Fantastik miydi?”

“Kesinlikle fantastikti.”

Poirot gülümsedi ve Donald Fraser’a döndü.

“Bu yıl ne zaman izin kullandınız, Mösyö Fraser?”

Şaşıрма sırası şimdi Donald Fraser’daydı.

“İzin mi? Ağustosun ilk iki haftası izne çıktım.”

Birden yüzünde ıstırap dolu bir ifade belirip kayboldu. Sanırım bu soru aklına kaybettiği sevgilisini getirmişti.

Poirot, onun yanıtına pek aldırılmamış gibiydi. Thora Grey’e döndü, sesinin birden değiştiğini fark ettim. Hafif sertleşmişti.

A açıkça, “Matmazel, Leydi Clarke’ın ölmesi durumunda, Carmichael Clarke size evlenme teklif etseydi, kabul eder miydiniz?” diye sordu.

Genç kadın yerinden sıçradı.

“Nasıl bana böyle bir şey sormaya cüret edebilirsiniz? Bu apaçık hakaret!”

“Belki. Ama doğruyu söyleyeceğinize dair yemin ettiniz. Cevap verin. Evet mi hayır mı?”

“Sör Carmichael bana karşı inanılmayacak kadar iyiydi. Bana kızıymışım gibi davranırdı. Ben de ona karşı aynı duyguları besliyordum. Yani kendisine karşı sevgi, saygı ve minnet hisleriyle bağlıydım.”

“Bağışlayın ama bu sorunun yanıtı değil. Evet mi hayır mı, matmazel?”

Thora önce duraksadı, sonra da, “Tabii ki, *hayır*,” dedi.

Poirot ona baktı ama yorum yapmadı.

“Teşekkür ederim, matmazel.”

Megan Barnard’a döndü. Genç kızın yüzü çok soluktu. Çetin bir sınavın öncesindeymiş gibi kesik kesik nefes alıyordu.

Poirot’nun sesi bir kamçı gibi şakladı.

“Matmazel, yaptığım bu soruşturmanın nasıl bir sonuç vermesini umuyorsunuz? Benim gerçeği öğrenmemi gerçekten istiyor musunuz?”

Megan gururla başını geriye attı. Onun vereceği yanıtın eminim. Tanıdığım kadarıyla Megan fanatik denecek kadar gerçek meraklısı, dünyanın en dürüst kızıydı. Yanıtı beni çok şaşırttı.

“Hayır!”

Hepimiz irkildik. Poirot öne doğru eğilerek genç kızın yüzüne baktı.

“Matmazel gerçeği öğrenmek istemiyor olabilirsiniz ama –*ma foi*—⁵⁸ onu dile getirebilirsiniz.”

Kapıda doğru döndü. Sonra birden Mary Drower’ı anımsayarak ona baktı.

“Söyleyin *mon enfant*,⁵⁹ erkek arkadaşınız var mı?”

Endişeli bir hali olan Mary şaşırarak kızardı.

“Ah, Mösyö Poirot. Şey... Şey...ben...emin değilim.”

Poirot gülümsedi.

“*Alors c’ est bien.*”⁶⁰

Sonra bana döndü.

58 İnanın.

59 Çocuğum.

60 Öyleyse iyi.

“Evet dostum, artık Eastbourne’a gidebiliriz.”

Arabamız bekliyordu. Çok geçmeden sahil yolundan, Pevensey üzerinden Eastbourne’a yola çıkmıştık bile.

“Sana bir şey sormak istesem, yanıt verir miydin Poirot?”

“Şu anda hayır. Yaptıklarına bakarak bunlardan kendince bir sonuç çıkar.”

Ondan sonra bir şey söylemedim. Sessizliğe gömüldüm.

Poirot neşeliydi. Kendi kendine bir şarkı mırıldanıp duruyordu. Pevensey’den geçerken durup kaleye çıkmayı önerdi.

Kaleyi gezdikten sonra yeniden arabaya dönerken halka halinde dans edip dönen çocukların yanında durup kısa bir süre onları seyrettik. Sanırım bunlar yavrukurtlardı, tiz sesleriyle şarkı söylüyorlardı.

Poirot, “Ne diyorlar, Hastings?” diye sordu. “Sözcükleri anlamıyorum.”

Dikkatle dinledim, neyse ki nakaratı yakalayabildim.

*“Tilkiyi yakalamak,
Bir kutuya kapamak
Ve bir daha bırakmamak.”*

Poirot yineledi.

“Tilkiyi yakalamak, bir kutuya kapamak ve bir daha bırakmamak...”

Yüzünde birden son derece ciddi ve sert bir ifade belirdi.

“Korkunç bir şey bu, Hastings. Korkunç!” Bir an sustu. “Burada tilki avlıyor musunuz?”

“Ben avlamam. Hiçbir zaman avlanmayı beceremedim. Bu yörede pek avcılık yapıldığını da sanmıyorum.”

“Genel anlamda İngiltere’yi kastetmiştim. İlginç bir spor. Pusu beklemek, av köpeklerine haydi yallah demek değil mi? Sonra

da yarış başlar, tilki arazi boyunca çalılıkların, hendeklerin üstünden kaçır ve bazen peşindekileri aldatıp geriye doğru koşar ama köpekler—”

“Tazılar,” diye düzelttim.

“Tazılar peşindedir, en sonunda onu yakalarlar ve tilki ölür. Çok çabuk ve korkunç bir şekilde.”

“Bu acımasızlık gibi görünüyor, ama aslında—”

Poirot lafımı ağızma tıktı.

“Tilki bundan zevk mi alıyor? Saçmalama dostum. Çabuk ve zalimce bir ölüm, bu çocukların söylediği şarkıda bahsedilenden çok daha iyidir...”

“Bir kutuya kapatılmak...sonsuz kadar... Hayır, bu asla daha iyi değil.”

“Başını salladı. Yeniden konuşmaya başladığında ses tonu değişmişti.

“Yarın Cust’ı görmeye gideceğim.”

Sonra şoföre döndü. “Londra’ya dönelim.”

“Eastbourne’a gitmiyor muyduk?”

“Ne gerek var? Öğreneceğimi öğrendim, bu benim için yeterli.”

33. BÖLÜM

Alexander Bonaparte Cust

Poirot, Alexander Bonaparte Cust denen o tuhaf adamla tek başına görüştü. Polisle yapılan ortaklık ve olayın kendine özgü koşulları yüzünden, Poirot İçişleri Bakanlığı'ndan özel izin almakta zorlanmadı. Ancak bu izin beni kapsamıyordu. Zaten Poirot'ya göre, görüşmenin tamamen özel ve baş başa olması önemliydi.

Ancak dostum bana bu görüşmeyi en ince ayrıntısına kadar anlattı. Dolayısıyla ben de bunu orada bulunmuşçasına güvenle kâğıda dökebilirim.

Bay Cust sanki çekip küçülmüştü. Kamburu daha da belirgin bir hal almıştı. Parmaklarıyla ceketini çekip duruyordu.

Sanırım Poirot bir süre konuşmadı.

Oturdu, karşısındaki adama baktı.

Sonunda o sıkıntılı, gergin atmosfer kayboldu. Zaman kısıtı olmayan, rahat –insanı yumuşatan türden– sakin bir ortam...

Bu dramatik bir an olmalıydı, uzun sürmüş bir dramın, iki hasmın birbiriyle karşılaşması. Poirot'nun yerinde ben olsam büyük bir heyecan duyardım.

Oysa Poirot'da heyecandan eser yoktu. Karşısındaki adamı bir şekilde etkileme çabası içindeydi.

Sonunda usul usul, “Benim kim olduğumu biliyor musunuz?” diye sordu.

Diğeri hayır anlamında başını salladı.

“Bildiğimi söyleyemem. Tabii Bay Lucas –nasıl diyorlardı– junior değilseniz? Yoksa sizi Bay Maynard mı yolladı?”

(Maynard&Cole onu savunan avukatları.)

Sesi nazik ama ilgisizdi. Kendi iç dünyasında kaybolmuş bir hali vardı.

“Ben Hercule Poirot’yum.”

Bunu son derece yumuşak bir tonda söylemişti. Dikkatle adama bakıyor, bu sözcüklerin adamda yapacağı etkiyi bekliyordu.

Bay Cust başını hafifçe kaldırdı.

“Ya, öyle mi?”

Müfettiş Crome gibi çok doğal bir şekilde söylemişti, tabii tepeden bakma tarafı olmadan.

Bir dakika sonra aynı sözcükleri yineledi.

“Ya, öyle mi?”

Ancak ses tonu bu kez biraz farklıydı. Sesinde yeni yeni uyanmaya başlayan bir ilgi seziliyordu. Başını kaldırarak Poirot’ya baktı.

Hercule Poirot onun bakışlarına karşılık verdi ve bir iki kez, ağır ağır başını salladı. “Evet,” dedi. “O mektupları yazdığınız adam benim.”

Bir anda bağlantı koptu. Bay Cust gözlerini Poirot’dan kaçırarak, öfkeli ve hırçın bir şekilde homurdandı.

“Ben size hiçbir şey yazmadım. O mektupları yazan ben değilim. Bunu defalarca söyledim.”

Poirot, “Biliyorum,” dedi. “Peki ama siz yazmadıysanız, kim yazdı?”

“Bir düşman. Bir düşmanım olmalı. Herkes benim aleyhimde. Polis, herkes, benim aleyhimde. Bu çok büyük bir komplo.”

Poirot yanıt vermedi.

Bay Cust mırıldandı.

“Kendimi bildim bileli herkes bana düşmandır, her zaman.”

“Çocukken de mi böyleydi?”

Bay Cust bir an düşündü.

“Hayır, hayır, o zaman değil. Annem beni çok severdi. Ama hırslıydı, korkunç denecek kadar hırslıydı. Bana bu tuhaf isimleri takmasının nedeni de bu. Yaşadığım çağın büyük, etkili adamlarından olacağıma dair saçma bir takıntısı vardı. Beni sürekli ön plana çıkmaya, iddialı olmaya zorlardı. İrade gücünden bahseder, ‘İnsan isterse kendi kaderini kendisi belirler,’ derdi. İstedğim takdirde her şeyi yapabileceğimi söylerdi.”

Bir an sustu, sonra ekledi.

“Tabii kesinlikle yanılıyordu. Bunu çok geçmeden anladım. Ben yaşamda başarılı olacak, yükseklerle oynayacak bir adam değildim. Sürekli aptalca şeyler yapıyor, kendimi gülünç duruma düşürüyordum. Üstelik çok çekingendim, insanlardan korkuyordum. Okulda da zor günler geçirdim. Çocuklar isimlerimle alay ediyordu. Her şeyde kötüydüm, derslerde, sporda, her şeyde.”

Başını salladı.

“Neyse ki zavallı annem erken öldü. Yoksa büyük bir düş kırıklığı yaşayacaktı... Ticaret lisesindeyken bile aptaldım. Daktilo kullanmayı herkesten daha geç öğrenebildim. Ama aptal olduğumu *hissetmiyordum*. Bilmem ne demek istediğimi anlatabiliyor muyum?”

Poirot’ya yalvarırcasına baktı.

Dostum, “Ne demek istediğinizi anlıyorum,” dedi. “Devam edin.”

“Herkesin aptal olduğumu düşünmesi ve bunu hissetmek, yalnızca bu duygu bile beni felç ediyordu. Daha sonra ofiste de aynı şey oldu.”

Poirot, “Peki ya savaşta?” diye sordu.

Bay Cust’ın yüzü birden aydınlandı.

“Biliyor musunuz savaşı sevmiştim. Ondan anladığım şuydu: Hayatta ilk kez başkalarından farklı olmadığımı hissediyordum. Hepimiz aynı gemideydik. Ben de diğerleri kadar iyiydim.”

Birden yüzündeki aydınlık ifade ve gülümseyiş kayboldu.

“Sonra başımdan yaralandım. Hafif bir yaraydı. Bu arada epilepsi nöbetleri geçirdiğimi fark ettiler... Tabii ben bunu zaten biliyordum, zaman zaman ne yaptığımdan emin olmadığım nöbetler geçiriyordum. Bilinç kaybı. Zamanda sıçrama. Kafa karışıklığı. Biliyorsunuz, işte. Bir iki kez de bayılmıştım. Ama beni bu yüzden terhis etmemelilerdi. Buna hakları yoktu.”

“Sonra?”

“Bir ofiste yazman olarak çalışmaya başladım. İşim fena değildi ama ücret azdı... Üstelik yükseleliyordum da. Hep başkaları terfi ettiriliyordu. Sonra her şey giderek zorlaşmaya başladı. Gerçekten zordu benim için bunu sürdürmek... Üzerine bir de ekonomik durgunluk gelince... Açıkçası aldığım para ancak boğazıma yetiyordu (yazman olarak kendinize, kılık kıyafetinize de bakmanız gerekiyordu). İşte o çorap işini teklif ettiklerinde böyle kötü bir durumdaydım.”

Poirot usulca, “Çalıştığınızı söylediğiniz toptan çorap satış firmasının, sizinle çalışmadığını açıkladığını biliyorsunuz değil mi?” dedi.

Bay Cust tekrar heyecanlandı.

“Çünkü onlar da bu komplonun içindeler, öyle olmalı. Bunun başka bir açıklaması yok.”

Bir an sustu, sonra devam etti.

“Elimde kanıtlarım var. Yazılı kanıtlar. Bana hep mektupla talimat verdiler. Nereye gideceğime, kimlerin evine uğrayacağıma ilişkin talimatlar.”

“*Elle değil, daktiloda yazılmış kanıtlar.*”

“Aynı şey. Ne fark eder ki? Birçok çorap imalatçısı, toptan satışlarını gerçekleştirecek büyüklükte bir firma elbette satışçılarına talimatlarını daktiloda yazılmış mektuplarla iletir!”

“Bay Cust, daktilo makinelerinin kolaylıkla ayırt edildiğini bilmiyor musunuz? Sözü ettiğiniz o mektupların hepsi aynı makinede yazılmış.”

“Ne olacak ki?”

“O makine sizin. Sizin odanızda bulmuşlar onu.”

“O daktilo makinesini bana işe yeni başladığım zaman çorap firması yollamıştı.”

“İyi de o mektupları *daha sonra* almışsınız. Bundan da *o mektupları daktiloda sizin yazdığınız ve kendinize yolladığınız* sonucu çıkıyor. Görünen bu.”

“Hayır, hayır. Bu da yine aleyhimdeki komplonun bir parçası.”

Cust sustu ve sonra birden atıldı.

“O mektupların *aynı tip* bir makinede yazılmış olması çok normal,” dedi.

“Aynı *tip* makinede evet, ama aynı makinede hayır.”

Bay Cust inatla yineledi.

“Bu bir komplo.”

“Peki ya dolapta bulunan A B C tarifeleri?”

“Onlardan hiç haberim yok. O paketlerin hepsinde çorap olduğunu sanıyordum.”

“Andover’daki kişilere ilişkin listede neden Bayan Alice Ascher’ın yanına tik işareti koydunuz?”

“Çünkü satışa ondan başlamaya karar vermiştim. Sonuçta bir yerden başlamak gerekiyor.”

“Evet, bu doğru. *Bir yerden başlamak gerekir.*”

Bay Cust bağırdı.

“Öyle demek istemedim! Sizin kastettiğinizi demek istemedim.”

“*Yani ne kastettiğimi biliyorsunuz, öyle mi?*”

Bay Cust bir şey söylemedi. Şiddetle titremeye başlamıştı.

“Bunu ben yapmadım,” dedi. “Ben suçsuzum! Bu büyük bir hata! Niçin ikinci cinayete bakmıyorsunuz? Bexhill’de işlenene. Ben o sırada Eastbourne’da domino oynuyordum. Bunu siz de kabul ediyorsunuzdur.”

Sesinde zafer tınısı vardı.

Poirot, “Evet,” dedi. Sesi hülyalı ve düşünceliydi. “Ama insanlar günleri şaşırabilir, bir günlük yanılğı aslında ne kadar kolay, öyle değil mi? Eğer Bay Strange gibi dikbaşı ve yapıcı bir insansanız, yanılabilme olasılığını düşünmezsiniz bile. Böyle tipler yanıldıklarını itiraf etmekten hiç hoşlanmazlar ve söylediklerinde sonuna kadar ısrar ederler. Bay Strange böyle bir adam... Otel konuk defterine gelince, imza atarken yanlış tarih atmak çok kolaydır. Büyük olasılıkla bunu kimse fark etmez.”

“Ben o sırada domino oynuyordum.”

“Duyduğuma göre çok iyi bir domino oyuncusuymuşsunuz.”

Bay Cust biraz şaşırıldı.

“Ben...ben...sanırım öyle.”

“İnsanın kendini fazlasıyla kaptırdığı bir oyun, öyle değil mi? Üstelik hayli de beceri gerektiriyor.”

“İyi bir oyundur domino, çok alternatifli bir oyun. Şehirde, öğle yemeği arasında hep domino oynardık. Yabancıların domino sayesinde birbirleriyle nasıl kaynaştıklarını görseniz şaşarsınız.”

Kıkırdadı.

“Özellikle de bir adamı çok iyi anımsıyorum. Bana söylediği şeyler yüzünden onu asla unutmadım. Kahve içerken konuşmaya başlamıştık, ardından domino oynadık. Yirmi dakika sonra, onu yıllardan beri tanıyormuşum gibi gelmişti.”

Poirot, “Size ne söylemişti?” diye sordu.

Bay Cust’ın yüzünde endişeli bir ifade belirdi.

“Sözleri beni çok etkiledi, çok kötü etkiledi. İnsanların kaderinin avuçlarında yazılı olduğunu söyledi. Bana kendi avucunu ve iki kez boğulmaktan kılpayı kurtulduğunu gösteren çizgileri gösterdi. Sonra benim avucuma baktı ve çok şaşırtıcı şeyler anlattı. ‘Ölmeden önce İngiltere’nin en tanınmış insanlarından biri olacaksın,’ dedi. ‘Bütün ülke senden söz edecek...’ Ama sonra...ama sonra...”

Bay Cust kekeleyerek sustu.

“Evet?”

Poirot bakışlarıyla adamı hipnotize edip konuşmaya teşvik eder gibiydi.

Bay Cust ona baktı. Gözlerini kaçırdı. Sonra yeniden büyülenmiş bir tavşan gibi Poirot’ya döndü.

“Bana ölümümün vahşi bir ölüm olacağını söyledi ve sonra gülererek ekledi: ‘Sen galiba idam sehpasında can vereceksin.’ Ama sonra şaka yaptığını söyledi...”

Bay Cust birden sustu. Gözleri sağa sola kayıyordu. Artık Poirot’ya bakmıyordu.

“Başım...bazen başım çok ağrıyor. Bazen ağrılarım çok şiddetli, çok acımasız olabiliyor. Korkunç ağrılar çekiyorum... Sonra bazen...bazen hiç bilemiyorum...bilemiyorum...”

Birden sustu.

Poirot ona doğru eğildi. Çok sakın ama kendinden emin, ağır ağır konuştu.

“Ama o cinayetleri işlediğinizi biliyorsunuz, değil mi?”

Bay Cust başını kaldırdı. Bakışları sabit ve dümdüzdü. Direnci kırılmış, karşı koyacak hali kalmamıştı. Tuhaf bir şekilde huzurlu görünüyordu.

“Evet,” dedi. “Biliyorum...”

“Fakat onları *neden* işlediğinizi bilmiyorsunuz. Haklıyım, değil mi?”

Bay Cust onaylarcasına başını salladı.

“Evet,” dedi. “Bilmiyorum.”

34. BÖLÜM

Poirot Her Şeyi Açıklıyor

Hepimiz heyecanla oturmuş, Poirot'nun bu olayla ilgili son açıklamalarını dinlemeyi bekliyorduk.

“En başından beri,” diye başladı açıklamalarına, “ısrarla üzerinde durduğum bir şey vardı: bu olaydaki asıl “*neden*.” Hastings geçen gün bana bu olayın artık sona erdiğini söyledi. Bense ona asıl olayın *adam* olduğunu söyledim. Buradaki gizem *cinayetler* değil, *A B C*'nin *kendi gizemi*ydi. Adam neden o cinayetleri işlemeye gereke duymuştu? Neden düşman olarak beni seçmişti?

Bunun yanıtı kesinlikle yalnızca adamın akıl sağlığının bozukluğu olamazdı. Akıl sağlığı yerinde olmayan birinin, yani bir delinin yaptıklarını açıklamak için yalnızca deli olduğunu söyleyip geçmek cahillik ve de aptallıktır. Bir delinin eylemlerinde de tıpkı normal biri gibi belli bir mantık ve gerekçe vardır ancak bunlar elbette ona özgü, önyargılı, takıntılı, *hastalıklı bir bakış açısının* ürünleridir. Örneğin bir adam dışarı çıkıp üzerinde bir peştamalla dolaşmak isterse, bu eksantrik bir davranış olarak nitelendirilebilir. Ancak adamın akıl sağlığının yerinde olmadığını ve kendisini *Mahatma Gandhi sandığını* biliyorsanız, davranışı makul ve mantıklı görünür.

Bu olayda önemli olan şey, *dört ya da daha fazla cinayet işleyip, bunları önceden Hercule Poirot'ya mektup yazarak haber vermeyi mantıklı* bulan birinin zihninin işleyişini keşfetmektir.

Arkadaşım Hastings, ilk mektubu aldığı andan itibaren çok endişelendiğimi ve rahatsız olduğumu size söyleyecektir. Görür görmez, o mektupta büyük bir terslik olduğunu sezmiştim.”

Franklin Clarke, “Bunda kesinlikle haklıdınız,” dedi.

“Evet ama işte tam da bu noktada bağışlanamaz bir hata yaptım. Ne yazık ki o mektupla ilgili hislerimin, o çok güçlü duygunun üzerinde pek durmadım. Bunu yalnızca bir sezgi, bir önsezi olarak değerlendirdim. Ancak dengeli ve mantıklı bir beyin, bunun yalnızca bir sezgi değil öngörü olduğunu algılayabilirdi. Evet, bir şeyi öngörürsünüz ve bu doğru ya da yanlış olabilir. Doğruysa bunu önsezi olarak adlandırırsınız. Yok, yanlış çıkarsa bir daha bundan bahsetmezsiniz, olur biter. Ancak gerçek olan, öngörülerin daima mantığa dayanan, *bilgi birikimlerini ya da deneyimleri temel alan* bir çıkarım olduğudur. Bir uzman bir resimde, bir mobilyada ya da bir çekte yanlışlık olduğunu seziyorsa, bu duygu belli belirsiz işaret ve detaylardan kaynaklanmaktadır. O an için bunların üzerine gitmesi gerekemeyebilir, engin deneyimi ya da durum bunu gereksiz kılabilir, sonuçta bu yalnızca bir terslik olduğuna ilişkin bir *sezgidir*. *Öngörü* değil. Önsezi, deneyime dayanan bir sezgidir. Sezgi de bilinçaltında deneyim ve bilgidен beslenen bir yetenektir. Fakat tüm bilgi ve deneyiminizi ortaya koyarak makul ve mantıklı bir sentez süreci başlatırsanız, ancak o zaman öngörüye dönüşür ki benim bilinçli olarak yapmadığım da buydu.

Bu ilk mektuba gereken önemi vermediğimi, gerektiği şekilde davranmadığımı kabul ediyorum. Beni çok huzursuz ettiği doğru. Polis bunu bir şaka olarak değerlendirdi ama ben o düşüncede değildim. Ciddiye aldım. Mektupta belirtildiği şekilde Andover'da bir cinayet işleneceğinden emindim. Ve bildiğiniz gibi işlendi de.

İşte tam olarak o noktada, bu *kişinin* kim olduğunu ya da bu cinayeti kimin işlediğini araştırmanın yeterli olmayacağını anladım. Asıl yapmam gereken, nasıl bir insanın bunu yapmış olabileceğini anlamaktı.

Elimde bazı bulgular vardı: Mektup, cinayetin işleniş şekli, öldürülen kişi. Keşfetmem gerekense cinayet nedeni ve katilin neden böyle bir mektup yazdığıydı.”

Clarke mırıldandı. “Kamuoyu.”

Thora Grey ekledi. “Her şeyden öte bir aşağılık duygusu .”

“İlk bakışta öyle görüldüğü kesin. Ancak neden *ben*? Neden *Hercule Poirot*? Katil mektubu neden bana yazmıştı? Scotland Yard’a yazdığı takdirde çok daha büyük sansasyon yaratabilirdi. Hatta bu mektupları bir gazeteye gönderse tanınma ve kamuoyu oluşturma arzusunu fazlasıyla tatmin edebilirdi. Gazete belki ilk mektubu yayımlamazdı ama ilk cinayetten sonra kuşkusuz tüm basın A B C’den söz etmeye başladılar. Peki öyleyse katil niçin *Hercule Poirot*’yu seçmişti? Bunun *kişisel bir nedeni* mi vardı? Gerçi mektupta belli belirsiz bir yabancı düşmanlığı seziliyordu ama bu bana göre durumu açıklamaya yetmiyordu.

Sonra ikinci mektup geldi. Bunu, Betty Barnard’ın ölümü izledi. Artık (aslında en başından beri bundan kuşkulanıyordum) cinayetlerin alfabetik sıraya göre işleneceği ortaya çıkmıştı, ancak bazıları için sonuç olarak görülebilecek bu durum kafamdaki o soruyu değiştirmemişti. A B C neden bu cinayetleri işleme *gereği* duyuyordu?”

Megan Barnard sandalyesinde kımıldandı.

“Kana susamışlık diye bir şey yok mudur?”

Poirot ona döndü.

“Kesinlikle haklısınız, matmazel. Gerçekten de öyle bir şey var. Öldürme zevki... Fakat bu bizim olayın gerçekleriyle uyuşmuyordu. Kan dökme meraklısı deli bir adam cinayet işleme eğilimindedir ve

bunu *mümkün olduğunca fazla kişi öldürerek gerçekleştirmek* ister. Bu giderek artan bir ihtiras, bir tutkudur. Böyle bir katilin temel amacı *izini belli etmemek, kendini gizlemek, reklamını yapmamaktır*. Seçilen dört kurbanı düşünürsek –ya da en azından üçünü zira Bay Downes ya da Bay Earsfield hakkında pek bilgimiz yok– eğer *kendisi istemese*, kimsenin aklına ondan şüphelenmek gelmeyecekti. Franz Ascher, Megan Barnard ya da Donald Fraser ve belki Franklin Clarke sağlam bir tanık gösteremedikleri durumda polisin üzerinde duracağı muhtemel zanlılar olacaktı. Kimsenin aklına bu cinayetlerin bağlantılı olabileceği ve bir akıl hastası tarafından işleneceği gelmeyecekti. Peki ama bu durumda katil neden tüm dikkatleri üzerine çekmeye çalışıyordu? Her cesedin yanına bir A B C demiryolu tarifi bırakmasının nedeni dikkat çekme isteği miydi? Karşı koyamadığı bir dürtü müydü? Yoksa adamda *tren tarifi*yle ilgili bir takıntı mı vardı?

Bu noktada katilin kafasının içinden geçeni anlamamanın olanaksız olduğunu düşünüyordum. Kendi işlediği cinayetin suçsuz birinin üzerine yıkılmasından korkmak? Bunun nedeni yüce gönüllülük olamazdı herhalde?

Evet, caninin kafasının içini göremiyor, asıl soruyu yanıtlamıyordum ama onun hakkında bazı şeyler öğrenmeye başladığımı hissediyordum.”

Donald Fraser sordu. “Ne gibi?”

“Öncelikle, düz bir mantığı vardı. Cinayetleri alfabetik sıraya göre işliyordu. Bu onun için önemliydi. Öte yandan, kurban seçiminde belirgin bir tarzı yoktu. Bayan Ascher, Betty Barnard, Sör Carmichael Clarke birbirlerinden çok farklıydılar. Katil ne cinsiyet ne de yaş ayırt ediyordu. Seks ya da yaş saplantısı da yoktu. İşte bu bana çok ilginç göründü. Çünkü biri gelişigüzel şekilde, fark gözetmeden cinayet işliyorsa bu, genellikle bir şekilde onu engelleyen ya

da kızdıran herkesi ortadan kaldırma isteğinden kaynaklanır. Ancak cinayetlerin alfabetik sırayla işlenmesi böyle bir durumun söz konusu olmadığını gösteriyordu. Bir başka modelde ise katil genellikle belirli tipte kurbanlar seçer ve bunlar çoğunlukla karşı cinstendir. A B C’de bir plansızlık, bir gelişigüzellik vardı. Katil bana alfabetik seçimiyle savaş halinde gibi görünüyordu.

Bu arada bundan bir başka sonuç çıkardığımı da belirtmeliyim. Katilin demiryoluyla ilgili bir takıntıya sahip olabileceğini düşündüm. Bu erkeklerde, kadınlardan daha çok görülen bir durum. Erkek çocuklar trenlerle oynamayı kızlardan daha çok sever. Tabii bu tam gelişmemiş bir aklın da işareti olarak görülebilir. ‘Erkek Çocuk’ motifi hâlâ baskın olabilirdi.

Betty Barnard’ın ölümü ve ölüm şekli başka bulgular edinmemi sağladı. Özellikle de ölüm şekli birtakım şeyleri ortaya koyması yönünden önemliydi. (Bağışlayın, Bay Fraser.) Kız kendi kemeriyle boğulmuştu. Bu da Betty Barnard’ın yakın olduğu ya da samimi bir ilişki yaşadığı biri tarafından öldürülmüş olması gerektiğini gösteriyordu. Kızın karakteri hakkında bilgi edinince kafamdaki resim de belirginleşmeye başladı.

Betty Barnard flörtöz bir kızdı. Yakışıklı erkeklerin ilgisini çekmekten hoşlanıyordu. Bu durumda A B C’nin, kızı kendisiyle çıkmaya ikna edebilmesi için hoş ve çekici bir erkek olması gerekiyordu. *Le sex appeal*.⁶¹ Siz İngilizler nasıl diyordunuz, yani ‘gideri olmalıydı.’ Kızı tavlayabilmeliydi. Kıyıdaki sahneyi şu şekilde canlandırdım: Erkek kızın kemerini beğendiğini söylüyor. Betty, kemeri çıkarıyor. Adam şakayla bunu kızın boynuna doluyor. Hatta belki de şakadan, ‘Seni boğayım mı?’ diyor. Sözde bütün bunlar bir oyun! Kız gülüp kıkırdıyor ve adam kemeri sıkıyor–”

Donald Fraser yerinden fırladı. Yüzü mosmor kesilmişti.

61 Seksapeli, cinsel çekicilik.

“Mösyö Poirot! Tanrı aşkına!”

Poirot eliyle sakın olun işareti yaptı.

“Bitti. Başka bir şey söyleyecek değilim. Sonraki cinayete, Sör Carmichael Clarke cinayetine gelelim. Katil yine önceki yöntemine dönüyor. Yani kurbanının başına ağır bir cisimle vuruyor. Yine aynı alfabe saplantısı ama bu kez dikkatimi çeken başka bir şey oldu. Alfabeye sadık kalma takıntısı içindeki bir katilin, tutarlılık gereği şehirleri de aynı aralıkta seçmesi gerekirdi.

A B C tren tarifesinde Andover A harfinin 155’incisiydi. Bu durumda –eğer takıntılı bir katille karşı karşıyaysak– B cinayetine de B harfindeki 155’inci şehir ya da kasabada işlenmesi gerekirdi. Ya da sıra izliyorsa 156’ıncıda, sonraki de 157’ncide. Oysa katil şehirleri de kurbanlar gibi tamamen gelişigüzel biçimde seçiyordu.”

“Böyle düşünmenin nedeni senin de bu konuda önyargılı olman, değil mi Poirot?” dedim. “Sen de gereğinden fazla düzen ve yöntem düşkünü bir insansın. Bu sende neredeyse hastalık halinde.”

“Hayır, kesinlikle hastalık değil. *Quelle idée!*⁶² Fakat bu konuda fazla hassas olduğumu kabul edebilirim. *Passons!*⁶³ Devam edelim. Churston cinayetine bana bir yardımı olmadı. Bu konuda şanssızdık. Katilin cinayeti bildiren mektubu geç gelmiş, önceden hazırlık yapma fırsatı bulamamıştık.

Ancak D cinayetine haber verdiğinde, çok çetin bir savunma sistemi geliştirilmişti. Polis iyice hazırlanmıştı. A B C’nin bu koşullarda kolayca cinayet işleyemeyeceği belliydi.

Bunun dışında, o sırada elime çoraplarla ilgili o ipucu geçti. Kapı kapı dolaşıp çorap satan biri olduğu kesindi ve bu kişinin her cinayette o civarda görülmesi rastlantı olamazdı. Bu durumda katil bu çorap satıcısı olmalıydı. Ancak şunu da belirtmeliyim ki Bayan

62 Ne fikir ama!

63 Geçelim bunu.

Grey'in tanımladığı çorap satıcısıyla, Betty Barnard'ın katili hiç de kafamda canlandırdığım adamla uyuşmuyordu.

Daha sonra olanları kısa geçeceğim. Dördüncü cinayet işlendi. Öldürülen, George Earsfield adında biriydi. Onun yanlışlıkla öldürüldüğüne, katilin asıl hedefinin sinemada onun hemen yanında oturan, aynı yapıdaki Downes adında biri olduğuna karar verildi.

Ve böylece olayların *dönüm noktasına* geliyoruz. Artık şans A B C'den yana değildi, durum aleyhine dönmüştü. Kim olduğu anlaşılmıştı. Polis peşindeydi. Yakalandı ve sonunda hapsedildi.

Hastings'in söylediği gibi olay sonuçlanmıştı.

Durum toplum açısından da böyleydi. Adam hapishanedeydi ve sonunda –hiç kuşkusuz– Broadmoor Akıl Hastanesi'ne kapatılacaktı. Artık cinayet yoktu. Bitmişti. Final! Son!

Ama *benim* için öyle değildi. Benim açımdan hiçbir şey sona ermemiştii, hiçbir şey bitmemiştii. Hiçbir şey bilmiyordum. *Ne nedeni ne de amacı...*

Ayrıca üzerinde durulması gereken bir nokta daha vardı. Cust denen adamın Bexhill cinayetinin işlendiği akşam orada olmadığını kanıtlayabilecek sağlam bir tanığı vardı."

Franklin Clarke, "Bu beni de çok düşündürdü," dedi.

"Evet. Bu beni çok endişelendiriyordu. Adam *sağlam ve güvenilir* bir tanığa benziyordu. Ama öyle olmaması gerekiyordu, tabii eğer... İşte bu noktada karşımıza çok ilginç iki olasılık çıkıyordu.

Birinci olasılık: Diyelim ki Cust üç cinayet, yani birinci, üçüncü ve dördüncü, yani A, C ve D cinayetlerini işledi, *ama B cinayetiyle ilgisi yoktu...*"

"Mösyö Poirot, bu olamaz–"

Poirot bir bakışıyla Megan Barnard'ı susturdu.

"Sakin olun, matmazel. Ben gerçeğin, yalnızca gerçeğin peşindeyim. Yalanlardan bıktım! Evet, diyelim ki A B C'nin *ikinci cinayetiyle bir ilgisi yoktu*. Cinayet bildiğiniz gibi Temmuz ayının yirmi

beşinci gününün ilk saatlerinde işlenmişti, yani cinayet için verdiği günün ilk saatlerinde. Belki de biri ondan önce davranmıştı. Bu durumda A B C ne yapabilirdi? Kendisi de *ikinci* bir cinayet işleyebilir ya da birinci cinayeti, yani *Betty Barnard*'ın ölümünü *mecburi bir armağan olarak kabullenip* yalan söylerdi."

Megan, "Mösyö Poirot!" diye haykırdı." Bu çok saçma bir fikir! Bütün bu cinayetler aynı kişi tarafından işlenmiş olmalı!"

Poirot, kızın sözlerine aldırmayarak devam etti.

"Böyle bir varsayım çok çelişkili bir noktaya açıklık getirebilirdi. *Alexander Bonaparte Cust*'ın (hiçbir şekilde herhangi bir genç kızı tavlamayacak bir erkek) *kişiliğiyle Betty Barnard*'ın *kişiliği arasındaki uyumsuzluk*. Ayrıca bazı sözde katillerin, başkalarının işledikleri cinayetleri üstlendikleri tarihte sıkça görülen bir şeydi. Örneğin Karındeşen Jack'in işlediği iddia edilen cinayetlerin hepsi onun tarafından işlenmemişti. Evet, bu noktaya kadar bu varsayım fena sayılmazdı.

Ama sonra yine belirgin bir sorunla karşı karşıya kaldım.

Betty Barnard'ın ölümüne dek halka *A B C cinayetleriyle ilgili hiçbir açıklama yapılmamıştı*. Andover cinayeti zaten pek ilgi uyandırmamıştı. Dükkâna bırakılan A B C tren tarifesinden gazetelerde bahsedilmemişti bile. Bu durumda Betty Barnard'ın katilinin, *yalnızca belli kişilerin*, yani benim, polisin, Bayan Ascher'in bazı akrabalarının ve komşularının *bildiği şeyleri biliyor olması gerekiyordu*.

Böylece bu varsayımda da çıkmaza girmiş oluyordum."

Odadakiler Poirot'ya ifadesiz, boş yüzlerle, şaşkın şaşkın baktılar.

Donald Fraser düşünceli bir tavırla, "Sonuçta polisler de insandır," diye mırıldandı. "Çoğunun da eli yüzü düzgün..."

Sustu ve soran bakışlarla Poirot'yu süzdü.

Poirot ağır ağır başını salladı.

“Hayır, olay bundan çok daha basit. Size ikinci bir varsayımım daha olduğunu söylemiştim. Diyelim ki Cust gerçekten de Betty Barnard’ın ölümünden sorumlu *değildi*. Ve yine diyelim ki onu öldüren *başka biriydi*. Bu başka biri, her kimse, *diğer cinayetlerin de sorumlusu* olabilir miydi?”

Clarke bağırdı. “Ama bu çok anlamsız!”

“Öyle mi? Bu aklıma gelince, *en başta yapmış olmam gereken* şeyi yaptım. Bana gönderilen mektupları tamamen başka bir bakış açısıyla inceledim. En başından beri o mektuplarda bir terslik olduğunu hissediyordum. Bu bir eksperin bir tablonun sahte olduğunu sezmesi gibi bir şeydi...”

Başlangıçta üzerinde pek fazla düşünmeye gerek görmeden bu aksaklığı mektubu yazanın akıl sağlığının yerinde olmayışına yormuş, sonrasında da bu konunun üzerinde durmamıştım.

Ama sonra mektupları yeniden inceledim ve bu kez tamamen farklı bir sonuca vardım. Bu tuhaflığın nedeni, mektupların *fazlasıyla aklı başında biri tarafından yazılmış olmasıydı*.”

“Nasıl yani?” diye bağırdım.

“Evet, kesinlikle öyle. O mektuplarda, tıpkı sahte tablolarla olduğu gibi, bir gariplik vardı. Çünkü sahteydiler. Çünkü bir deli tarafından yazılmış süsü verilmek istenmişti. O mektupları yazan adamın öldürme eğilimi taşıyan bir akıl hastası olması gerekiyordu oysa onları yazan tamamen normaldi.”

Franklin Clarke yineledi. “Bu çok anlamsız.”

“*Mais si...* Aksine. Şöyle düşünün, bunun bir nedeni olmalıydı. Bu mektupları yazmanın amacı ne olabilirdi? Dikkati yazanın üzerine çekmek, cinayetlerin ilgi uyandırmasını sağlamak! *En vérité*,⁶⁴ ilk bakışta bu pek anlamlı görünmüyordu. Ama sonra tünelin ucundaki ışığı gördüm. Durumu anladım. Bu mektuplar birkaç

64 Gerçekten, aslında.

cinayetin, bir dizi cinayetin üzerine dikkat çekmek için yazılmıştı. Sizin muhteşem Shakespeare, ne demişti? ‘Gövdeye bakarken ağacı göremezsin.’⁶⁵

Poirot’nun hatasını düzeltmedim. Shakespeare’in dediği şeydu aslında: “Tek bir ağaca bakarken ormanı göremezsin.” Ama onun ne demek istediğini anlamaya başlıyordum.

Dostum açıklamaya devam etti.

“Bir iğneyi ne zaman fark edersiniz? İğne yastığına batırılmışsa, yani diğerlerinin arasındaysa. Bir cinayetin üzerinde ne zaman durmazsınız? *Bir dizi cinayetten biriye...*

Karşımda çok zeki, gözü kara ve işini bilen bir katil vardı. Cüretkar, pervasız ve kumarbaz! Bu Bay Cust olamazdı. Onun bu cinayetleri işlemiş olması olanaksızdı. Hayır, karşımdaki tamamıyla başka bir tipti. Çocukça heyecana sahip biri (okul çağındaki çocuklara özgü mektuplar ve tren tarifelerinden anlaşılan buydu). Katil kadınlar tarafından çekici bulunan bir erkekti. İnsan yaşamını umursamayan, acımasız biriydi. Ve bu adamın işlenen cinayetlerden en az *biriyle* bir şekilde ilgisi vardı.

Düşünün. Bir erkek veya bir kadın öldürüldüğü zaman polis ilk önce ne sorar? *Çıkar?* Cinayet sırasında kim, neredeydi? *Neden?* Bu cinayetten kimler, ne yarar sağlayacak? Eğer cinayet nedeni inkâr edilemeyecek biçimde ortadaysa ve katili işaret ediyorsa, katil ne yapar? Mümkün olduğunca sahte bir kanıt ya da tanık yaratmaya çalışır, yani bir şekilde manipülasyon yaratmaya çalışır. Ama bu tehlikeli bir işlemdir, kolayca anlaşılabilir. Bizim katil kendisini korumak için çok daha fantastik bir savunma yöntemi düşündü. *Cinayet takıntısı* olan bir deli yarattı.

65 Poirot: “You cannot see the trees for the wood.”

Shakespeare: “You cannot see the wood for the trees.”

Artık tek yapmam gereken cinayetleri teker teker gözden geçirmek ve suçluyu bulmaktır. Andover cinayeti? Tüm kuşkuların üzerinde toplandığı kişi Franz Ascher'dı. Ama onun böyle kapsamlı bir plan yapması ve bunu başarıyla uygulaması olanaksızdı. Ayrıca o tasarlayarak cinayet işleyecek tipte bir adam değildi. Bexhill cinayeti? Donald Fraser üzerinde durulabilirdi. Zeki ve yetenekliydi, kafası metodik çalışıyordu. Ama o, sevgilisini ancak kıskançlık yüzünden öldürebilirdi. Kıskançlık kaynaklı cinayetler de öyle önceden uzun uzun planlanarak işlenmez, genellikle ani bir dürtünün sonucu gerçekleşirler. Ayrıca Donald Fraser'ın yıllık izni ağustosun ilk iki haftasında idi, bu da onun Churston cinayetiyle ilgisinin olmayacağını gösteriyordu. Gelelim Churston cinayetine. Bu kez durum tamamıyla değişiyor...

Sör Carmichael Clarke çok zengin bir adamdı. Serveti kime kalacaktı? Karısına. Kadın yaşadığı sürece bundan yararlanabilecekti ama o da ölmek üzereydi. Bu durumda mirasın sahibi *kardeşi Franklin Clarke* olacaktı."

Poirot ağır ağır döndü. Franklin Clarke'la göz göze geldiler.

"İşte o zaman emin oldum. Bunca zamandır *bilinçaltımda olması gerektiğini düşündüğüm adamla gerçekte olan adam aynı adamdı*. A B C ve Franklin Clarke aynı kişiydi, tek bir adamdı. Cüretkâr, maceraperest bir karakter. Seyahatlerde geçen düzensiz bir yaşam, özellikle yabancılarla dalga geçerken belli belirsiz ortaya çıkan bir İngiliz taraftarlığı. Yakışıklı, özgür ruhlu ve rahat tavırlı bir adam. Kafenin birinde bir kızla arkadaşlık kurmakta en ufak sorunu olmayacak bir tip. Ayrıca düzen düşkün, metodik çalışan biri. Özel Birlik'in ilk toplantısında yapılacakları düzenli bir şekilde sıraladığını ve yapılanları işaretlediğini çok iyi anımsıyorum. Ve son olarak da –Leydi Clarke'ın da söylediği gibi– çocuksu bir yanı olan, macera kitaplarına meraklı biri. Franklin Clarke çocukken okudu-

ğu kitapları yeniden okuduğunu bizzat itiraf etmişti. Soruşturunca, kütüphanesinde E. Nesbit'in *Demiryolu Çocukları* adlı kitabının olduğunu da öğrendim. Artık kafamda en ufak bir kuşku kalmamıştı. Yani mektupları yazan, cinayetleri işleyen *Franklin Clarke*."

Franklin Clarke birdenbire kahkahalara boğuldu.

"Çok zekice! Peki ya kanlı elleriyle yakalanan dostumuz Cust? Pardösüsündeki kanı nasıl açıklayacaksınız? Ya pansiyonunda bulunan bıçağı? Belki o cinayetleri işlediğini inkâr ediyor ama—"

Poirot onun sözünü kesti.

"İşte bunda yanıyorsunuz. O bunu itiraf ediyor."

"Ne?" Clarke şaşırmış görünüyordu.

Poirot usulca, "Evet," dedi. "Onunla konuşmaya başlar başlamaz, Cust'ın kendisini *suçlu sandığını* anladım."

Clarke, "Ve bu da Mösyö Poirot'ya yetmedi, öyle mi?" diye sordu.

"Öyle! Çünkü Cust'ı gördüğüm an *onun suçlu olamayacağını* anladım. Onda ne o soğukkanlılık var, ne de o cüret. Hatta bunları planlayacak *zekâdan* da yoksun. İşin başından beri katil bana çift kişilikliymiş gibi geliyordu. Ama şimdi bunun nedenini biliyorum çünkü işin içinde iki kişi vardı. Biri, gerçek katil. Soğukkanlı, kurnaz, işbilir, cüretkâr bir adam. Ve sözde katil: zayıf, aptal, kararsız ve kolayca etki altına alınabilen bir zavallı.

Kolayca etki altında kalmak, işte Bay Cust'ın sırrı da bu. Dik-katin *tek* cinayet üzerinde toplanmaması için bir *dizi* cinayet planlamak sizin için yeterli olmadı, Bay Clarke. Bir de suçu üzerine yıkacak bir günah keçisi aradınız.

Sanırım bu fikir aklınıza, bu iddialı isimlerin sahibi olan zavallı, garip adamla şehirdeki bir kafede karşılaştığınız zaman geldi. O sırada kafanızda ağabeyinizi nasıl öldüreceğinize ilişkin planlar yapıp duruyordunuz."

“Öyle mi? Neden?”

“Çünkü geleceği düşündükçe kaygılanıyordunuz. Bilmem farkında mısınız Bay Clarke, ama ağabeyinizin size yazdığı o mektubu bana göstererek kendinizi ele verdiniz. Ağabeyiniz bu mektupta açıkça ve akıllıca Bayan Thora Grey’e duyduğu ilgi, yakınlık ve beğeniden bahsediyordu. Ona duyduğu sevgi babacan bir sevgi gibiydi fakat bilhassa öyle gösterilmeye çalışılmış da olabilirdi. Ya da o öyle düşünmeyi yeğliyor da olabilirdi. Ancak yengeniz öldükten sonra ağabeyinizin yalnızlık psikolojisi içinde çok güzel bir kız olan Thora Grey’e daha fazla yakınlık ve sevgi duyması mümkündü. Ve bu –Sör Carmichael yaşlarında adamların çoğunda olduğu gibi– Thora Grey’le evlenmesiyle sonuçlanabilirdi. Bayan Grey’in nasıl bir kadın olduğunu bildiğiniz için korkularınız iyice arttı. İnsanları çok iyi tanıdığınız bir gerçek. Doğru ya da yanlış, Bayan Thora Grey’in ‘servet avcısı’ bir kadın olduğuna karar verdiniz. Bunda haklı olup olmamanızın önemi yok. Thora’nın, Leydi Clarke olma fırsatını kaçırmayacağından emindiniz. Ağabeyiniz ise son derece sağlıklı ve güçlü bir erkekti. Thora’nın çocukları olabilir, bu durumda da ağabeyinizin mirasçısı olma şansınız sonsuza dek yok olabilirdi.

Anladığım kadarıyla, yaşamı boyunca düş kırıklıklarına uğramış bir insansınız. Oradan oraya dolaşmışsınız. Yuvarlanan taş yosun tutmaz derler ya, siz de bir şeye erişememiş, herhangi bir baltaya sap olamamışsınız. Bu nedenle ağabeyinizin zenginliğini ve başarılarını çok kıskanıyordunuz.

Neyse, yine aynı noktaya dönersek, ağabeyinizi ortadan nasıl kaldıracağınızı düşünüürken Bay Cust’la karşılaştınız ve kafanızda bir fikir oluştu. İddialı adları, sara nöbetleri hakkında anlattıkları, bitip tükenmeyen başağrıları, silik ve ezik kişiliği size onun tam istediğiniz gibi kullanabileceğiniz bir araç olduğunu düşündürdü. O anda alfabe planını buldunuz. Cust’ın isimlerinin başharfleri.

Ağabeyinizin adının da C'yle başlaması ve Churston'da oturması. Planınızın ana hatları bunlardı. Hatta Cust'a olası sonunu bile ima ettiniz. Ama o sırada bu planın böylesi bir başarıya erişeceğini pek ummuyordunuz sanırım.

Hazırlıklarınız olağanüstüydü. Cust'ın adını vererek bir çorap fabrikasından büyükçe bir parti mal göndermelerini istediniz. Siz de çorap kutularına tıpatıp benzeyen paketler içinde Cust'a A B C tren tarifeleri yolladınız. Sonra o çorap firmasından gönderilmiş gibi Cust'a mektup yazarak, çorap satışı karşılığında dolgun bir ücret ve komisyon teklif ettiniz. Planlarınızı çok önceden, en ince ayrıntılarına kadar hesaplamıştınız. Daha sonra yollayacağınız bütün mektupları önceden yazmıştınız. *Sonra bütün o mektupları yazdığınız daktiloyu da Cust'a yolladınız.*

Artık sıra isimleri A ve B'yle başlayan iki kurban bulmaya gelmişti. Bunların yine aynı harflerle başlayan yerlerde oturmaları gerekiyordu.

Andover'ın bu işe uygun olacağını düşündünüz. Orada yaptığınız keşif gezisinde Bayan Ascher'ın dükkânını ilk cinayet yeri olarak seçtiniz. Kadının adı kapının üzerindeki panoda açıkça yazılıydı ve kısa bir araştırma sonunda, onun dükkânda çoğunlukla yalnız olduğunu öğrendiniz. Onu öldürmek için soğukkanlılık, cüret ve biraz da şans gerekiyordu.

B cinayeti için taktik değiştirmek zorunda kaldınız. Küçük dükkânları olan yalnız kadınları polis uyarmış olabilirdi. Herhalde sık sık Bexhill'deki kafelere ve çay bahçelerine gittiniz, oradaki kızlarla, çalışan garsonlarla şakalaştınız, hangilerinin amacınıza uygun isimlere sahip olduğunu öğrendiniz. Uygun bir kurban arıyordunuz.

Betty Barnard tam aradığınız tipti. Onu bir iki kez gezmeye götürdünüz. Ona evli bir adam olduğunuzu uydurmuş, bu yüzden onunla açık açık dolaşamayacağınızı ancak herkesin görmeyeceği gizli kapaklı yerlerde buluşabileceğinizi söylemiştiniz.

Böylece ilk planların hazırlıkları tamamlandıktan sonra eyleme geçtiniz. Andover listesini Cust'a göndererek, ona belirli bir tarihte Andover'a gitmesini ve belirli adresleri ziyaret edip çorap satmasını bildirdiniz. Bana da ilk A B C mektubunu yolladınız.

O gün Andover'a gittiniz ve Bayan Ascher'ı öldürdünüz. Planlarınızı bozacak hiçbir terslikle karşılaşmadınız.

Birinci cinayet başarıyla sonuçlanmıştı.

İkinci cinayeti ise, önlem olarak belirttiğiniz tarihten *bir gün önce* işlediniz. Betty Barnard'ın Temmuz'un yirmi dördünde, gece yarısından önce öldürüldüğünden eminim.

Evet, şimdi de üçüncü cinayete geliyoruz. Sizin için önemli olan, *gerçek cinayet* buydu aslında.

Ve burada Hastings'den övgüyle söz etmem gerek. Bana çok basit ve açıkça görünen bir şey söyledi ama ben aldırmadım.

Sevgili dostum bana, *katilin üçüncü mektubu özellikle geciktirmiş olabileceğini* söylemişti.

Ve haklıydı...

İşte uzun zamandır kafamı meşgul eden sorunun yanıtı bu gerçekte gizli. Neden o mektuplar polise değil de bir özel dedektife, Hercule Poirot'ya yollanmıştı?

Çok yanılarak bunun kişisel bir nedeni olduğunu düşünmüştüm.

Oysa hiç de öyle değildi. Mektupları bana yolladınız çünkü *planınızın temelinde bunlardan birinin üzerine yanlış adres yazılması ve bu yüzden teslimatın gecikmesi* vardı. Scotland Yard Cinayet Şube'ye gidecek bir mektubun geç teslim edilmesini sağlamazdınız. İşte onun için size özel bir adres gerekti. Tanınan bir insan olduğum ve mektubu doğruca Scotland Yard'a götüreceğimi bildiğiniz için beni seçtiniz, böylece dar görüşlü, İngilizleri üstün gören zihniyetinize göre, benim gibi bir yabancıya ağzının payını vermiş olacaktınız.

O üçüncü mektubun üzerine, Whitehaven yerine bilhassa Whitehorse yazdınız. Bu normal karşılanacak bir hataydı. Ama ince-liklere aldırmayan ve açıkça gördüğünü söyleyen Hastings bunun bilerek yapıldığını anlayacak kadar keskin zekâlıydı.

Elbette ki mektubun postada gecikmesi *gerekiyordu*. Polis, cinayet güvenli bir şekilde işlendikten *sonra* soruşturmaya başlamalıydı. Ağabeyinizin geceleri yürüyüşe çıkması çok işinize yaradı, size bu fırsatı verdi. A B C terörünün etkisi öyle güçlüydü ki sizin suçlu olabileceğiniz kimsenin aklına bile gelmedi.

Ağabeyinizin ölümüyle amacınıza ulaşmıştınız. Başka cinayet işlemek istemiyordunuz. Öte yandan herhangi bir neden olmadan cinayetlerin birden durması durumunda birilerinin aklına sizden kuşkulananmak gelebilirdi.

Günah keçiniz Bay Cust, o zamana kadar –görünmeyen adam–rolünü başarıyla yerine getirmişti. Öyle silik bir adamdı ki o zamana dek kimse aynı kişinin her defasında üç cinayetin de işlendiği yerde dolaştığını fark etmemişti. Hatta sizin hiç beklemediğiniz bir şekilde, kimse onun ağabeyinizin villasına geldiğini de anımsamamıştı. Bayan Grey, eve bir çorap satıcısının geldiğini bile unutmuştu.

Cüretkâr bir kişiliğe sahip olduğunuz için bir cinayet daha işlenmeye karar verdiniz. Ama bu kez cinayet açıkça izlenebilir olmalıydı çünkü artık bu oyunu sürdürmenize gerek kalmamıştı.

Cinayet yeri olarak Doncaster'ı seçtiniz.

“Planınız basitti. Siz doğal olarak cinayet mahallinde, yani Doncaster'da olacaktınız. Bay Cust'a, Doncaster'a gitmesi emredilecekti. Planınız onu izleyip uygun fırsat kollamaktı. Her şey istediğinize uygun biçimde gelişti. Bay Cust bir sinemaya gitti. Bu her şeyi daha da kolaylaştırıyordu. Siz de peşinden içeriye girip ondan birkaç koltuk ileride bir yere oturdunuz. O kalkınca, siz de aynı şeyi yaptınız. Sendelemiş gibi yaparak eğildiniz ve öndeki sırada uyukla-

yan bir adamı bıçakladınız. A B C tren tarifesini de onun dizlerinin üzerine attınız. Karanlıkta Bay Cust'la çarpışmayı başardınız. Kanlı bıçağı onun koluna sildiniz ve sonra da cebine attınız.

Aslında adı D'yle başlayan bir kurban aramıyordunuz. Herhangi biri olabilirdi. Herkesin –haklı olarak– *yanlılık* yaptığınızı düşüneneceğinden emindiniz. Sinemadaki seyirciler arasında adı D'yle başlayan birinin olma olasılığı çok yüksekti. A B C'nin kurban olarak aslında onu seçtiği ama yanıldığı düşünülecekti.

Şimdi dostlarım, bu olayı bir de sahte A B C'nin, yani Bay Cust'ın bakış açısından ele alalım.

Andover cinayetinin onun için hiçbir anlamı yoktu. Bexhill cinayeti onu şaşırttı ve sarstı, çünkü o sırada oradaydı. Daha sonra Churston cinayeti işlendi. Gazetelerin manşetlerinde iri puntolarla yazılmış cinayet haberleri verildi. A B C cinayetleri. O, Andover'dayken bir A B C cinayeti, Bexhill'deyken bir A B C cinayeti ve şimdi de bir üçüncü... Üç cinayet işlenmişti ve *o her üç cinayette de cinayetin işlendiği yerdeydi*. Epilepsisi olan kişilerde bilincin kaybolduğu anlar olur, bazen ne yaptıklarını anımsayamazlar... Cust'ın çok sinirli, fazlasıyla nevrotik ve çok çabuk etki altında kalan bir adam olduğunu unutmayın.

Sonra Doncaster'a gitmesi emredildi.

Doncaster! Gazeteler A B C'nin dördüncü cinayeti orada işleyeceğini yazıyordu. Bay Cust bunun kader olduğunu düşündü. Sinirleri iyice bozulmuştu. Pansiyoncu kadının ona kuşkuyla baktığını sandı ve Cheltenham'a gideceğini söyledi.

Ama Doncaster'a gitti çünkü bu onun göreviydi. Öğleden sonra sinemaya gitti. Ve herhalde orada bir iki dakika kadar uyuyakaldı.

Otele dönüp *kolundaki kanlı izi ve cebindeki kanlı bıçağı* görünce hissettiklerini bir düşünün. Belli belirsiz tüm korkuları artık kesinlik kazanmış, dehşete dönüşmüştü.

O katildi. *Katil oydu, katil kendisiydi.* Başağrılarını, belleğindeki boşlukları anımsadı. Gerçeğin ne olduğundan emindi. *O, Alexander Bonaparte Cust cinayet saplantılı bir deli, bir katildi.*

Bundan sonraki davranışları peşine avcı takılmış bir hayvandan farksızdı. Londra'daki pansiyonuna döndü. Orada güvendeydi, onu tanıyorlardı, bunu biliyordu. Onun Cheltenham'da olduğunu sanıyorlardı. Bıçak hâlâ yanındaydı. Ve büyük bir aptallık yaptı, bıçağı vestiyerin arkasına sakladı.

Bir gün, polisin pansiyona geleceği konusunda uyarıldı. Bu sondu. *Biliyorlardı.*

Avcıların yaklaştığını hisseden hayvan, son bir hamleyle kaçmaya çalıştı.

Onun Andover'a neden gittiğini bilmiyorum. Marazi bir istek olduğunu düşünüyorum. Gidip ilk cinayeti işlediği yeri görmek istemiş olabilir, hiçbir şey anımsamadığı halde işlediği cinayeti...

Parası kalmamıştı. Bitkindi, bezgindi... Ayakları onu farkına bile varmadan polis karakoluna götürdü...

Ancak köşeye sıkışan hayvan bile savaşmaya çalışır. Bay Cust da katil olduğuna, o cinayetleri işlediğine tamamen inanıyor ama yine de sonuna kadar suçsuz olduğunu iddia etmekte kararlı. Ayrıca ikinci cinayet sırasında onun başka yerde olduğunu söyleyen tanığa da dört elle sarılmış durumda. Böylece en azından o cinayetin onun üstüne kalmayacağını düşünüyor.

Demin de dediğim gibi, onu görür görmez katil *olmadığını* anladım. Ayrıca adımın onun için hiçbir şey *ifade etmediğini* de gördüm. Bay Cust'ın tüm cinayetleri kendisinin işlediğini sandığını zaten biliyordum.

Bana suçunu itiraf ettikten sonra varsayımımın doğru olduğuna inancım iyice arttı."

Franklin Clarke, "Varsayımınız saçma!" diye haykırdı.

Poirot hayır anlamında başını salladı.

“Hayır, Bay Clarke. *Kimse sizden kuşkulanmadığı sürece güvendediniz. Ancak kuşkular üzerinizde toplanınca kanıtları bulmak da kolay oldu.*”

“Kanıtlar mı?”

“Evet. Andover ve Churston cinayetlerinde kullandığınız bastonu *Combeside*’daki bir dolapta buldum. Kalın topuz başlı, sıradan bir bastonu. Ama tahta kısmın bir parçası oyularak çıkarılmış ve sapın içine eritilmiş kurşun döktürülmüştü. Doncaster’da yarış alanında olduğunuzu iddia ettiğiniz saatlerde, sinemadaki insanlardan ikisi, resminizi yaklaşık yarım düzine resmin arasından görür görmez seçip ayırdı ve sizi sinemadan çıkarken gördükleri konusunda ifade verdi. Bexhill’e gelince, Milly Higley geçen gün sizi hemen tanıdı. Cinayet akşamı Betty Barnard’ı akşam yemeğine götürdüğünüz *Scarlet Runner* isimli yol üstü lokantasındaki garson kızlardan biri de sizi teşhis etti. Ve son olarak –size en kötüsünü söyleyeyim– *en mühim önlemi almayı ihmal etmişsiniz. Cust’ın daktilosunun üzerinde parmak izlerinizi unutmuşsunuz. Suçsuz olsaydınız, o daktiloya asla elinizi sürmemiş olmanız gerekirdi.*”

Clarke bir an hiç kımıldamadan oturdu.

Sonra, “*Rouge, impair, manque.*”⁶⁶ Siz kazandınız, Mösyö Poirot. Ama denemeye değerci,” dedi.

Ardından umulmayacak kadar hızlı bir hareketle cebinden küçük bir tabanca çıkarıp bunu şakağına dayadı.

Bir çığlık attım ve patlama sesi beklerken ister istemez ürkerek geri çekildim.

Ama patlama sesi çıkmadı, tetik zararsız bir şekilde tıkladı.

Clarke şaşkınlık içinde tabancaya bakarak küfretti.

⁶⁶ Roulette bir bahis. Kırmızı, tek, düşük sayı (1-18 arası).

Poirot, “Hayır, Bay Clarke,” dedi. “Bugün yeni bir uşagım olduğunu fark etmiş olmalısınız. Kendisi eski bir dost ve usta bir yan-kesicidir. Size fark ettirmeden cebinizden tabancanızı alıp boşalttı. Sonra da tekrar yerine koydu.”

Clarke’ın yüzü öfkeden mosmor oldu.

“Seni kendini beğenmiş, aşagılık, küçük yabancı züppe!”

“Evet, evet, böyle hissettiğinizi biliyorum. Üzgünüm, Bay Clarke, ölüm sizin için bu kadar kolay olmayacak. Bay Cust’a, iki kez denizde boğulmaktan son anda kurtulduğunuzu söylemişsiniz. Bunun ne anlama geldiğini biliyorsunuz, kaderinizde başka bir son yazılı.”

“Seni—”

Sözcükler Clarke’ın boğazına takıldı. Yüzü daha da morarmıştı. Öfkeyle yumruklarını sıktı.

O sırada yan odadan iki dedektif içeri girdi. Bunlardan biri Müfettiş Crome’du. Adama yaklaşıp klasik sözcükleri yineledi.

“Söyleyeceğiniz her sözün aleyhinizde kanıt olarak kullanılacağını size anımsatırım.”

Poirot, “Yeteri kadar konuştu,” dedi ve Franklin Clarke’a bakarak ekledi. “Kendinizi çok üstün görüyorsunuz ama kanımca, işlediğiniz cinayetler bir İngilizce yakışır cinayetler değildi. Dürüstlükten ve sportmenlikten uzak.”

35. BÖLÜM

Son

Kapı Franklin Clarke'ın ardından kapanırken, deli gibi gülme-ye başladığımı anlatmak durumunda olduğum için üzgünüm.

Poirot bana hafif bir şaşkınlıkla baktı.

“Ona işlediği cinayetlerin sportmence olmadığını söylediğin için güldüm,” dedim.

“Bu doğru. Yaptığı iğrençti. Kastettiğim tam olarak ağabeyini öldürmesi değil, bir zavallıyı yaşayan bir ölü olmaya mahkûm etmesi. Bu, kabul edilemez bir gaddarlık. *Bir tilkiyi yakalayıp kutuya kapatmak ve asla bırakmamak*. Sportmenliğe yakışır bir şey değil.”

Megan Barnard derin derin iç çekti.

“İnanamıyorum. İnanamıyorum. Bütün bu olanlar gerçek mi?”

“Evet, matmazel. Kâbus bitti.”

Genç kız ona bakarken kızardı.

Poirot, Donald Fraser'a döndü.

“Matmazel Megan en başından beri ikinci cinayeti sizin işlemiş olabileceğinizden korkuyordu.”

Donald Fraser usulca, “Ben de bir an öyle sandım,” dedi.

“O düş yüzünden mi?” Poirot, genç adama yaklaşarak sesini iyice alçalttı. “Düşünüzün çok doğal ve mantıklı bir açıklaması var.

Bilinçaltınızda bir kardeşin hayali kaybolurken, onun yerini diğer kardeşin aldığını görüyorsunuz. Matmazel Megan kalbinizde kız kardeşinin yerini alıyor. Ama Betty'in ölümünün ardından onun anısına sadakatsizlik etmiş olmanın düşüncesine bile katlanamadığınız için bu düşüncüyü boğmaya, öldürmeye çalışıyorsunuz. İşte gördüğünüz düşün yorumu bu.”

Donald Fraser'ın gözleri Megan'a kaydı.

Poirot usulca, “Unutmaktan korkmayın,” dedi. “O anımsanmaya geçecek biri değilmiş. Matmazel Megan'a gelince, o binde bir bulunabilecek türden bir insan. *Un coeur magnifique.*”⁶⁷

Donald Fraser'ın gözleri parladı.

“Sanırım haklısınız!”

Daha sonra Poirot'nun etrafını sarıp ona cinayetler hakkında sorular sormaya başladık, kafamıza takılan şu ya da bu noktayı aydınlatmasını istedik.

“O sorular, Poirot, gruptakilere teker teker sorduğun. Onların bir amacı var mıydı?”

“Bazıları *simplement une blague*.⁶⁸ Ama bu arada öğrenmek istediğim bir şeyi öğrendim. İlk mektup postaya verildiği gün Franklin Clarke, Londra'daydı. Ayrıca adamın Matmazel Thora'ya o soruyu sorduğum andaki yüzünü görmeyi de istiyordum. Franklin Clarke boş bulundu. Gözlerindeki öfke ve kini gördüm.”

Thora Grey, “O gün benim duygularıma hiç değer vermediniz,” dedi.

Poirot soğuk bir ifadeyle, “Siz de bana doğru cevap vermediniz, matmazel,” dedi. “Korkarım ikinci kez düş kırıklığına uğradınız. Franklin Clarke ağabeyinin servetinin varisi olamayacak.”

Thora Grey başını kaldırdı.

⁶⁷ Muhteşem bir insan.

⁶⁸ Yalnızca uydurma, palavra.

“Burada daha fazla kalmak ve hakaretlerinizi dinlemek zorunda mıyım?”

“Hayır, değilsiniz,” diyen Poirot nazik bir tavırla kalktı ve sarışın kadının çıkması için kapıyı açtı.

Düşünceli düşünceli, “Franklin Clarke’ın parmak izlerinin daktiloda kalmış olması çok işe yaradı,” dedim. “Adam bunu duyunca paramparça oldu.”

“Evet, parmak izleri yararlıdır,” diyen Poirot düşünceli düşünceli ekledi. “Ben onu seni mutlu etmek için söyledim, dostum.”

Haykırdım. “Ama Poirot! Yani *doğru* değil miydi?”

“Kesinlikle hayır, *mon ami*.”

Alexander Bonaparte Cust’ın birkaç gün sonra bizi ziyarete geldiğini söylemeliyim. Poirot’nun elini heyecanla sıkıp kekeleye kekeleye, abuk sabuk bir şekilde ona teşekkür etmeye çalıştı.

Ardından kendini toparlayarak, “Biliyor musunuz, bir gazete bana yüz sterlin önerdi,” dedi. “*Yüz sterlin*. Yalnızca kısaca yaşam öykümü anlatmam karşılığında. Ben...ben...gerçekten de ne yapacağımı bilmiyorum.”

Poirot, “Ben sizin yerinizde olsam yüz sterlini kabul etmezdim,” dedi. “Kararlı olun. Fiyatınızın beş yüz sterlin olduğunu söyleyin. Ayrıca tek bir gazeteye de bağlanmayın.”

“Gerçekten öyle mi düşünüyorsunuz ? Yani ben—”

Poirot gülümsedi.

“Artık ünlü bir adam olduğunuzun farkına varın. Hatta günümüz İngiltere’sinin en tanınan adamı!”

Bay Cust biraz daha dikleşti. Yüzü sevinçle aydınlandı.

“Biliyor musunuz, sanırım haklısınız! Ünlüyüm! Bütün gazeteler benden söz ediyor! Evet, tavsiyenize uyacağım, Mösyö Poirot. O para çok işime yarayacak, hem de çok. Kısa bir tatil yapacağım...

Sonra pansiyon sahibinin kızı Lily Marbury'ye güzel bir düğün armağanı almak istiyorum. O çok iyi bir kız, Mösyö Poirot, gerçekten çok iyi bir kız.”

Poirot, ona cesaret vermek istercesine omzuna vurdu.

“Evet, haklısınız. Paranızın keyfini çıkarın. Eğlenmenize bakın. Yalnız bir şey söylemek istiyorum. Bir göz doktoruna gidin. O başağrılarınız nedeni muhtemelen bu. Büyük olasılıkla gözlüklerinizi yenilemeniz gerekiyor.”

“Yani bu eski gözlükler yüzünden mi başımın ağrıdığını söylüyorsunuz?”

“Evet.”

Bay Cust içtenlikle Poirot'nun elini sıktı.

“Siz çok büyük bir adamsınız, Mösyö Poirot.”

Poirot her zamanki gibi bu iltifatı itirazsız kabullendi. Hatta alçakgönüllü görünmeye bile çalışmadı.

Bay Cust önemli bir adam havasında çıkıp gittikten sonra eski dostum bana bakarak gülümsedi.

“Evet, Hastings... Bir kez daha birlikte ava çıktık, öyle değil mi? *Vive le sport!*”⁶⁹

